

48

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

IOANA DIMITRESCU

Un strigăt în noapte

EDITURA MILITARĂ

Ioana Dimitrescu
Un strigăt în noapte roman

Capitolul I
O reîntâlnire întâmplătoare?

Sub soarele arzător de iulie, șoseaua internațională E-95, care leagă Bucureștiul de litoralul Mării Negre, sclipea orbitor, uriașă panglică de argint topit. Drept în față, la distanțe cu totul incerte, pe șosea, dar și de o parte și de alta a acesteia, deasupra porumbiștilor și a miriștilor, rotocoale mari de văzduh parcă incandescent se clătinau amețite – Bărăganul, în crucea verii, are și el fenomenele lui de fata morgana... Viteza sutelor de automobile ce se îndreptau spre est, spre „marea albastră", cu briza ei atât de mult jinduită, era considerabil mai mare decât cea a vehiculelor circulând în sens invers, cei de la volan apăsând pe accelerator fără să-și dea măcar seama. Irezistibila atracție a mării...

Într-un elegant *Fiat 125* sport, de culoare roșie, două tinere femei călătoreau în tăcere, ceea ce e cu totul neobișnuit, trebuie să recunoaștem, pentru două reprezentante ale sexului frumos, care erau, pe deasupra, și vechi prietene ce se revedeau după o lungă despărțire; câte n-ar fi avut să-și povestească, să-și împărtășească, deopotrivă evenimente importante ale

vieții lor din acest răstimp, ca și mii de banalități! Dar atât șatena de la volan, cu părul revărsat larg pe umeri și cu niște imenși ochelari de soare albaștri-indigo, cât și blonda cu părul tuns scurt, băiețește, și cu ochi mari, limpezi și blânzi, din dreapta ei, păreau adâncite în gânduri, fiecare într-o altă lume, numai a sa.

Fără să depășească cei 80 de kilometri pe oră reglementari, elegantul *Fiat 125* sport ținea banda din dreapta a șoselei, lăsându-se depășit de câte un vehicul venit din spate, inclusiv de camioane grele, fără a manifesta nicio ambiție de a se lua la întrecere cu ele. Tocmai de aceea, atenția șatenei de la volan fu atrasă de un *Mercedes* bej, care nu voia să se desprindă din cadrul oglinzii retrovizoare, rămânând mereu cam la o jumătate de kilometru în urma lor; o mașină atât de puternică ar fi trebuit demult să țâșnească precum fulgerul prin stânga lor și să se piardă în aburul tremurător ăl depărtării...

— Violeta, rupse tăcerea șatena de la volan, uită-te în spate – vezi *Mercedes*-ul acela bej? De dinainte de Urziceni se ține scai de noi! Nu ți se pare și ție suspect?

Blonda cu părul tuns băiețește zâmbi.

— L-am observat demult, Raluca! Știi ce cred eu? Că e curtezanul tău, olandezul acela excentric, Van Deken... Ca un umil cavaler, îți ține trena!

Raluca nu răspunse zâmbetului prietenei sale din

liceu, ci își subție buzele a ușoară iritare.

— Iar eu cred că te înșeli! După câte știu, Van Deken se află încă de ieri la Venus. În plus, el are un *Ford-Taunus*.

— Ei, da, acesta e un argument serios, recunoscu cu franchețe Violeta. Înseamnă că nu e el... până la proba contrarie! Și în experiențele mele, în ciuda celor mai exacte formule calculate dinainte, se întâmplă să apară date neprevăzute...

De astă dată, Raluca râse:

— Asta chiar că ar fi interesant de văzut: cum intră un *Mercedes* bej, în chip de moleculă vizibilă doar la microscop, în retorta în care îți faci tu experiențele!

Ultimele întinderi de țărână zbicită de soarele torid al Bărăganului rămaseră în urmă, mașina celor două tinere și frumoase femei angajându-se pe maiestuoasa săgeată de beton a podului de peste Dunăre. Trecură pe pământul frământat, de o clasică grandoare, al Dobrogei. *Mercedes*-ul bej rămânea lipit de oglinda retrovizoare. După ce trecură de Hârșova, punct unde șoseaua se bifurcă, întinzând un braț până la Tulcea, și altul, înainte, spre Constanța, Raluca propuse să oprească la Hanul Morilor, pentru a cumpăra țigări și a bea o cafea, dar mai ales pentru a se lămuri în ce privește puternica mașină ce rula atât de lent în spatele lor. Avea să poposească la han și *Mercedes*-ul, sau o va lua înainte?

De o fericită inspirație arhitectonică, Hanul Morilor părea să stea nu numai la răscrucea a două drumuri mult umblate, ci și la aceea a două epoci; deși nu mai vechi de doi-trei ani și ridicat din beton armat, evoca nostalgic turmele de mioare ale mocanilor de odinioară, cetele de haiduci și poterele pe cai înspumați, rădvanele[1] cu surugii[2] zgomotoși, chiar dacă astăzi era pus să slujească alți oameni, ce nu încălecau decât sirepi[3] de oțel, cu câtiva zeci de „cai-putere" unul... *Fiat*-ul *125* sport parcă la câțiva metri de intrarea în han și cele două tinere femei coborâră. Șatena, Raluca Suciu, nici nu apucase să încuie portiera mașinii, când *Mercedes*-ul din urmă veni să frâneze dezinvolt chiar alături. Un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu o barbă castanie îngustă, gen „olandez zburător", cu o privire deschisă și mai mereu zâmbitoare a ochilor săi albaștri spălăciți, coborî degajat de la volan și se înclină foarte reverențios în fața celor două femei.

— Sărut mâinile, doamnelor, rosti el vesel, într-o românească corectă, dar pronunțată cu accent gutural, de care un nordic nu se poate decât foarte greu dezbăra când se exprimă într-o limbă romanică. Dacă ați dorit să

---

1 Trăsură de lux închisă, montată pe arcuri și trasă de mai mulți cai.

2 Vizitiu care conducea călare pe unul dintre cai diligențele, poștalioanele sau trăsurile boierești.

3 Cal iute, năvalnic, greu de stăpânit; sălbatic.

verificați cine *vă gardează pe autorută,* ferindu-vă de accidente și de alte neplăceri, ați avut câștig de cauză: Willem Van Deken în persoană, fericit să vă prezinte omagiile sale!

Cele două femei avură fiecare un zâmbet stereotip, politicos, dar nu de mare încântare.

— Bună ziua, domnule Van Deken, spuse Raluca Suciu. Dar știam că vă și aflați la mare de o zi sau două. Și apoi, aveați o altă mașină, nu acest *Mercedes*... E adevărat, am fost intrigate cine ar putea fi urmăritorul nostru atât de stăruitor!

— Eu, în schimb, v-am recunoscut mașina încă de la vreo treizeci de kilometri după ieșirea din București, când am ajuns-o din urmă. Mi-a făcut plăcere să rulez în compania dumneavoastră, chiar... incognito, chiar cu viteza foarte reglementară... *Taunus*-ul meu? Am avut alaltăieri un mic accident – o! un fleac, dar a trebuit să-l dau la reparat și am împrumutat mașina asta de la un prieten din Olanda, care a plecat să facă alpinism în Retezat; lui, pe vârfurile Carpaților, nu-i trebuie un *Mercedes*...

Intraseră între timp în sala umbroasă a hanului, se așezaseră la o masă. Raluca Suciu și Violeta Iliescu cerură câte un Pepsi și o cafea, Van Deken – care, după obiceiul din țara lui, nu-și făcea probleme din faptul că mai avea de parcurs o distanță apreciabilă la volan – un

whisky William Lawson's, cu un singur cub de gheață. Le propuse celor două femei să ia o gustare mai consistentă, improvizată din felurile apetisante etalate în galantarul frigorific, stropită cu un pahar de vin, „unul singur”, dar ele refuzară ferm. Refuzul lor păru să-l întristeze pe olandez, care era desigur un gurmand, ca mai toți locuitorii țării sale, reci și umede. Avea o fire veselă, jovială, și era un amator de libații prelungite, înclinație explicată și prin profesiunea sa: Willem Van Deken era pictor. Dar a mânca de unul singur, la aceeași masă cu cele două doamne, n-ar fi fost desigur de bun gust...

— La ce hotel veți locui? întrebă el.

— La Venus.

— Atunci, voi închiria și eu o cameră tot la Venus, se grăbi să spună, exuberant, Van Deken. Bineînțeles, dacă acest lucru nu vă deranjează în vreun fel, stimatele mele doamne...

— N-are de ce să ne deranjeze, dimpotrivă, spuse Raluca Suciu, dar e problematic să găsiți o cameră liberă chiar la acest hotel; nu uitați că suntem în plin sezon estival.

Interveni și Violeta Iliescu, pe un ton mai degrabă rece:

— Ca să aveți o șansă să găsiți o cameră la hotel, la al nostru sau la altul, ar trebui să ajungeți cât mai

devreme, în orice caz înainte de ora 12, când cei ce pleacă predau camerele libere. Așa că n-ar trebui să mai zăboviți.

Era un mod convenabil, dacă nu foarte elegant, de a-l concedia pe olandez, care nu vădea că se grăbește să le lipsească de compania sa intempestivă! Lui Van Deken nu-i scăpă aluzia: posomorându-se brusc, dădu peste cap paharul de whisky și se ridică.

— După câte înțeleg, dumneavoastră vreți să mai stați aici, nu-i așa? spuse el. În cazul acesta, nu-mi rămâne decât să vă dau întâlnire la Venus. Vă voi aștepta în holul hotelului, chiar dacă nu voi găsi o cameră acolo, ci la un alt hotel!

Se înclină și ieși din han. Un minut mai târziu, cele două tinere femei auziră *Mercedes*-ul demarând. Ele își băură fără grabă cafeaua, apoi cerură ospătarului să le aducă nota și se ridicară. Înainte de a se urca în mașină, Raluca i se adresă pe neașteptate prietenei sale:

— Violeta, nu vrei să conduci tu? Adevărul este că mă simt cam obosită...

Violeta Iliescu o privi mirată.

— Desigur, cu plăcere!

Trecu de astă dată ea la volan, iar prietena ei alături. Își continuară călătoria cu aceeași viteză moderată și în aceeași tăcere ciudată în care străbătuseră mai toată distanța de la București până aproape de țărmul mării.

Dar la un moment dat, întorcând privirea spre tovarășa sa de drum, Violeta văzu că fața acesteia e tulburată, mai mult decât atât, că e gata să izbucnească în plâns! O undă de compătimire îi înecă inima; ar fi vrut s-o poată cuprinde de după umeri și s-o sărute afectuos, dar, desigur, nu putea lua mâinile de pe volan... întrebă șoptit:

— Ce e cu tine, Ralu, draga mea?...

Raluca Suciu se chinui să surâdă:

— Nimic, Violeta, nimic, niște amintiri triste, atâta tot...

— Capul sus, fetițo, capul sus! Întâlnirea cu Van Deken te-a tulburat, sau greșesc eu? Ai face mai bine să-mi spui despre ce e vorba.

O vreme, Raluca nu spuse nimic. Cu fața asprită acum, cu buzele strânse, privea înainte prin parbrizul prăfuit, dar probabil fără să vadă nici șoseaua, nici movilele înverzite din zare. Dar apoi, așa cum îi ceruse prietena ei, începu să se destăinuiască, cu un glas la început șovăielnic, după aceea din ce în ce mai precipitat, parcă vrând să-și descarce dintr-odată întreg sufletul:

— Tu nu știi, Violeta, dar sunt nopți și nopți la rând când nu pot să închid ochii... Sau când adorm totuși, visez mereu aceleași lucruri pe care le văd înaintea ochilor și când sunt trează, singură în noapte... L-am

iubit mult pe Dan și pur și simplu nu pot realiza gândul că el nu mai este, că niciodată, auzi tu, niciodată nu va mai deschide ușa, să vină spre mine și să mă îmbrățișeze! Da, acest Van Deken mi-a răscolit iarăși, așa, dintr-odată, toate amintirile dureroase legate de Dan. Ți-am spus că pe el l-am cunoscut în Olanda, pe când Dan lucra la Agenția economică. Eu, ca pictoriță, nu mi-am pierdut timpul, în zilele când el era ocupat cu oamenii aceia de afaceri – și era mai tot timpul ocupat cu ei – colindam pinacotecile, care în țara aceea sunt atât de bogate în capodopere ale vechilor maeștri, încât aproape că îți piere cheful să mai pui și tu penelul pe pânză... Așa cum știi, la un sfârșit de săptămână, am plecat cu Dan într-o mică localitate de pe țărmul Mării Nordului. Era în toiul verii, ca și acum – peste câteva zile se vor împlini doi ani de la cumplita întâmplare... – , era o zi senină și destul de caldă, așa că ne-am dus pe plajă. Dan era un înotător fără pereche, marea a fost pasiunea lui dintotdeauna și în Marea Neagră pleca de obicei în larg până ce îl pierdeam din ochi și nu se întorcea la mal decât peste două-trei ore... Dar Marea Neagră e una, Marea Nordului, alta! Când a intrat în mare, spunea că temperatura apei e „suportabilă”, adică pentru unul din partea noastră a continentului, că pentru un nordic era caldă ca un ceai... Nu s-a îndepărtat prea mult de țărm – eu rămăsesem pe nisip

și îl urmăream din priviri –, în mare mai erau destui înotători, câțiva chiar în preajma lui. La un moment dat, l-am văzut zbătându-se în apă, dar puțin timp după aceea nu l-am mai văzut deloc... Doi sau trei înotători s-au îndreptat în mare grabă spre el, probabil că strigase după ajutor, în sfârșit, a fost o întreagă vânzoleală acolo în larg, eu simțeam că înnebunesc de spaimă, până ce l-am văzut din nou deasupra apei, dar mi-am dat seama că era purtat de subsuori de cei ce îi săriseră într-ajutor... Când l-au adus la mal, Dan era mort! Un stop cardiac, a spus medicul mai târziu, pesemne că a intrat brusc într-un curent de apă extrem de rece, se zice că asemenea accidente se întâmplă frecvent... deși Dan era tânăr și nu suferise niciodată de inimă... Unul dintre cei ce-l scoseseră la țărm – nu pot spune: dintre salvatori, nu-i așa? – era Van Deken. Atunci, pe nisipul acela cenușiu, în fața cadavrului lui Dan, n-am simțit nimic, am rămas stană de piatră... Dar de atunci... de atunci, în atâtea nopți... revăd momentul acela teribil. Tu nu poți să-ți dai seama ce osândă este să mai iubești încă un om care a intrat în lumea umbrelor, pe care știi că nu-l vei mai vedea niciodată, niciodată... Da, Violeta, întâlnirea cu Van Deken mi-a reînviat în minte ziua aceea groaznică...

— Deci, acest Van Deken a fost unul dintre salvatorii bietului Dan, spuse Violeta gânditoare. Chiar dacă n-au adus la țărm decât un corp inert... Atunci v-ați cunoscut,

sau vă cunoșteați dinainte?

— Nu, nici măcar atunci. Îți dai seama în ce stare sufletească eram eu în acele momente, n-am reținut niciun nume, nicio fizionomie... Ne-am cunoscut de fapt în avionul cu care mă întorceam în țară și cu care, printr-o coincidență, călătorea și el spre România. El a fost cel ce s-a prezentat, a evocat, o! cu multă delicatețe, accidentul, după care am discutat despre pictură, despre România – altă coincidență, era la a patra sa călătorie în țara noastră, și de atunci a mai venit de două ori; cunoaște bine România, după cum știi, vorbește românește mai mult decât corect; mi-a spus, și nu am niciun motiv să mă îndoiesc de sinceritatea lui, că este îndrăgostit de mănăstirile din Moldova. Voronețul îl consideră o capodoperă unică, la fel și Horezu. A avut o expoziție personală la sala Dalles, a colaborat cu cinematografia noastră...

— Știu, mi-a vorbit și mie despre filmul acela, o coproducție româno-olandeză, la care el a semnat scenografia. Dar, spune-mi, Raluca... îți face curte, nu-i așa? N-a mărturisit cumva și niște intenții mai serioase față de tine?...

Raluca îndreptă spre prietena ei o privire vădit șocată.

— Ce-ți trece prin cap?

La fel de mirată păru și Violeta Iliescu de dezmințirea atât de categorică a prietenei sale.

— Dar bine, draga mea, acum câteva seri, când ne-am întâlnit toți trei, nu și-a dezlipit o secundă ochii de la tine!

— Exagerezi, protestă Raluca. Ce zic eu: exagerezi, nu există absolut niciun temei să-ți închipui așa ceva. În discuțiile noastre n-au intervenit niciodată, auzi tu, niciodată, subiecte mai intime, în general vorbim despre artă – doar suntem amândoi pictori, și ne-am găsit, asta e adevărat, anumite afinități de concepții artistice, de gust, câțiva maeștri preferați – și despre alte lucruri mai mult sau mai puțin impersonale. De altfel, Van Deken e și prea bine educat și... și prea sensibil ca să se încumete să... când știe cum l-am pierdut pe Dan și că el însuși a fost de față la acea groaznică întâmplare... Dacă vrei să știi, eu eram – și sunt! – convinsă că *ție* îți face el curte, pe tine te soarbe din ochi!

Violeta Iliescu râse din toată inima, dar fără să-și privească prietena; tocmai se angajase în depășirea, destul de complicată, a unui tractor cu remorcă, pe când din față apăruse un alt autovehicul.

— Ca să vezi, ce neînțelegere, Raluca dragă! Ne-am suspectat reciproc, pe degeaba, că flirtăm cu una și aceeași persoană! Van Deken să-mi facă mie curte, da' de unde! De altfel știe că sunt căsătorită și, așa cum spui, are prea mult bun simț ca să cuteze s-o facă, a înțeles că ar fi trimis la plimbare... Recunosc că îți caută cu

oarecare asiduitate compania, dar asta fiindcă este într-altfel *interesat*! Cu tine discută despre pictură, cum este normal, cu mine, în schimb, abordează chestiuni *de chimie*...

— Adică? făcu Raluca, nedumerită.

— Vezi tu, reluă Violeta Iliescu, dacă, știind că sunt ingineră chimistă, ar discuta cu mine asemenea probleme, nefiind nici el chiar un profan, aș zice că o face din politețe, mă rog, ca să întrețină conversația... Dar când, în cele vreo patru ocazii când ne-am întâlnit, să zicem, întâmplător, reia mereu unul și același subiect, lucrul devine ciudat. Iar când – și habar nu am de unde a aflat cu exactitate locul meu de muncă, inclusiv telefonul de interior de la Combinat, că eu nu i l-am dat, nu i-am spus nici măcar că nu locuiesc în București, unde în acea perioadă mă aflam într-o detașare, (nu i-ai spus tu cumva toate astea? deci așa, nu i-ai spus tu...) – ei bine, când mă trezesc că îmi telefonează la Brașov și mă roagă să ne întâlnim în holul hotelului *Carpați* (n-am găsit nicio cale ca să-l refuz...) iar acolo reia din nou același subiect, de astă dată făcând și aluzii străvezii la niște foarte substanțiale recompense materiale ce mi-ar reveni, treaba devine *mult mai* suspectă! Iată la ce se rezumă „flirtul" meu cu *mynheer* Willem Van Deken...

— Mai concret, ce voia de la tine?

— Am încercat să-l conving, surise malițios Violeta

Iliescu, că de la terminarea facultății n-am mai călcat într-un laborator, că rolul meu de ingineră chimistă se reduce la sarcini de organizare a producției; știam prea bine că nu mă crede, dacă aflase unde lucram, inclusiv numărul de telefon interior, era de presupus că fusese informat că numărul era al unui laborator de cercetări. De altfel, din câteva fraze imprudente ale sale, mi-am dat seama că știa, în linii mari, bineînțeles, la ce anume lucrez în momentul de față... și că în realitate îl interesa tema de cercetare, nu ceea ce îmi spunea el mie că îl interesează de fapt...

— Ei bine?... își repetă întrebarea Raluca Suciu, din ce în ce mai intrigată. Ce anume *zicea el* că îl interesează?

— O! dacă vrei, o trăsnaie artistică, o idee romantică... dar căreia, dacă i s-ar găsi dezlegarea, cu totul problematică de altfel, pur și simplu nu i s-ar putea estima valoarea concretă, în bani, ca să vorbim prozaic! Știi și tu că maeștrii Renașterii [4], Da Vinci [5],

[4] Renașterea a fost o mișcare culturală care s-a întins pe perioada secolelor XIV-XVI. A debutat în Italia, în perioada Evului Mediu Târziu și ulterior, s-a răspândit în restul Europei. Deși apariția tiparului a accelerat difuzarea ideilor în secolul al XV-lea, schimbările Renașterii nu au fost experimentate uniform de întreaga Europă.

[5] Leonardo di ser Piero da Vinci (n. 15 aprilie 1452, Vinci – d. 2 mai 1519, Amboise), cunoscut sub numele de Leonardo da Vinci, a fost cel mai de seamă reprezentant al Renașterii italiene din perioada de apogeu a acesteia. Spirit universalist: pictor, sculptor, arhitect, muzician, inginer, inventator, anatomist, geolog, cartograf, botanist și scriitor. Leonardo da Vinci este considerat adesea cel mai de seamă geniu din întreaga istorie a omenirii. Geniul său creator și

Michelangelo[6], Tizian[7] și ceilalți își preparau singuri culorile, care nu și-au pierdut strălucirea nici după o jumătate de mileniu, iar astăzi, cu toate spectaculoasele progrese ale chimiei moderne, aceste culori de care se foloseau vechii maeștri e imposibil să fie recompuse. Ei bine, Van Deken îmi propunea să încercăm a descoperi, împreună, *secretul albăstruiul de Voroneț*, pe baza anilinei[8] moderne... Să nu uităm că, dacă picturile renascentiste au rezistat coroziunii timpului fiind, închise în catedrale și pinacoteci, frescele mănăstirii bucovinene au rezistat intemperiilor, ploii, zăpezilor, soarelui, fiind expuse în exterior!... El, spunea Van Deken, *și nu numai el*, ar fi dispus să plătească *orice sumă*, în valută forte, pentru această descoperire! Te întreb: este Van Deken un prost? Nu este. Așadar, ce îmi cerea

---

spiritul său inventiv și-au pus amprenta asupra epocii, fiind considerat arhetipul omului renascentist, un spirit animat de o curiozitate nemaiîntâlnită până atunci, animat de o imaginație fără precedent în istorie. Este considerat unul din marii inovatori ai picturii și unul din cei mai mari pictori din istorie.

[6] Michelangelo Buonarroti (n. 6 martie 1475, Caprese, Provincia Arezzo – d. 18 februarie 1564, Roma) a fost, alături de Leonardo da Vinci, cel mai important artist în perioada de vârf a Renașterii Italiene. Geniul său universal este deopotrivă oglindit de pictură, desen, sculptură și arhitectură. A scris și poezii, în special în genul sonetului și madrigalului.

[7] Tiziano Vecellio (n. între 1488 și 1490, Pieve di Cadore, Republica Venețiană – d. 27 august 1576, Veneția) a fost un vestit pictor italian din secolul al XVI-lea, aparținând școlii venețiene.

[8] Substanță chimică lichidă, uleioasă, obținută prin distilarea indigoului sau prin reducerea nitrobenzonului și care este utilizată în industria coloranților, a medicamentelor etc.

el mie era să mă angajez într-o întreprindere de alchimist, nu de chimist, să caut, să zicem, secretul pietrei filosofale... Nu, ce voia și ce vrea el sunt formulele cercetărilor mele *reale* din momentul de față, pentru asta îmi vântura înaintea ochilor ispita unor sume exorbitante... Poate că greșesc, și aș vrea să fie așa, dar asta este concluzia care mi se impune în chip logic.

— Iar despre cercetările tale reale, nu prea suntem în măsură să vorbim, nu-i așa, Violeta? replică Raluca pe un ton timid.

— Nu, draga mea, nu suntem, spuse Violeta. Firește că nu suntem.

Fiat-ul *125* sport își continua elegant călătoria spre marea înspumată.

*

Pictorul olandez Willem Van Deken se vede că era un om norocos, sau descurcăreț, ceea ce este de fapt același lucru. Ajungând la hotelul Venus, unde își aveau camerele, reținute cu mult înainte prin oficiul de turism din București, Raluca Suciu și Violeta Iliescu îl găsiră pe Van Deken instalat comod într-un fotoliu în holul hotelului, pufăind tacticos dintr-o pipă scurtă. Era evident că sosirea lor o aștepta. Văzându-le, se ridică grăbit și le anunță cu un zâmbet larg, de mare satisfacție, că izbutise să se cazeze chiar în acel hotel, într-o cameră de la etajul șapte, cu vederea spre mare,

de unde, se bucura el copilărește, va avea în zorii zilei următoare o poziție ideală pentru a asista la spectacolul, vechi de când lumea și totuși de fiecare dată altul, al răsăritului soarelui din infinitul lichid; numai de n-ar fi orizontul acoperit de nori sau de ceață... Aceasta părea să fie singura grijă a existenței sale în acel moment, încolo arătându-se pe deplin fericit, mulțumit de sine și de lumea înconjurătoare, cu atât mai încântat de viață cu cât îi era hărăzită, în aceea escapadă la Pontul Euxin, de fermecătoarea, inegalabila companie a celor două frumoase doamne! Toate acestea le declară în fraze complicate și onctuoase, punctate pe de o parte de o ușoară și simpatică autoironie, iar pe de altă parte de câteva greșeli de gramatică românească la fel de simpatice...

Pesemne că gonise cu peste o sută de kilometri la oră în ultima parte a traseului, spre mulțumirea motorului *Mercedes*-ului, deprins cu un asemenea randament, căci avusese timp să se instaleze în cameră, să facă un duș, să se bărbierească, să se schimbe. Era acum în șort, cu o bluză de culori aprinse, dar nu țipătoare, și desculț, în sandale romane, modul cel mai firesc, după părerea lui, de a umbla pe litoral, chiar și în localurile de lux, tot timpul zilei, până se lasă seara (când devine de rigoare ținuta cât mai sofisticată!). Le așteptase pe cele două încântătoare doamne ca să le însoțească pe plajă, pentru

o primă „ședință de helioterapie” și o „primă cufundare în apa, și liniștită, și cristalină, și caldă” în ziua aceea, a mării, de unde ele vor ieși apoi la mal „ca două Afrodite născute din spuma Thalassei”... Numai că cele două virtuale Afrodite, din ce în ce mai agasate, mai ales cea blondă dintre ele, de asiduitățile olandezului, pretextară oboseala, dorința de a se odihni în camerele lor până la ora dejunului, și îl lăsară singur în hol, mofluz, ele grăbindu-se să intre în lift. Jovialul, exuberantul, bine intenționatul olandez avea însă dreptate – e greu să reziști tentației de a te arunca în valurile mării după canicula bucureșteană și după o lungă călătorie cu mașina prin câmpia colbuită. Dar nici cele două prietene n-aveau de gând să rămână claustrate în hotel. După o toaletă sumară, fără să-și desfacă măcar valizele, își puseră costumele de baie sub rochițele ușoare de plajă și părăsiră hotelul pe o scară de serviciu, având mare grijă să nu fie văzute de olandezul rămas solitar; pe șosea, urcară apoi într-un autobuz și coborâră două stații mai departe, la plaja din stațiunea Jupiter, unde nu riscau o întâlnire inoportună. Rămaseră acolo, pe plajă, până către orele după-amiezii, și tot la un restaurant din stațiunea învecinată luară și masa, înainte de a se întoarce la hotelul lor. Bineînțeles, pe Van Deken îl găsiră și de astă dată în hol, așteptându-le plin de neliniște. Cum telefoanele lor nu răspundeau,

deci nu se aflau în camere, unde putea să fie, dacă nu în largul mării?! Tocmai avea de gând să apeleze la Salvamar, pentru a organiza o expediție de salvare a lor din marea perfidă, căci chiar și atunci când e foarte liniștită, marea își întinde capcanele... spunea olandezul, în parte glumind, dar numai în parte.

Așa fiind, a refuza invitația, pe care Van Deken nu întârzia să le-o adreseze, de a merge în seara aceea împreună la barul *Calipso* ar fi fost de-a dreptul o nepolitețe... Raluca și Violeta acceptară invitația la bar. Își dădură întâlnire peste cinci ore, în holul hotelului. „De fapt, își spunea Violeta, olandezul ăsta, altfel foarte manierat, foarte la locul lui, face tot ce poate ca să ne intre în voie... Poate că îl judec prea aspru, pentru discuțiile acelea bizare despre „albastrul de Voroneț" – e un artist, are și el fixațiile, maniile lui... îi atribui poate niște intenții cu totul imaginare..."

Când coborâră în holul hotelului, Violeta și Raluca, amândouă în rochii de seară, îl găsiră pe Van Deken așteptându-le, dar nu singur, ci însoțit de un tânăr înalt, blond și cu o statură atletică. Willem Van Deken se grăbi să facă prezentările, în timp ce însoțitorul său se înclina înaintea celor două femei.

— Dânsul este prietenul meu și colegul meu, pot *a spune* (româneasca olandezului avea uneori asemenea turnuri de frază arhaice), domnul Aurel Oprescu... pe

care l-am întâlnit întâmplător aici, la Venus... Arii colaborat, acum un an, la filmul coproducție româno-olandeză *Comorile Carpaților,* pe care dacă cumva nu l-ați văzut, ați pierdut foarte mult, vă asigur...

Distanța până la barul „Calipso” o străbătură pe jos, într-o plimbare plăcută sub clarul de lună plină. Tot Van Deken fu cel care întreținu conversația pe parcurs; subiectul – prietenul și fostul său colaborator la acel film documentar-artistic, pe care se bucurase să-l reîntâlnească pe litoralul românesc, proaspăta cunoștință a celor două doamne.

— Prietenul meu domnul Aurel Oprescu, spunea el cu binecunoscuta sa înflăcărare, este deosebit de talentat într-o meserie nu prea întâlnită, butaforia... Este aceasta o artă sau nu? Poate că doamna Raluca Suciu, ca pictoriță, va contesta caracterul de artă al... acestei *îndeletniciri* (găsise totuși termenul cel mai potrivit, după o scurtă ezitare!). Eu, tot ca pictor, o voi combate, și anume luând ca argumente înseși lucrările domnului Oprescu... O! *ar fi trebuit să le vedeți,* sunt atât de pline de ingeniozitate, de inspirație! în filmul nostru s-au filmat desigur „pe viu”, sate de munte, stâne, porți maramureșene, ansambluri folclorice, dar s-au turnat și în studio secvențe, cu unele din aceste elemente.

— Nu mă îndoiesc nicio clipă, domnule Van Deken, surise Raluca Suciu, mai ales că vorbiți cu atâta

entuziasm!

Deși despre el se vorbea, Aurel Oprescu rămânea destul de indiferent față de aprecierile asupra persoanei sale. Ai fi putut jura că nici nu aude ce se vorbește, că e cu gândurile în cu totul altă parte... sau nicăieri.

Chiar și după ce ajunseră la barul „Calipso” și se așezară la una din măsuțe, Van Deken tot despre „prietenul său domnul Aurel Oprescu” continuă să vorbească:

— Din păcate, din păcate – O! sunt convins că va fi o reală pierdere pentru arta cinematografică și cea teatrală – prietenul *nostru* domnul Oprescu a decis să abandoneze frumoasa sa (aceeași scurtă ezitare) îndeletnicire, în care i s-ar fi deschis perspective cu atât mai strălucite cu cât e practicată de foarte puțini... concurenți, iar această artă, nu-i așa, această meserie nu e legată de o limbă sau alta, te poți exprima la fel de bine pe toate meridianele... E adevărat că motivul retragerii din această activitate este unul foarte serios, chiar înțelept, aș putea spune: domnul Oprescu intenționează să-și reia studiile, întrerupte o bucată de vreme.

— La institutul departe plastice? întrebă Raluca Suciu, mai mult din politețe.

— Nu, la Chimia industrială, preciză Aurel Oprescu. Am făcut liceul de specialitate.

Violeta Iliescu îl privi cu interes neascuns. Dar nu

spuse nimic.

— Da, la Chimia industrială, reluă tot Van Deken, ca și când „prietenul său domnul Aurel Oprescu” n-ar fi putut da el însuși explicațiile respective, dacă ar fi socotit de cuviință; în general, se comporta ca un fel de avocat sau de tutore al tânărului. Chimia este o profesiune minunată, doamnele mele, perora nu fără patetism pictorul olandez, dar mă întreb, tinere al meu prieten – încheiere retorică! –, vei dovedi dumneata aceleași aptitudini strălucite și în profesiunea aceasta ca și în cea pe care o părăsești?! Mă tem să nu faci un *faux pas,* un pas esențialmente greșit.

— Nu cred, răspunse tânărul zâmbind, îmi place mult chimia!

Orchestra revenise între timp pe podium continuându-și programul cu muzică de dans. Cu totul pe neașteptate, Aurel Oprescu se ridică de pe locul lui și se înclină în fața Ralucăi Suciu. Vizibil surprinsă, pictorița se ridică și ea, acceptând invitația la dans.

Violeta și Van Deken rămaseră singuri la masă, în fața paharelor cu vin chihlimbariu. Câteva minute se scurseră în tăcere, apoi olandezul se simți obligat să întrebe:

— Vreți să dansați, doamna Violeta?

— Nu, răspunse cu o jumătate de zâmbet Violeta. Mă simt foarte obosită, domnule Van Deken, v-o spun

sincer, și oricât ar părea de ciudat, nu-mi place să dansez... Și adăugă, ca pentru sine: Mă tem ca aceste trei zile de vacanță improvizată să nu-mi accentueze oboseala, acumulată în timp, în loc să mi-o atenueze...

Ciudat, dar atât de locvacele[9] olandez nu se porni, cum ar fi fost de așteptat, să emită tot felul de considerații banale pe tema surmenajului intelectual, a remediilor posibile și așa mai departe. Rămase tăcut, mulțumindu-se să ridice paharul și să-l ciocnească discret cu cel al Violetei. E totuși un om de bun-simț, își spuse ea, recunoscătoare pentru „pauza în conversație" ce o făcuse olandezul. Violeta privea absentă perechile de dansatori ce se roteau pe ringul de dans. Ce „expert" dansează „butaforistul" nostru, acest Aurel Oprescu, remarcă ea curând. Se pare că și pentru „îndeletnicirea" asta are un talent înnăscut, ce ușor se mișcă și cu câtă precizie, în fond și dansul e un mod de exprimare, mai ales când îl disprețuiești pe cel al limbajului comun!... E drept că este avantajat și de statură, zvelt, flexibil...

Într-adevăr, Aurel Oprescu dansa cu dezinvoltura pe care nu o au decât dansatorii de profesie, așa-numiții *gigolo* sau *play-boys.* Dar asta presupune și o psihologie aparte, medită Violeta în treacăt, o psihologie care uneia ca mine îi va rămâne întotdeauna străină... La fel de

---

[9] Căruia îi place să vorbească mult; vorbăreț, limbut.

mirată ca și prietena ei părea să fie și Raluca, dar și încântată că a găsit un partener de dans atât de bun, chiar dacă acesta se mișca aidoma unui automat neînsuflețit; sau poate tocmai de aceea... Ralucăi, Violeta știa prea bine, îi plăcea mult dansul, poate din pasiune cvasisportivă.

— Doamnă Violeta... auzi ea vocea, aproape șoptită a lui Van Deken.

— Da?... făcu ea, întorcând privirea spre companionul ei de masă, de care aproape că uitase.

Olandezul, cu un zâmbet stingherit, își ținea privirile ațintite în paharul de vin plin pe jumătate.

— Doamnă Violeta, profit de faptul că suntem numai noi doi, ca să vă cer scuze...

— Scuze? întrebă, mirată, Violeta. Pentru ce anume?

— Pentru imprudența pe care am făcut-o... știți, atunci când v-am cerut să ne întâlnim la Brașov, în holul hotelului *Carpați*... Eu v-am făcut atunci o propunere de colaborare, pe care ați refuzat-o și... mi-am dat seama că propunerea mea însăși v-a supărat, ceea ce, vă dați seama, aș fi vrut să evit... Mă mângâi cu gândul că intențiile mele au fost cele mai bune, sper că nu vă îndoiți de asta...

Violeta, încă surprinsă, nu spuse nimic: tăcerea ei, se pare, Van Deken o luă drept o încurajare.

— Nu știu dacă am fi izbutit să descoperim secretul

„Albăstruiul de Voroneț”, ar fi fost prea frumos!... Dar cu siguranță că am fi putut colabora – să nu credeți că n-am fost informat că sunteți o chimistă de excepție, și nu o „funcționară” în acest domeniu, cum mi-ați dat a înțelege... –, am fi putut colabora la punerea la punct... a unor coloranți de valoare înaltă, ceea ce mă interesează pe mine și ca pictor, dar și ca persoană care, întâmplător, am relații cu anumite firme specializate, din țara mea și din Piața Comună... Poate nu vă dați seama ce avantaje considerabile ar rezulta pentru dumneavoastră dintr-o asemenea colaborare... Poate doriți să vă dau mai multe amănunte în acest sens?

Violeta ridică ușor mâna, ca pentru a-l opri să mai continue. Se crispase la față, ochii săi albaștri, adânci, de obicei atât de blânzi, acum scăpărau de mânie. Nu vorbi însă numaidecât, era prea inteligentă ca să nu știe că nu trebuie să te lași pradă unui impuls de moment. Fiecare cuvânt trebuia cântărit bine.

— Nu, domnule Van Deken, spuse ea în cele din urmă, pe un ton răspicat, nu doresc niciun fel de amănunte, și asta pentru că *nu mă interesează* absolut deloc vreo colaborare... nici cu dumneavoastră, nici cu alte firme din Piața Comună sau de aiurea... Cu atât mai puțin mă interesează „avantajele considerabile” care ar rezulta dintr-o asemenea colaborare. Sunteți de acord să oprim discuția la punctul acesta?

Blajinul Willem Van Deken se făcuse roșu la față. Bărbuța sa arămie tremura ușor, pradă emoției, probabil.

— Doamnă Violeta, rosti el pe un ton. De mare solemnitate, vă promit că de azi înainte nu voi mai aborda niciodată, dar niciodată acest subiect! Regret din suflet că, în intenția de a vă cere scuze, v-am supărat încă o dată...

Violeta, printr-un surâs forțat, păru să-i fi acordat iertare pentru ceea ce se putea considera a fi noua gafă a olandezului. Raluca și Aurel Oprescu continuau să danseze cu aceeași fervoare pe ringul de dans suprapopulat. Dar când, peste vreun sfert de oră, cei doi se întoarseră la masă, Violeta, pretextând o migrenă subită, își manifestă dorința de a se întoarce la hotel; „programul" barului, având drept „număr senzațional" un iluzionist celebru, nici nu începuse încă...

*

Inginera Violeta Iliescu fusese cât se poate de sinceră când i se destăinuise lui Willem Van Deken că se simte surmenată și că se teme ca foarte scurta vacanță la mare nu va face decât să-i accentueze starea. Adevărul este că încordarea ultimelor luni, când proiectul de cercetare în laborator intrase în faza finală a experimentărilor, o extenuase. La rezultatele promițătoare se adăugaseră și unele incerte, care îi provocaseră îndoieli, și ei, și

tovarășilor săi din colectivul de cercetători, și celor din conducerea combinatului – lucru firesc, orice om de știință fiind înclinat spre îndoială, spre un scepticism în ultima analiză pozitiv. Iar conștiința importanței deosebite, pentru economia națională, a realizării proiectului al cărui autor principal era ea însăși nu putea decât să-i accentueze tensiunea nervoasă... Și când se mai interpune și un ins insistent din cale-afară, avansând naiba știe ce propuneri „de colaborare” obscure și dubioase și făcând aluzii transparente la niște „avantaje materiale excepționale” – parcă așa se exprimase, nu? – atunci chiar că-ți vine să-ți iei lumea în cap!... Ce-o fi vrând, în definitiv, acel olandez atât de simpatic, de prevenitor, de manierat, dar și pisălog?! Bine măcar că îl făcuse să-i promită solemn – și tipul pare un „gentleman”, așa că nu-și va călca desigur cuvântul... – că nu va mai aborda subiectul... Dar și mai bine ar fi dacă nu l-ar mai întâlni deloc, nici aici, la mare, nici la București, nici la Brașov!

În dimineața zilei următoare, tocmai se pregătea să meargă pe plajă, când sună telefonul. Centralista îi făcu legătura cu Bucureștiul. La capătul celălalt al firului se afla Tina Răducanu, una din colaboratoarele sale apropiate, laborantă la Combinatul din împrejurimile Brașovului.

— Bună dimineața, tovarășă Violeta, auzi ea în

receptor glasul prea bine cunoscut, melodios, dar puțin afectat al laborantei sale. Ce bine îmi pare că v-am găsit în cameră, mă temeam că ați și ieșit pe plajă!

— Tina! exclamă Violeta Iliescu. Cum de m-ai găsit aici?

— N-a fost prea greu: acum o săptămână, când ați fost la noi, la laborator, ne-ați spus că, înainte de terminarea detașării, veți petrece câteva zile la mare, împreună cu o prietenă. Ne-ați spus că mergeți la Venus și ați pomenit și numele hotelului: *Venus* era ușor de reținut.

— Da, Tina dragă, ai dreptate, uitasem. Dar de ce mi-ai telefonat? De la telefoanele neașteptate, ca și de la telegrame, nu te prea aștepți la vești bune.

— Eu mă aflu acum la București, ocoli, diplomatic, Tina Răducanu răspunsul direct la întrebarea ce i se pusese. La 11 și 25 aș avea un avion pentru Constanța, așa că aș putea fi la dumneavoastră în jurul prânzului.

— Bine, dar ce s-a întâmplat?

— E prea complicat ca să vă explic în două cuvinte... mai bine vă aduc documentele, să le vedeți...

— Spune despre ce e vorba, Tina, ridică Violeta Iliescu vocea. Tergiversările laborantei o enervau. Deci?

În receptor se făcu auzit clar oftatul laborantei.

— Bine, dacă-i așa: la ultima analiză, alaltăieri, rezultatele n-au fost cele așteptate, în orice caz n-au fost aceleași ca ultima dată, când ați efectuat dumneavoastră

personal experiența. Sunt niște probleme în ce privește parametrii reacției; eu n-am cum să vă explic, e prea complicat pentru mine, ar fi trebuit să vorbiți cu tovarășul inginer Breazu. Dar când o să vedeți buletinele de analiză, o să vă lămuriți... Așa zicea și tovarășul inginer Breazu; dânsul m-a trimis la București și mi-a spus să vă caut, zicea că are neapărată nevoie de părerea dumneavoastră, poate că dânsul a scăpat din vedere un element sau altul în cadrul experienței... Dânsul trebuie să fie mâine dimineață la Institut, dar diseară vă va telefona ca să-i spuneți părerea dumneavoastră, numai că ar trebui, înainte de asta, să vedeți buletinele de analiză... Așa că asta e misiunea mea, să vin să vi le aduc...

Violeta Iliescu rămase mai multe secunde tăcută, căzută pe gânduri, făcând-o pe colaboratoarea sa să-și închipuie că poate se întrerupsese legătura.

— Alo?... făcu Tina. Mai sunteți la aparat, tovarășă Violeta?

— Stai puțin, Tina, să mă gândesc... rosti calm Violeta. Apoi: Nu iei niciun avion de ora 11 și nu știu cât, vin eu la București, cu trenul, cu mașina, cu avionul, văd eu...

— Dar de ce să vă deranjați, de ce să vă întrerupeți vacanța?! rosti, de-a dreptul alarmată, Tina Răducanu. Când eu pot foarte bine să...

— Lasă prostiile, Tina! spuse tăios Violeta Iliescu. Viu

eu la București! E mult mai bine să-l însoțesc, mâine dimineață, pe tovarășul inginer Breazu la Institut. Pe tine unde te găsesc?

— La hotel *Modern*, camera 308.

— Foarte bine, am să trec să te iau de acolo diseară, între orele 18–19.

Un scurt moment de tăcere.

— Și chiar nu vă pare rău să pierdeți câteva zile... de mare?... se făcu auzit glasul, pur și simplu pierit acum, al laborantei.

— Nu, zâmbi amuzată Violeta Iliescu. Datoria înainte de toate... Mă tem că *ție* îți pare rău, că ai pierdut prilejul unei escapade pe litoral, oricât de scurtă... Dacă-i așa, te rog să mă scuzi, dar nu am ce-ți face!

Și, fără să mai aștepte vreun răspuns, întrerupse convorbirea. Într-adevăr nu-i părea rău că renunță la cele două zile de vacanță? Nu, câtuși de puțin. Dacă regreta ceva, era faptul că pierduse o jumătate de zi pe drum, iar acum, aproape o altă jumătate de zi tot pe drum, în nu mai mult de 36 de ore! Dar chiar și trei zile întregi de vacanță nu pot să atenueze un surmenaj adânc înrădăcinat... Mai ales când ai pe cap niște pisălogi ca Van Deken și ca... De fapt, ca cine încă?... Și biata Tina, care probabil că visase atât de mult acea escapadă pe litoral!...

Se îmbrăcă, își făcu valiza în doi timpi și trei mișcări,

după care ieși pe culoar și bătu la ușa camerei Ralucăi. Aceasta tocmai se pregătea să vină la dânsa, în mână cu cearșaful de plajă și o sacoșă încăpătoare în care erau probabil înghesuite o mie și una de nimicuri, inclusiv cosmeticele, fără de care o femeie nu concepe să iasă nici măcar pentru un act atât de simplu, de primitiv, cum este expunerea la razele soarelui și îmbăierea în valurile mării! Violeta o puse la curent pe prietena ei cu situația creată. Raluca, bineînțeles, își manifestă nemărginitul regret, și era întru totul sinceră.

— Dar de ce? protestă Raluca Suciu când Violeta îi spuse că vrea să ia primul tren sau avion. Ia mașina mea, eu mai rămân aici încă trei săptămâni, găsim noi pe cineva care să vină pe litoral între timp și care să mi-o aducă. Să pleci cu trenul, ce idee! Trebuie să fie o înghesuială... Cât despre avion, cursa de dimineață ai pierdut-o.

Violeta acceptă în cele din urmă oferta generoasă a prietenei sale. Coborâră la parter. Aici, fatalitate!, dădură iarăși de Willem Van Deken, însoțit, ca și în seara trecută, de frumosul Aurel Oprescu, ex-butaforist și viitor student în chimie. Amândoi erau în ținută de oraș, în sacouri și cu cravate; foarte aproape de picioarele lui Van Deken, zăcea pe mocheta holului un sac de voiaj din piele neagră.

Firește, exclamații de surpriză și de încântare din

partea olandezului. În sfârșit, cele două femei îl informară cum stăteau lucrurile: nu, nu se duceau pe plajă (ținuta Violetei nici nu lăsa să se presupună așa ceva!), doamna Iliescu era obligată să plece urgent la București, primise un telefon acum o jumătate de oră, ea, Raluca, îi împrumuta mașina și așa mai departe.

— O! exclamă patetic Van Deken, ridicând și brațele, ca și cum ar fi vrut să invoce efectiv providența. Și eu, care mă pregăteam să pândesc o ocazie, sau să ies cu autobuzul la șoseaua principală și acolo să fac autostopul!...

Ce noroc! Trebuie să ajung *înainte de lăsarea nopții* în București (iarăși acea ispită a novicelui talentat în cunoașterea unei limbi de a folosi expresii pitorești) ca să-l întâmpin pe vărul meu, care îmi este și un minunat prieten, la aeroportul Otopeni. Și eu am primit un telefon intempestiv, care mi-a anunțat sosirea lui, la fel de intempestivă. Ce se va face bietul băiat dacă nu îi sunt eu ghid în România?! Ați vrea, mult stimată doamnă Violeta, să-l transportați până la București pe umilul dumneavoastră servitor Willem Van Deken?...

Violeta își reprimă un oftat lăuntric, de profundă agasare. Cam prea multe potriviri, cam prea multe coincidențe – dar, dacă se gândea bine, de unde ar fi putut ști olandezul de hotărârea ei, luată nici cu o jumătate de oră în urmă, de a se întoarce în Capitală? Ce

putea face, are și impolitețea limitele ei!

— Cu plăcere, domnule Van Deken, spuse ea, totuși destul de rece. Dar ce s-a întâmplat cu faimosul dumneavoastră *Mercedes*?

— O! dădu din mână olandezul. Naiba să-l ia! Mi-a jucat festa. O oră întreagă m-am muncit cu el astăzi de dimineață, degeaba! „Tușește” ca un tuberculos, ticălosul, comenzile nu răspund decât aproximativ, nu îmi iau îndrăzneala să pornesc cu el la un drum atât de lung... Astăzi e duminică, nu cred că aș putea găsi un mecanic calificat, și oricum s-ar face prea târziu.

Violeta și Raluca schimbară o privire semnificativă.

— Atunci, să plecăm, călătorului îi sade bine cu drumul, spuse Violeta, cu un zâmbet forțat.

Fără o vorbă și ca și cum ar fi fost de la sine înțeles că și el fusese inclus în rândul pasagerilor, Aurel Oprescu urcă primul în mașină, luând loc în spate. Van Deken urcă în față, lângă Violetă.

— Dacă vă veți simți obosită, pot conduce și eu, spuse el. De fapt, aș putea conduce pe întreg traseul...

Fiat-ul *125* sport porni să străbată cei 300 de kilometri dintre stațiunea Venus și București, la volan fiind chimista Violeta Iliescu, care mulțumi pictorului pentru propunerea sa, dar nu acceptă să-i cedeze volanul.

Capitolul II
Carnețelul cenușiu

— Să sperăm că numărul pasagerilor nu se va mai mări și mai mult pe parcurs, comentă cu destul sarcasm Violeta Iliescu, în timp ce așteptau să li se facă plinul de benzină la stația de la ieșirea din constelația estivală Mangalia-Nord. Sau ne putem aștepta ca vreun alt prieten al dumneavoastră să ne facă semn pe șosea, să oprim și să-l luăm și pe el?...

Van Deken, atins de aluzia foarte directă, se confundă în niște explicații fără cap și coadă, stopate de Violeta printr-un gest și un zâmbet convențional; tot ce dorise fusese să-i dea nițel peste nas prea insistentului pictor din țara lalelelor și acum era mulțumită, spera totodată ca astfel să obțină ceva mai multă tăcere, ceva mai puțină conversație în cele aproximativ patru ore de drum până la destinație... Olandezul vru să plătească el costul benzinei: o privire încărcată de fulgere a Violetei îl făcu să strecoare, rușinat, portmoneul în buzunar... Un preambul, și observația caustică a tinerei inginere chimiste, și gestul destul de lipsit de tact al olandezului, prea puțin promițător pentru atmosfera ce avea să domnească în mașină pe lungul traseu spre Capitală.

Într-adevăr, Violeta avu parte de liniște pe drum, ceea ce îi îngădui să se concentreze la volan și să ruleze cu

viteză mai mare decât la venire. Din partea lui Aurel Oprescu, bineînțeles, nu exista pericolul angajării vreunei conversații fastidioase, el era consecvent în tăcerea sa, dar chiar și volubilul Van Deken se mărgini la câteva banale comentarii asupra peisajului, emise atunci când tăcerea devenea cu adevărat stânjenitoare. Ajunseră la București la începutul după-amiezii. Când se angajară pe șoseaua Colentina, Violeta își întrebă însoțitorii unde ar dori să-i lase.

— Ar însenina pur și simplu să abuzăm de amabilitatea dumneavoastră, se grăbi să spună Van Deken. Coborâm unde veți opri dumneavoastră, de acolo vom lua un taxi...

Violeta nu avea niciun motiv să insiste, așa că își urmă, drumul spre locuința ei, aflată pe o stradă din cartierul Sf. Ștefan. Stopă în fața casei și coborî din mașină. Ceilalți doi coborâră și ei.

— Vă mulțumim amândoi foarte, foarte mult, se înclină Van Deken în fața Violetei.

Tânăra ingineră le întinse mâna.

— La revedere, domnilor.

Van Deken îi sărută mâna ceremonios. Apoi, cu o ezitare:

— Aș avea o rugăminte: vreți să-mi spuneți cum aș putea ajunge mai repede la un restaurant sau la o cofetărie? Simt că mi se apropie o criză de astm, sufăr

de boala aceasta dezagreabilă, și aș avea nevoie de un pahar cu apă ca să-mi iau medicamentul...

Da, pictorul vădea în momentul acela o oarecare dificultate în respirație! Pălise, iar fruntea i se îmbrobonase de transpirație. În cartierul acela de vile și de mici blocuri, nu exista niciun local prea aproape! Violeta spuse, călcându-și pe inimă, căci tot ce își dorea era să scape cât mai degrabă de enervanta companie, dar realmente n-avea ce face:

— Poftiți sus, la mine, să vă luați medicamentul.

Garsoniera în care intrară era mobilată cu mult gust. Imobilul nu avea mai mult de două etaje, iar ferestrele dinspre stradă erau străjuite de trei tei bătrâni și stufoși, adevărată oază de răcoare în Bucureștiul canicular.

Violeta își invită musafirii să ia loc și ea se grăbi să aducă de la chicinetă o tavă pe care se aflau două pahare și o sticlă de apă minerală, pe care o puse pe măsuța joasă de lângă fereastră, alături de un sfeșnic de argint cu o lumânare roșie. Van Deken, a cărui respirație eră din ce în ce mai sacadată, scoase din buzunarul de la piept o cutiuță de metal cu pastile, din care înghiți una.

Acum era alb la față, ca varul.

— Chiar atât de rău vă simțiți? îl întrebă Violeta, sincer îngrijorată.

— Peste câteva minute îmi trece, rosti el cu o voce sfârșită. Vă rog să mă iertați dacă... nu-și încheie fraza.

— Nu vă supărați, n-aveți cumva o aspirină, s-a adăugat și o durere de cap... la mizeria cealaltă.

— Desigur, se precipită Violeta, un moment, știu că am câteva în poșetă. Luă poșeta și trase febril de fermoar, apucându-se să scotocească cu degete nervoase în interior; două obiecte, un carnețel cu coperți cenușii și un ruj de buze căzură pe covor înainte ca Violeta să descopere pliculețul cu aspirine.

Curtenitori, amândoi bărbații se repeziră să ridice cele două obiecte, dar Violeta le și luase de pe covor înainte ca aceștia să i le poată înmâna. După o scurtă ezitare, puse carnetul cu coperte cenușii în sertarul unei mici mobile stil și rujul îl aruncă în geantă, oarecum înciudată. Van Deken, cu respirația normală acum, se ridică, imitat de tânărul Aurel Oprescu.

— Vă rog să mă iertați pentru deranj, doamnă Violeta, pentru neplăcerile cauzate de infirmitatea mea, da, infirmitate, boala aceasta, în momentele de criză, îți răpește puterile...

— Mă bucur din inimă că vă simțiți mai bine, domnule Van Deken. Sunteți sigur că vă puteți deplasa fără greutate până la hotel? Și apoi, la aeroport?

— Da, da, mă simt mult mai bine. Sunt de-a dreptul mișcat că vă preocupă atât de mult sănătatea mea... încă o dată, mii de scuze și de mulțumiri!

Se îndreptară toți trei spre ușa garsonierei.

— Aveți un interior foarte drăguț, mobilat cu un gust desăvârșit, doamnă Violeta, spuse Van Deken în prag, poate numai din obligație, din dorința de a mai adresa un compliment (al câtelea în ultimele 24 de ore?) gazdei sale. Foarte – foarte *exquis*, vă felicit...

Violeta clătină din cap.

— Nu este locuința mea, domnule Van Deken, ați uitat că locuiesc de fapt la Brașov? Un coleg și prieten al soțului meu, medic, plecat în străinătate pentru o perioadă mai lungă, mi l-a împrumutat pentru tot timpul cât sunt detașată la București. Foarte curând voi părăsi această garsonieră, fiindcă mă întorc la Brașov, definitiv, așa sper.

— Deci, soțul dumneavoastră e și dânsul medic? întrebă Van Deken.

— Chirurg, preciză Violeta.

— La revedere și încă o dată mii de mulțumiri și scuze pentru deranj... murmură Van Deken, reținând ceva mai mult decât ar fi fost cazul mâna tinerei inginere în timp ce i-o săruta. Sper din toată inima că ne vom revedea totuși... poate că...

Dar pictorul nu-și duse la capăt gândul: să fi vrut să lanseze o nouă invitație, poate chiar pentru seara aceea, și să-și fi dat seama că va întâmpina un refuz? Aurel Oprescu, mulțumind și el, se înclină în fața Violetei, după care porni să coboare treptele scării cu pași fermi.

Violeta închise ușa în urma celor doi vizitatori și puse și lanțul de siguranță, nici ea n-ar fi putut spune de ce. Oftă ușurată: în sfârșit, singură din nou!

*

Dar, rămasă singură, deși tocmai singurătatea și-o dorise mai mult ca orice cu câteva minute în urmă, Violeta se simți, brusc, cuprinsă de o neliniște lipsită de orice motiv. Păcătoasa aceea de astenie, care scotea gheare din ce în ce mai ascuțite... Deși avea o provizie serioasă de tranchilizante, se feri să ia vreo pastilă; chimistă fiind, își dădea seama de pericolul obișnuinței cu aceste droguri așa-zis inofensive! Totuși, unde era vremea când era pur și simplu incapabilă să înțeleagă stările de anxietate ale altora, afirmând, cu destulă suficiență, că orice dereglare a sistemului nervos se poate remedia printr-un simplu act de voință? Simțea acum o nerăbdare febrilă, de a ieși, de a pleca oriunde, numai să nu se afle într-unul și același loc, oricare ar fi acela, să se urce, de pildă, la volanul mașinii, și să pornească spre Brașov, prin văzduhul răcoros și ozonat al Văii Prahovei, deși... deși abia încheiase un drum de vreo patru ore și deși, apoi, știa prea bine că era reținută în București și în după-amiaza aceea, și în ziua următoare, pentru probleme, din păcate, mult prea importante, dar la care, tocmai de aceea, refuza să se gândească acum. „Mai târziu, mai târziu”, își repeta

într-una, cu o frecvență prin ea însăși alarmantă, în timp ce absurdul „dor de ducă” o încerca tot mai tare... „Va trebui să încheiem odată experiențele și să omologăm produsul, își spuse, înțelegându-și totuși cu luciditate starea de spirit, ca să-mi pot lua concediul și să mă odihnesc cu adevărat, nu ca în această prostească escapadă la mare, care mai tare m-a obosit”... Anume ca să-și liniștească nervii, începu să ude mușcatele și celelalte flori de pe balcon. Se văzu nevoită să facă de mai multe ori drumul de pe balcon până la baie și înapoi, ca să umple cu apă mica stropitoare de plastic cu gât de lebădă. Când isprăvi, rămase câteva clipe gânditoare, cu coatele rezemate de balustrada balconului. Zăduful devenise insuportabil, și deși cerul stăruia să fie senin, fără un fir de nor, se presimțea ploaia apropiată. Violeta reveni în cameră. Trase jaluzelele, făcând întuneric deplin, puse în funcțiune un mic ventilator silențios și se întinse pe pat, încercând să adoarmă. După mai puțin de zece minute, își dădu seama că îi va fi cu neputință să ațipească. Trecu în chicinetă ca să-și pregătească o cafea.

Cu cafeaua și cu țigara care îi ținea o perfidă companie. Violeta rămase o oră întreagă cufundată în gânduri. Ventilatorul, pe care îl trăsese mai aproape, făcea să-i fluture ușor buclele blonde tăiate scurt deasupra frunții grațios arcuite. În sfârșit, ridică

receptorul telefonului, instalat la îndemână, formă prefixul Brașovului și un număr din cinci cifre. Vocea baritonală, întotdeauna stăpânită – de formație profesională de medic chirurg! – a soțului ei răspunse chiar după primul apel.

— Emil, te sărut, rosti Violeta în receptor, cu un acces de duioșie cave o surprinse și pe ea, mi-a fost dor de tine, imaginează-ți, și am dorit să-ți aud cel puțin glasul...

— De-ai ști cât îmi este *mie* dor de tine!... spuse doctorul Emil Iliescu. De unde vorbești, de la mare?

— Nu, am revenit adineaori în București, dragul meu. Și mă simt singură și amărâtă ca un huhurez...

— Și Violeta îi explică soțului ei motivul care o determinase să întrerupă vacanța, și așa foarte scurtă, pe litoral.

— Ai fi făcut mai bine dacă o lăsai pe laborantă să vină ea la Venus, spuse, vădit nemulțumit, doctorul Iliescu, care urmă pe un ton fără voia lui profesional: Asemenea eforturi fără sens nu rămân niciodată fără urmări! Și ținând seama de starea ta...

— Nu, trebuia să viu eu la București, îl întrerupse Violeta nerăbdătoare. Presupun că nu e nimic grav, că absența reacției așteptate la ultima experiență are o cauză ușor detectabilă, totuși țin să mă sfătuiesc cu inginerul Marius Breazu mâine dimineață, înainte de a

se duce el la institut și la minister, să încercăm să ne lămurim împreună despre ce ar putea fi vorba. Și în afară de asta, mai am un motiv să discut cu dânsul: închipuie-ți, colegii mei de la combinat, în consens cu conducerea, directorul, inginerul șef, secretarul de partid, președintele sindicatului și mai știu eu cine, dar fără să mă consulte pe mine, au și decis cum să denumească produsul nostru. Știi cum vor să-i zică?! Dar te rog, Emile, să nu râzi: *Violit*!! Nici mai mult, nici mai puțin...

— O!... făcu doctorul Iliescu, șocat și el, după care izbucni într-un râs vesel, pe care vocea sa de bariton îl făcea foarte melodios. Dar e minunat, draga mea! Ce frumos sună: *Violit*... Nu-ți dai seama că e un omagiu pe care vor să ți-l aducă, și încă cu câtă fantezie, colegii tăi? Doar știe toată lumea că meritul principal îți revine ție...

— Nu-mi dau seama decât că e absolut ridicol! îi răspunse iritată Violeta. Așa că trebuie să curm din fașă această fantezie.

Dacă aparatul ar fi fost un videofon și nu un telefon obișnuit, s-ar fi putut vedea ridicarea din umeri a doctorului Emil Iliescu; cine altul decât un soț ar putea ști mai bine când e momentul potrivit pentru a schimba gândurile și starea de spirit a unei femei?

— Dacă tot spui că te simți singură acolo, spuse el, cu intenția foarte firească de a face o digresiune, te anunț

că Paul se află la București. Telefonează-i la sora lui, la ora asta, duminică, îl găsești sigur acasă. Am discutat cu el, acum câteva zile, o chestiune care ne privește pe toți trei și am vrea să-ți cunoaștem părerea...

— Adică?

— Am complotat în doi împotriva ta, râse Emil, făcând pe misteriosul. Las' că-ți spune Paul despre ce e vorba. De la mine n-ai să smulgi nicio silabă, discutăm eventual mâine la telefon. Apropo, detașarea ta se apropie de sfârșit, când te întorci acasă?

— La sfârșitul săptămânii, cu siguranță, poate chiar mai devreme, vineri sau chiar joi. Și de data asta definitiv! Uf!

— Uf! da! făcu Emil înveselindu-se. În sfârșit, n-o să mai găsesc casa pustie când vin de la spital, după cum cred că o găsești și tu când ajungi în garsonieră. Vrei să mă reped până la București, ca să te aduc la noi acasă, dacă nu cu o caleașca de aur – las' că ar și merge mult prea încet pentru gustul secolului XX... –, măcar cu modesta noastră *Dacie*?

— Nu, nu, Emile, îți mulțumesc, n-are niciun rost, e de-ajuns dacă mă aștepți la gară cu „modesta noastră *Dacie*”...

Și convorbirea continuă cu încă o serie de banalități conjugale. Apoi, odată receptorul pus la loc în furcă, glasul cald și atât de apropiat al lui Emil îi rămase în

minte. Violeta, ceva mai calmă, mai împăcată acum, formă alt număr. Răspunse, prompt, chiar Paul.

— Violeta? Ce surpriză! Te credeam cufundată, la ora asta, în valurile cristaline și, ceea ce e mult mai important, răcoroase ale Mării Negre... Dar după câte văd, te lichefiezi și tu, ca și mine, în orașul ăsta încins de caniculă; îmi pare rău pentru tine, dar îmi pare bine pentru mine, fiindcă voi avea cu cine ieși diseară în oraș, la o cină consistentă, stropită cu niște vin bine îngropat în gheață în frapieră, care să-mi compenseze deshidratarea de peste zi!

— Paule, Paule, râse Violeta, în loc să fii bucuros că mai scazi în felul ăsta din tonaj, tu, din contra...

— De ce să scad din tonaj?! protestă doctorul Ionescu. O navă cu cât e mai mare cu atât înfruntă mai viguros furtunile, și ce suntem noi altceva decât niște biete coji de nucă rătăcite în oceanul vitreg al vieții?... Luând mereu proporții, după cum poate constata oricine, inclusiv cântarul, ambiția mea este ca, printre cojile de nucă, eu să răsar ca o nucă de cocoș, orișicât mai impunătoare...

Într-adevăr, Paul Ionescu era un bărbat foarte rotofei, și cum mai era și scund pe deasupra, comparația cu o nucă de cocos nu era lipsită de o anume putere de sugestie!! Violeta râse din nou, pălăvrăgeala cumnatului ei îi dădea întotdeauna o stare de bună

dispoziție, chiar dacă glumele sale improvizate erau adesea destul de nesărate. Dar jovialitatea lui Paul era neafectată, vorbăria sa atât de firească, de bine intenționată, de sincer amicală, încât te cucerea pur și simplu. Într-un fel, semăna, ca mod de comportare, cu Willem Van Deken, dar ce deosebire, își spuse Violeta, în timp ce purtarea, aparent aceeași, a unuia o enerva, a celuilalt avea darul să-i calmeze nervii...

— Și zi așa, Paule, ești și tu singur și cătrănit în această după-amiază infernală? Dar Cristina unde e?

— Iubita mea surioară a plecat cu scumpul ei soț în Bucegi, să facă alpinism; mă rog, dacă nu alpinism propriu-zis, o ascensiune pe Caraiman sau pe Omul, nu știu exact. Ce idee, să te cațeri pe poteci abrupte care să-ți scoată sufletul, când cu telefericul ajungi bine-mersi la același rezultat și priveliștea, dacă tot te-a tras ața spre ea, e absolut aceeași... Dar din partea oamenilor te poți aștepta la gusturile cele mai fistichii, așa, că nu face să-i judeci. Zi-le oameni și dă-le pace!

— Și cum îți petreci tu această plicticoasă zi de duminică, singur în casă?

— Destul de stupid, draga mea cumnățică! Am luat masa de prânz cam devreme, pe la unsprezece jumătate, și noroc că am găsit în frigider o oală de ciorbă cu potroace. O cratiță cu musaca de vinete, o alta cu friptură, am ras totul, deși cred că buna mea soră gătise

pentru vreo trei zile. De la masa de prânz încoace, fac câte un duș din oră în oră și, ce mai, aștept, în fața televizorului, ca o zână bună din povești să-mi transmită un mesaj... Ceea ce s-a și produs, acum zece minute, așteptarea mea n-a fost pe degeaba!

— Am vorbit cu Emil la telefon, Paule. Zicea că ați complotat nu știu ce și că eu sunt interesată în complotul vostru. N-a vrut să-mi spună despre ce e vorba. Așa că aș zice să nu întâlnim și să-mi spui tu...

— La ordinele dumneavoastră, domniță... Când mă puteți primi în audiență? Când veți coborî podul mobil al castelului dumneavoastră pentru a îngădui trecerea umilului dumneavoastră scutier... sau bufon, dacă preferați?

Violeta făcu în minte un rapid calcul de timp. Tina Răducanu urma să vină la șase și jumătate; cât avea să dureze convorbirea lor? Dar de ce n-ar reține-o și pe Tina, ca să iasă apoi toți trei în oraș?

— La șapte și jumătate, de acord, Paule?

— Perfect! La opt, cel mai târziu, vom putea fi în fața unei cine copioase, să zicem la „Izvorul rece", are și grădină, nu e nici departe; luăm un taxi, înțelegi, din motive de șpriț... Te anunț că mi s-a făcut de pe acum o foame turbată, dar nu-i nimic, rabd eu. În frigiderul Cristinei n-a mai rămas decât un pui fript, nițică brânză telemea și niște roșii, cât să pui pe-o măsea...

— Sărăcuțul de tine! zâmbi Violeta. Te aștept la șapte și jumătate, Paule. Pa!

— *Ciao, bambina*! Am să fiu punctual ca moartea!

*

Câteva minute după ora șase, Violeta părăsi garsoniera. Îmbrăcase o rochie de șantung natural, de culoarea miozotiselor[10], care o făcea să pară și mai blondă decât era în realitate. Își prinsese la corsaj o garoafă albă. Machiajul foarte discret al pleoapelor, asortat cu nuanța rochiei, dădea o strălucire aparte, neobișnuită, ochilor săi albaștri-cenușii, peste care era presărată parcă o diafană pulbere aurie. Coborând scara, se întâlni cu o tânără, vecină de palier, pe numele ei Angela Neagu, despre care știa că locuiește cu părinții, dar nimic mai mult; bănuia, fără să fie sigură, că e studentă. Ca de obicei, fata o salută și de astă dată cea dintâi. Violeta îi răspunse cu un zâmbet larg.

Tina Răducanu o aștepta de vreun sfert de oră în holul hotelului, deși Violeta fusese punctuală la întâlnire; pe semne că se plictisise de moarte în camera ei și, apoi, inginera Iliescu era șefa ei, n-o putea face pe ea s-o aștepte... Violeta își luă subalterna de braț și o conduse la *Fiat*-ul oprit chiar în fața hotelului.

— Să mergem la mine, Tina, acolo putem discuta în

---

[10] Plantă erbacee cu flori mici, albastre, roșii și albe, care crește în pădurile de munte.

liniște și oricum într-o ambianță mai plăcută decât într-o cameră de hotel...

— Cum vreți dumneavoastră...

Din prima clipă, Violetei i se păru ceva ciudat la colaboratoarea ei. Tina, altminteri o fată de o frumusețe într-adevăr ieșită din comun (dar de care, își dăduse seama demult Violeta, nu părea să fie întru totul conștientă!), brunetă, cu pielea foarte albă, ca o circaziană[11], cu niște ochi adânci și migdalați, veșnic parcă înrourați, cu un corp de trestie fremătătoare, avea în ziua aceea o paloare de-a dreptul maladivă; să fi fost oare bolnavă, se întrebă îngrijorată Violeta, sau era simptomul unor grele frământări sufletești?... După ce puse în funcțiune motorul mașinii, Violeta nu se putu stăpâni să n-o întrebe:

— Ce-i cu tine, fată dragă?

— Nimic, ce să fie, tovarășă Violeta?... răspunse, aproape în șoaptă și fără să întoarcă privirea spre ea, Tina Răducanu. Dar de ce?

Manevrele pe care trebui să le execute ca să se poată angaja în șuvoiul de automobile de pe bulevard o împiedicară pe Violeta să-și definească mai exact gândul și întrebarea adresată subalternei sale; de altfel, ce ar fi putut spune, fiindcă nu era decât o impresie

---

[11] Circazia, țară la N. De Caucaz, aparține Rusiei.

vagă... Abia când ajunseră pe la Foișor, reluă, pe altă idee:

— Îmi pare sincer rău, Tina dragă, că te-am făcut să ratezi o plăcută plimbare pe litoral, fie și numai de o zi-două! Dar era necesar să vin eu în București, să-l însoțesc mâine pe inginerul Breazu, crede-mă.

— Nu face nimic, tovarășă Violeta...

— Deci, am ghicit, zâmbi amuzată Violeta, ai fi dorit să vii tu la Venus să mă întâlnești? E adevărat, la ora asta ai fi înotat probabil printre valuri...

— Da! sună răspunsul, surprinzător de ferm, dar fără echivoc, al Tinei. Aș fi vrut mult... Ca deodată, vocea să i se frângă: Nu neapărat, la Venus, nu neapărat pe litoral, ci oriunde... cât mai departe, cât mai departe...

Violetei i se strânse inima dureros: chiar fără să întoarcă privirea spre fata de lângă ea, știa că aceasta, în clipa aceea, își reținea cu greu lacrimile... O simpatizase întotdeauna pe Tina Răducanu, laborantă conștiincioasă și bine pregătită, dar altfel mai degrabă închisă ca fire, rezervata, lipsită, cel puțin aparent, de efuziuni sufletești; o suspectase, în ce privește viața ei intimă, de o anume superficialitate, dar, desigur, n-o preocupase prea mult această latură a caracterului colaboratoarei sale. Pentru ca deodată, după atâta timp de când se cunoșteau, s-o surprindă aproape plângând.

— Ce e cu tine? își repetă Violeta întrebarea. Poate că

ar fi mai bine să-mi spui și mie, cel puțin ți-ai descărca sufletul...

— Vă rog să mă iertați... Nu e nimic, credeți-mă, doar așa, o tristețe...

— Te-ai certat cu logodnicul? Astea sunt fleacuri, fată dragă, vă împăcați voi, nicio grijă!

Ajunseră între timp în fața micului bloc din strada Ștefan Mihăileanu. Violeta stopă. Coborând din mașină, amândouă ridicară instinctiv privirile spre cer, care era de-a dreptul tuciuriu, acoperit de nori prevestind nu doar ploaie, ci furtună. Un vânt se stârnise din senin, clătinând aprig crengile copacilor, învârtejind praful de pe asfalt, dar, ciudat, neaducând răcoarea așteptată, ci un val de fierbințeală aproape de nesuportat, ca și cum s-ar fi aflat într-un deșert.

— Haide sus, fetițo! își grăbi Violeta laboranta.

Timp de aproape o oră, cele două tinere femei se ocupară intens de studierea buletinelor de analiză aduse de la combinat. Violeta verifică atent fiecare reacție chimică, încercând să precizeze cauzele care determinaseră ca rezultatul final să fie altul decât cel așteptat. Rolul Tinei se reduse la explicarea câtorva amănunte tehnice de procedare în cadrul experienței, cerute de inginera chimistă. În câteva rânduri, Violeta consultă carnețelul cu scoarțe cenușii, pe care îl scosese din sertarul unei mici mobile stil.

Tina îi spuse, cu timiditate:

— E bine că vă țineți „carnețelul gri”, în sertar, să știți, a ajuns să fie celebru în tot combinatul. Ați fost cu el și pe litoral și l-ați ținut în camera de hotel, sau l-ați purtat mereu în poșetă? Dar o poșetă poate fi foarte ușor furată, tovarășă Violeta!

— Hoțul nu s-ar alege cu mai nimic, draga mea, îi răspunse Violeta cu un zâmbet poate nițel cam infatuat. În afară de mine, nimeni n-ar putea descâlci aceste însemnări, te asigur, sunt ca un fel de metodă personală de stenografiere... sau ca un cod, dacă vrei...

— Formulele chimice sunt totuși aceleași pe toată suprafața globului, obiectă Tina, cu surprinzătoare îndârjire. Și, așa am citit eu undeva, nu există cod care să nu poată fi descifrat, mai curând sau mai târziu; mai ales astăzi, cu computerele acelea de mare eficacitate...

Violeta își ascunse greu iritarea pe care i-o provocase observația acidă – și absolut întemeiată a laborantei.

— *Aveam* realmente nevoie de carnețelul meu, replică ea din vârful buzelor. Poate că ar trebui ținut într-un seif, chiar în ciuda măsurilor de prevedere pe care le-am luat ca să-mi notez ideile, dar asta e situația, am nevoie tot timpul de el... Mi se întâmplă să mă scol și noaptea ca să notez ceva, sau când iau masa, sau când fac plajă la Venus sau la ștrandul Floreasca, nu exagerez. Dovadă că și acum, prevăzând anumite dificultăți care s-ar

putea ivi în cursul experienței pe care ați efectuat-o în absența mea, am notat în carnețel mai multe soluții posibile... Firește, trebuia să le verific cu alte însemnări anterioare! Cum aș fi putut-o face dacă nu aveam la mine „celebrul carnețel gri”, cum îi spui tu?!

Tina Răducanu se feri să-și mai contrazică șefa.

— Să mai trecem o dată în revistă, pe rând, toate etapele experienței, așa cum ați făcut-o voi la combinat, spuse Violeta, încheind astfel discuția în contradictoriu cu laboranta sa. Da, da, făcu ea gânditoare, vreau să cred că am înțeles de ce a fost rezultatul final altul decât cel scontat. Asta e, cu siguranță... N-are rost să-ți explic acum, nu te supăra, ar dura prea mult, deoarece ar trebui să te plictisesc cu un lanț de formule foarte complicate... O să mă mai consult mâine și cu inginerul Breazu. Da, asta trebuie să fie... murmură ea pentru sine.

Dacă Tina Răducanu se temuse totuși de a-și fi supărat șefa, zâmbetul acesteia, foarte prietenesc, foarte sincer, un zâmbet ca de soră, pe care i-l adresă înainte de a lua dosarul cu buletinele de analiză și carnețelul cenușiu și a le introduce în sertarul mobilei stil, o liniști fără doar și poate.

— Și acum sunt numai și numai a ta, Tina dragă, spuse Violeta pe un ton de mare blândețe, punând mâna ei fină peste mâna, la fel de frumoasă, a

colaboratoarei sale. Spovedește-te, draga mea. Spune-mi ce ai pe suflet, fiindcă văd eu că ceva te apasă...

În același moment un fulger apropiat, scurt dar năprasnic, brăzda bolta plumburie a cerului. Cele două femei tresăriră; avură senzația că zig-zagul electric trecuse prin însăși încăperea în care se aflau și în care perdelele subțiri, fața de masă, colțurile covoarelor și chiar și alte obiecte instabile începuseră să fluture sub suflarea vântului puternic. Tunetul care urmă le asurzi. Violeta se repezi să închidă ușa dinspre balcon. Ploaia se pornise, deocamdată cu stropi rari, dar neobișnuit de mari, care pocneau ca niște păstăi pe cimentul balconului.

— Am să vă spun, tovarășă Violeta... murmură Tina, dar fiindcă i se păruse că descărcările electrice din atmosferă îi făcuseră ininteligibile vorbele, ridică glasul și aproape că strigă:

— *Trebuie* să vă spun... Neapărat, altă cale nu este, m-am convins...

Violeta, uimită de tonul foarte grav al fetei, care excludea din capul locului vreun „necaz” mărunt, banal, frivol, cum ar fi o decepție sentimentală sau ceva de genul acesta, se așeză la loc în fotoliu, îndreptând o privire atentă și plină de afecțiune spre Tina, care stătea cu ochii în jos.

— Te ascult, Tina, îmi dau seama că e vorba de ceva

foarte serios...

Tina Răducanu își începu ciudata ei confesiune, cu o voce nesigură. Când sfârși, ridică privirea.

— M-am frământat multă vreme, credeți-mă, mă tem că prea *multă* vreme, ar fi trebuit să vă vorbesc mai demult... Dar... Înțelegeți... Tovarășa Violeta, se hotărî ea deodată, singură o să-mi vină greu, ați vrea să veniți cu mine?...

— O! sigur că da, făcu Violeta, care nu se așteptase totuși la astfel de lucruri. Vrei să spui că...

— Da! spuse Tina aprig, ați înțeles... Să știți că am și pus pe hârtie tot ce v-am povestit... cu toate că mi-a fost foarte greu să scriu acele câteva pagini... le am în poșetă.

— Foarte bine, dă-mi să citesc ce ai scris, Tina... spuse Violeta cu un glas alb, contaminată și ea de emoția intensă a colaboratoarei sale.

Tina Răducanu se ridică să-și ia poșeta de pe scrinul pe care o pusese. Dar chiar în clipa aceea răsună bing-bangul melodios al soneriei.

Nu putea fi decât doctorul Paul Ionescu, care venise la „audiența” solicitată într-adevăr „punctual ca moartea”! Mica pendulă de pe perete arăta ora șapte și douăzeci și nouă de minute.

— Mi le dai mai târziu, sau vorbim noi mai târziu, dacă nu se poate altfel rămâne pe mâine dimineață... spuse repede Violeta, îndreptându-se spre ușa

garsonierei, ca să-i deschidă vizitatorului.

*

Cel de la ușă fusese într-adevăr Paul Ionescu. Veselia înnăscută a doctorului, expansivitățile sale improvizate, glumele mai mult sau mai puțin reușite pe care se socotea obligat să le debiteze la orice ocazie izbutiseră să destrame repede atmosfera tensionată din garsoniera în care cele două tinere femei se pregătiseră, cu puțin înainte de venirea sa, să-și împărtășească niște taine...

Plăcut surprins de prezența unei tinere de o frumusețe ieșită din comun, doctorul Paul Ionescu se apucase pe loc să-i facă curte, la modul său bonom și umoristic, copleșind-o cu complimente extravagante, într-atât de exagerate încât vrând-nevrând, cea care le primea pufnea în râs și astfel gheața era ruptă, asiduitățile cavalerului trebuind oricum să fie acceptate în continuare!... Când Violeta, intrând în joc, îi atrăsese atenția cumnatului ei că Tina era inaccesibilă, întrucât era logodită, Paul Ionescu.

umflându-se în pene, declarase numaidecât că puțin îi pasă – care femeie putea să-i reziste lui, un bărbat atât de „bine” și cu vino-ncoa, pe deasupra și scăpărător de

deștept?! Ce Rudolf Valentino[12], ce Alain Delon[13], ce Florin Piersic[14], toți aceștia nu erau decât niște anonimi în comparație cu el!... Și era într-adevăr nostim să-l vezi pe bărbatul acela blond, scund, mai mult lat decât înalt, lăudându-se în halul acesta, punându-și în valoare niște virtuți absolut inexistente! Până și Tinei Răducanu, cea atât de palidă la față până atunci, după un sfert de oră îi reveniră culorile în obraji.

După ce se opri ploaia, plecară la restaurantul Izvorul rece și cinară acolo în aceeași atmosferă de bună dispoziție. Doctorul Paul Ionescu își agrementă pofta pantagruelică (după tot felul de antreuri, devorase o movilă de cărnuri preparate la grătar și se gratulase și cu toate deserturile pe care localul i le putuse servi!) cu o mie și una de glume și calambururi, aproape toate răsuflate, dar cărora firea sa simpatic-bufonă le dădea o prospețime neașteptată. Între două feluri, o puse la curent pe Violeta cu „complotul”, de care îi vorbise Emil la telefon; era vorba de organizarea concediului în trei,

---

[12] Rudolf Valentino sau Rudolph Valentino a fost un actor italian. Rudolph Valentino a ajuns la apogeul carierei sale prin filmul The Sheik în anul 1921, el a fost unul dintre cei mai populari actori care au jucat în filmele mute.

[13] Alain Fabien Maurice Marcel Delon este un actor și producător francez, câștigător al Premiului César. Ascensiunea sa a fost rapidă, fiind la vârsta de 23 de ani comparat cu actori francezi celebri ca Gérard Philipe și Jean Marais, precum și cu actorul american James Dean.

[14] Florin Piersic este un actor român de film, radio, televiziune, scenă și voce. A jucat dramă, comedie, tragedie, figuri istorice, haiduci.

cu excursii pe ruta nordul Moldovei, cuprinzând mănăstirile celebre, și Delta; proiectul avea avantajul că putea fi realizat și către sfârșitul verii sau chiar în toamnă, oricând și-ar fi putut lua ea, Violeta, concediul, în raport de definitivarea lucrării în curs, de omologarea noului produs; căci înainte de asta, ea nu concepea să-și ia concediul de odihnă, chiar dacă conducerea combinatului ar fi fost de acord și chiar dacă ar fi insistat s-o facă. „Complotul” pus la cale de Emil și Paul avu darul s-o înveselească și mai mult pe Violeta, care nu se putu stăpâni să nu viseze cu glas tare cum vor ajunge într-un asfințit superb la Văratec, trecând pe lângă pădurea de argint eminesciană, cum vor vâsli în barcă printre stufărișurile misterioase de la Letea... Tina Răducanu o asculta cu un zâmbet melancolic; ei, pesemne, nu-i erau îngăduite asemenea bucurii, sau cel puțin nu în viitorul apropiat...

Spre văditul necaz al doctorului Paul Ionescu, care ar fi vrut să mai zăbovească în tovărășia frapierei în care două sticle de vin și sifoanele aferente stăteau ispititor acoperite de gheață pisată, se ridicară să plece la o oră destul de timpurie. Nu era nici unsprezece. Poate că și Violetei – Tinei, cu siguranță – i-ar fi plăcut să mai rămână, eventual să și danseze cu rotofeiul lor companion, care se ținea bine pe picioare în ciuda numeroaselor pahare turnate pe gâtlej, dar se simțea,

fizic, extenuată; oboseala color vreo patru ore la volan, enervările și emoțiile zilei își spuneau cuvântul.

— Lasă, Paule, că n-au intrat zilele-n sac, îl consolă ea, ne mai întâlnim noi la un pahar de vin, mai prelungit, aici sau la Brașov! Și o s-o invităm și pe Tina... singură sau cu logodnicul...

În fața restaurantului, Paul Ionescu opri un taxi. O duse întâi pe Violeta până acasă, mai bine zis până aproape de casă, la colțul străzii, căci ea spusese că vrea să mai facă o sută de pași pe jos înainte de a merge la culcare.

— Viu să te iau de la hotel mâine dimineață, Tina, îi spuse Violeta laborantei, când coborî din mașină. Discutăm atunci și chestiunea aceea, bine?

Taxiul se pierdu după colț; Tina Răducanu urma să fie condusă de Paul Ionescu până la hotel *Modern*. Violeta porni agale către casă. Ploaia vijelioasă din cursul după-amiezii limpezise văzduhul, la lumina becurilor de neon frunzișul castanilor bătrâni sclipea curat și încă umed, ca presărat de miliarde de diamante. Se și răcorise foarte mult, se putea respira în sfârșit în acel București atât de torid până cu câteva ore în urmă.

La fel de agale urcă Violeta și treptele scării până la etajul al doilea al imobilului; trase fermoarul poșetei, scoase o cheie Yalle pe care o introduse în broască; dar constată că ușa nu era încuiată. Se încruntă: să fi uitat ea

să încuie la plecare? Intră în vestibul și tresări: un fir slab de lumină se strecura pe sub ușa din față. Să fi uitat și veioza aprinsă?! Dar bine, nu se făcuse încă întuneric când plecaseră spre restaurant, ce rost ar fi avut să aprindă lumina?... Intră în casă tiptil, neauzită, și o prudență elementară ar fi trebuit s-o determine să nu între în încăperea luminată, ci să iasă și să ceară ajutorul cuiva, eventual al unui vecin, care s-o însoțească. O opri un exagerat simț al ridicolului: dar dacă era o falsă alarmă, cum era și probabil să fie. Ce va. Zice omul acela deranjat de la tabieturile lui?...

Dădu de perete, cu hotărâre, ușa camerei. Încremeni în prag.

— Ce cauți aici?! Cum ți-ai permis?! se auzi glasul ei gâtuit.

Luat prin surprindere, bărbatul care se afla în cameră se sperie și primul gest pe care-l făcu a fost să se îndrepte spre ușă cu intenția s-o ia la fugă; dar Violeta încercă să-l împiedice și începu să țipe: atunci el o lovi puternic cu pumnul în plină față, apoi cu mâna stângă o îmbrânci cu brutalitate. Violeta căzu însângerată peste măsuța joasă de lângă fereastră. Ca o fiară sălbatecă încolțită bărbatul, cu priviri încărcate de cruzime luă de pe scrin o statuetă de bronz pe care o trânti cu violență în capul victimei. Apoi trăgând cu prudență după el ușa de la vestibul, care se închise automat, coborî scări le în

grabă, încheind febril buzunarul de la spate al pantalonului în care pusese un carnet cu coperte cenușii.

Capitolul III
Un strigat în noapte

Sergentul major de Miliție Tudor Dincă mergea în pas legănat pe strada Dr. Burghelea. Se afla în rond și căuta să fie atent la tot ce s-ar fi putut petrece prin apropiere. În mintea și în sufletul tânărului și chipeșului subofițer cu mustăcioară, păr negru cârlionțat din care câteva bucle ieșeau șăgalnic de sub cascheta trasă pe sprinceana dreaptă, glasul datoriei era însă obligat să se lupte în ceasul acela de noapte cu glasul, redutabil întotdeauna, al iubirii... Fiindcă sergentul major Tudor Dincă era căsătorit de numai cincisprezece zile și era îndrăgostit până peste urechi de Miuța, nevasta sa în vârstă de nici douăzeci de primăveri și, cel puțin în ochii săi, cea mai drăgălașă femeie din lume! Oare ce făcea Miuța, scumpa de ea, la ceasul acela de miez de noapte?... Probabil că se culcase, după ce văzuse filmul de la televizor... singură, după cum și în pat era singură acum, în loc să fie în brațele sale! Cu siguranță că îmbrăcase cămășuța de noapte galbenă și strävezie în care îi admirase el aseară trupul mlădios și, tot ca azi-

noapte, dormea dezvelită, pe căldurile acelea n-aveau nevoie, niciunul, nici celălalt de plapumă sau măcar de un cearșaf... Și el, care bătea străzile în noaptea aceea minunată de vară, în loc să se apropie încetișor de trupul femeii iubite, adormită ca un copil, cu brațul căpătâi și din când în când scâncind în somn, poate din pricina unui vis, poate din pricina unui dor nedeslușit, să întindă palma și să-i mângâie încetișor rotunjimile neasemuite, să se îmbete de mireasma părului revărsat peste umeri și sânii micuți, în loc s-o tragă spre el și să...

Gândurile romantice ale sergentului-major Dincă fură curmate brusc de un țipăt strident, ascuțit, disperat, ce sfâșie noaptea undeva în depărtare; dar nu putea veni mai de departe, calculă rapid în minte subofițerul, de șase sau șapte case... Porni să alerge cu pași mari, de semifondist, în direcția de unde se auzise strigătul. După numai vreo treizeci de metri, țipetele se repetară și de astă dată i se păru că vin de mult mai aproape. Un glas ascuțit de femeie cerea cu disperare ajutor și, deși foarte nedeslușit, părea să fie vorba de un incendiu, de spargerea unei uși care o ținea închisă pe femeia care striga după ajutor, pradă vâlvătăilor focului!

Dând colțul străzii Ștefan Mihăileanu, Tudor Dincă se lămuri numaidecât: la etajul al doilea al unui mic bloc, limbi iuți de foc ieșeau vijelios printr-o fereastră deschisă și o trâmbă de fum înecăcios se resfira peste

stradă, apăsată spre sol de văzduhul încărcat de umezeală. Țipetele acelea deznădăjduite nu mai conteneau acum deloc. Dincă își înteți goana ca la intrarea în ultima turnantă, când se decide finișul, intră pe poarta bloculețului și sui val-vârtej, câte patru trepte deodată, scara până la etajul doi. Doar două uși de apartament se aflau pe palierul respectiv. De sub una din ele, ieșea fum. Subofițerul o încercă, era încuiată. Se repezi în ea cu umărul, cu toată forța, ușa însă nici gând să cedeze. Fără să piardă timpul cu alte încercări inutile, Dincă sună la ușa alăturată. Nu ridică degetul de pe butonul soneriei până ce ușa nu se deschise și o tânără în capot galben se ivi în prag.

— Incendiu în apartamentul vecin!... Aveți o rangă? Sau o secure? Sau altceva ca să pot forța ușa? spuse Dincă precipitat.

Tânăra nu păru de fel să se piardă cu firea.

— Nu avem ce mi-ai cerut, tovarășe, spuse ea încercând să pară calmă. Mă duc să telefonez la pompieri.

Și intră repede în casă. Descumpănit o clipă, Tudor Dincă luă o hotărâre. Se întoarse din doi pași la ușa apartamentului unde izbucnise incendiul, scoase pistolul și cu crosa sparse gemulețul lunguieț și strimt, plasat în mijlocul ușii, băgă mâna printre gratiile de siguranță și apăsă în interior pe clanța care cedă – un

sistem mai vechi de broască Yalle. Înăuntru, incendiul își desfășura fără zgomot lucrarea devastatoare.

Un fum înecăcios îmbâcsea vestibulul. În. Încăperea din față același fum negru, dens. Împiedica aproape cu totul vederea. Flăcările cuprinseseră perdelele subțiri, dar extrem de inflamabile, de nylon, precum și un fotoliu așezat în dreptul ferestrei, care ardea însă ceva mai mocnit. Dincă se repezi în cameră, cu intenția de a apuca orice i s-ar fi ivit la îndemână, o pătură, o față de masă mai groasă, un covor, ca să încerce să înăbușe cel puțin focul care cuprinsese fotoliul acela. Nu făcu însă decât vreo doi pași și, cam în mijlocul camerei, se împiedică de ceva și fu aproape să cadă.

Stând așa, în genunchi, întinse mâna – de văzut, nu vedea mai nimic în jos – și dădu de ceva moale, ce părea să fie un corp omenesc. Bâjbâind, își trecu mâna peste corpul acela inert și aproape invizibil pentru el, întâlni capul, cu un păr cârlionțat ce nu putea fi decât de femeie. În clipa următoare, palma i se umezi de un lichid vâscos și cald: sânge! Iar rana din creștetul capului femeii, judecând după mărimea ei și după abundența sângelui, trebuia să fie foarte urâtă! O rană gravă, după toate probabilitățile... Sergentul-major se ridică în picioare, ca apoi să se aplece din nou, încercând să apuce victima de subsuori și s-o scoată de acolo. Corpul, deși, se lămuri îndată, era al unei femei zvelte

și nu prea înalte, era totuși neobișnuit de greu, tocmai fiindcă victima nu se mișca deloc, dar, după câteva secunde, simți că sarcina se ușurează și înțelese de ce: apăruse între timp, fără ca el s-o observe, tânăra din apartamentul vecin, care pusese mâna să-l ajute.

— S-o transportăm în locuința mea, spuse ea cu hotărâre, cu un ton ce părea obișnuit cu comenzile. Chiar dacă mai e în viață, s-ar putea asfixia din cauza fumului.

— Știți cine este, o cunoașteți? întrebă Dincă, după ce trupul inert al victimei fu transportat pe o canapea din apartamentul vecin.

— Dumneata nu pierde vremea, du-te și încearcă să mai stăvilești din focul acela! spuse sec tânăra femeie cu capot galben. Eu va mai trebui să dau niște telefoane!

Tudor Dincă se întoarse în grabă în locuința incendiată. Apucă pe bâjbâite un covor, cu care încercă să înăbușe flăcările ce cuprinseseră fotoliul, dar fără alt rezultat decât că își pârli mâinile și fu cât pe ce să se sufoce. Focul se întinsese și mai mult, ardeau acum și o măsuță și parchetul din dreptul ferestrei; numai pompierii, care nu mai puteau întârzia mult, mai erau în stare să limiteze dezastrul. Renunță și se întoarse dincolo. Tânăra în capot galben; la fel de calmă, ștergea fruntea victimei cu un prosop ud și, totodată, îi ținea brațul la încheietura mâinii, căutând desigur să-i prindă

pulsul.

— M-am luptat zadarnic cu focul, mărturisi Dincă înciudat. Trebuie să așteptăm sosirea pompierilor. Credeți că mai trăiește? întrebă el apoi, tulburat de tinerețea femeii întinse pe canapea.

— Nu-mi dau seama, nu sunt medic, răspunse tânăra. Dar chiar dacă mai e în viață, nu cred că va mai rezista mult. M-ai întrebat adineaori cine e: inginera chimistă Violeta Iliescu... Am telefonat la Salvare și la Miliția judiciară, trebuie să sosească, și unii, și alții, dintr-o clipă într-alta.

„Dar descurcăreață mai ești, duduie!”... i se adresă, numai în gând, sergentul-major Dincă, sincer admirativ. „Ia te uită!”

— Am chemat Miliția judiciară, preciză „duduia” pe același ton sec pe care îl folosise tot timpul, pentru că rana aceea de la cap nu putea să i-o provoace focul...

Cei dintâi sosiră, cum era și normal, pompierii. Forțarea ușii, transportarea victimei dintr-un apartament într-altul și toate celelalte acțiuni ale celor doi, chiar dacă lor li s-or fi părut mai lungi, ținând seama de emoțiile prin care trecuseră, nu duraseră mai mult de șapte-opt minute. La nouă minute de la apelul telefonic, mașina pompierilor ajungea, cu mare vacarm, pe liniștita stradă Ștefan Mihăileanu, straniu și sinistru luminată de flăcările începutului de incendiu. Intrarea

pompierilor în acțiune se desfășură într-un interval ce ar fi putut fi cronometrat în secunde. Gata echipați în costume de protecție, cu măști, ei se lansară în viteză pe scară, cu șeful de țeavă în frunte, care trăgea după el, cu uimitoare ușurință, furtunul, urmat de „servantul toporaș”. În același timp, afară, era ridicată cu iuțeală și scara de intervenție, pentru a ataca incendiul din două părți simultan. În ciuda situației critice, tânăra în capot galben avu curajul să iasă înaintea pompierilor ce pătrundeau în garsoniera incendiată, ca să le strige – ca să nu zicem: să le ordone! – cu glas hotărât:

— Atenție, tovarăși! Nu lansați apă decât unde e strict necesar! Va veni îndată Miliția, să descopere urmele unei crime! S-a-nțeles?! Incendiul n-a luat proporții, va putea fi stins ușor!

Câteva minute mai târziu, din direcții opuse, sosiră și celelalte două mașini, cea a Salvării și cea a Miliției judiciare. Medicul și doi brancardieri urcară în goană până la etajul al doilea, impresionați desigur, puși în alertă de spectacolul incendiului. În urma lor, venea grupul de criminaliști, cu medicul propriu, experți dactiloscopi, fotografi și așa mai departe, în frunte cu o femeie încă tânăra, într-un taior albastru, sobru, ce părea să fie șeful grupului, urmată de un locotenent-major de la circa respectivă, de serviciu în noaptea aceea. Ajungând la etajul al doilea, femeia în taior

albastru intră în locuința incendiată, unde pompierii își desfășurau activitatea intens, apoi intră în apartamentul alăturat și-l întrebă pe medicul de la Salvare, care stătea aplecat deasupra victimei:

— Trăiește, doctore?

— Da. Dar e într-o stare extrem de gravă, mă tem cp n-o vom putea salva...

Femeia în taior albastru se aplecă la rându-i asupra victimei.

— Dar eu o cunosc... murmură ea. Dar de unde?...

— E inginera chimistă Violeta Iliescu, interveni tânăra în capot galben.

— A! da! făcu femeia în taior albastru sobru. Combinatul din M...

Tânăra în capot galben interveni din nou:

— Permiteți să raportez, tovarășă căpitan! Sunt sublocotenent Angela Neagu, din Miliția judiciară. Întâmplarea face să fiu vecină cu victima.

Căpitanul Andreea Ioana Olteanu dădu din cap.

— Da, vă cunosc și pe dumneavoastră, tovarășă sublocotenent! Îmi pare bine că ați fost de față la această întâmplare, sunt sigură că îmi veți furniza o mărturie extrem de utilă.

„Deci asta era...” își spuse sergentul-major Tudor Dincă, explicându-și acum comportarea atât de decisă a tinerei în capot galben. Și, o clipă, se simți, cu

amărăciune, a cincea roată la căruță. Dar se consolă cu gândul că fără intervenția sa promptă, acea ingineră Violeta Iliescu ar fi fost pierdută.

*

Colonelul Alexandru Toma își scoase ochelarii și se ridică politicos de pe scaun, când în cabinetul său intră subalterna sa căpitanul Andreea Ioana Olteanu. Schiță un zâmbet amical și îi făcu semn să ia loc în fotoliul din fața biroului.

— Presupun că vii de la spital, Andreiana?

— Da, tovarășe colonel. Din păcate, nu aduc vești bune. Inginera Violeta Iliescu este în continuare în comă, iar profesorul Antoniu nu se hazardează să emită vreun pronostic; în orice caz, mi-a spus că chiar dacă pacienta va scăpa cu viață, procesul de refacere va fi îndelungat și dificil. Nici nu se pune problema să-și recapete cunoștința și să poată răspunde la întrebările noastre mai devreme de o săptămână sau chiar mai mult.

— Să ne mulțumim cu gândul că e totuși în viață... murmură colonelul Toma.

— Da, spuse pe același ton emoționat căpitanul Andreiana Olteanu. Din nefericire, e posibil să rămână invalidă pe tot restul vieții, să nu-și regăsească integral capacitățile cerebrale... Ar fi o pierdere reală, Violeta Iliescu e o ingineră cu totul remarcabilă, o specialistă de

mare valoare...

— Dacă nu mă înșel, ai avut prilejul s-o cunoști încă mai demult, nu-i așa, Andreiana?

— Da, mai mult sau mai puțin întâmplător, când am fost, împreună cu locotenentul Stoica, la combinatul chimic de la M. În legătură cu anonima aceea, vă amintiți.

Colonelul Alexandru Toma dădu din cap tăcut. Andreiana – așa îi spunea acum toată lumea, dar combinația aceasta dintre cele două prenume; Andreea și Ioana, șeful ei, colonelul Toma, o făcuse cel dintâi – rămase și ea gânditoare câteva clipe după care reluă:

— În primul moment, n-am recunoscut-o, deși am avut impresia că am întâlnit-o undeva... Era și greu să fac apropierea dintre femeia plină de sânge, mânjită de fum, care zăcea inertă și aproape că nu mai respira, cu inginera blondă, cu ochi albaștri din care transpărea o privire atât de calmă, de lucidă... Ridicase capul de deasupra ultramicroscopului electronic asupra căruia stătuse aplecată și chiar în clipa aceea, o rază din soarele ce tocmai ieșise dintre nori îi atinse creștetul, făcând să-i sclipească părul blond ca aurul...

Colonelul Toma își privi mirat subalterna: modul acesta liric de exprimare nu-i era câtuși de puțin caracteristic Andreianei. Întotdeauna sobră, reținută, zgârcită și în vorbe, și în gesturi. Colonelul era extrem

de satisfăcut de activitatea căpitanului Andreiana Olteanu, care în numai câțiva ani se evidențiase ca unul din cei mai buni criminaliști: de curând își luase și doctoratul în științe juridice și i se deschidea înainte o carieră plină de promisiuni. Ce aprecia colonelul Toma la subalterna sa era tocmai sobrietatea, dar iată că accesul neașteptat de sentimentalism o punea într-o lumină nouă, care, ciudat, nu se contrazicea cu comportarea anterioară, ci, într-un fel, se întregea...

— Atunci, în laboratorul din combinat, cum să vă spun, am avut senzația că mă asemăn foarte mult cu inginera aceea până în momentul respectiv necunoscută... Și mi-am dorit să ne mai întâlnim, să ne cunoaștem mai bine... N-aș fi crezut că asta o să se întâmple în condiții atât de dramatice! adăugă Andreiana Olteanu, după un moment de reflecție.

— Un motiv în plus să te străduiești să rezolvi cât mai rapid cazul, spuse colonelul Alexandru Tonici cu o voce albă. Presupun că ți-ai întocmit un plan de acțiune. Spune-mi, medicul legist a confirmat supoziția dumitale, din primul moment în care ai văzut-o pe victimă? Leziunea de pe craniul acesteia a fost provocată de o altă persoană și nu se datorește căderii sau unui alt accident oarecare?

— Categoric, tovarășe colonel! O asemenea rană urâtă, cu fractura craniului, nu putea fi produsă decât

de o izbitură cu un corp contondent, aplicată cu violență, și nu de impactul accidental cu un obiect, indiferent de natura acestuia, chiar colțuros; de altfel, un obiect de acest gen nici n-a fost găsit în apropierea victimei. Concluzia e evidentă, nici n-am fi avut nevoie de opinia medicului legist ca s-o confirme... E neîndoielnic că ucigașul – fiindcă putem vorbi fără nicio ezitare de un ucigaș! – a crezut-o pe victimă moartă, drept care a părăsit în grabă locul crimei. Rămâne de văzut dacă incendiul s-a produs accidental. Printre lucrurile arse, a fost găsit un sfeșnic de argint în care se afla restul unei lumânări colorate. Era o lumânare decorativă. Lumânările de felul acesta în general nu se aprind, dar aceasta arsese în noaptea respectivă; o fi aprins-o ucigașul ca să lumineze slab încăperea, în așa fel ca să nu se vadă din stradă lumina, întrebarea este dacă lumânarea s-a răsturnat în momentul când victima a căzut lovind măsuța pe care se afla sfeșnicul, sau dacă incendiul a fost provocat, pentru a șterge eventualele urme ale crimei. În orice caz, elementul de premeditare nu pare să fi existat, nici pentru crimă – înclin să cred că ucigașul a fost *surprins* de victimă în locuință, nici pentru incendiu, căci altfel incendiatorul ar fi adus cu el o substanță inflamabilă care să intensifice combustia... M-ați întrebat, continuă Andreiana, dacă mi-am întocmit un plan de acțiune. Bineînțeles, va trebui să

interoghez, împreună cu locotenentul Stoica sau împărțindu-ne sarcinile, toate persoanele cu care Violeta Iliescu a avut de-a face în ultimele zile. Vecina sa de bloc, și care cu totul întâmplător este o colegă a noastră, sublocotenent Angela Neagu, mi-a spus că știa de la victimă că urmează să plece pentru o scurtă vacanță pe litoral. Se pare că a și plecat acolo, dar s-a întors după numai o zi, însoțită de doi bărbați, dintre care unul, spunea Angela Neagu, care a asistat, de la fereastra apartamentului său, la sosirea mașinii, părea să fie străin, un bărbat între două vârste, cu o barbă scurtă de corsar... Au urcat cu Violeta Iliescu în garsoniera acesteia, dar au plecat după numai vreo douăzeci de minute.

— Va trebui să-i identificăm, ceea ce nu mi se pare greu.

— Nu, desigur, tovarășe colonel. Apoi, telefonându-i soțului inginerei, medicul, chirurg Emil Iliescu la Brașov, am aflat de la acesta că Violeta a fost într-adevăr la mare, de unde s-a întors atât de repede fiindcă au intervenit niște dificultăți în cursul unor experiențe efectuate la combinatul chimic. Violeta trebuia să se întâlnească ieri după-amiază cu laboranta sa, Tina Răducanu, care-i aducea buletinele de analiză etcaetera. Și mai e posibil să se fi văzut, tot ieri, cu cumnatul lor, doctorul Paul Ionescu, iar în dimineața asta, înainte de

a merge la institut și la minister, cu inginerul Marius Breazu, șeful laboratorului.

— Dar ai și stabilit o serie de fapte precise, Andreiana, făcu colonelul Toma, mulțumit. Atunci, de ce tonul acesta reticent?

— Pentru că toate acestea, consider eu, trebuie încă verificate... N-avem cum ști dacă Violeta Iliescu i-a spus soțului ei adevărul, sau tot adevărul...

— Așa este! zâmbi colonelul Toma; o recunoștea întru totul pe colaboratoarea sa în această remarcă: veșnic de o precauție extremă, mergând până la suspiciune absurdă, avansând uneori ancheta, din această pricină, ceva mai lent, dar cu atât mai sigur. În orice caz, Andreiana, anchetarea tuturor persoanelor pe care le-ai menționat e o bună bază de plecare, nu vei fi obligată să bați pasul pe loc chiar de la început! În afară de asta, cred că ești de aceeași părere cu mine, nefericitul eveniment de azi-noapte pune într-o lumină nouă, mai bine-zis readuce în lumină istoria cu scrisoarea anonimă și ne obligă să anchetăm cu toată seriozitatea și treburile de la combinatul chimic. Poate că nu e nicio legătură între una și alta... dar mobilul atentatului trebuie neapărat căutat. Chiar dacă nu acolo va fi găsit, chiar dacă, finalmente, ne vom trezi, să zicem, în fața unei stupide drame pasionate...

— Sunt cu totul de acord cu dumneavoastră, tovarășe

colonel, rosti tărăgănat căpitanul Andreea Ioana Olteanu.

*

Lucrurile se petrecuseră, cu aproximativ două luni în urmă, în felul următor:

Pe adresa Miliției judiciare din București (cu mențiunea pe plic: *„În atenția tovarășului colonel Alexandru Toma”*), sosise un plic cuprinzând o jumătate de coală de hârtie, cu următorul mesaj laconic, bătut la mașina de scris: *„Consider de datoria mea să vă aduc la cunoștință că la Combinatul chimic din M... și anume la laboratorul unde lucrează inginerii Marius Breazu și Violeta Iliescu precum și laboranta Ecaterina Răducanu, se petrec lucruri ciudate. Unul sau mai mulți „tovarăși”, zic eu, și-au pus în minte să trimită peste hotare unele formule chimice care pot să valoreze milioane... în dolari. Luați măsuri, vă rog, până nu-i prea târziu!!!”*

„Consider de datoria mea”, scrisese autorul scrisorii, dar „uitase” să se iscălească... Când intrară în cabinetul colonelului Toma, care îi convocase, căpitanul Andreiana Olteanu și locotenentul Virgil Stoica îl găsiră pe șeful lor în cea mai proastă dispoziție; fața sa smeadă și uscățivă se strâmba mereu, de parcă o aprigă durere de măsele ar fi fost pricina.

— Poftiți, citiți și voi anonima asta frumoasă! le spuse colonelul, întinzându-le jumătatea de coală de hârtie.

Andreiana vrând să apuce foaia cu precauție, de margini, colonelul adăugă acru:

— Ia-o în mână cu nădejde, n-are impresiuni digitale decelabile – am avut eu grijă s-o trimit la laboratorul dactiloscopic...

Andreiana și locotenentul Stoica citiră cu atenție acele câteva rânduri.

— Ei! ce părere aveți? făcu colonelul Toma, nerăbdător.

Andreiana dădu vag din cap, apoi spuse:

— Se ridică mai multe întrebări: *primo,* de ce ne-a fost adresată nouă – mai precis dumneavoastră personal! – și nu Securității, fiindcă, după câte înțeleg, ar fi vorba de un secret de stat, de spionaj economic, sau măcar Miliției din M... sau din Brașov; *secundo,* dacă autorul anonimei e de bună-credință, de ce nu dă amănunte, care să ne poată ajuta în investigație, fiindcă e indubitabil că, în mod corect sau în mod greșit, știe mai multe; *tertio,* de ce, indicând un colectiv de cercetători științifici, menționează doar doi ingineri iar pe alții nu e ușor de bănuit că sunt mai mulți – și o laborantă, deci o salariată subalternă, care, se presupune, nu a luat parte la esența invenției.

— Exact! interveni și locotenentul Stoica. Acest „precum și...” parcă dă anume *prioritate* laborantei!

— Nu gândiți rău, conchise colonelul Toma, și pentru

întâia oară un zâmbet slab se ivi pe fața sa uscățivă. Chiar – aceste întrebări mi le-am pus și eu de ieri încoace, de când am primit scrisoarea. Anonimele astea sunt cel mai păcătos lucru din lume, îți vine să le mototolești și să le arunci la coșul de hârtii, că doar cineva care nu îndrăznește să semneze nu poate fi un om cu cugetul curat!, dar... n-o faci, fiindcă îți spui că nu se știe de unde sare iepurele!... M-am consultat și cu tovarășii de la Securitate și au fost și dânșii de părerea mea: faptul că individul mi se adresează personal nu poate dovedi altceva decât că mă cunoaște, că am avut de-a face cu el într-o împrejurare sau alta... E un om care mă apreciază pentru cine știe care motiv, e un fost infractor față de care, să zicem, m-am purtat, sau așa i s-a părut lui, mai „altfel”, și care acum vrea să mă ajute sau, din contra, să-și bată joc de mine, să-mi facă o farsă?! La dracu, nimic nu e mai neplăcut ca o scrisoare anonimă! Mi-am frământat creierii, de ieri și până astăzi, dar fără niciun rezultat: nu mi-a venit în minte niciun cetățean al Brașovului – de M... nici nu mai vorbesc, nici nu știu unde vine exact localitatea asta! – care să poată fi autorul scrisorii...

— Nici nu e de mirare, tovarășe colonel, punctă locotenentul Stoica, câți oameni n-ați cunoscut dumneavoastră, mii și mii!

— Mda... Am convenit așadar cu tovarășii de la

Securitate ca, cel puțin la început, să investigăm noi lucrurile. Vă încredințez vouă această misiune: mergeți la Brașov și la combinatul din M... și vedeți ce puteți *scoate*... Dacă e vorba de un secret economic real, asigurați-vă că e bine păstrat; de multe ori vigilența chiar și a celor mai de nădejde tovarăși poate slăbi, fie și numai din neglijență sau comoditate. Ar fi absurd să vă cer să-l descoperiți pe autorul scrisorii, ar fi să vă cer să căutați acul în carul cu fân! Dar dacă, totuși, să știți că nu m-ar supăra...

A doua zi chiar, Andreiana și zelosul ei subordonat, locotenentul Virgil Stoica, plecară în misiunea aceea neplăcută. Se opriră întâi la Brașov, unde luară legătura cu miliția judiciară locală, căreia îi împărtășiră despre ce era vorba, cerându-le colegilor brașoveni să facă expertiza scrisorii anonime și, pe cât posibil, pe baza datelor tehnice, să le sugereze din ce mediu social și profesional și așa mai departe ar fi putut proveni autorul acesteia. De acolo, cu o mașină, își continuară drumul spre M... o pitorească localitate din Țara Bârsei, până cu câtiva ani în urmă o comună neînsemnată. Astăzi însă, acea mică localitate era dominată de coșurile înalte, zvelte, moderne, ale combinatului chimic, care, noaptea, cu miriadele sale de lumini și focuri multicolore, provocau o feerie, un spectacol de lumină vizibil până departe, chiar și dincolo de

dealurile înconjurătoare.

La direcția combinatului chimic, cei doi ofițeri de miliție fură primiți cu multă solicitudine, cu deferență chiar, s-ar putea spune, dar și cu o mirare nedisimulată. După câteva fraze de curtoazie, adresate îndeosebi grațioasei și tinerei femei, care purta cu atâta distincție un *deux-pièces* bej de o eleganță sobră, înveselit totuși de o eșarfă de mătase naturală ale cărei culori contrastau neașteptat de plăcut cu restul ansamblului, și care era, în mod paradoxal – legitimația prezentată nu lăsa să încapă niciun dubiu! – o „milițiancă”, directorul luă taurul de coarne:

— Vizita dumneavoastră ne încântă, stimați tovarăși... Dar... nu prea înțeleg ce vă aduce la noi! S-a comis vreun delict în perimetrul combinatului? Eu, personal, n-am auzit de așa ceva. Vreun furt de materiale sau de produse finite? Ar fi primul, până acum nu s-a semnalat așa ceva. Vreun act de huliganism comis de un salariat oarecare în comună sau în altă parte? Ar fi o infracțiune prea minoră. Ca să vă deplasați de la București până aici... De altfel, oamenii noștri sunt serioși, vă asigur, nici asemenea cazuri nu am avut...

Andreiana îi întinse, fără o vorbă, o copie a scrisorii anonime. Directorul combinatului o citi cu fruntea încrețită. Aplecat peste umărul său, o citea și secretarul

de partid al combinatului, care venise și el între timp.

— Și dumneavoastră... acordați credit unor asemenea fițuici?! Unor asemenea josnicii? explodă, cu o brutalitate neașteptată, directorul combinatului, atât de politicos, de curtenitor până în clipa aceea. Vă mărturisesc că sunt foarte surprins!

Căpitanul Andreea Ioana Olteanu își subție buzele:

— Din păcate, suntem obligați s-o facem. De acord, ar putea fi o josnicie, iar autorul scrisorii un farsor ordinar, un maniac, sau mai știu eu ce!... și cu toate astea... chestiunea se pune în felul următor: exista oare în momentul de față, în cadrul combinatului dumneavoastră o lucrare, o invenție, ca să întrebuințăm termenii autorului anonimei, care ar valora o sumă foarte importantă și care ar putea fi înstrăinată, mai precis expediată în străinătate? Situația trebuie privită în față, fără prejudecăți și fără false susceptibilități!

Directorul se încruntă.

— Nu sunt în măsură să dau în vileag toate *secretele* combinatului, mă înțelegeți foarte bine, nu, nici măcar dumneavoastră... Dar fiindcă în această scrisoare anonimă sunt menționate trei nume: inginerii Marius Breazu și Violeta Iliescu și laboranta Ecaterina Răducanu, pot să vă spun că...

— Inginerii Breazu și Iliescu, sunt doi membri de partid de toată încrederea, iar laboranta Tina Răducanu

utecistă... și nici de ea nu avem motive să ne îndoim, deși... interveni secretarul de partid.

— Deși?... reluă Andreiana, brusc interesată.

— Deși fata are anumite probleme sentimentale... dar asta nu văd ce legătură ar putea avea cu problema propriu-zisă...

— *Pot să vă spun că,* reluă directorul, apăsând foarte tare pe aceste ultime cuvinte, era evident că nu putea suferi să fie întrerupt, la laboratorul în care lucrează *acești* trei oameni ai noștri se proiectează în momentul de față o substanță anticorozivă de mare eficacitate, o premieră mondială, ca să zic așa, care, bine valorificată pe planul licențelor internaționale, ca și pe plan intern, bineînțeles, ar putea aduce economiei naționale milioane de dolari, cum spune autorul scrisorii anonime, și chiar mai mult decât atât, mult mai mult...

— Presupun că sunt respectate întocmai măsurile de asigurare a secretului, tovarășe director...

— Dar bineînțeles! făcu directorul, șocat. Dosarul cuprinzând formulele chimice ale anticorozivului sunt păstrate în seifuri, atât aici, cât și la București, căci o copie cu lucrările la zi există și la Institutul nostru. La experiențe nu participă nicio persoană străină de colectivul de cercetători, cu excepția mea, a inginerului șef și a tovarășului secretar de partid care de asemenea este inginer chimist. Vă asigur că regulamentul e

respectat cu strictețe...

— Iată ce nu poate decât să ne bucure!

Directorul se ridică, dând de înțeles astfel că el consideră discuția încheiată. Mai spuse, după o ezitare:

— Dacă vreți să știți ce gândesc despre... fițuica pe care mi-ați arătat-o, ei bine, sunt convins că e „opera” unui răuvoitor, ca să folosesc un termen blând... Cine știe ce invidios, ce spirit meschin, care nu urmărește decât să tulbure niște ape altminteri foarte limpezi... Poate vreun chimist ratat, și m-ar întrista să aflu cândva că omul face parte din personalul combinatului nostru, într-o funcție subalternă... după ce, înainte vreme, a lucrat pe linie de cercetare, unde s-a dovedit necorespunzător...

Andreiana devenise foarte atentă.

— Aveți în vedere pe cineva anume?

— Nu, nu, nici gând! Nu am în vedere pe *nimeni.* Dar asemenea oameni există pretutindeni și rolul lor este să pună bețe în roate celor cu adevărat activi!

— Înclin să cred că aveți dreptate, tovarășe director, surise Andreiana. În principiu, refuzul de a semna o scrisoare, adresată indiferent cui și conținând indiferent ce, denotă cel puțin o trăsătură de caracter urâtă. Dar, știți și dumneavoastră, de unde nu e foc, nu iese fum... în sfârșit, această întâlnire a noastră o putem considera utilă fie și numai pentru că ne-a reamintit că vigilența

trebuie să ne fie mereu trează... Acum, dacă n-aveți nimic împotrivă, am dori să vizităm laboratorul în chestiune.

Însoțiți de secretarul de partid al combinatului, Andreiana și locotenentul Stoica trecură apoi și pe la laboratorul incriminat în scrisoarea anonimă. În două mari încăperi extrem de luminoase și de o albeață strălucitoare, printre rastele cu sute de eprubete misterioase, sau care păreau astfel, din pricina substanțelor de cele mai diverse culori, lângă niște aparate complicate, microscoape și altele, lucrau concentrați, în cea mai deplină tăcere, cinci bărbați și două femei în halate albe imaculate. În a doua încăpere, un calculator electronic clipea intermitent din ochii săi verzi, roșii, albaștri, dovadă că se afla în funcțiune în momentul respectiv. Tot acolo, zidit în perete, cu o ușă prevăzută cu două rotile mari și părând a fi din oțel foarte masiv, se afla un seif în toată regula, prevăzut cu cifru. O atmosferă că dintr-un film de *science-fiction!*

Secretarul de partid făcu prezentările:

— Tovarășa inginer Violeta Iliescu (cea numită astfel ridică privirea de pe microscopul electronic, și atunci reținu Andreiana privirea calmă, intensă, a ochilor albaștri ai inginerei, expresia inteligentă, meditativă, a chipului acesteia, pe care, mai mult sau mai puțin inexplicabil, o păstrase în memorie atât de clar; și raza

de soare irizându-i părul blond, tuns băiețește...) Tovarășa laborantă Tina Răducanu (cu coada ochiului, Andreiana observă o tresărire ciudată la junele Virgil, colaboratorul ei, când dădu mâna cu fata aceea într-adevăr de o mare frumusețe...). Tovarășul inginer Marius Breazu, șeful laboratorului. Tovarășul inginer Mărăscu, tovarășul inginer Dima, tovarășul inginer Râureanu, tovarășul inginer Ioachim... Iar dumnealor sunt de la Miliția judiciară a Capitalei, în vizită la combinatul nostru – tovarășa căpitan Olteanu, tovarășul locotenent Stoica...

— N-avem intenția să vă stingherim. De la lucru, surise Andreiana. Dar am aflat că în acest laborator se plămădește o substanță miraculoasă, și n-am rezistat ispitei de a vedea la față niște vrăjitori...

Trecură apoi, cei trei vizitatori și inginerii Breazu și Violeta Iliescu, în a doua încăpere, unde se afla impresionantul seif. Andreiana închise ușa în urma ei. Observă că ușa era capitonată.

— Vă surprinde cu siguranță vizita noastră, spuse ea. Ce-o fi căutând miliția aici, vă întrebați. Ce dorim noi este să vă îndemnăm la vigilență maximă de acum încolo, deși n-avem motive să ne îndoim că ați greșit până acum în această direcție...

— Suntem de acord, spuse scurt inginerul Breazu.

— Acum, dacă n-aveți nimic împotrivă, am vrea să

vedem cum funcționează acest seif al dumneavoastră; nu e nevoie să divulgați cifrul.

— Cifrul nu contează, mormăi inginerul Breazu, îl schimbăm în fiecare zi. Dar. Cu regret, dosarul invenției nu vi-l putem da în mână, chiar dacă pentru dumneavoastră, ca profani...

— Nu suntem chiar profani, zâmbi Andreiana, în ce mă privește, am dat doctoratul pe o temă de chimie criminalistică... Dar *refuzul* dumneavoastră, tovarășe inginer, mă bucură, aș fi căzut pe gânduri dacă m-ați fi lăsat să frunzăresc, ca să nu zic să studiez dosarul...

Câteva minute mai târziu, după ce se convinseră că seiful funcționează impecabil și că blindajul acestuia e demn de tot respectul, cei doi ofițeri de miliție își luară rămas-bun de la colectivul de inventatori ai prețiosului anticoroziv. Despărțirea nu fu exagerat de cordială, ci mai degrabă rece. Andreiana observă însă, pentru a doua oară, că, dând mâna cu frumoasa laborantă Tina Răducanu, junele locotenent Stoica, colaboratorul ei, de-abia își putea înăbuși emoția.

*

În mașina care îi ducea înapoi la Brașov, Andreiana și Virgil Stoica păstrară minute bune de tăcere. Andreiana știa că Virgil, altminteri foarte volubil, până a deveni sâcâitor prin locvacitatea sa în unele momente, are sănătosul obicei de a tăcea atunci când e cazul,

îndeosebi ori de câte ori se întorceau de la o anchetă oarecare, pentru a o lăsa pe ea să-și depene impresiile, să-și construiască ipotezele, să-și fixeze concluziile. Dar, acum, mai știa, intuia mai bine zis, că simpaticul ei colaborator are și niște motive foarte personale să tacă și să fie adâncit în gânduri sau reverii...

— *Coup de foudre*, Virgile?! întrebă ea malițios, după vreo 15 kilometri parcurși de mașină.

— Ordonați?! făcu cel interpelat, zvâcnind de pe banchetă ca mușcat de un șarpe invizibil.

— „Ordonați”, auzi vorbă! râse Andreiana. Recunoaște că te-a dat gata fetișcana aceea. Scuză-mă, dar nu fac decât să folosesc o expresie folclorică... stăteai în fața ei ca vițelul La poarta nouă! Vreau să cred că am observat numai eu. Nu toată lumea prezentă în laborator! Eu și fata, bineînțeles...

Locotenentul Virgil Stoica începu să bâiguie ceva, apoi renunță. La cei 23 de ani ai săi și chipeș nevoie-mare, înalt și subțire ca trestia, cu ochi mari, negri și umezi ca de căprioară, îi plăcea să-l facă pe Don Juan-ul, să se laude cu aventuri, sentimentale, dar Andreiana, care îl cunoștea prea bine și care ținea la el ca la un frate mai mic, știa că poveștile acelea sunt imaginare și că tânărul ei colaborator, deși ar fi avut toate atuurile unui seducător autentic, e în realitate un mare timid, rușinos, în sufletul său, ca o fată.

— Și vreți să spuneți că nu merita?... bravă Virgil Stoica, după ce înghiți un nod. O fată clasa-ntâi! pe onoarea mea! Nu zic că nu mi-au căzut la picioare și altele ca ea, sau chiar și mai și, dar nu prea multe, fiindcă adevărul e că nu *sunt* multe ca ea...

— Recunosc, deși unei femei nu-i prea convine să facă o asemenea mărturisire, că e al naibii de frumoasă.

— Frumoasă e puțin zis: de milioane! Vă spun sincer, aș vrea ca individul care a scris anonima să aibă dreptate și să fim obligați să reluăm anchetă la combinatul ăsta... numai ca să mai am ocazia s-o întâlnesc...

Să-i fi scăpat lui Virgil, se întrebă Andreiana, remarca secretarului de partid că fata aceea are anumite probleme sentimentale?... Cum-necum, și deși ar fi fost destul de jenant, mai ales că fetei nu i se putea imputa totuși nimic, își continuă ea gândul, ar fi trebuit să-l iau deoparte pe om și să-l descos pe linia asta: nu degeaba trecuse autorul anonimei *și pe laborantă* pe lista așa-zișilor suspecți...

— Ei bine, spuse ea râzând, eu n-aș dori să anchetez nimic la combinatul ăsta, aș prefera ca oamenii să-și vadă liniștiți de treabă și să se bucure de succesele lor! Dar asta nu te împiedică, Virgile, ca la un sfârșit de săptămână să vii ca turist în M... să tragi la hanul acela îmbietor de la intrarea în localitate – l-ai observat? – și

s-o aștepți pe fată la poarta combinatului, când iese de la lucru!

Făcură o haltă la sediul miliției din Brașov. Aici, ofițerul cu care stătuseră de vorbă la venire îi informă:

— În cele câteva ore pe care le-am avut la dispoziție, n-am putut descoperi mare lucru; ce am descoperit noi sunt convins că a descoperit înainte și laboratorul dumneavoastră din București. Și anume: marca mașinii de scris, *Olympia:* după modul mai dur cum sunt imprimate toate literele, cel care a scris textul nu e dactilograf profesionist, adică bate cu două degete, nu cu mai multe; plicul, mic, cu îmbrăcăminte interioară mov, ar sugera că expeditorul e o femeie, dar și asta poate fi o *fentă*... E drept că fiecare mașină de scris, cum știți prea bine, are caracteristici individuale precise, deosebindu-se la fel de exact ca impresiunile digitale, dar în orașul nostru trebuie să existe câteva mii de mașini de sens *Olympia,* iar scrisoarea a fost pusă la poștă la Brașov, nu la M... Vom continua cercetările în ambele orașe, dar nu vă pot promite un succes rapid... sau poate niciunul!

— Vă mulțumesc, spuse Andreiana și-i întinse mâna colegului brașovean. Ca să fiu sinceră, nu-mi fac iluzii prea mari că veți descoperi pe autorul scrisorii, nici măcar mașina de scris... Dar încercarea moarte n-are, nu-i așa?

Acestea se petrecuseră, cum am mai precizat, cu aproximativ două luni în urmă. Cazul nu fu *clasat*, ci transferat Securității. Colonelul Toma însă, pentru că scrisoarea îi fusese adresată lui direct, un indiciu că autorul ei îl cunoaște și că și el, deci, l-ar putea cunoaște ca persoană fizică, îl păstră, în subsidiar, și pe agenda sa. Nimic nu interveni în aceste două luni ca să îndreptățească „previziunile” anonimului „binevoitor”; până la acea sângeroasă noapte de vară bucureșteană!

Capitolul IV
Misterioasa dispariție a laborantei Tina Răducanu

Ieșind din cabinetul colonelului Toma, Andreiana intenționa să se deplaseze de îndată la Institutul de cercetări chimice, unde fusese detașată Violeta Iliescu în ultimele săptămâni. Un apel telefonic îi schimbă planurile. Doctorul Emil Iliescu, soțul victimei, o anunța că sosise între timp în București și îi stă la dispoziție, așa cum îi ceruse ea în cursul nopții. Într-adevăr, pe la orele patru dinspre ziuă. Andreiana îi telefonase lui Emil Iliescu la Brașov, vestindu-i dramatica întâmplare și spunându-i că e necesar să-i pună câteva întrebări; îi lăsase numerele ei de telefon. Pesemne că doctorul plecase fără întârziere și gonise nebunește pe șoseaua care, dimineața, era întotdeauna aglomerată, dacă

sosise La o oră atât de matinală – nu era nici opt și jumătate!

— V-aș ruga, dacă e posibil, să veniți dumneavoastră la spital, spuse doctorul Iliescu. Nu vreau să plec nici pentru un minut de la căpătâiul soției mele, mă înțelegeți. În afară de rațiuni sentimentale, sunt și medic chirurg, specialist tocmai în trepanații craniene, nu e exclus să fie nevoie să i se facă o intervenție...

— Desigur, vă înțeleg perfect. Peste un sfert de oră, ne întâlnim pe culoarul serviciului de reanimare.

Când ajunse la locul de întâlnire convenit, Andreiana își dădu de îndată seama care dintre cei patru bărbați aflați în preajmă, toți, personal medical, în halate albe și cu aere profesionale, este cel căutat de ea, și asta numai după îngrijorarea care i se imprimase pe față; așa că îl interpelă fără ezitare:

— Tovarășul doctor Iliescu? Sunt căpitanul Olteanu. Strângându-i mâna, doctorul Emil Iliescu se înclină ușor. Era un bărbat de statură potrivită, cu tâmplele vag încărunțite, putând avea orice vârstă între 30 și 50 de ani. Andreiana constată cu satisfacție că omul era de un calm de invidiat, se putea discuta așadar cu el direct, fără ocolișuri – dar era și firesc să fie așa, calmul acela desăvârșit era în definitiv cel al profesiunii. În timp ce doctorul scotea din buzunar un port-țigaret de argint și își aprindea o țigară cu o brichetă de preț, Andreiana

observă că degetele nu îi tremură absolut deloc. Lucru pentru care îl admiră – dar ce chirurg mai e și acela căruia îi tremură degetele, indiferent de emoția sau durerea pe care se presupune că o încearcă?!

— Unde credeți că am putea sta de vorbă, mai în tihnă, tovarăše Iliescu?

— Să mergem în camera de gardă, care la ora asta trebuie să fie pustie. Știți, l-am anunțat și pe cumnatul meu, doctorul. Paul Ionescu, ultimul om pe care, după toate probabilitățile, soția mea l-a văzut înainte de... accident. Mi-am luat permisiunea să cred că veți dori să stați de vorbă și cu dânsul. Am lăsat vorbă la poartă să ne caute la camera de gardă; trebuie să sosească dintr-un moment într-altul.

— Ați procedat foarte bine.

În camera de gardă, se așezară, față în față, la o măsuță dreptunghiulară albă. Doctorul Iliescu avusese dreptate, nu se găsea nimeni acolo la ora aceea.

— Vreo schimbare în starea soției dumneavoastră?

— Nu, niciuna. E în comă. Au fost făcute radiografiile, peste o oră va avea loc un consult de medici, care să decidă dacă e sau nu cazul să se recurgă la o intervenție chirurgicală. Eu personal mi-am fixat opinia și consider că e necesar s-o operăm.

— S-o *operați,* tovarăše Iliescu?... Vreți să spuneți că veți pune și dumneavoastră mâna pe bisturiu... să

deschideți craniul soției dumneavoastră?...

— Știu că e împotriva uzanței și chiar a regulamentului. Dar voi cere să fac parte din echipă, eventual ca mâna a doua, și nu cred că voi fi refuzat...

În admirația inițială a Andreianei față de calmul imperturbabil al interlocutorului ei se strecură acum un fior, parcă: sângele rece al doctorului Iliescu, gata să deschidă cutia craniană a propriei sale soții...

— Vă iubiți mult soția? Întrebarea venise aproape fără voia Andreianei.

— Da, răspunse scurt, dar cu atât mai convingător, Emil Iliescu. În afară de asta, ne-am înțeles întotdeauna perfect...

Discuția continuă cu amănunte privind conținutul convorbirii telefonice de azi-noapte, când, ținând seama de împrejurări, aceasta fusese mai degrabă laconică. Din păcate, doctorul Iliescu nu știa prea multe, totuși îi explică Andreianei de ce se întorsese Violeta atât de repede de pe litoral, îi spuse că soția sa urma să se vadă cu laboranta Ecaterina Răducanu și, după toate probabilitățile, cu cumnatul lor, Paul Ionescu.

— Ce vă face să credeți că avea să se întâlnească cu acesta din urmă?

— Eu i-am spus că Paul se găsește la București și am îndemnat-o să-i telefoneze și să se vadă cu el, mai ales că mi s-a plâns că e foarte plictisită și suportă greu

singurătatea. Știți, Paul e un băiat foarte amuzant și, pe lângă că suntem și rude, suntem și buni prieteni. În afară de asta, i-am spus Violetei că am pus ceva la cale cu Paul, ceva care o privește și pe ea, că am „complotat" pe seama ei – sunt convins că am făcut-o curioasă și n-a rezistat să nu-l caute...

— Despre ce era vorba?

— A! nimic important: un proiect de excursie, în trei, pentru perioada concediului.

Emil Iliescu nu omise să-i relateze Andreianei indignarea soției sale față de intenția – altfel foarte colegială, foarte prietenească – a colectivului de cercetători și a conducerii combinatului de a denumi noul produs la care lucrau și care urma să fie omologat în scurt timp, într-un mod foarte pitoresc foarte simpatic... *Violit*. Dar Violeta n-o luase ca un omagiu ce i se aducea, ci considera denumirea ridicol.

— Tovarășe doctor Iliescu, erați la curent cu lucrările soției dumneavoastră?

— Dacă vă referiți la aceasta din urmă, numai în linii mari. Știu că e vorba de un produs anticoroziv de mare eficiență, dar amănunte nu mi-a dat niciodată și nici eu nu i-am cerut. Deși am unele cunoștințe de chimie.

— Nu vă împărtășeați unul altuia problemele profesionale?

— Ba da, destul de des. Eu îi vorbeam de operațiile

mai complicate, mai speciale, uneori ca să-mi manifest satisfacția pe care o trăiam, alteori fiindcă nu puteam îndura în tăcere mâhnirea când bisturiul meu nu putea salva viața unui om sau când un pacient murea chiar pe masa de operație... în lupta noastră cu moartea, suntem din nefericire uneori învinși...

— Da, știu... Și noi, criminaliștii, care într-altfel, luptăm și noi cu moartea, suntem uneori învinși, îndeosebi atunci când nu putem preveni uciderea unui om... Dumneavoastră îi vorbeați așadar soției despre activitatea dumneavoastră profesională; dar dânsa?...

— Munca unui chirurg nu comportă secrete de stat...? Și Violeta îmi vorbea despre activitatea ei, dar în anumite cazuri, cum e și acesta, adică cercetările privind anticorozivul, îmi atrăgea atenția că sunt secrete. E foarte scrupuloasă, să știți. De pildă, un anume carnețel cu scoarțe cenușii (era la ea o predilecție, putem să-i spunem și manie, când umplea unul din aceste carnete, îl înlocuia întotdeauna cu altul exact la fel!), pe care îl avea mereu la ea. Acasă, îl ținea sub cheie, într-un sertar, deși numai eu aș fi avut acces la el sau, să zicem, femeia de serviciu, care habar nu are nici ce înseamnă H_2O! Cheia numai ea știa unde o ținea. Pe mine nu mă jigneau aceste precauții ale Violetei, dimpotrivă, le aprobam...

— Un carnețel cu scoarțe cenușii, spuneți? deveni Andreiana dintr-odată foarte atentă. La ce îi slujea, de

fapt?

— Își făcea în el diverse însemnări, idei care îi treceau prin minte spontan. La fel cum obișnuiește un compozitor să aibe în buzunar o foaie cu portative, pentru a nota un motiv muzical, ca să nu-l uite, sau un poet, un vers, o rimă mai deosebită...

— Nu credeți că era totuși o imprudență?

— Nu, de ce? Violeta nota formule chimice disparate și, apoi, avea un cod inventat de ea, care îi făceau însemnările indescifrabile pentru o altă persoană. Așa mi-a spus odată, când i-am pus și eu această întrebare.

— Dacă-i așa, de ce ținea, acasă, carnețelul sub cheie?! Și să nu uităm că *orice cod* poate fi descifrat, mai ales în epoca noastră, cea a computerelor!

Doctorul Emil Iliescu ridică sprâncenele, vădit surprins de remarca Andreianei.

— Aveți dreptate, uite că eu nu mă gândisem la asta! într-adevăr, e o contradicție aici: de ce îl încuia, dacă era inofensiv, cum spunea, și era oare realmente convinsă de ce spune?!

— Credeți că a adus faimosul carnețel cenușiu și la București, l-a luat cu dânsa și la mare?

Emil Iliescu ridică din umeri.

— Un răspuns cert nu v-aș putea da. Dar. Cum vă spuneam, Violeta era nedespărțită de carnețelul ei, așa încât e mai mult ca sigur că îl avea la București și, după

toate probabilitățile, l-a luat în poșetă și când a plecat pe litoral; doar dacă, ceea ce nu cred, fiindcă nu-i stă în fire, și-o fi propus să elimine complet orice preocupare profesională în acele câteva zile de vacanță...

O bătaie timidă în ușă le întrerupse convorbirea. Ușa se deschise încet și în prag se ivi silueta rubicondă, transpirată cu siguranță din pricina caniculei, dar poate și din cauza emoției, a blondului stomatolog Paul Ionescu. Volubilul, dezinvoltul, jovialul Paul Ionescu se înfățișa acum dezorientat, speriat parcă, întors pe dos, s-ar putea spune.

— Sărut-mâinile, servus Emile, bâigui el. Dumneavoastră, doamnă, sunteți ofițer de miliție? Mi-a spus Emil că doriți să mă chestionați...

— Căpitan Andreea Olteanu, se prezentă Andreiana. Da, voiam să stăm de vorbă. Ați aflat ce s-a întâmplat, nu-i așa?

— Da, da... se precipită Paul Ionescu. Ce nenorocire, ce, ce... ce nenorocire!! repetă el. Cum a fost posibil! Când ne-am despărțit – Violeta a dorit s-o las în capul străzii, ca să mai facă câțiva pași pe jos – nimic nu lăsa să se prevadă că...

— Sunteți deci ultima persoană – în afară de... atentator, evident! – care ați văzut-o. Vă dați seama că mărturia dumneavoastră ne este foarte prețioasă.

— Da, îmi dau seama foarte bine, cum să nu-mi dau

seama?...

Și Paul Ionescu, care era departe acum de verva dovedită în ajun, relată, mai mult sau mai puțin coerent (iar atâta câtă fu, coerența necesară o provocară întrebările strânse ale Andreianei) tot ce se petrecuse în după-amiaza și seara anterioară; vizita la locuința Violetei, cunoștința cu Tina Răducanu, seara petrecută la restaurantul Izvorul rece, drumul cu taxiul, despărțirea de Violeta în fața casei acesteia. Căută să-și amintească și tot ce vorbiseră în acest răstimp de câteva ore, și o și făcu, ignorând, bineînțeles, anecdotele mai mult sau mai puțin nesărate pe care le debitase el de-a lungul serii.

— Spuneți-mi, tovarășe Ionescu – întrebarea e valabilă și pentru dumneavoastră, tovarășe Iliescu – dânsa nu v-a spus cumva cine erau cei doi bărbați cu care a venit în mașină, ieri după-amiază, și probabil că a venit cu ei de la mare?

Cei doi se arătară deopotrivă de mirați.

— A venit, de la mare, însoțită de doi bărbați?! făcu, întunecându-se la față, Emil Iliescu. Nu, nu mi-a spus nimic când am vorbit la telefon și, ca să fiu sincer, nici nu-mi vine să cred! Poate că ați fost greșit informată...

— Nu am fost greșit informată, martorul respectiv e de absolută încredere, precizâ Andreiana. Nici dumneavoastră nu v-a vorbit de aceste două persoane,

tovarășe Ionescu?

— Nu, nu-mi amintesc să fi pomenit de așa ceva... Nu, cred că nu, dar puteți s-o întrebați și pe domnișoara Tina...

— O voi face, îl asigură Andreiana. Ca să vă liniștesc, tovarășe doctor Iliescu, adăugă ea, pot să vă spun că cei doi bărbați, deși au urcat în locuința soției dumneavoastră, au coborât peste douăzeci de minute, și purtarea soției dumneavoastră față de ei a fost foarte rece – martorul în cauză posedă un excelent simț de observație. Unul din cei doi, un bărbat de 40–45 de ani, corpolent, cu o bărbuță gen „olandez zburător", elegant, pare să fi fost un străin. Celălalt, era un tânăr înalt, blond și bine făcut. Vă spune asta ceva, gândiți-vă la relațiile soției dumneavoastră și chiar ale dumneavoastră?

— Nu, murmură doctorul Emil Iliescu, după un efort de memorie. Poate că sunt cunoștințe ocazionale de la mare...

— Poate, încuviință Andreiana. Iar acum, tovarășe doctor Ionescu, spuneți-mi: ce ați făcut după ce v-ați despărțit?

— După ce m-am despărțit de Violeta?! Stomatologul tăcu o clipă. Dar ce importanță are asta?... Și deodată, ca și cum ar fi fost iluminat de o idee teribilă: – Nu cumva îmi cereți să vă spun *cum mi-am folosit timpul?!* Să-mi

probez alibiul?! Vă asigur că...

— Nu... zâmbi Andreiana. N-am ajuns atât de departe. Sunt sigură că nici n-o să ajungem, deocamdată nu vă suspectez câtuși de puțin că ați fi dumneavoastră criminalul!

— Asta ar mai lipsi, bâigui Paul Ionescu.

Andreiana îi zâmbea foarte binevoitor; intuiția îi spunea totuși că stomatologul îi ascunde ceva.

— Să ne calmăm, tovarășe Ionescu, și să revenim: ce ați făcut *după* ce v-ați despărțit de cumnata dumneavoastră? După câte am înțeles, v-ați urcat în taxi, urmând s-o conduceți la hotel pe tovarășa Răducanu...

Un lung și ciudat moment de tăcere urmă acestei întrebări atât de inofensive, de banale. Era clar acum că Paul Ionescu ar fi dat mult să nu fie obligat să răspundă. Lucru de care își dădu seama nu numai Andreiana, ci și Emil Iliescu, care se ridică de pe scaunul său.

— De mine mai aveți nevoie, tovarășă Olteanu? întrebă el. Dacă nu, m-aș duce să văd cum se mai simte soția mea...

— Nu, și vă mulțumesc, tovarășe Iliescu. O să ne mai vedem, eu în orice caz o să mai vin să mă interesez de starea soției dumneavoastră. Doresc din toată inima să se restabilească cât mai curând!

Își strânseră mâinile, și doctorul Emil Iliescu părăsi

camera de gardă unde rămaseră, ochi în ochi, numai Andreiana și Paul Ionescu.

— Ei bine?... făcu Andreiana, după un minut întreg de tăcere.

Paul Ionescu își lungi fața de parcă ar fi înghițit ulei de ricină.

— Tovarășe căpitan... Un nou rând de broboane de sudoare îi apăruse pe frunte. Uitați-vă la mine, ce, eu nu știu cum arăt și cum pot să apar în ochii unei femei?! Ce să mă ascund după deget?! Fac eu pe nebunul, dar îmi cunosc prea bine lungul nasului... Și așa fiind, ce pot să simt eu când o femeiușcă de 21–22 de ani, frumoasă de pică, ce frumoasă, e puțin spus, dacă ar vedea-o un regizor de la Hollywood, cu siguranță că ar lansa-o în locul lui Marylin Monroe[15]! Ei bine, când o asemenea femeie îmi prinde mâna și mi-o strânge în obscuritatea din taxi și se lipește de trupul meu și îmi pune căpșorul pe umăr?... Ei! ce părere aveți?!

Andreiana îl asculta fără să-l întrerupă.

— Eu, am respectat-o. Mi-am dat seamă că se întâmplă ceva deosebit cu ea. Când am ajuns la Foișor mi-a spus că i-ar face plăcere să bem ceva. Am invitat-o la barul de la *Intercontinental*... A fost de acord și ne-am

---

[15] Marilyn Monroe născută Norma Jeane Mortensen; n. 1 iunie 1926, Los Angeles, California, SUA – d. 5 august 1962, Brentwood, SUA a fost o actriță, model, cântăreață, sex simbol și divă pop a secolului al XX-lea.

dus acolo...

— Și?...

— N-am rămas la bar mai mult de o jumătate de oră. Nu știu ce să cred despre fata asta, n-aș vrea să vă faceți nici dumneavoastră o părere greșită, mai ales că veți sta de vorbă și cu ea. Oricum, contez pe discreția dumneavoastră. Ar fi jenant să afle că v-am spus toate astea! – dar m-a rugat aproape imediat, de la primele picături de coniac, s-o iau să doarmă la mine, pe un fotoliu. Aflase, de pe când discutam cu Violeta, că sunt singur în apartamentul sorei mele, care e plecată pe munte cu soțul ei. Eu... eu am dat din colț în colț... și am spus că nu se poate, că nu e cazul... că eu voi sta în fotoliu. Atunci, a început să plângă, mi-a cerut să viu să-mi petrec noaptea în camera ei de la hotel; eu în pat și ea pe scaun... Eram uluit, credeți-mă! Totuși mi-am spus că poate a băut ceva mai mult decât poate suporta. În cele din urmă, mi-a mărturisit că *se teme* să se întoarcă singură la hotel, că este cineva care o urmărește și care îi va face mult rău. Așa crede ea. Și dacă e singură, ar putea-o forța să se întâlnească... și așa mai departe...

— Nu v-a spus despre cine e vorba, ce vrea acel individ de la ea, în sfârșit, alte amănunte? întrebă Andreiana, căreia povestea i se părea totuși destul de abracadabrantă.

— Nu, asta e tot ce mi-a spus, iar eu am făcut-o să

înțeleagă că este foarte obosită, poate chiar surmenată, că un somn bun o va liniști și că nimic nu i se va întâmpla, că fără voia ei nimeni nu o poate forța să iasă din cameră. Apoi, după ce i-am dat numărul meu de telefon, am rugat-o să mă sune de îndată, în cazul că acel individ de care se teme i-ar propune să se întâlnească cu el. Apoi am luat un taxi din fața Intercontinentalului și am condus-o la Hotelul Modern, urându-i noapte bună și asigurând-o că nu i se va întâmpla absolut nimic. Pe urmă, însă...

— Da?... făcu Andreiana.

— Vedeți dumneavoastră, pe urmă... acasă, singur în pat. M-au apucat remușcările... și nu numai remușcările – ... m-am zvârcolit în pat, n-am putut să adorm. Îmi spuneam că, cine, știe, pe fată o pândește o primejdie reală, iar eu, ca un laș, mă spăl pe mâini... Că ar fi trebuit să fac ceva pentru ea... Era ora trei când am pus mâna pe telefon și am sunat hotelul *Modern:* de la recepție mi s-a comunicat că clienta de la camera 318 ieșise din nou în oraș în urmă cu o jumătate de oră, deci în toiul nopții! Am telefonat din nou și la ora patru, și la cinci, și la șase, și adineaori, înainte de a veni aici: același răspuns, Tina Răducanu n-a revenit la hotel...

— Violeta Iliescu vă prevenise cumva că Tina Răducanu e logodită? A mai venit vorba de logodnicul acesta al fetei?

— Nu... adică da... tovarășă căpitan. În taxi, am întrebat-o mai în glumă, mai în serios, ce ar zice logodnicul ei dacă ar auzi-o propunându-mi să vină la mine în noaptea aceea...

— Și?...

— N-a răspuns nimic, ci s-a lipit mai strâns de mine...

— Mda, făcu Andreiana, după câteva clipe de gândire.

Vă mulțumesc pentru sinceritate, tovarășe Ionescu...

*

Rămasă singură în camera de gardă, Andreiana puse mâna pe telefon și formă numărul propriului său birou. Îi răspunse locotenentul Stoica.

— Virgile, rosti ea în receptor, iată ce urmează să faci îl rogi pe procurorul Vasiliu să lase orice alte treburi și să te însoțească la locuința inginerei Violeta Iliescu din strada Ștefan Mihăileanu, unde să ridice sigiliul. Mă gândeam să procedăm la percheziția apartamentului mai târziu în cursul zilei, dar a intervenit un element nou. E vorba să căutați un carnețel cu scoarțe cenușii. E foarte important să-l găsiți... și poate și mai important *dacă nu-l veți găsi*...

— Am înțeles, tovarășă Andreiana, sună răspunsul locotenentului Virgil Stoica.

— „Am înțeles, tovarășă căpitan”, îl corectă Andreiana, dar mai mult în glumă. Eu plec la Institutul

de cercetări chimice, mă găsești acolo, dacă intervine ceva urgent.

*

Inginerul-șef al Institutului de cercetări chimice primi ca pe o grea lovitură vestea despre tentativa de ucidere a inginerei Violeta Iliescu. Într-o singură clipă, păli cumplit.

— Dar e de necrezut! De necrezut! îngăimă el. O așteptam să intre dintr-un moment în altul în acest birou, mă anunțase de dimineață Breazu că va veni... și, iată, ați apărut dumneavoastră în locul ei, să mă informați că se află la spital, zbătându-se între viață și moarte! Dar de ce?! Ce au avut cu ea... și *cine,* cine a îndrăznit să ridice o mână ucigașă asupra acestei femei admirabile, ireproșabile, minunate – da, „minunată” e cuvântul care o caracterizează cel mai bine, credeți-mă! Cine a putut să fie ticălosul?...

— Ancheta noastră e abia la început, tovarășe Crăciun, scopul ei este tocmai să răspundă la întrebarea care vă frământă în clipa asta și pe dumneavoastră... Inginera Violeta Iliescu a fost detașată pentru o perioadă la Institutul dumneavoastră, de aceea am venit aici și eu.

— Vă stau în întregime la dispoziție, se grăbi să spună inginerul-șef Crăciun, care se vedea că încă nu-și revenise din stupoare. Spuneți-mi cum v-aș putea fi de

folos...

— Pentru început, relatându-mi tot ce știți în legătură cu victima.

— Da, desigur... murmură inginerul Crăciun; rămase un moment tăcut, pentru a-și pune în ordine gândurile. Vă repet, Violeta e o tovarășă excepțională, atât din punct de vedere profesional, cât și moral. S-a distins întotdeauna, și la studii, și apoi, în activitatea de cercetare; și eu, și cei mai mulți dintre cei ce o cunosc, suntem convinși că va face o carieră strălucită, că va deveni – dacă n-o putem considera de pe acum... – o savantă autentică... Iar ca om, nimeni nu i-a putut reproșa vreodată ceva; excelentă colegă, bună prietenă, capabilă de abnegație în muncă și în relațiile personale, care n-a precupețit niciodată eforturile ca să-și îndeplinească îndatoririle sau să-și ajute tovarășii. Asculta cu atenție pe oricine îi cerea sfatul, și nu o dată, știu asta foarte bine, în chip cu totul dezinteresat, a dat idei din cele mai prețioase altor cercetători, scoțându-i pur și simplu din impas, repunând nu puține proiecte, prin intervenția ei, pe linia de plutire... Dar și în lucrurile mici, s-ar zice neînsemnate, a avut întotdeauna o comportare admirabilă. Vă dau un singur exemplu, care îmi vine acum în minte: o fată, laborantă în cadrul colectivului ei, Ecaterina Răducanu, se pregătește să dea admiterea la facultate. Ei bine, Violeta a pregătit-o luni

de zile în șir, fără să țină seama că pierde astfel un timp prețios, pe care l-ar putea folosi fie și pentru odihnă, de care avea de altfel mare nevoie...

Andreiana dădu din cap a înțelegere. Îi plăcea ardoarea cu care făcea inginerul-șef elogiul colegei lui.

— N-are sens să vă enumăr lucrările de mare importanță la care a participat Violeta de-a lungul carierei sale de numai zece-unsprezece ani. Vă voi spune doar că, în ultima perioadă, a lucrat intens la un proiect de extremă importanță și că, în bună măsură, dânsa poate fi considerată autoarea invenției. E vorba de o substanță anticorozivă de mare eficacitate – e suficient să precizez că este de aproximativ 2,5 ori mai eficace decât produsele similare utilizate pe plan mondial. Această substanță (mă veți ierta dacă nu vă voi da alte detalii) va avea aplicabilitate în primul rând în industria navală, într-un atât de mare avânt în țara noastră, în ultimii ani. Firește, odată brevetată, invenția va putea fi vândută și în străinătate, dar asta este o chestiune care pe mine mă depășește... în sfârșit, va fi un câștig cert pentru economia națională și va aduce un prestigiu în plus școlii românești de chimie...

— Oricum prestigioasă, cunoscută pe întreg globul, interveni Andreiana, știind că interlocutorului ei îi va face plăcere această remarcă, de altfel foarte întemeiată.

— Da, da... Acum aproximativ un an, după ce Violeta

și-a avansat proiectul invenției și acesta a fost aprobat de forurile tutelare, s-a format, în cadrul combinatului din M... un colectiv de cercetători, condus nu de Violeta Iliescu, ci, la cererea ei însăși, pe argumentul că conducerea colectivului presupune și organizare, planificare a muncii, probleme administrative etc., ceea ce pe ea ar sustrage-o de la preocupările de cercetare, de creație științifică, de inginerul Marius Breazu. Rezultatele au fost spectaculoase. Dar cum Violeta Iliescu este un om extrem de scrupulos, înainte de a considera lucrările încheiate, a ținut neapărat să verifice rezultatele cu concursul specialiștilor din institutul nostru. În acest scop, a fost detașată la noi pentru câteva săptămâni. Ei bine, în urma verificării noastre, valoarea invenției a devenit și mai evidentă și sunt convins că. Produsul va fi omologat în cel mult două-trei săptămâni. E adevărat că la ultimele experiențe au apărut unele neconcordanțe, dar laboranta Ecaterina Răducanu, care a văzut-o pe Violeta chiar aseară, mi-a spus astăzi că șefa ei era sigură că a descoperit cauzele și că la viitoarea experiență deficiențele vor fi înlăturate... Iată de ce o așteptam cu atâta nerăbdare în dimineața asta. Și eu, și inginerul Breazu, care, văzând că Violeta întârzie, a plecat singur la minister, pentru alte probleme, urmând să revină.

Inginerul Crăciun își trecu mâna peste frunte, cu un

gest de descurajare. Cu un glas brusc tulburat, murmură:

— Ce nenorocire! într-o oarecare măsură, mă simt vinovat de cele ce i s-au întâmplat Violetei...

Andreiana se feri să întrebe de ce anume se simțea inginerul vinovat; omul părea prea tulburat, avea s-o facă ceva mai târziu, când își va mai reveni. În schimb, întrebă:

— Îi cunoașteți pe toți cei din colectivul de cercetători de la combinat? N-ar fi posibil ca, prin intermediul unuia sau al altuia, înainte de a fi brevetată, invenția să fie înstrăinată... peste hotare?

Inginerul-șef se crispă.

— Exclus! protestă el.

Andreiana scoase din mica ei servietă, de care nu se despărțea niciodată, copia scrisorii anonime și i-o întinse.

— Citiți aceste câteva rânduri nu prea agreabile...

Inginerul-șef Crăciun își puse ochelarii și parcurse textul anonimei. Cu un gest de dispreț, depărtă de el foaia de hârtie.

— Calomnii! făcu el printre dinți. Născociri, bazaconii!

— Înclin să fiu de acord cu dumneavoastră. Această scrisoare anonimă noi am primit-o încă acum două luni, dar iată că tragicul eveniment de azi-noapte pune într-

o nouă lumină avertismentul ce ne-a fost adresat...

Inginerul-șef nu spuse nimic.

— De ce ziceați că vă simțiți în oarecare măsură vinovat de cele întâmplate inginerei Violeta Iliescu? întrebă Andreiana, ca în treacăt.

— Să vedeți... începu inginerul Crăciun, cu glasul scăzut și vădit stingherit. Violeta nu e pentru mine numai o colegă de profesie, ci cum să spun, și o ființă foarte apropiată, o ființă draga, dar să nu mă înțelegeți greșit... Suntem prieteni din copilărie. Mama mea i-a fost învățătoare, ea venea la noi în casă și părinții noștri se vizitau. O revăd adesea, cu ochii amintirii, fetița cu codițe blonde ce fusese în școala primară... Dar și pe atunci avea o sănătate șubredă. În sfârșit, săptămâna trecută, ne-am deplasat împreună, la combinat; în cele câteva ore de drum, am avut timpul să stăm mai mult de vorbă, și nu numai în probleme profesionale. Ei bine, mi-am dat seama atunci, și cred că sunt singurul, nici măcar soțul ei, deși e medic, nu și-a dat seama, că Violeta este literalmente la capătul puterilor, că e surmenată, extenuată. Nu voia însă în ruptul capului să accepte să se odihnească, să ia o săptămână-două din recuperările la care avea dreptul, ca să nu mai vorbim de concediul propriu-zis, înainte ca invenția să fie omologată, deși acum, în faza finală, ne-am fi putut dispensa de prezența ei, ea își făcuse demult și cu

prisosință datoria... A trebuit să ne certăm destul de aspru, ca s-o fac să-mi promită că va pleca undeva măcar pe trei-patru zile. Vineri m-a anunțat că pleacă într-o scurtă vacanță la mare. S-a ținut de cuvânt. S-a întors precipitat, așa cum știți... și mă întreb dacă nu cumva această călătorie, la care am. Silit-o, știu eu, eventualele cunoștințe de pe litoral, lucruri de felul ăsta, nu i-au fost cumva fatale... Știți, e mai degrabă o presimțire, cum să vă spun...

— Lucrurile acestea le vom elucida noi în cele din urmă, spuse Andreiana, mișcată de frământarea, neîndoielnic sinceră, a inginerului-șef. Ce putea să-i mai spună – că, din păcate, în stadiul actual al anchetei, femeia căreia îi adusese atât de neprecupețite elogii, colega sa mult prețuită, prietena sa din copilărie mult îndrăgită, – pentru ea, pentru Andreiana, – se situa totuși în fruntea listei suspecților?... Da, sunt cazuri – ca acesta, de pildă – când victima însăși e cea dintâi suspectată, pe temeiuri perfect logice...

— Spuneați că laboranta Ecaterina Răducanu se află în momentul de față în institutul dumneavoastră, spuse ea pe un ton neutru. Vreți să fiți atât de amabil și s-o chemați aici?

*

În biroul inginerului-șef, unde Andreiana rămăsese singură, acesta cedându-i-l cu amabilitate în vederea

eventualelor discuții pe care le-ar mai fi avut de purtat, intră, cu pas șovăielnic, frumoasa, răpitor de frumoasa laborantă de la combinatul din M...

— Buna ziua, îngăimă Tina Răducanu, cu sfială. Mi s-a spus că m-ați chemat.

Andreiana se ridică și veni prietenoasa către ea. Îi întinse mâna.

— Dar noi ne cunoaștem, tovarășă Tina, nu-ți aduci aminte, acum vreo două luni la combinat?

Tina Răducanu îi aruncă o privire scurtă și păru dintr-odată mai degajată. O recunoscuse abia acum, de altfel, de când intrase, numai acum o privea în față. La rândul ei, și Andreiana o examină mai atent, pe furiș. Tina avea niște cearcăne mari, pe care machiajul, destul de iscusit, reușea cu greu să le ascundă. „Da, excepțional de frumoasă fată, își spuse Andreiana. Dar frumusețea ei ieșită din comun are ceva bizar, cum ar fi o orhidee printre alte flori mai modeste, de grădină, sau de câmp: recunoscând superioritatea orhideei, omul preferă totuși să țină în casă niște garoafe sau niște trandafiri obișnuiți, care sunt de ajuns pentru simțul lui de frumos și care nu-i strecoară în suflet fiori misterioși...”

— Ia loc, tovarășă Tina, trebuie să stăm nițel de vorbă...

Și Andreiana rămase câteva clipe tăcută, căutând să-și formuleze în minte întrebările pe care urma să le pună

acestei fete, despre care i se vorbise până acum și de bine, dar și de rău. Când, deodată, Tina izbucni într-un plâns cu hohote.

— E adevărat, bâigui ea printre suspine, că tovarășa Violeta... că tovarășa inginer Iliescu a fost omorâtă?!

Andreiana se întrebă cum putuse afla laboranta cumplita veste; când intrase la inginerul-șef, acesta nu știa nimic. Între timp nu mai vorbise cu nimeni, nici de la inginerul-șef nu putea ști, fiindcă acesta, bineînțeles, nu se dusese personal s-o caute pe laborantă, ci își rugase secretara s-o convoace în biroul său... Difuziunea inexplicabilă a veștilor și a zvonurilor o mirase întotdeauna pe Andreiana. Care nici acum, după atâția ani de experiență, nu-și putea explica fenomenul!

— Liniștește-te, draga mea! o îmbărbăta ea pe frumoasa laborantă, cuprinzându-i umerii cu brațul, fără să confirme sau să infirme întrebarea deznădăjduită a acesteia.

Tina conteni din plâns surprinzător de repede.

— Știți, chiar în dimineața asta convenisem să vă caut, pe dumneavoastră... sau pe tovarășul colonel Alexandru Toma. Tovarășa Violetei spunea că va veni cu mine, singură n-aș fi avut curaj...

Andreiana, foarte atentă dintr-odată, îi întinse laborantei batista sa, ca să-și șteargă ochii. Era de prisos acum să se gândească ce întrebări să-i pună, de vreme

ce fata manifesta din proprie inițiativă dorința de a se mărturisi. Așteptă. Dar, după accesul inițial de sinceritate, aproape frenetic, Tina se zăvorî în tăcere.

— Nu-i așa, fată dragă, rosti Andreiana după câteva minute întregi de așteptare, că *cineva*... rămâne să-i spui tu numele, ți-a pus întrebări insistente în legătură cu invenția? Și că ți-a cerut... anumite servicii?

Tina, și nu imediat, înclină abia perceptibil din cap.

— Ei bine?... Te ascult, tovarășă Tina...

Dar Tina Răducanu continua să stea cu capul în jos, refuzând s-o privească în ochi. La un moment dat murmură câteva cuvinte ininteligibile.

— Poftim? făcu Andreiana. Vrei să repeți ce-ai spus?

— Când mă puteți asculta... și unde? spuse Tina, cu o voce ceva mai fermă.

Andreiana își puse mâna peste a fetei, care se agita frământând batista boțită acum.

— Dar bine, chiar acum, și aici... Te ascult, Tina.

Fata clătină hotărâtă din cap.

— Nu, tovarășă căpitan, iertați-mă, dar nu... în altă parte, de altfel eu am pus pe hârtie ceea ce voiam să vă comunic, mi-ar fi mai ușor dacă ați citi ce-am scris...

Andreiana acceptă, zâmbindu-i încurajator; de ce n-ar fi ținut seama de toanele, de capriciile fetei, sau mai bine zis de sensibilitatea ei, oferindu-i cadrul cel mai propice unei confesiuni totale, care – intuiția nu putea s-o mintă

– va fi revelatoare, va avansa în chip decisiv ancheta? De ce ar inhiba-o?

— Bine, mergem în altă parte, Tina! La noi, la miliție, bănuiesc că nu prea ți-ar place, e un cadru prea oficial, iar noi vrem să stăm de vorbă prietenește, nu-i așa? Vrei să mergem în camera ta de la hotel? Sau la o cofetărie oarecare? Știi ce, hai la cofetărie.

Tina se lumină la față.

— La cofetărie, da, e cel mai bine... spuse ea repede.

— Foarte bine, atunci, să mergem!

Se ridică din fotoliu. Tina se ridică și ea, dar parcă ezitând totuși. O umbră trecu peste fata ei, preț de o clipă, dar Andreianei nu-i scăpă.

— O să vă rog să mă așteptați cinci minute, cel mult cinci minute, tovarășă căpitan... spuse ea cu un zâmbet ciudat. Trebuie să mă duc sus, să-mi iau lucrurile. În poșetă am și foile acelea... cu declarația pe care am scris-o dinainte. Ne întâlnim la poartă, la *Informații,* bine?

— Nu, de ce? făcu Andreiana, nedându-și nici pe departe seama de ce ar putea urma. De ce la poartă? Te aștept aici, vino să mă iei și plecăm împreună.

— Bine, în cel mult cinci minute m-am întors...

Cele cinci minute trecură, apoi încă zece, și Andreiana începu să-și piardă răbdarea. După un sfert de oră de așteptare, ușa se deschise și apăru inginerul-șef Crăciun, care rămase surprins văzând-o singură.

— Nu voiam să vă deranjez, am intrat doar pentru o clipă, să iau un dosar de care am nevoie.

— Tovarăşe Crăciun, zise Andreiana, în ce birou al institutului se află de obicei laboranta Tina, când vine la dumneavoastră? Ar fi cazul s-o căutăm acolo...

— Nu ştiu, ridică inginerul-şef din umeri. Deschise uşa capitonată şi i se adresă secretarei:

— Vrei, te rog, să telefonezi după tovarăşa Ecaterina Răducanu?

Prin uşa rămasă deschisă, cei doi o auziră pe secretară formând vreo trei-patru numere de telefon şi întrebând de Tina. În sfârşit, secretara intră în birou, ca să anunţe:

— Tovarăşa Răducanu şi-a luat poşeta şi o sacoşă, pe care le lăsase la Dispecerat şi a plecat, anunţând că nu mai vine astăzi...

— Mie îmi propusese să ne întâlnim la poartă, în dreptul biroului de *Informaţii,* spuse Andreiana, brusc alarmată. Eu i-am spus că o aştept aici, dar poate că m-a înţeles greşit şi mă aşteaptă totuşi acolo. Vreţi să telefonaţi şi la poartă?

De astă dată, inginerul-şef puse el însuşi mâna pe telefon.

— Alo, făcu el, aici inginerul Crăciun. Tovarăşe portar, o cunoşti pe tovarăşa Ecaterina Răducanu, Tina Răducanu, de la combinatul din M...? Se află cumva acolo, la poartă?

— Da, tovarășe inginer-șef, o cunosc și am văzut-o adineaori, sună, prompt și răsunător, într-atât de răsunător încât și Andreiana îl putut auzi, răspunsul portarului.

— Spune-i, te rog, să vină imediat până în biroul meu!

— Păi... cum să-i spun, dacă a plecat?

— A plecat? Când?

— Să tot fie vreun sfert de ceas, douăzeci de minute. Eu, să vedeți dumneavoastră, la tovarășii care știu că sunt veniți în delegație nu le cer să-mi arate biletul de voie... Am greșit cumva?

Așadar, frumoasa laborantă Tina Răducanu se volatilizase! Înainte de a-și face confesiunea, sau, mai corect spus, depoziția... Ce putea să ascundă această dispariție misterioasă?...

Capitolul V
O casă dărăpănată și un copil arierat[16]

Căpitanul Andreea Olteanu nu se putea plânge, acum, că nu avea destule elemente, apărute în cursul anchetei, care să-i dea de gândit. Locotenentul Virgil Stoica îi raportase cu câteva ore în urmă rezultatul investigației sale în micul apartament din Strada Ștefan

---

[16] Individ care este înapoiat mintal, care este insuficient dezvoltat din punct de vedere psihic.

Mihăileanu: carnețelul cenușiu *nu fusese găsit.* La scurt timp după aceea, Andreiana îl deranjă încă o dată pe procurorul Vasiliu și, în prezența a doi martori, dintre care unul fusese medicul stomatolog Paul Ionescu, iar al doilea un locatar al aceluiași imobil, întâlnit întâmplător pe scară, procedaseră la percheziția oficială a locuinței. Desigur, apartamentul fusese întors pe dos atât de incendiul stins la timp, dar care nu putuse să nu facă anumite ravagii, cât și de intervenția pompierilor. Cu toate acestea, Andreiana nu putea spune că percheziția fusese infructuoasă; constatase, întâi, că ușa nu fusese forțată, cel care pătrunsese în apartament înainte de întoarcerea acasă a Violetei Iliescu poseda cu siguranță o dublură a cheii locuinței sau un *passe-partout* extrem de eficient. O cheie *yalle* o găsiseră sub raftul de jos al bibliotecii, dar după poziția în care se aflase Violeta la descoperirea acesteia, se putea presupune că cheia scăpase din mână, atunci când căzuse. În poșeta victimei găsiseră suma de 1790 de lei, de unde se putea trage concluzia că nu jaful fusese mobilul atacului, al violării casei. Criminalul se introdusese în garsonieră exclusiv pentru a căuta carnețelul gri – aceasta era concluzia care se impunea în mod logic. Cât privește elementul de premeditare, Andreiana continua să creadă că acesta nu exista, așa cum susținuse și de dimineața, față de colonelul Toma: după poziția

sfeșnicului răsturnat, reieșea că lumânarea care se afla în sfeșnic provocase incendiul. Probabil că infractorul introducându-se în locuință, evitase să aprindă lumina electrică și aprinsese doar acea lumânare, a cărei lumină palidă era greu de crezut că va fi văzută de afară, cu atât mai mult cu cât în fața ferestrelor se afla o adevărată perdea de frunziș, trei tei bătrâni înălțându-și coroanele până la etajul doi al clădirii.

Pe un colț al covorului, acolo unde apa din furtunul pompierilor nu ajunsese, Andreiana găsi o urmă de toc de încălțăminte bărbătească. Expertiza era în curs pentru precizarea numărului pantofului. În preajmă descoperise fără dubiu niște fire de nisip, căreia expertiza avea de asemenea să-i indice proveniența, cu mare exactitate: în așa măsură încât putea confirma dacă nisipul provenea de la ștrandul Tei, de la o carieră de nisip din Ardeal, de la Mangalia sau, dimpotrivă, de la plaja învecinată de la Venus... Ceea ce însă n-avea să-i spună mare lucru Andreianei, era un fapt stabilit acum: că Violeta se întorsese de pe litoral însoțită de doi bărbați. Nimic mai normal ca încălțămintea lor să mai păstreze urme de nisip de pe plajă, iar acea urmă de toc să fie a unuia dintre ei. Dar cei doi bărbați părăsiseră casa după numai douăzeci de minute, deci cu mult înainte de ora atentatului... Apoi în casă mai intrase și doctorul Paul Ionescu.

Ceea ce o puneți însă serios pe gânduri pe Andreiana era altceva: în chiuveta din chicinetă găsise mai multe pahare folosite și care nu fuseseră spălate și puse la loc în bufet de locatara apartamentului. Toate aceste pahare se aflau acum, bineînțeles, la serviciul dactiloscopic, rezultatul expertizei urmând să-i parvină mai târziu. Cu toate acestea, și eu toate precauțiunile de rigoare, Andreiana luase în mână fiecare din aceste pahare pe rând, cercetându-le cu ochiul liber; din trei se băuse apă, dintr-unul alcool, probabil coniac, iar din al cincilea, *Pepsi:* unui, din cele din care se băuse apă, spre deosebire de celelalte. Care aveau clar întipărite pe sticla fină impresiunile digitale, nu purta decât două amprente, foarte puțin pronunțate, și sus, lângă buză, nu unde apuci un pahar ca să-l duci la gură, ci acolo de unde îl prinzi, și nu singur în mână, ci împreună cu altele, ca să-l duci să-l speli... De pe acel pahar cineva avusese grijă să șteargă amprentele! Concluzia era neîndoioasă...

*

Meditațiile căpitanului Andreea Ioana Olteanu fură întrerupte de intrarea locotenentului Virgil Stoica.

— Tovarășă căpitan (observația pe care o primise cu câteva ore în urmă nu rămăsese fără efect!), spuse locotenentul, două persoane doresc să vă vadă, amândouă în legătură cu ancheta în curs...

— Da?... făcu Andreiana, absentă. Cine?

— În primul rând, sergentul-major Dincă, știți, cel care a intervenit primul la incendiul de azi-noapte. Și o tovarășă de la Institutul de cercetări chimice; e operatoare la centrala telefonică de acolo.

— Să-i dăm prioritate sergentului-major, zâmbi Andreiana, s-a purtat vitejește azi-noapte, chiar dacă nu și-a făcut decât o datorie elementară! După aceea vom vedea ce vrea să ne comunice telefonista. Apropo de telefonistă, Virgile, mai rămâi nițel. Vreau să-ți încredințez o misiune. Întâi, să-ți spun în linii mari ce am făcut azi-dimineață la institut.

Și Andreiana îi relată colaboratorului ei cele întâmplate la Institutul de cercetări chimice; era o regulă în activitatea ei să-și informeze subalternii asupra tuturor elementelor unei anchete, nu doar să primească rapoartele acestora; în felul acesta, puteau să analizeze și ei datele unui caz sau altul și să vină cu o ipoteză, dacă nu cu o soluție.

— Iată ce ai de făcut, Virgile: te deplasezi la hotel *Modern* și încerci să dai de urmele Tinei Răducanu. Știu că vei lua treaba foarte în serios și nu doar ca un prilej de a o reîntâlni pe Dulcineea ta, lasă, lasă, nu te fâstâci ca un copilandru!... E extrem de important să stăm cât mai urgent de vorbă cu fata asta, care sunt convinsă că știe anumite lucruri, pe care, când vrea să ni le

încredințeze, când renunță s-o facă... Al doilea: stai de vorbă cu telefonista care a fost de serviciu azi-noapte la hotel și care, presupun, a făcut legătura la camera 318 cu orașul, în jurul orei două. La ora asta, cred că e acasă, probabil va intra de serviciu mult mai târziu; caut-o acasă, *dar nu* cu riscul de a o scăpa din vedere pe Tina Răducanu. Tina Răducanu trebuie găsită în primul rând – nu vreau să te alarmez, dar cred că în momentul de față e foarte primejdios pentru ea să fie singură, oriunde s-ar afla, în București, la Brașov, la M... dacă a plecat urgent spre casă...

— Am înțeles, murmură locotenentul Stoica. O *voi găsi* pe fata aceea, am s-o scot din pământ, din iarbă verde...

— Foarte bine, Virgile! Acum, spune-i sergentului-major Dincă să intre și roag-o pe centralista de la Institutul de cercetări chimice să mai aștepte nițel.

Sergentul-major Tudor Dincă făcu o intrare „de kinogramă”, ca să zicem așa, în biroul căpitanului criminalist, care, în ciuda faptului că era o femeie, sau cu atât mai mult, îi inspira un respect cu totul și cu totul deosebit. Visul său încă din adolescență fusese să lucreze în miliția judiciară, să investigheze „cazuri” nemaipomenite, să-l descopere pe criminal acolo unde nici cu mintea nu gândești, adică pe lupul îmbrăcat în blană de oaie, să... să... Luă o impecabilă poziție de

drepți în fața ușii, rosti un răsunător „Să trăiți, tovarășe căpitan!” după care își scoase cascheta și rămase în așteptare.

— Bună ziua, tovarășe sergent-major, îi răspunse prietenește Andreiana. La salut. Ce vânt vă aduce la noi? Luați loc, iată, aici!

Tudor Dincă se așeză țeapăn și spuse:

— Vă raportez că astăzi dimineață, măcar că nu eram de serviciu (nu mai preciză că o făcuse lăsându-și iarăși singurică acasă nevestica mult iubită...), am fost la fața locului, la locul incendiului adică, sau al crimei, să mă interesez, vedeți dumneavoastră, cine... a strigat, cine a dat alarma astă-noapte... Am luat, pe rând, casele din împrejurimi.

— Și?

— Vă raportez că e vorba de o fetișcană din imobilul de alături... Ea a văzut flăcările la geamul de vizavi, s-a speriat grozav și s-a pornit să țipe după ajutor. Zicea că și-a închipuit că arde chiar casa lor! Și-a pierdut cumpătul, ce mai! Fata n-are nici 17 ani... A vrut să iasă pe ușă, dar era încuiată, mătușă-sa ține cheia la ea, și, de spaimă, cât pe ce să se arunce pe fereastră, de la etajul doi...

— Nu s-a gândit să anunțe pompierii?

— N-au telefon în casă, mătușă-sa e surdă de-a binelea, nici n-a auzit-o când a țipat, a trebuit s-o

zgâlțâie zdravăn ca s-o trezească, și când, în cele din urmă, i-a dat cheia să descuie, ca să meargă la un telefon – dar cel mai apropiat telefon public e abia la Hala Traian! –, a auzit mașinile pompierilor...

— Ai întrebat-o dacă n-a mai observat și altceva? De pildă, în momentul când s-a repezit la fereastră și a început să strige după ajutor?

— Am întrebat-o, bineînțeles! Și Tudor Dincă își umflă pieptul. N-a fost ușor s-o fac să-și aducă aminte, să-și *filtreze impresiile...* Zicea că a văzut pe trotuarul din față un bărbat, care se îndepărta.

— Așa! Și cum *se îndepărta?* Alerga? Mergea normal, ca un trecător oarecare? Dar un trecător oarecare, medită cu glas tare Andreiana, ar fi trebuit să se oprească să privească incendiul, e greu de crezut că nu l-a observat în momentul când fata începuse să țipe...

— I-am pus o sută de întrebări fetișcanei în acest sens, spuse Dincă. Dar n-am putut scoate altceva de la ea decât că omul dădea colțul când l-a văzut, și atâta tot. Cât despre eventuale semnalmente, nimic concludent...

Andreiana îl privi cu un interes nou pe tânărul milițian.

— I-ai pus o sută de întrebări, i-ai cerut semnalmentele – păi, dumneata ai aptitudini de criminalist, tovarășe dragă! (Dacă ar fi știut ce ecou avea în sufletul sergentului-major această remarcă a sa!) La

ce circă lucrezi? Care e numele dumitale? S-ar putea să mai lucrăm împreună...

Fără să se observe pe chipul său marea emoție care îl încerca, Tudor Dincă îi dădu căpitanului Andreea Olteanu, de care auzise demult ca de o celebritate, sau aproape, în miliția judiciară, datele cerute.

— Mulțumesc, spuse Andreiana. Oricum, am fi căutat și noi persoana care a dat alarma azi-noapte. Ne-ai scutit de o muncă, tovarășe Dincă. Și dacă tot te-ai ocupat de treaba asta, vrei să te mai duci o dată la fata aceea, să-i ceri o declarație scrisă în legătură cu cele întâmplate azi-noapte?

— Poftiți, declarația, spuse sergentul-major Dincă, întinzându-i Andreianei o coală de hârtie pe care o scoase din buzunar. Mi-a trecut și mie prin minte că veți avea nevoie de ea la dosar...

*

Cocuța, adică Florica Bejan – dar ea așa se prezentase: Cocuța Bejan – operatoare la centrala telefonicei a Institutului de cercetări chimice, era o femeie în jur de patruzeci de ani, durdulie, cu părul vopsit mov (ceea ce o îmbătrânea, dar ea nu-și dădea probabil seama) și cu niște ochi mici, de viezure, dar din care nu lipsea un anume licăr de inteligență.

— Tovarășă căpitan, începu ea cu un ritm de mitralieră, eu sunt de fapt în concediu de odihnă, oh! e

primul an de nu știu când, că mi se dă și mie concediul în iulie și nu în noiembrie, ca protejatelor șefilor, și când zic protejate zic puțin, *dar însă totuși* nu m-am izolat de viață, n-am rupt legăturile cu locul meu de muncă, și cum aș putea să le rup?! munca este o datorie și o onoare, nu-i așa, drept care am aflat cu puțin înainte de groaznica nenorocire care i s-a întâmplat tovarășei Violeta Iliescu, vai! ce femeie de treabă, ce ingineră merituoasă, ce tovarășă minunată!

„În concediu ca în concediu, și totuși a aflat senzaționala veste! își spuse Andreiana, o dată mai mult mirată de repeziciunea cu care se răspândesc asemenea știri. Cum naiba o fi funcționând telegraful acesta fără fir, care de multe ori ne aduce prejudicii, iar alte ori dimpotrivă?...

— Și puteți să ne comunicați ceva în interesul cercetărilor?

— Da, categoric da! spuse Cocuța Bejan, pe un ton ritos. Pe tovarășa ingineră Iliescu eu o cunosc numai din vedere și... din auzite, o știam și dinainte, dar de vreo câteva săptămâni dânsa a fost detașată la noi și... mă gândeam cum o fi trăind departe de soț, nu i-o fi urât?! Să nu mă înțelegeți greșit, vorbim ca între noi, femeile... O dată – dar numai o dată! – l-am văzut și pe tovarășul Iliescu, adică soțul, doctorul Emil Iliescu de la Brașov, – mi-am dat seama imediat că era dânsul –, venind cu

mașina, o *Dacie 1300*, s-o ia de la institut, dar, vă repet, asta a fost numai o dată, într-o sâmbătă... Ce poate să însemne asta?!′ Nimic, desigur, dacă... cum să vă spun eu, doamnă dragă, tovarășă dragă?... n-ar fi venit și altcineva s-o ia cu mașina, și nu o dată la câteva săptămâni, ci cam de două ori pe săptămână...

— Zău! făcu Andreiana, atentă, deși ușor plictisită de debitul verbal al interlocutoarei. Cineva care o lua cu mașina de la institut?

— Exact! exclamă Cocuța Bejan, triumfătoare. Un bărbat! Un bărbat tânăr, de vreo treizeci și ceva – patruzeci de ani, mai tânăr, oricum, decât tovarășul doctor Emil Iliescu... Lucrul mi s-a părut suspect din capul locului, poate n-ar fi trebuit să mă intereseze toată tărășenia, nu era cazul să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, dar pe de altă parte, nu-i așa, oare nu era păcat ca o tovarășă atât de minunată ca tovarășa ingineră Iliescu să se dea în spectacol chiar în fața institutului, că dumnealui trăgea mașina chiar în fața scării, și dânsa se urca în mașină, și pa și pusi!... Treburile astea se fac mai discret, nu-i așa?

— Interesant! făcu Andreiana, care, deși agasată de gândirea evident răuvoitoare a interlocutoarei șale, nu putea să nu-și dea seama că informația pe care o primea avea valoarea sa. Și ce concluzie trageți dumneavoastră din asta?

— Ce concluzie?... o îngână mirată volubila Cocuța Bejan. Concluziile le trageți dumneavoastră, din păcate – da, din păcate! – eu nu am căderea să trag concluzii, deși o viață întreagă am visat să mă ocup de crime... ca Agatha Christie[17], săraca, dar știu că n-am talentul ei, nu-mi fac iluzii! Am citit un milion de romane polițiste, mai nou în colecțiile Sfinx[18], Scorpion[19], Enigma[20], dar și în *Romanele captivante și Colecția celor 15 lei* de pe vremuri, m-am împrietenit cu niște pensionari care mi le împrumută. Și din *Serie noire*, că știu ceva franceză... Nu trag nicio concluzie, dar când am auzit că tovarășa inginer Iliescu a fost asasinată, mi-am spus numaidecât că povestea asta cu mașina misterioasă nu poate fi trecută cu vederea...

— Ce fel de mașină era?

— Un *Moskvici*[21] foarte prost întreținut.

— Alte semnalmente ale mașinii? Culoarea, de pildă?

— Gri deschis, tovarășă dragă, Cocuța Bejan e

---

[17] Agatha Mary Clarissa, Lady Mallowan, DBE, cunoscută în general ca Agatha Christie, a fost o scriitoare engleză de romane, povestiri scurte și piese de teatru polițiste. A scris și romane de dragoste sub pseudonimul Mary Westmacott, dar acestea sunt mai puțin cunoscute, nebucurându-se de același succes la public.

[18] În lucru.

[19] În lucru.

[20] În lucru.

[21] Moskvitch a fost o marcă auto sovietică / rusă produsă de AZLK din 1946 până în 1991 și de OAO Moskvitch din 1991 până în 2001. Articolul actual încorporează informații despre brand și succesorul pe acțiuni al AZLK, din simplitate.

prevăzătoare, i-a notat numărul, din primul moment când i-a devenit suspectă, da, suspectă!... Poftiți – și Cocuța Bejan îi întinse Andreianei o hârtioară pe care era notat un număr de mașină cu inițialele PH.

— După cum vedeți, nu e de București, ci de Ploiești...

*

Rămasă din nou singură, Andreiana ridică receptorul telefonului, formă prefixul pentru Ploiești și apoi numărul miliției județene. Vorbi cu ofițerul de serviciu, cerându-i acestuia să se adreseze serviciului de circulație, ca să afle numele și adresa posesorului mașinii al cărei număr și-l notase Cocuța Bejan. Știind că va obține datele solicitate foarte repede, formă un număr de interior și ceru o mașină de serviciu, cu șofer. Ar fi putut conduce desigur și singură, dar știa că n-ar face bine; preocupată, uneori până la obsesie, de elementele unei anchete în curs, atenția la volan îi slăbea în mod inevitabil, și cine știe ce se putea întâmpla... în afară de asta, era și împotriva regulamentului: într-o deplasare de genul acesta, anchetatorul se cuvine să fie însoțit, fie și numai de un șofer, care e și el tot un lucrător de miliție, de obicei un subofițer.

Într-adevăr, apelul telefonic așteptat se făcu auzit după mai puțin de 15 minute.

— Tovarășa căpitan Olteanu? rosti vocea de la capătul celălalt al firului. Să trăiți! Aici Ploieștiul,

locotenent-major Alexandrescu. Notați, vă rog: Dan Deleanu, de profesie tehnician silvicultor, locuiește în Câmpina, nu la Ploiești, strada Atelierului nr. 17. În legătură cu mașina propriu-zisă, o cunosc personal, ca să zic așa, ca pe un cal breaz: an de an mă aștept să fie respinsă la revizia tehnică, dar nu, e aici un mecanic clasa-ntâi, care nu știu ce face, ce drege, că o pune la punct înainte de examen. Demult ar fi trebuit să ajungă la fier vechi, e o rablă cum nu e alta în evidența noastră... nu vă sfătuiesc să urcați în ea, e prea riscant...

— Mulțumesc, tovarășe Alexandrescu, voi ține seama de avertisment!

Omul de la volanul mașinii de serviciu se dovedi a fi plutonierul Nichita, un as al profesiunii de șofer și un om vesel din cale-afară, cu care nu te puteai plictisi. Între el și Andreiana se statornicise o simpatie reciprocă, veche de tot atâția ani de câți lucrau amândoi în Miliția judiciară; intraseră în serviciu aproape în același timp. Cu toate acestea, acum, străbătând în viteză șoseaua spre Câmpina, tăceau amândoi. Andreiana era adâncită în gânduri, și veselul plutonier Nichita știa să-i respecte tăcerea.

Să aibă oare inginera Violeta Iliescu, cea atât de lăudată de toată lumea, femeia aceasta „minunată”, „admirabilă”, „devotată tuturor” etcaetera, etcaetera, o viață sentimentală ascunsă, comportarea sa sobră,

merituoasă, să mascheze un banal și abject adulter?... se întreba Andreiana, nu fără să se simtă contrariată, deși experiența o învățase că sufletele oamenilor pot tăinui uneori lucruri infinit mai rele, că te poți aștepta din partea lor la cele mai sumbre surprize. Planturoasa Cocuța Bejan. Deși se exprimase doar prin ceea ce ea considera a fi „aluzii”, „semne din ochi”, dar care îi dezvăluiau cât se poate de clar gândurile, părea că nu se îndoiește niciun moment că bărbatul cu mașina prost întreținută în care urca Violeta de două-trei ori pe săptămână, la sfârșitul orelor de serviciu, era amantul acesteia. Dar unei femei ca Cocuța Bejan, ce altceva îi putea trece prin minte?... Ea făcea cu siguranță parte dintre oamenii care atribuie semenilor lor, tuturor semenilor lor, exact modul lor de gândire intim... Cu toate astea, periodicitatea acelor plimbări cu o mașină cu număr de înmatriculare de județul Prahova părea să-i dea dreptate. În schimb, faptul că mașina aștepta chiar în fața clădirii institutului, la intrarea principală, și că Violeta se suia în ea fără să se ferească de ochi străini, era în măsură s-o dezmintă... Dar ce rost are să-mi pun toate aceste întrebări de pe acum?... se înfurie Andreiana pe ea însăși. Nu cumva m-am lăsat contaminată de prejudecățile stupide ale unei Cocuța Bejan, care, însă, ce-i al ei i-ai ei! mi-a dat în mână un fir ce poate duce departe?... O să vedem noi! După ce cotiră

pe șoseaua de centură care ocolea Ploieștiul, începu o discuție antrenantă cu șoferul despre o anchetă la care acesta asistase întâmplător, cu câteva zile în urmă și care, Andreiana știa asta, îi dădea serios de furcă unui coleg al ei, și alte asemenea. Se lăsau primele umbre ale înserării când mașina miliției judiciare din București opri în fața casei cu numărul 17 de pe strada Atelierului, din Câmpina. Casa era împrejmuită de un grilaj de fier vopsit într-o culoare închisă. Andreiana împinse o portiță, care stătea întredeschisă, și intră într-o curte nu prea mare, dar plină de răzoare de flori: bujori, cârciumărese[22], trandafiri, crizanteme pitice. Mai în fundul curții, unde se vedea un gard de șipci, bălăriile creșteau în voie. Lucru destul de bizar pentru grădina cuiva care e de profesiune tehnician silvicultor! remarcă în gândul ei Andreiana.

Cercetă din priviri casa: o scară din vreo șapte trepte ducea la un parter mai înalt, intrarea fiind o marchiză în stilul sfârșitului de secol XIX. La cele patru ferestre erau lăsate persienele[23], pentru a ține umbră în încăperile bătute de soare.

---

[22] Plantă erbacee ornamentală cu frunze opuse, ovale, cu flori mari divers colorate.

[23] Dispozitiv mobil format din lamele orizontale sau verticale de lemn sau de metal, montate într-un cadru, care servește la protejarea de soare și de ploaie a unei ferestre sau a unei uși, permițând totodată să treacă aerul printre ele, oblon, stor, jaluzea.

Nici țipenie de om în curte și grădină, doar o splendidă pisică de Angora, cu blana stufoasă albă-cafenie și niște ochi mari de peruzea, veni să se lipească de gleznele Andreianei. Aceasta urcă cele câteva trepte, și, constatând că soneria fusese demult demontată, bătu la ușa marchizei. Niciun răspuns. Apăsă pe clanță; și ușa aceea era descuiată. Intră, după ce trecu de marchiză, într-un culoar lung, apoi într-o primă încăpere, largă, semiîntunecoasă și răcoroasă.

Andreiana își roti privirea prin odaie: mobilă modernă – tip cameră combinată – o scoarță de lână pe dușumeaua vopsită, pe pereți trei reproduceri, un Grigorescu[24] și două Luchian[25], și pe o mobilă gen bar, un televizor.

— Nu e nimeni aici? rosti Andreiana, cu glasul ridicat. Un fel de geamăt, îi răspunse, făcând-o să tresară. Sunetul venise chiar din camera în care se afla. Andreiana se uită îndărătul unui fotoliu, un jilț mai degrabă, plasat în dreptul ferestrei și descoperi acolo o arătare omenească bizară, care se ghemuise în acel loc.

---

[24] Nicolae Grigorescu (n. 15 mai 1838, Pitaru, Potlogi, Dâmbovița, România – d. 21 iulie 1907, Câmpina, România) este primul dintre fondatorii picturii române moderne, urmat de Ion Andreescu și Ștefan Luchian. Nicolae Grigorescu a devenit un simbol pentru tinerele generații de artiști care, în primele decenii ale secolului al XX-lea, căutau să identifice și să aducă la lumină valorile spiritualității românești.

[25] Ștefan Luchian (n. 1/13 februarie 1868, Ștefănești, România – d. 28 iunie 1916, București, România) a fost un pictor român, supranumit poetul plastic al florilor.

Era un copil, un băiat ce nu putea avea mai mult de opt-nouă ani și care o privea țintă în ochi cu o privire strălucitoare, aprinsă, ca de sălbăticiune.

— Ce faci tu aici, băiete? Te ascunzi de mine? i se adresă blând Andreiana. Unde sunt ai tăi?

Îi răspunse un alt sunet gutural, aproape neomenesc, jalnic. Să fi fost copilul surdo-mut? Andreiana întinse mâna spre el, dar iute ca o zvârlugă, copilul se feri și dădu buzna afară.

Mai trecură câteva secunde, până ce, în sfârșit, apăru altcineva, o bătrână cu înfățișarea cuviincioasă de bunicuță și gospodină.

— Bună ziua, rosti ea cu un glas plăcut, bătrânesc. După mașina de afară. Înțeleg că ați venit de la București... Pe domnul Deleanu îl căutați?

— Da. E acasă?

— Nu, doamnă, dar trebuie să vină. Mi-a telefonat la prânz că vine spre seară. Dacă doriți, puteți să-l așteptați, că doar ați bătut atâta drum... Luați loc, vă rog.

— Mulțumesc, zise Andreiana, și se așeză, nițel stingherită, pe un scaun. În dreptul mesei din mijloc.

— Mă iertați două minute, zise bătrâna și ieși în coridor.

Nu numai semiobscuritatea din casă îi dădea Andreianei senzația aceea de stânjenire, altul era motivul de căpătai, și ea nu întârzie să-l identifice:

prezența acelui copil, care se întorsese fără veste și care, de la o distanță prudentă, o privea fix pe necunoscută. Andreiana, poale fiindcă se deprinsese între timp cu semiîntunericul, îl vedea acum mai bine: deasupra ochilor mari, neobișnuiți de mari, negri ca tăciunele și strălucitori, dar care nu ascundeau nimic îndărătul lor, ci dezvăluiau un neîndoielnic vid cerebral, fruntea copilului era teșită și îngustă de numai două degete... încolo, era dezvoltat normal, avea un păr cârlionțat, negru, de toată frumusețea, corpul zvelt, cu niște mâini delicate, sensibile. Nu era surdo-mut copilul acela, ci infinit mai râu, un arierat mintal, sortit să trăiască o viață întreagă în afara vârstelor, în afara cunoașterii adevărate a lumii, în afara timpului... Dar, ciudat, și Andreiana avu acest sentiment ea însăși, dându-și seama că el era împărtășit și de alți oameni, de către unii chiar mult mai intens, copilul acela nu inspira numai milă, numai o compasiune firească, ci o simpatie spontană, tandrețe, afecțiuni... îi zâmbi și întinse din nou mâna spre el, chemându-l, dar din nou copilul se feri. N-o mai zbughi însă, ca data trecută.

Bătrâna reveni cu aceiași pași neauziți, purtând o tavă eu două cești de cafea aburindă, două farfurioare cu dulceață și două pahare cu apă rece.

— Gustați dulceața, doamnă, spuse ea, e de fragi, am făcut-o chiar astăzi. Mă duc să-l servesc și pe șofer. L-

am poftit să intre în casă, dar a spus că vă așteaptă în mașină...

După ce se întoarse, bătrânica se așeză și ea pe un scaun la masă, cu fața într-un snop din acea lumină vagă ce venea prin persienele pe care le ridicase puțin. Andreiana o studie discret și își dădu seama că era mult mai în vârstă decât i se păruse în primul moment; fața rotundă îi era plină de riduri subțiri, fine, iar părul, bogat altfel și împletit într-un coc înalt, era alb ca neaua – portretul idilic al unei septuagenare, desprins parcă din filele unui almanah de pe vremuri.

— Și la București a fost tot așa de cald astăzi? încercă ea să lege conversația.

— Foarte cald, doamnă, mai cald ca la dumneavoastră. La Câmpina, oricum, sunteți la poalele munților...

Copilul cu ochi de tăciune se apropiase de masă, lipindu-se de umărul bătrânei, care, cu un gest afectuos, îl cuprinse de mijloc.

— E nepoțelul dumneavoastră? întrebă Andreiana. Sunteți mama... – vru să spună „tovarășului”, dar găsi că nu e cazul – domnului Dan Deleanu?

Omisese să-i spună cine este, eventual să se legitimeze. Dar ghicise probabil că mașina este a unei instituții; e drept că și plutonierul-șofer era în civil.

— Nu, doamnă, vai de mine, eu sunt o vecină,

locuiesc alături, la numărul 19. Fiul meu e maistru petrolist și e plecat pe doi ani în Algeria, așa că nu am prea multă treabă pe acasă... îl ajut și eu pe domnul Deleanu, cum pot. Am ținut mult la biata nevastă-sa, care a murit într-un accident de circulație. Îi mai gătesc câte ceva, și apoi e și copilul ăsta, îl vedeți cât e de nenorocit. Vorbea despre copil ca și cum acesta n-ar fi fost de față și n-ar înțelege, și probabil că acesta era adevărul. Trebuie să aibă cineva grijă de el, cât de cât... Că doar n-o să-l dea la orfelinat sau, știu eu, unde sunt ținuți copiii de felul lui! Mi-e foarte-foarte drag, nu știți cum poate iubi un asemenea copil fără minte, îți dau lacrimile, zău așa, îmi dă el de furcă uneori, că-mi vine să-mi iau lumea-n cap, dar îi trec cu vederea.

— E foarte omenos ce faceți, spuse Andreiana, sincer mișcată, dar când se va întoarce fiul dumneavoastră în țară, ce veți face? Poate că o să se căsătorească, o să aveți propriii dumneavoastră nepoți, va fi mai greu să vă ocupați de un copil străin...

— Până atunci mai este, poate își aranjează viața și domnul Deleanu într-un fel...

Andreiana luă ultima linguriță de dulceață de pe farfurioară.

— Minunată dulceață! făcu ea. Se cunoaște mina de adevărată gospodină...

— Obrajii stafidiți ai bătrânei se îmbujorară de plăcere

la auzul complimentului.

— La București, de unde fragi?... Poate că aveți dreptate, doamnă, domnul Deleanu ar putea să se recăsătorească, după câte știu, are o prietenă la București...

Bătrâna îndreptă spre ea niște ochi mari, mirați:

— Păi. Păi... eu credeam că dumneavoastră sunteți prietena aceea! Chiar mă întrebam de ce nu veniți să-i vedeți casa... și copilul...

Andreiana surise:

— Nu, doamnă, eu, ca să fiu sinceră, nici nu-l cunosc pe domnul Deleanu, am alte treburi cu dânsul...

— Se hotărâse să nu-i spună nici de astă dată cine este de fapt, ce rost ar fi avut?

— După câte știu, dânsul pleacă destul de des la București...

— Da, destul de des, bine că are mașină, dar mașina asta... zău, n-aș schimba-o cu mașina mea de tocat carne, pe care o am moștenire de la mama!... râse fără răutate bătrânica. Tare greu o mai duce și domnul Deleanu, săracu!

Chiar așa de greu, de ce oare?... se întrebă Andreiana.

— A fost și ieri, duminică, la București, nu-i așa?

— Da. A plecat puțin înainte de prânz și s-a întors noaptea târziu. Eu m-am culcat pe la miezul nopții și tot n-am auzit mașina oprind în fața casei. Pe copil îl

luasem să doarmă la mine.

Dan Deleanu continua să întârzie, deși începuse să se întunece de-a binelea; bătrâna aprinsese lumina, cu care prilej Andreiana constată că pereții camerei nu mai fuseseră zugrăviți de cel puțin zece ani. Conversația se învârti în jurul aprovizionării în piețele din București și Câmpina și al unor rețete culinare. Andreiana tocmai întrebase cum se face șerbetul de trandafiri și asculta explicațiile bătrânei, care era foarte încântată de atenția doamnei din București, când se auzi motorul unei mașini oprind, cu o tuse înfundată, în fața casei. Un minut mai târziu, un bărbat de vreo 40–45 de ani. Înalt, solid. În niște pantaloni mototoliți și o cămașă în carouri își făcu apariția. Bătrâna se sculă de pe scaun.

— Doamna e de la Bucuroșii și te caută pe dumneata, spuse ea, luându-l de mână pe copil. Eu mă duc acasă, domnu' Deleanu, zic să iau și copilul, să doarmă la mine. Dacă n-ai mâncat, găsești în frigider niște vinete tocate și un șnițel cu salată verde...

— Mulțumesc, coană Smaranda, sărut-mâinile. Noapte bună... spuse Dan Deleanu, pe un ton morocănos, cum n-ar fi meritat bătrâna, își zise Andreiana, pentru serviciile sale dezinteresate! Du-te sănătoasă și te culcă!

După ce rămaseră singuri. Andreiana își prezentă legitimația. Dan Deleanu o studie concentrat, o răsuci

de câteva ori în mâini, punând-o apoi pe masă cu un gest aproape de dispreț. Nu părea deloc surprins de vizita unui reprezentant al miliției judiciare din București.

— E-n regulă, mormăi el... Cu ce vă pot fi de folos?

— Cu ce ne puteți fi de folos? Cu răspunsurile – sincere! – la câteva întrebări...

— Mă rog...

Andreiana marcă o pauză, întotdeauna de efect în cazul unor indivizi recalcitranți. Iar acest Dan Deleanu se arăta a fi un asemenea tip de om. Între timp, îl studie cu coada ochiului; omul căuta să se arate cât mai stăpân pe sine, degajat, dezinvolt, chiar batjocoritor, dar nu era greu să se citească în el o neliniște ascunsă, permanentă, și nu ținând doar de clipa de față. Genul de om frământat fără un motiv logic, ros de un morb primejdios, care poate fi un viciu, o obsesie, o spaimă, orice de felul acesta; măcar de n-ar fi cunoscut, în cariera sa, atâtea asemenea specimene umane!...

— O cunoașteți pe inginera chimistă Violeta Iliescu?

— O cunosc. Și ce-i cu asta?!

— O cunoașteți *bine*? insistă Andreiana, iritata de cinismul evident al interlocutorului. Răspundeți fără echivoc, chiar dacă socotiți întrebarea mea drept indiscretă.

— Cât se poate de bine, spuse, pe același ton sarcastic,

Deleanu.

— De când?

— Exact din momentul când a venit pe lume... râse, fără urmă de veselie, Dan Deleanu. Violeta Iliescu este sora mea.

— Sora dumneavoastră?!

Cu greu Andreiana își reținu o exclamație de surprindere, ultimul lucru pe care și-l poate permite un anchetator în exercițiul funcțiunii; e știut doar că celui interogat trebuie să i se creeze impresia, pe cât posibil, că anchetatorul știe totul sau aproape totul și că întrebările ce i se adresează nu reprezintă decât simple formalități juridice... Dar surpriza fusese într-adevăr mare. La naiba cu Cocuța Bejan, o blestemă Andreiana în gândul ei pe informatoarea sa voluntară, iată ce s-a ales din toate supozițiile sale meschine și răuvoitoare! „Amantul” e pur și simplu un frate...

— Soră după mamă, explică Dan Deleanu. Între noi e o diferență de vârstă de aproape șapte ani. După moartea tatălui meu, mama s-a recăsătorit și a avut-o pe Violeta, iar tatăl ei, tatăl meu vitreg, ne-a crescut pe amândoi fără să facă nicio discriminare între noi. A fost un om cumsecade...

— Ați aflat ce i s-a întâmplat sorei dumneavoastră? întrebă Andreiana, mult mai binevoitoare; în definitiv, reaua dispoziție a interlocutorului putea fi pusă și pe

seama durerii încercate la aflarea veștii, a neliniștii.

— Da. Presupun că în legătură cu asta vă aflați aici.

— Cine v-a anunțat?

— Soțul ei. A venit în zori să mă ia cu mașina, în drum spre București. Știți, ei locuiesc de fapt la Brașov. Mi-a spus, în linii mari, ce s-a întâmplat. Nu l-am putut însoți, fiindcă trebuia să mă duc la slujbă, și-apoi ce rost ar fi avut? Mă voi duce s-o văd când se va simți mai bine sau... în sfârșit, mă voi duce la înmormântare...

Andreiana rămase o dată în plus sufocată de tonul cinic al fratelui Violetei: „la înmormântare"!!

— Mi-a mai telefonat, de la mare, și prietena Violetei... și a mea – ne cunoaștem din copilărie – pictorița Raluca Suciu. I-am spus și ei exact același lucru.

Pe această Raluca Suciu, își zise Andreiana, trebuie s-o fi anunțat telefonic Emil Iliescu. O mira însă faptul ca nici soțul victimei, nici cumnatul acesteia, Paul Ionescu, nu-i pomeniseră că Violeta avea un frate. De ce?...

Andreiana rămase tăcută câteva clipe.

— Tovarășe Deleanu, spuse ea apoi, se pare că erați în relații foarte bune cu sora dumneavoastră. Vă rog să vă gândiți bine: v-a făcut ea unele confidențe în ultimul timp, v-a mărturisit cumva vreun fapt neobișnuit? La timpul respectiv, poate că n-ați dat importanță celor spuse de ea, dar acum, după cele întâmplate...

Dan Deleanu nu stătu „să se gândească bine”, ci răspunse imediat, cu o ridicare din umeri:

— Ce confidențe mi-ar fi putut face ea mie?... Se înțelegea cât se poate de bine cu soțul ei, de prostii sentimentale nu se ținea, pot să bag mâna-n foc în privința asta... Când doi soți se înțeleg, n-au ce încăpea secretele între ei! Iar alte confidențe, nu văd de ce natură ar fi putut fi...

— Să zicem, pe linia preocupărilor sale științifice. Pe linie profesională, a relațiilor de serviciu.

— A, nu! se grăbi să spună Dan Deleanu. Nici gând de așa ceva, despre asemenea lucruri nu stătea ea de vorbă cu mine... știți, într-un fel, mă considera inferiorul ei, poate fiindcă eu nu mi-am terminat facultatea...

Andreiana nu era dispusă să renunțe atât de repede la acest subiect.

— Tovarășe Deleanu, cineva a vrut s-o omoare pe sora dumneavoastră. Numai un sadic omoară pentru simpla plăcere de a omorî, și chiar și atunci... Poate că dânsa v-a spus vreodată că cineva a amenințat-o cu moartea, poate că cunoașteți vreun om care îi purta dușmănie...

— Vreun om care s-o dușmănească pe Violeta?... Dar e absurd! Sora mea – și Dan Deleanu rosti cuvintele următoare cu un dispreț neascuns – e de o bunătate pur și simplu revoltătoare câteodată, „buna samariteancă”,

așa era numită în școală, în derâdere, chiar și de către colegii cărora ea le făcuse un bine, de pildă, îi meditase dezinteresat, pierzând timp prețios, ajutându-i să treacă clasa... Violeta ar fi în stare să-l ierte, să găsească circumstanțe atenuante chiar și propriului ei asasin!

— Chiar așa?...

Dan Deleanu își schimonosi fața, ceea ce, pentru câteva clipe, îl urâți foarte tare.

— Pot să vă ofer un păhărel de coniac?... întrebă el pe neașteptate.

— Nu, mulțumesc! În niciun caz! replică Andreiana, scurt.

— Atunci, dați-mi voie mie să beau unul și să aprind o țigară, bodogăni Dan Deleanu, ducându-se la un bufet și scoțând de acolo o sticlă și un pahar mare, de apă, în care își turnă coniac până la jumătate. Andreiana văzu, contrariată, că făcând această operație, degetele omului tremură vizibil, semn cert de alcoolism; folosind mașina, Dan Deleanu trebuise să se abțină de la alcool întreaga zi, și iată că acum nu mai avusese răbdare nici măcar să plece vizitatoarea sa ca să-și ia porția, doza de *tărie!* Dan Deleanu dădu pe gât paharul din două înghițituri, cu o scurtă pauză între ele, și când îl puse la loc pe masă, Andreiana observă că degetele încetaseră să-i tremure.

— Să vă spun ceva, reluă Dan Deleanu dialogul,

așezându-se pe un scaun față în față cu Andreiana. Da, Violeta e de o bunătate sufletească ce frizează prostia, de-a dreptul... Sau mania, dacă preferați. L-ați văzut adineaori pe copilul meu. Ei bine, eu, ca tată, nu pot să-l văd în ochi, mi-e silă de el, de ce să fac pe ipocritul, consider că e o cruzime din partea... naturii să mențină în viață asemenea degenerați, asemenea monștri! O asemenea făptură n-ar fi trebuit să se nască... Poate că n-o să mă credeți, dar Violeta s-a atașat foarte mult de acest *nepot* al ei; vine aici ori de câte ori poate rupe o jumătate de zi, să stea cu el, să-l „educe”, deși e limpede ca lumina zilei că orice efort în această direcție e absolut inutil... Dar ea e de altă părere. Își pierde timpul, vă spun, parcă n-ar avea destule pe cap!

Un sentiment de revoltă o încerca pe Andreiana față de omul acela care își disprețuia, își nesocotea – ba, se putea spune, își ura... – propriul copil și căuta să descurajeze și pe alții să-i acorde atenția omenească cuvenită. Fără să-și exteriorizeze simțământul, se mulțumi să spună:

— Prin urmare, în felul acesta se explică faptul că veniți, destul de des, s-o luați cu mașina de la Institutul de cercetări chimice?

— Exact. Mă anunța de dimineață, la telefon, când avea o după-amiază liberă și mă repezeam la București, s-o aduc încoace. De întors, se întorcea cu un tren de

noapte.

— Ați fost și ieri la București, nu-i așa?

Dan Deleanu îi aruncă o privire încruntată.

— Da, am fost.

— La ce oră v-ați văzut cu sora dumneavoastră?

— Ieri, nu m-am întâlnit cu ea.

Andreiana marcă o pauză.

— Domnule Dan Deleanu, rosti ea apoi cu glasul coborât, dar răspicat, vă atrag atenția că răspunsul dumneavoastră, dacă nu e corect, însemnează încercarea de inducere în eroare a autorităților, în cursul unei anchete. Și că de aici decurg consecințele penale. Așa că repet întrebarea: v-ați întâlnit ieri cu sora dumneavoastră, și dacă da, când și unde?

Dan Deleanu suflă, cu un aer batjocoritor, un inel complicat de fum.

— Vă repet și eu răspunsul, *doamnă căpitan:* nu m-am întâlnit ieri cu sora mea.

— La ce oră ați revenit în Câmpina?

— Nu-mi amintesc ora. În cursul nopții.

— Precizați cum v-ați petrecut timpul în București, în special între orele 20 și 24!

— Mi-am petrecut *toată ziua* la o prietenă, de la care am plecat pe la unu noaptea. M-am urcat în mașină și am plecat spre Câmpina.

— Să admitem. Fiind vorba de un delict grav,

tentativă de omor, întrebarea mea următoare nu poate fi considerată „indiscretă”: numele și adresa prietenei în compania căreia v-ați aflat...

Dan Deleanu se făcu vânăt la față. O venă de la tâmpla dreaptă i se umflase vizibil.

— Refuz să răspund la această întrebare! spuse el răgușit. Sunt văduv, nimeni nu mă poate acuza pentru că am o prietenă!

Andreiana se ridică. Se ridică și Dan Deleanu.

— Nimeni nu vă acuză pentru asta, domnule Deleanu. Și nici de altceva, *deocamdată*. Cu toate acestea, e în interesul dumneavoastră să puteți proba un alibi pentru timpul când a avut loc tentativa de omor. Așadar, vreți să-mi comunicați numele și adresa persoanei la care v-ați referit?

— Nu!

Andreiana își luă poșeta și se îndreptă spre ușă. Dan Deleanu nu vădi intenția de a o conduce.

— Cum doriți, domnule Deleanu! Vă atrag atenția ca până la încheierea cercetărilor să nu părăsiți localitatea fără a anunța miliția locală: nici concediu, nici deplasare în interes de serviciu, nimic de felul ăsta... Bună seara!

*

Posomorâtul tehnician silvicultor urmări de la fereastră, de după perdea, plecarea mașinii miliției judiciare. „S-o ia dracu de muiere afurisită!” bodogăni

el în gând, crispat încă de ultima parte a convorbirii degenerată până la urmă în interogatoriu, în care acea „doamnă căpitan” se purtase atât de ritos. „Aproape că se pregătea să-mi arunce mie în cârcă uciderea Violetei... Auzi, alibi! Să facă bine să-mi pună în față și niște probe, dacă are intenția să mă acuze de crimă... că apoi văd eu ce fac și cu alibiul acela... A naibii muiere, cu alde astea o scoți mai greu la capăt decât cu bărbații, întotdeauna...”

Reveni la masă și își mai turnă o doză serioasă din, sticla de coniac. Goli paharul dintr-odată. Scurt. Și deși cantitatea nu fusese prea mare, mintea i se încețoșă brusc. Violeta, sora lui, se lupta cu moartea pe un pat de spital... Gândul acesta nu trezi în el niciun sentiment, nici părere de rău, nici îngrijorare, nici bucurie meschină, cum reacționează unii oameni când aud de moartea sau de boala altora, apropiați. Se lăsă pe scaun și își prinse fruntea în palme. Da, sora lui... Amintiri tulburi din copilărie îl năpădiră. Mesele în patru, seara, când participa la ele și tatăl, tatăl vitreg, altfel ocupat toată ziua. Felul cum îl mângâia pe creștet omul acela, ținând să dovedească prin acest gest că îl iubește și pe el deopotrivă ca pe copilul său adevărat... Dar lui, lui i se făcea pielea de găină la atingerea aceea afectuoasă – nu era acela tatăl lui... Din când în când, mama îl lua cu ea – numai pe el, niciodată și pe Violeta – și se duceau

împreună la cimitir. Acolo, în fața mormântului tatălui, de care el își amintea doar ca prin ceață, mama îi dădea o lumânare aprinsă și-i spunea s-o implânte în țarină, lângă cruce. „Gândește-te la tatăl tău, Dănuț, așa e obiceiul”. El se prefăcea că se gândește. „Să nu spui acasă unde am fost...” Violeta, ea, n-avea niciun mort de plâns! Dan o bătea deseori, tocmai fiindcă ea se purta frumos cu el, ca și cu toată lumea de altfel – mereu îi era dată lui ca exemplu de cumințenie, de conștiinciozitate, de copil-model. O proastă, o sclifosită!... N-ar fi spus o minciună nici s-o tai în bucățele. Înseamnă că e o proastă dacă nu știe să mintă, numai proștii spun adevărul, și când trebuie, și când nu. Atunci de ce despre ea spunea toată lumea că e inteligentă, iar despre el, care mințea cu atâta artă, că e un mediocru, un leneș, că va fi un om de nimic dacă nu se îndreaptă? Ei! și ce dacă Violeta luase media cea mai mare la bacalaureat, iar facultatea o absolvise ea șefă de promoție?... O tocilară!

El, care nu putuse trece nici în anul trei la Politehnică, n-ar da mintea și înzestrările lui pe toate diplomele și funcțiile Violetei... După moartea mamei lor, nu se mai văzuse vreme îndelungată cu sora lui. Abia de vreo doi ani, dându-și seama că asta i-ar putea aduce tot felul de avantaje materiale – despre Violeta nu se putea spune că e o zgârcită... –, începuse s-o caute, și chiar cu

asiduitate. Violeta nu se dezmințise, îl primise frățește, cu adevărat frățește...

Gândurile pâcloase, înecate în coniac, ale tehnicianului silvicultor, trecură de la sora lui la cealaltă femeie care îi dominase existența. Își mai umplu un pahar, pe care îl bău cu sete – fără acest stimulent n-ar fi avut curajul să evoce imaginea Laurei, soția lui. Femeia aceea atât de frumoasă cândva, dar atât de repede ofilită, trecută, îmbătrânită înainte de treizeci de ani, o umbră a celei care fusese... Cea care îi „dăruise" acel monstru, i-l pusese pe cap pe toată viața. Sigur, ea se eclipsase în mormânt, se descotorosise rapid de el, acum n-avea decât să se descurce el cu podoaba aceea de copil! Fusese măcar un an, o lună, o săptămână, fericit împreună cu femeia aceea?... Fusese, pe naiba! O lungă existență în comun, posomorâtă, ternă, agasantă, mereu aceeași... Că poate el, cu firea sa dificilă, cârcotașă, înveninată, fusese vinovat de felul cum se desfășurase căsnicia lor, nici asta nu voia Dan Deleanu să admită! Un calvar al plictiselii, al urii reciproce, surde... până la acea seară fatală, care rămăsese ca un coșmar pentru el, dar care reprezentase și o eliberare... Ce se întâmplase, de fapt, atunci? Prea bine *nu-și aducea aminte*, oricât își scormonise memoria. Aveau mașina, același *Moskvici*, hârbuit astăzi, dar pe atunci încă în stare satisfăcătoare. Se întorceau, Laura și el, spre casă,

de la Sinaia. El băuse mult la restaurantul Hotelului Alpin, așa că la volan era Laura, care își luase carnetul abia de câteva zile. Conducea prudent, ca toate femeile, mai ales că șoseaua era foarte aglomerată și se lăsase noaptea. Mereu veneau din față mașini care îi orbeau cu farurile. La un moment dat, ajunseseră din urmă o autocisternă, care nu voia nicicum să iasă din 40 de km la oră. Au stat în urma ei vreo zece, cincisprezece kilometri, spre exasperarea sa. Îi spusese de câteva ori Laurei să depășească mamutul acela, dar ea nici măcar nu-i răspunsese. Da, firește, de tăcut, știa să tacă, să-l strivească prin disprețul tăcerii ei, femeia aceea ticăloasă!... În care moment anume, nu mai știe, i-e cu neputință să-și amintească, dar și-a întins piciorul stâng peste piciorul ei, strivindu-i-l de accelerator. Totul s-a petrecut fulgerător. Din față venea un camion, ca un bolid, și a șters aripa Moskviciului... El a scăpat cu viață, doar cu câteva răni ușoare, pe când Laura... Ce rost are să-și mai amintească?! Principalul e că nimeni nu va ști vreodată cum s-au petrecut lucrurile.

Bâjbâi cu mâna după sticlă și își turnă până la buza paharului. Știa cât de groaznic se va simți a doua zi, dar știa la fel de bine și că nu se va opri din băut până nu va goli întreaga sticlă de un litru!

Capitolul VI
Un olandez zburător și un pușcăriaș pocăit

Se făcuse foarte târziu când Andreiana ajunse acasă, după drumul de la Câmpina. Făcu o scurtă „anchetă” prin apartament, constată că soțul și fetița ei, care în ziua aceea sosise din tabără, cinaseră. Înainte de a mânca și ea ceva, intră în odaia fetiței, văzu, mulțumită, că dormea adânc, o înveli și o sărută pe frunte. Dormea și soțul ei, care se scula întotdeauna la cinci și jumătate. Bietul Adrian, peste patru zile pleca din țară, pentru o specializare de câteva luni, și iată că ea, deși rămăsese atât de puțin până la plecarea lui, nu găsea nici măcar acum timp să vină mai devreme acasă, să petreacă câteva ceasuri împreună – seara îl găsea dormind, dimineața o lăsa el pe ea cufundată încă în somn... Se făcuse foarte târziu când în fine se culcă și ea alături de el, având grijă să nu-l trezească, dar nu izbuti să adoarmă...

După o luptă zadarnică cu insomnia, se sculă din pat și trecu în hol. Se uită la ceas, era unu și un sfert. Ridică receptorul telefonului și formă numărul de acasă al locotenentului Stoica.

— Bună seara, sau... bună dimineața, Virgile, spuse ea, când vocea subordonatului ei îi răspunse. Scuză-mă dacă te-am trezit din somn!

— Nu dormeam, tovarășă Andreiana, o asigură Virgil Stoica. Acu picai și eu acasă, v-am căutat de mai multe ori la telefon, la sediu și acasă, până la urmă am aflat că sunteți plecată din București.

— Da, am fost la Câmpina. Și-acum, raportează, tinere!

— Da, vă raportez... Vin de la hotel *Modern*: Tina Răducanu n-a apărut la hotel toată ziua, nici până după miezul nopții. Lucrurile ei se află în cameră; pe unde o fi umblând?! N-a mai apărut nici la institut, nici n-a dat vreun telefon, parcă a intrat în pământ... Am așteptat-o pe telefonista care a fost de serviciu la centrala hotelului azi-noapte, e și azi tot în tura de noapte. Și-a amintit că noaptea trecută, la ora douăsprezece și ceva, camera 318 a fost chemată din oraș, de o voce de bărbat. Ea, centralista, a făcut legătura, după care a ieșit să-și ia o carte din încăperea de alături. Când a revenit, a vrut să constate dacă se mai vorbește sau nu de la camera 318. Vocea de bărbat tocmai spunea: „*All right,* te aștept pe trotuarul din față peste zece minune...” și a întrerupt legătura...

— Deci, așa... făcu Andreiana, pe gânduri. Virgile, dimineața, înainte de ora șapte, te rog să fii la Institutul de cercetări chimice, la intrare. Dacă apare Tina Răducanu, o iei fără multă ceremonie și o aduci la noi. Dacă nu, la ora nouă punct, prezintă-te la cabinetul

colonelului Toma, mă vei găsi acolo. Noapte bună!

La ora nouă dimineața, locotenentul Virgil Stoica se prezentă la cabinetul colonelului Toma, așa cum i se indicase. Andreiana se afla acolo de vreun sfert de oră. Tocmai îi raportase șefului cele petrecute în ajun. În timp ce locotenentul Stoica saluta regulamentar. Andreiana îl întrebă din ochi ce vești aduce.

— Nu, răspunse acesta, întunecat la față. N-a venit la institut în dimineața asta. Și nici pe la hotel n-a mai trecut, am întrebat și în cursul nopții, și adineaori...

Colonelul Toma și Andreiana schimbară o privire semnificativă.

— Dacă-i așa, spuse colonelul Toma, aprob propunerea dumitale, tovarășă căpitan: Ecaterina Răducanu să fie pusă în urmărirea organelor de miliție de pe întreg teritoriul. Dumneata, locotenent Stoica, întocmește fără întârziere raportul corespunzător: datele de buletin, semnalmentele, ipotezele asupra locurilor unde s-ar fi putut deplasa, ia legătura cu miliția din M... și cere-le tovarășilor să procure o fotografie sau mai multe, pe care să ni le transmită prin telex!

Virgil Stoica își mușcă buzele.

— Permiteți, tovarășe colonel.

— Te ascult.

— Poate că e prematur, tovarășe colonel... Poate că ar

trebui să mai așteptăm douăzeci și patru de ore... Știți, nu e plăcut pentru o fată să fie pusă sub urmărirea organelor de miliție, asta ar putea-o compromite, s-ar interpreta în fel și chip... Dacă apare peste câteva ore și ne va spune că a fost la niște rude sau ne va da o altă asemenea explicație nevinovată?...

— Nu e prematur deloc, s-ar putea să fie chiar *târziu*. Replică pe un ton tăios colonelul Toma. Dacă mi s-ar fi raportat încă ieri, la amiază, dispariția, *fuga* acestei fete, presupun că aș fi luat pe loc această măsură! Da, așa cred că aș fi procedat...

Andreiana se îmbujoră. Observația șefului o rănise, cu atât mai mult cu cât ea însăși își făcuse, devieri până astăzi, grele reproșuri: se comportase ca o începătoare lăsând-o pe fata aceea să-i scape printre degete; desigur, cine ar fi crezut că... mai ales că fata voia să i se destăinuie... dar nu, nu-i era îngăduită nici-o scuză, absolut niciuna!

— Nu-ți dai seama că viața fetei e în primejdie, Virgile?... murmură ea. Abătută.

*

Se afla acum pentru a treia oară la Spitalul de urgență, pe coridorul secției de reanimare. Știa că îl va găsi aici pe doctorul Emil Iliescu, și, într-adevăr, aflând că este căutat, acesta ieși din rezerva în care se afla internată soția sa. Andreiana își dădu seama după mina sa foarte

gravă că starea sănătății Violetei este critică.

— Situația este staționară, răspunse Emil Iliescu la întrebarea Andreianei; ca să adauge, după o clipă de tăcere grea: Cu tendință spre înrăutățire, din nefericire...

— O veți opera?

— Decizia a fost amânată, tovarăṣă căpitan. Deocamdată e mult prea slăbită pentru a putea risca.

— Da, înțeleg. Și mai înțeleg că nu și-a recăpătat cunoștința și nu se poate vorbi cu dânsa, fie și numai un minut sau două!

— Asta în niciun caz, în niciun caz...

Andreiana își dădu seama că ar fi absurd să insiste, nici nu sperase de altfel vreo clipă că așa ceva ar fi posibil; pentru altceva venise ea de fapt la spital.

— Tovarășe Iliescu, întrebă ea de-a dreptul, de ce nu mi-ați spus că soția dumneavoastră are un frate?... Vitreg, dar, în sfârșit, frate. Cu care păstrați relații normale, din moment ce, în drum spre București, oricât de grăbit erați, ați trecut totuși să-l luați de la Câmpina, să-l duceți la căpătâiul sorei lui...

Doctorul Emil Iliescu completă cu amărăciune:

— Și care mi-a spus că își va face cu siguranță timp să vină la înmormântarea Violetei!... Asta e omul, doamnă... Să nu credeți că mi-am făcut vreo iluzie că nu veți afla de existența lui, dar mi-a fost pur și simplu silă să pomenesc de el... de individul care, ca să zic așa, este

rușinea familiei! Dacă ar fi după mine, nici nu l-aș primi în casă. Numai că Violeta, așa cum este ea – și poate că pentru asta o iubesc atât de mult, căci are o fire exact contrară celei a mele, eu sunt un om rece, dacă vreți, deloc sentimental, lucid... –, Violeta are față de el nu știu ce fel de complexe absurde: vă va fi greu să înțelegeți, dar ea, fiindcă era fiica bună a ambilor părinți, iar fratele ei, numai al unuia dintre ei, se simte obligată față de el, cu o afecțiune sporită, deși toate aceste povești din copilărie sunt niște prostii, amândoi, și mai ales el, sunt demult maturi... Cum să vă spun, ori de câte ori îi cere el câte ceva, ea este incapabilă să-l refuze!

— L-am cunoscut aseară pe acest cumnat al dumneavoastră, spuse Andreiana. Vă mărturisesc că nu mi-a făcut nici mie o impresie bună, ba aș zice chiar una detestabilă. Se pare însă că soția dumneavoastră are o afecțiune deosebită pentru copilul acela...

— A!, da, copilul!... izbucni Emil Iliescu. L-ați văzut și pe el, nu-i așa? Ei bine, imaginați-vă că Violeta mi-a propus să-l înfiem.

— Bănuiesc că nu v-ar conveni...

Doctorul Emil Iliescu deveni brusc rigid.

— Prezența, în casă, a unui asemenea copil anormal, ar fi, desigur, oripilantă... Dar nu despre asta e vorba, doamnă! Eu, ca medic, fiind perfect de acord că acel copil trebuie smuls de sub tutela nefastă a tatălui său,

consider că, pentru el, nu înfierea de către noi ar fi o soluție, nici pe departe. Există instituții pedagogico-medicale specializate pentru asemenea cazuri, și acolo ar trebui internat un asemenea copil, dacă e să sperăm cât de cât în recuperarea lui.

Argumentele doctorului Iliescu erau greu de combătut... Andreiana schimbă ușor cursul discuției:

— Spuneați că, dacă ar fi după dumneavoastră, nici nu l-ați primi în casă pe fratele vitreg al soției... Deci îl considerați un tip abject...

— Cum ați spus?! Abject?... Ei bine, deși mie nu mi-a venit până acum în minte, este exact termenul care îl poate caracteriza pe acest Dan Deleanu. Da, e un tip abject! Cinic, lipsit de scrupule, lipsit de caracter și pe deasupra vicios, bețiv, capabil zi de zi să-și bea și mințile, muieratic, destrăbălat, veșnic încurcat cu câte o femeie de ultima speță... Violeta știe foarte bine toate acestea, și totuși îl suportă. Îi îngăduie mârșăviile. Profitând de indulgența ei, o tapează de bani – și nu de sume mici, uneori i-a dat și două-trei mii deodată! –, bani pe care numai în foarte rare cazuri îi restituie... Nu, nu pot s-o aprob pe soția mea, și nu neapărat din zgârcenie. Câștigăm amândoi bine, nu se pune problema banilor la noi în casă, dar atâta îngăduință e revoltătoare, nu-i faci bine unui om în felul acesta, dimpotrivă, îl ajuți să alunece și mai rău pe panta

desfrâului, a indolenței, a trândăviei...

Doctorul Emil Iliescu trebuie să fi fost foarte indignat, de multă vreme indignat de comportarea cumnatului său. Ca și de slăbiciunea soției sale pentru fratele ei, căci aborda acest subiect cu toată vehemența... Andreiana îl asculta cu atenție.

— Din păcate, nu numai Violeta îl încurajează în felul acesta... Cam aceeași îngăduință față de el manifestă și o prietenă din copilărie a lui și a Violetei, pictorița Raluca Suciu, altfel o femeie cu capul pe umeri și cu bun-simț... Casa ei îi este întotdeauna deschisă, știu că i-a împrumutat și continuă să-i împrumute bani, pe care îi va primi înapoi cine știe când! în casa Ralucăi, Deleanu s-a împrietenit cu un individ dubios, care locuiește acolo, la mansardă; mă întreb ce lucruri necurate învârtesc aceștia doi. Numai ei știu...

— Unde locuiește pictorița Raluca Suciu? întrebă Andreiana. Dacă nu mă înșel, cu dânsa a plecat, sâmbătă, la mare soția dumneavoastră.

— Da, cu dânsa. Locuiește pe strada Sabinelor, numărul 128. Știți, reluă Emil Iliescu după o pauză, după o ezitare, cred că e necesar să vă mai spun ceva... Adevărul este că, prin această slăbiciune a sa, Violeta s-a dovedit destul de... – nu-mi face plăcere să spun asta, dar eu am prevenit-o mai demult... – față de prietenul nostru, medicul care i-a pus la dispoziție locuința sa

pentru perioada cât el se află în străinătate...

— Despre ce e vorba, tovarășe Iliescu?

— Violeta a făcut imprudența să-i încredințeze fratelui ei o dublură a cheii locuinței... care de fapt nu e a ei...

— În ce scop?!

— În ce scop?... Deleanu, chipurile, ca bărbat încă tânăr, ar avea nevoie de o locuință discretă, înțelegeți dumneavoastră... V-am adus faptul acesta la cunoștință fiindcă m-am gândit că v-ar putea fi util în cursul cercetărilor. Mă întreb dacă nu cumva existența acestei chei a facilitat cele întâmplate duminică noaptea...

— Da, încuviință Andreiana, ați făcut foarte bine că mi-ați spus!

Nu avea pentru moment ce să-l mai întrebe pe soțul victimei. Dar convorbirea s-ar fi întrerupt oricum, căci o ușă se deschise brusc, o infirmieră se îndreptă spre ei ca o nălucă, anunțând precipitat:

— Tovarășe doctor, soția dumneavoastră a făcut un colaps!

Emil Iliescu, păstrând toate aparențele calmului (doar o crispare a buzelor îi trădă emoția), înclină scurt din cap în semn de rămas-bun și intră grăbit în rezerva în care soția sa se lupta cu moartea.

În timp ce Andreiana se îndrepta spre ieșire, o tânără femeie în halat alb, cu ecuson din care reieșea că

lucrează în spital în calitate de asistentă medicală, o ajunse din urmă și o prinse de braț. Rosti cu glasul coborât:

— Să trăiți, tovarășă căpitan! Permiteți-mi să raportez...

— Bună ziua, tovarășă sublocotenent Cornelia, spuse Andreiana, întinzându-i mâna. Chiar m-am mirat că nu te-am zărit.

— Eram în sala de reanimare. Starea victimei nu e bună. V-am zărit când a intrat doctorul Iliescu.

— A intervenit ceva nou?

— Am fost tot timpul foarte atentă, și eu, și schimbul meu, așa cum ne-ați ordonat, dar în afară de doctorii Iliescu și Ionescu, rude apropiate, în rezervă n-a intrat și nici n-a încercat să intre vreo persoană străină de spital. Azi de dimineață, înainte de ora șapte, a telefonat de la Mangalia-Nord o prietenă a victimei, Raluca Suciu, care s-a interesat de starea ei și a lăsat vorbă că pleacă chiar în acel moment de pe litoral, ca să vină s-o vadă; la ora asta, trebuie să fie aproape de București...

— Da, bine, tovarășă sublocotenent Cornelia... Mesajul acesta telefonic e important. Te rog să-mi comunici imediat ce intervine o schimbare oarecare în starea victimei și, bineînțeles, dacă devine conștientă, ca să poată răspunde la două-trei întrebări... Dacă delirează cumva, se poate întâmpla și asta, notați fiecare

cuvânt pe care-l rostește, chiar dacă vi se va părea fără sens...

— Am înțeles. Altceva aveți să-mi ordonați?

— Doar să-mi reînnoiesc avertismentul ca nimeni, absolut nimeni străin de spital să nu intre în rezervă, sub niciun pretext! Lucrul acesta e valabil și pentru această prietenă care s-a anunțat telefonic, și pentru *fratele victimei*, un anume Dan Deleanu, sau mai ales pentru el! îți dai seama că atâta timp cât victima este în viață, ea este un martor de care criminalul se teme grozav?... La revedere, Cornelia!

*

Strada Sabinelor, o patriarhală stradă bucureșteană din Dealul Spirei, arăta destul de pustie sub soarele torid al amiezii. Căsuțe modeste, altele ceva mai pretențioase, cu frontoane cu stucaturi sau în stilul cubist al epocii dintre cele două războaie. Garduri de tot felul, din cărămidă, din sârmă împletită, din șipci de lemn. Îndărătul fiecăruia, aproape fără excepție, grădinițe vesele și pitorești, cu răzoare de flori, cu straturi de legume bine îngrijite, stropite conștiincios, seara sau dis-de-dimineață, cu furtunul. Pomi fructiferi și, din loc în loc, câte un tei bătrân, câte un șir scurt de plopi înalți și rămuroși, cu frunzișul veșnic în freamăt, chiar și fără cea mai slabă suflare de vânt, ca acuma.

Mașina în care se afla Andreiana defilă încet de-a

lungul rândului de case. Opri în dreptul celei cu numărul 128. Grădinița tradițională. Un gard scund, din fier forjat. O casă cu parior și un simulacru de etaj. Destul de impersonală, destul de ștearsă, neindicând prin nimic, fie un mozaic, fie și o zugrăveală mai ieșită din comun, că ar fi proprietatea unui pictor. La poartă se găseau două butoane de sonerie, unul prevăzut cu un dreptunghi de carton decupat dintr-o carte de vizită, îmbrăcat într-o apărătoare de material plastic transparent, pe care scria: *Raluca Suciu, membră a Uniunii Artiștilor Plastici,* celălalt fără nicio indicație. Andreiana apăsă pe cel dintâi, o dată și apoi încă de două ori. Dar, după o așteptare de câteva minute, nu apăru nimeni. Apăsă, lung, pe cel de-al doilea buton.

De astă dată, ca și cum ar fi așteptat chiar îndărătul ușii acest apel, se ivi imediat un bărbat lung și uscățiv, îmbrăcat în niște pantaloni uzați și o cămașă albastră decolorată, care veni cu pași mari spre poartă. Omul – putea să aibă orice vârstă între 35 și 75, da, 75 de ani, chel ca oul de găină, cu fața trasă, osoasă, ochii înfundați în orbite – se grăbi să descuie poarta.

— Bună ziua, rosti Andreiana.

— Sărut mâna. Bănuiesc că o căutați pe *tovarășa* Raluca Suciu, spuse omul.

— De unde știți? întrebă Andreiana, amuzată.

— V-am auzit sunând de trei ori la dânsa, casa asta

vibrează ca o cutie de rezonanță, aud și soneria, și telefonul, și chiar când se vorbește ceva mai tare, jos, la dânsa... Vă anunț că nu e în București, e plecată la mare și habar n-am când se întoarce.

— Poate că eu știu când se întoarce, zâmbi Andreiana. Oricum, așa stând lucrurile, zic să stau de vorbă *întâi* cu dumneavoastră. Se poate?

Intrase între timp în curte. Andreiana îi prezentă legitimația.

— Mă rog, mă rog... bâigui omul. De ce nu?... Din partea mea, acord tot respectul autorităților, ca să zic așa... Poftiți, poate doriți să urcați în camera mea.

Străbătură o mică alee cimentată.

— Mi-am aranjat cuibul chiar sub acoperiș, vorbi omul, în timp ce se îndreptau spre intrarea casei, și tonul, ca și gesturile sale largi erau teatrale. Ca să ajungem la el, vom fi nevoiți să trecem printr-un coridor întunecos, apoi să urcăm o scară de lemn, cu niște trepte îmbătrânite, s-ar zice că au artroză, atât de tare scârțâie...

Interiorul casei avea, într-adevăr, un aspect surprinzător de neîngrijit. Coridorul întunecos pe care îl străbătură avea trei uși de o parte și una singură de partea cealaltă, care dădea cu siguranță într-o încăpere mult mai largă decât celelalte. Însoțitorul o lămuri pe Andreiana înainte de a i se pune vreo întrebare:

— Aici e atelierul pictoriței, aici își creează ea capodoperele!

Ajunseră în capul scării, pe un palier îngust și curat.

— Aici, vă rog. Spuse omul fără vârstă, deschizând o ușă.

Contrastul dintre restul casei și odaia mansardată în care intrară era uluitor: pereții proaspăt zugrăviți, și cu gust; un divan acoperit cu o cuvertură rustică mițoasă, de culoare roșie; în mijlocul camerei, o masă pătrată, ca o masă de joc, peste care fusese aruncat un pluș verde, cu patru scaune tapisate; pe masă – o mașină de scris (marca *Olympia,* constată din prima clipă Andreiana); într-un colț, un fotoliu de modă veche îmbrăcat într-o husă înflorată; un televizor portativ, în apropierea unei biblioteci improvizate din scânduri vopsite într-o culoare pastelată și care se înălța până în tavan. Pe dușumea, o mochetă galben-muștar.

— Vă rog, luați loc, o invită stăpânul cochetei odăi, Andreiana se așeză pe unul din scaunele din dreptul mesei.

— Dacă n-ați reținut, numele meu este căpitan Olteanu, spuse ea. Al dumneavoastră, dacă îmi permiteți?

— Pop Leonida, scuzați... Credeam că știți cine sunt, de vreme ce ați venit aici...

Și Leonida Pop, dintr-odată parcă ceva mai sigur pe

el, se așeză pe un alt scaun, față în față cu Andreiana.

— Drăguță odaia asta, spuse Andreiana. De afară sau de pe coridor, n-aș fi zis că voi nimeri într-un interior atât de... de convenabil!

— O! făcu, flatat, Leonida Pop. Poate chiar prea drăguță pentru un bărbat singur... Am făcut și eu ce am putut ca să-i dau un aspect cât de cât civilizat. Când m-am mutat aici, pânzele de păianjen atârnau până jos, pe podea.

— De când locuiți în această casă?

— De exact șase ani și trei luni. Proprietar era unchiul doamnei Raluca Suciu. Eh! dânsul era un om cumsecade. L-am îngrijit până și-a dat sufletul, bietul bătrân. Era complet senil. Pe atunci locuiam jos, era și normal, de vreme ce îl îngrijeam... Acum dânsa e proprietară. A moștenit casa prin testament.

— Cu actuala proprietară, pictorița, nu vă înțelegeți tot atât de bine?

— Eu, se grăbi să se explice Leonida Pop, nu am nimic să-i reproșez, dar...

— Dar? Poate dânsa are câte ceva să vă reproșeze?

— O! exclamă, pe un ton din nou teatral, Leonida Pop. Eu trăiesc departe de lume, ca un sihastru. Literalmente... ca un sihastru. De foarte tânăr mi-a plăcut filosofia, cu toate că am urmat o școală de balet. Dar când mi-am dat seamă că nu dansul este menirea

mea pe pământ, am început să studiez singur diverse filosofii. Am și un an neterminat la Institutul teologic, dar, cu toate că m-am retras după primul semestru, pasiunea pentru studiile teologice nu m-a părăsit. Studiez și acuma, vedeți cărțile acelea, teologie, filosofie, Krishnamurti... La un moment dat, m-am gândit să părăsesc lumea aceasta meschină, și să mă călugăresc, și regret că n-am făcut-o. Cine mă înțelege pe mine?! Totdeauna m-am izbit de neînțelegerea, de răutatea oamenilor, iată de ce, dacă nu la mănăstire, m-am retras în chilia asta...

„Normal ar fi fost, gândi Andreiana, să văd pe pereți icoane, o candelă aprinsă... când colo, uite! un nud destul de trivial...”

— Tot nu mi-ați spus care e natura neînțelegerilor dintre dumneavoastră și pictorița Raluca Suciu...

— A! nimic important... Dânsa ar vrea să vândă casa și să-și cumpere alta, mai arătoasă, bani are destui. Eu, ca locatar aici, o stânjenesc, vă dați seama, e mai greu să vinzi o casă ocupată, chiar de un singur locatar, nu-i așa? Dar eu, tovarășă, rosti Leonida Pop cu mândrie nedisimulată, eu *am ordin de repartiție* pentru camera asta și nu văd de ce aș renunța la el, numai pentru ochii ei frumoși!...

— Unde lucrați, tovarășe Pop? întrebă Andreiana *ex abrupto.*

— Unde lucrez?... o îngână el pe vizitatoarea sa. De fapt, dacă mă gândesc bine, nu lucrez nicăieri, nu sunt încadrat în nicio unitate socialistă...

— Și din ce trăiți, domnule Pop?

Omul fără vârstă o privi cu un aer de reproș și clătină din cap.

— Vedeți?... Vedeți, doamnă dragă? Dintr-odată, nu mai sunt pentru dumneavoastră *tovarășe Pop*, ci *domnule Pop...* Asta pentru că nu sunt, cum se zice, în câmpul muncii! Dar poate că sunt și eu util societății, ba chiar socialismului... Să zicem că fac lucrări de dactilografie, pentru care sunt plătit cu generozitate. Că mai fac cumpărături și alte servicii mărunte pentru persoane bolnave. În vârstă... Apoi, în afară de asta, îmi câștig existența și ca infirmier ocazional, asist oameni suferinzi și infirmi, stau la căpătâiul agonicilor, e o îndeletnicire istovitoare, epuizantă, dar cât de nobilă, credeți-mă, și pentru care nu ești niciodată recompensat cum se cuvine. Uneori nu te alegi cu altceva decât cu câteva din hainele mortului...

Contorsiunile de gândire ale lui Leonida Pop erau într-adevăr derutante. Andreiana nu era dispusă să se înfunde în aceste labirinturi de conversație.

— Bănuiți pentru ce mă aflu în acest moment în locuința dumneavoastră?

Leonida Pop avu un gest larg, de comprehensiune[26], depărtând amândouă brațele de corp.

— Doamnă scumpă, cu toate că trăiesc ca un pustnic, mi se întâmplă să-mi ajungă la urechi unele din tristele evenimente ale acestei lumi deșarte... Am auzit de nenorocirea care s-a abătut asupra doamnei Violeta Iliescu, buna prietenă a proprietăresei mele. Presupun că în legătură cu această tragedie vă aflați acum aici...

— Mai concret: cine v-a informat?

— Cine m-a informat?... (Leonida Pop ezită evident – își dăduse seama că se trădase; căuta acum o explicație plauzibilă, pe care Andreiana, desigur, n-o va putea accepta decât sub beneficiu de inventar.) Am vorbit ieri la telefon cu domnul Dan Deleanu, prietenul doamnei Raluca Suciu și... și fratele doamnei Violeta... Dânsul îmi promisese o slujbă sezonieră la un ocol silvic din munții județului Prahova... ceea ce ar fi de mare folos plămânilor mei slăbiți... Voiam să știu ce se mai aude cu această promisiune, și cu ocazia asta dânsul mi-a transmis trista veste...

— De când îl cunoașteți pe Dan Deleanu? Și ce raporturi există între dumneavoastră? Dar despre relațiile dintre dânsul și sora sa, Violeta Iliescu, ce știți?

Leonida Pop părea vădit copleșit de toate aceste

---

26 Capacitate de a pătrunde, de a înțelege ceva.

întrebări, debitate în ritm susținut. Andreiana îl opri să răspundă verbal – ar fi durat cine știe cât, cu șovăieli, cu minciuni și jumătăți de adevăruri, cu retractări, cu bâiguieli... Ei îi trebuiau explicații precise. Iar în fața hârtiei, în fața textului scris, simțul de răspundere crește înzecit!

— Vă rog să vă așezați în fala mașinii de scris și să declarați tot ce știți în legătură cu Dan Deleanu. Să răspundeți la întrebările pe care vi le-am pus. Vă atrag atenția să răspundeți absolut sincer!

Luat pe neașteptate, Leonida Pop se așeză ascultător în fața mașinii de scris *Olympia* și, după câteva minute bune de reflecție, se apucă să scrie. Bătea cu toate cele zece degete, abil, degajat s-ar putea spune, și, odată lansat. Nu se opri până ce nu umplu o filă și jumătate. („N-a bătut el la mașină scrisoarea anonimă, reflectă Andreiana, amintindu-și de concluziile expertizei miliției din Brașov. Rămâne de văzut dacă aceasta este, sau nu, *Olympia* utilizată...” Intuiția îi spunea însă că nu aceasta era mașina de scris incriminată.).

În timp ce Leonida Pop continua să-și bată declarația, în stradă se auzi o mașină oprind. Andreiana se duse la ferestruica mansardei și privi în jos. În fața porții se oprise un taxi, din care tocmai cobora o tânără femeie elegantă. Șoferul își făcea de lucru la port-bagaj. Leonida Pop se întrerupsese din dactilografiere.

— Trebuie să fi sosit doamna Raluca, spuse el, dintr-odată agitat. Îmi permiteți să cobor, să lipsesc câteva minute? Ar trebui s-o ajut să-și ducă în casă valizele...

— O să-i ducă șoferul valizele, îi tăie Andreiana neașteptatul elan – neașteptat, având în vedere termenii în care vorbise mai adineaori omul fără vârstă de proprietăreasa sa.

— Ați terminat de scris? întrebă ea, luând cele două foi dactilografiate pe care i le întindea Leonida Pop; o rapidă privire asupra textului îi arăta că acesta nu făcuse nicio greșeală, nici de ortografie, nici de dactilografiere.

— Da... – și Leonida Pop ridică din umeri. Nu am decât cele mai bune aprecieri despre domnul Deleanu.

— Înțeleg... făcu Andreiana; pentru ca să se decidă brusc: Ce ați zice dacă ați afla că îl suspectăm foarte serios de tentativa de asasinare a sorei sale?

Leonida Pop păli dintr-odată. Dar – și pe Andreiana impresia aceasta n-o putea înșela! – nu păru surprins de această gravă declarație a anchetatoarei. Se temuse de ea, dar o aștepta!

— Cum așa, doamnă?...

— Mobilul ar putea exista, rosti rar, răspicat, Andreiana. În afară de asta – știți ce este *un alibi*, domnule Leonida Pop, nu-i așa? sunt convinsă că știți chiar foarte bine... – dânsul refuză să ne furnizeze un

alibi pentru orele când s-a produs tentativa de crimă... Ceea ce e foarte grav.

Leonida Pop își frământa mâinile.

— Dar e absurd! bâigui el. Domnul Deleanu s-a aflat aici, în această casă, duminică seara și în noaptea de duminică spre luni, până pe la ora unu... Pot depune *eu* mărturie! A fost cu o femeie, jos, în locuința doamnei Raluca, știți, se cunosc din copilărie, și dânsa îi mai lasă cheia locuinței când lipsește din București... I-am văzut când au plecat, m-am uitat chiar la ceas...

Andreiana zâmbi sarcastic.

— Foarte bine, domnule Leonida Pop! Scrieți și această declarație la mașină! Vă atrag însă atenția asupra răspunderii pe care v-o luați dacă este cumva o încercare de inducere în eroare a autorităților... Sper că nu e vorba de *o înțelegere* între dumneavoastră și Dan Deleanu, pentru probarea alibiului, fiindcă atunci ați fi judecat pentru complicitate la crimă! Așa încât gândiți-vă bine...

Omul fără vârstă rămase tăcut câteva secunde.

— Acesta e adevărul... murmură el apoi. Asta mi-i crucea!

— Fără exhibiții mistice, domnule Pop! Dacă acesta o adevărul, în loc să vă cruciți, mai bine așterneți pe hârtie ce mi-ați spus...

Timp de câteva minute, nu se auzi decât răpăitul

mașinii de scris acționate de degetele agile ale lui Leonida Pop.

— Gândiți-vă bine: mai aveți ceva de declarat în interesul cercetărilor? Vreun amănunt care să poată elucida împrejurările în care s-a produs crima?

Leonida Pop părea de-a dreptul sufocat de interogatoriul dur la care era supus acum, în final.

— Nu... murmură el. Nu, nimic...

— Foarte bine.

— Andreiana împături foile de hârtie dactilografiate și le introduse în poșetă.

— Dacă, totuși, vă mai vine ceva în minte, iată numerele mele de telefon, sunați-mă cu încredere, n-ar fi decât în interesul dumneavoastră...

Și îi întinse lui Leonida Pop o carte de vizită. Acesta o luă fără să spună nimic. Andreiana se duse spre ușă, dar în prag se opri.

— Ascultă, Pop Leonida, rosti ea din vârful buzelor, câți ani sunt de când *ai ieșit?*

— Poftim?... făcu cel interpelat, zăpăcit.

— De când ai ieșit de la penitenciar... Șase, șapte? Mici broboane de transpirație perlară brusc fruntea omului fără vârstă. Două cute mari îi accentuară colțurile? gurii, care tremură, când spuse:

— De... de unde știți?

— Ce importanță are? zâmbi Andreiana. Și nu e nicio

tragedie în asta... dacă ți-ai ispășit pedeapsa cinstit! Deci?

— Șase ani și câteva luni... – și Leonida Pop lăsă fruntea în jos. Atunci m-a adăpostit unchiul doamnei Raluca în această casă, iar eu l-am îngrijit, până la moartea sa...

— Și în atâta vreme nu te-ai angajat nicăieri?

Răspunsul lui Leonida Pop sună cât se poate de sincer.

— Mi-a fost rușine, tovarășă maior...

— Căpitan...

— Tovarășă căpitan... Mi-a fost rușine să mă prezint cu cazier la serviciul de personal, indiferent la care serviciu de personal!

Andreiana îl privi lung.

— Repet, nu e nicio rușine în asta, Leonida Pop! O pedeapsă penală nu înseamnă scoaterea unui om din societate pentru totdeauna... Spune, dacă aș vorbi eu undeva – îl cunosc pe președintele unei cooperative de copiat acte – ai accepta să te angajezi ca dactilograf la această cooperativă?

Buzele lui Leonida Pop tremurară:

— Ați face dumneavoastră asta pentru mine?

Andreiana deschise ușa.

— E adevărat, nu lucrez la oficiul de repartizare a forțelor de muncă dar, uite, am s-o fac pentru

dumneata... Notează numele președintelui: Burlacu, telefonul și adresa cooperativei. Poți să-l cauți chiar mâine pe tovarășul Burlacu, am să vorbesc eu astăzi cu dânsul. Bine?

Spre surprinderea ei, Andreiana văzu că omul fără vârstă din fața sa plânge! Ca un copil mare, mătăhălos. Ridicând brațul, se apucă, rușinat, să-și șteargă lacrimile cu podul palmei. Un moment penibil... Pentru o clipă, Andreiana și-l imagină în uniformă vărgată de deținut, cu tichia pe cap. Știa că printre oamenii de această categorie se găsesc mulți inși foarte slabi, complexați, dar experiența îi arătase că pe unii din ei te poți bizui, atunci când le acorzi încrederea; sunt fericiți să-și manifeste zelul; și chiar dacă alunecă din nou pe toboganul infracțiunii, de multe ori sunt cuprinși de remușcări și vin singuri să-și mărturisească vina, neputând uita că au fost, într-un moment sau altul, demni de încrederea cuiva...

— De ce faceți dumneavoastră asta pentru mine?... își repetă Leonida Pop întrebarea de adineaori; își revenise, dar părea grozav de rușinat de slăbiciunea arătată.

— Uite-așa, ca între oameni... – și Andreiana îi adresă un zâmbet de încurajare. Principalul este să te ții de treabă, Leonida Pop. Eu îți urez succes!... Da, și dacă ai uitat să-mi comunici ceva, în legătură cu cele discutate,

dă-mi un telefon. Bună ziua!

*

Ajungând la parter, Andreiana bătu la ușa care, i se spusese, era cea a atelierului pictoriței. Dincolo de ușă răsunară niște pași de pantofi cu tocuri pe parchet. Ușa se deschise.

— Bună ziua, o salută Andreiana pe femeia tânără, șatenă, îmbrăcată într-o elegantă rochie de voiaj, ce se ivise în prag. Sunteți tovarășa Raluca Suciu? Sunt căpitan Andreea Olteanu, din Miliția Judiciară. Poftiți legitimația mea.

— Intrați, rosti cu o voce obosită Raluca Suciu. De fapt, vă așteptam.

Andreiana intră într-o încăpere mare și foarte sumar mobilată: un fel de lavița, acoperită cu un cojoc mițos, o măsuță joasă din lemn de brad negeluit, înconjurată de mai mulți butuci grei dintr-o esență mai tare, care țineau loc de scaune; într-o nișă, niște policioare pe care stăteau îngrămădite câteva cărți, mai multe blide și ulcele țărănești și câteva pensule noi. Pe pervazul foarte lat al unei ferestre stăteau în dezordine peneluri, palete, tuburi de vopsea, cuțite și alte unelte pentru pictură. Obiectul care domina încăperea era un șevalet înalt, plasat chiar în mijloc, într-un anume unghi față de fereastră, pentru a căuta o lumină cât mai rece, obiectivă. De-a lungul pereților, în neorânduială, pânze,

tablouri terminate, cele mai multe neînrămate, altele abia schițate, sau chiar pânze cu totul albe, la care nu era preparat decât grundul.

Raluca Suciu își invită printr-un gest vizitatoarea să ia loc. Andreiana se așeză pe unul din butucii aceia, care or fi fost ei pitorești, dar nu era comod de stat pe ei.

— Îmi datorați o explicație, tovarășă căpitan, spuse Raluca pe un ton destul de tăios. În drum spre casă – am sosit adineaori de la mare –, am oprit la spital, pentru a-mi vedea prietena bol... rănită, dar n-am fost lăsată să intru în rezerva Violetei, mi s-a spus că din dispoziția dumneavoastră personal...

— Tovarășa Violeta Iliescu e încă în stare de comă, așa că nu poate primi vizite.

— Emil... adică doctorul Iliescu, mi-ar fi permis să intru. Voiam s-o văd doar, atâta tot, țin foarte mult la Violeta, sunt extrem de îngrijorată și... Dacă n-am putut-o – vedea, asta nu se datorează unor restricții de ordin medical, ci unei oprelişti... milițienești, ca să zic așa!

Și, cu gesturi nervoase, Raluca Suciu scoase o țigară *Kent* dintr-un pachet de-abia început și o aprinse. Abia după ce trase primul fum, parcă amintindu-și, întinse pachetul și vizitatoarei.

— Mulțumesc, nu fumez, refuză Andreiana; o plictisea perspectiva de a începe convorbirea trebuind să risipească irascibilitatea interlocutoarei; pe de altă

parte, aceasta părea să fie o femeie rațională, permeabilă la logică, la argumente – câte altele nu sunt total refractare!

— Trebuie să înțelegeți că dispoziția pe care am dat-o era absolut necesară. Și că nu vă privea personal pe dumneavoastră, ci pe orice om străin de spital.

Andreiana o privi drept în ochi pe pictoriță.

— Tocmai fiindcă sunteți atât de bună prietenă cu Violeta Iliescu, s-ar cuveni să fiți de acord cu o măsură menită *s-o apere*... Căci viața ei, și așa pe muchie de cuțit, ar putea fi pusă *încă o dată* în primejdie?

— O! credeți că... spuse emoționată pictorița.

— Dar nu e logic, tovarășă Suciu? De fapt, criminalul și-a ratat lovitura... în parte; Victima ar putea sucomba în urma rănilor aplicate (acolo, la locul crimei, el a crezut-o moartă, și într-adevăr așa părea să fie, altfel i-ar fi dat lovitura de grație!), și atunci, el, desigur, se va crede în siguranță... Dar tot atât de bine – și sperăm din tot sufletul că așa va fi! – s-ar putea restabili sau, în cel mai rău caz, cum li se întâmplă; adesea muribunzilor, și-ar putea reveni, ar putea deveni conștientă fie și numai pentru câteva minute, iar atunci, atunci el știe că e pierdut... Va face tot posibilul s-o împiedice pe victimă să vorbească, și asta din disperare, din instinct de conservare, mobilul cel mai periculos într-o acțiune criminală!

Raluca Suciu își frământa mâinile fine, nervoase.

— Îmi retrag reproșurile de adineaori, tovarășă căpitan... și vă rog să mă iertați... Puneți-mi orice întrebare doriți, aș fi fericită să vă pot ajuta, să pot facilita ancheta... Individul acela odios trebuie prins, aruncat după gratii, pus să plătească pentru viața Violetei! își mușcă buzele. Dar știu eu dacă o voi putea face?... Nu-mi amintesc de nimic care... Mi-am pus și eu însămi o mulțime de întrebări, de când am aflat despre nenorocire și până acum...

— Sunt amănunte pe care un martor le consideră fără însemnătate, dar care sunt adesea revelatoare în ochii anchetatorului. Ai unui profesionist, îi zâmbi încurajator Andreiana. Știu că sunteți prietenă din copilărie cu Violeta Iliescu... dar să lăsăm deocamdată acest capitol și să începem cu sfârșitul, adică cu ultimele zile. Ați plecat împreună, sâmbătă, pe litoral, cu mașina dumneavoastră. Vă rog să-mi relatați amănunțit tot ce s-a petrecut în intervalul de timp de la plecarea din București și până la întoarcerea inopinată în Capitală a Violetei.

Raluca Suciu își începu relatarea cu remarcabilă rigoare, etapă cu etapă, neomițând nimic, dar fără divagații sau comentarii inutile. Andreiana jubila în sinea sa: e atât de greu să găsești un martor (și mai ales o martoră!) care să se restrângă la fapte, care să nu lege

aceste fapte de alte întâmplări anterioare fără nicio legătură cu cazul, care, om simplu sau cu pretenții intelectuale, să nu se simtă obligat să construiască „ipoteze”, și să „ajute” pe anchetator cu ideile sale geniale. Pictorița povesti așadar cum decursese drumul de la București la Mangalia-Nord, fără să uite *Mercedes*-ul care le urmase pe șosea, zeci de kilometri, și popasul de la hanul de lângă Hârșova. Apoi după-amiaza și seara petrecută la Venus în compania lui Willem Van Deken și a prietenului acestuia, plecarea intempestivă a Violetei, a doua zi dimineața, cu doi pasageri neprevăzuți în *Fiat*-ul *125* sport pe care ea i-l împrumutase Violetei, explicațiile, cam încurcate, cam neverosimile, ale olandezului pentru revenirea sa în București, și încă fără puternica sa mașină, rămasă în chip ciudat în pană... Nu uită – era vădit că își dă seama de importanța relatărilor prietenei sale – să reproducă, aproape cuvânt cu cuvânt, cele spuse de Violeta în legătură cu încercările lui Van Deken de a o convinge să „colaboreze” la „reinventarea” *albastrului de Voroneț* și a altor coloranți, ceea ce îl făcuse pe olandez pur și simplu nesuferit în ochii chimistei. Dacă ea, Raluca Suciu, știa că Violeta lucrează la o invenție importantă, aflată într-un stadiu foarte aproape de omologare? Nu, despre asemenea lucruri Violeta nu obișnuia să vorbească, și apoi, ea. Pictorița, era profană în materie, tot n-ar fi

înțeles mare lucru... Andreiana o ascultă cu mare atenție și, contrar deprinderilor sale, își făcu o serie de notițe, ceea ce stimulă cu atât mai mult efortul de rememorare al interlocutoarei sale.

După ce Raluca sfârși, se scurseră câteva secunde în tăcere.

— Pe acest Willem Van Deken, întrebă Andreiana apoi, pictor ca și dumneavoastră, în ce împrejurări l-ați cunoscut?

Raluca Suciu relată cu sobrietate, cu o stăpânire de sine pentru care Andreiana îi fu recunoscătoare (altă femeie ar fi izbucnit în plâns, ar fi jucat o mică scenă de melodramă...), tragicul episod al morții soțului ei în valurile Mării Nordului.

— Da, înțeleg... zise Andreiana. Regret că a trebuit să evocați un moment atât de trist.

— Să știți că Van Deken, pe lângă că e un pictor realmente foarte talentat, un maestru, aș zice, ceea ce nu-l împiedică să-și judece arta cu multă modestie, e un om extrem de cumsecade, simpatic, prevenitor, poate... puțin prea prevenitor, bun coleg, manierat... se grăbi Raluca Suciu să-și completeze declarația. E minunat faptul că, îndrăgostindu-se literalmente de țara noastră, de peisajul, de arta românească, n-a pregetat să se apuce să învețe limba română, pe care o vorbește, acum foarte cursiv, și asta în plină maturitate! A turnat un film

despre arta noastră populară: *Comorile Carpaților*... – a avut două expoziții personale, la București, Cluj și Iași, iar acum o pregătește pe a treia...

— *Și celălalt?* întrerupse Andreiana șirul de elogii adresate olandezului.

— Adică cine?... se miră pictorița. A! „butaforistul”, da, da, tânărul acela înalt și blond. Un băiat care vorbește puțin și dansează bine.

— Vă amintiți numele lui?

— Un nume în *escu,* dar ce fel de *escu?!* Cu O, și asta rețin – începe cu O, are un o la mijloc?... Popescu, Preoțescu, Oprescu, Oncescu, Calomfirescu, nu v-aș putea spune!

— Păcat!

— Îl știe Van Deken, păreau să fie prieteni, deși mă întreb ce o fi găsit olandezul la el... Presupun că îl veți căuta pe Van Deken. Trebuia să se întoarcă la Venus înainte de plecarea mea, reținuse două camere la Hotel Venus, pentru el și pentru vărul lui din Amsterdam, dar n-a apărut, pesemne a întârziat... La București, știu că a închiriat un apartament la hotel *Modern*...

— La hotel *Modern?* Sunteți sigură?

— Da. Așa mi-a spus.

Raluca Suciu presupunea că îl va căuta pe acest Van Deken. Îl va căuta, și încă cum!... Pe el și pe „celălalt”. Raluca Suciu nu știa că, în afară de faptul că o însoțiseră

pe Violeta în drumul de la Mangalia-Nord la București, cei doi urcaseră și în apartamentul victimei, e drept numai pentru douăzeci de minute, totuși...

Interveni o pauză. Raluca Suciu se oferi să facă niște cafele. Andreiana refuză.

— Nu vă întreb *dacă* îl cunoașteți pe Dan Deleanu, fratele Violetei, trecu ea la alt capitol, fiindcă e evident că îl cunoașteți. Sunteți de asemenea prieteni din copilărie... și în afară de asta, portretul de colo...

Ochii îi căzuseră, încă de când intrase în atelier, pe un tablou nu rezemat de zid, ci agățat de perete și frumos înrămat. Era un portret de bărbat tânăr, cu o privire limpede, pătrunzătoare, trăsături regulate și sugerând o anume puritate. Nu se putea înșela, chipul acela i se părea cunoscut, culmea: *recent cunoscut*, dar Andreianei îi trebuiră minute bune până să identifice modelul: nu era nimeni altcineva decât Dan Deleanu, aproape respingătorul Dan Deleanu de astăzi... Să-și fi idealizat pictorul modelul, sau așa să fi arătat într-adevăr, cu mai mulți ani în urmă (în fond, nu chiar cu atât de mulți!) tehnicianul silvicultor din Câmpina?... „Prietenul din copilărie”... dar asta înseamnă și „din adolescență”, și „din tinerețe”... Poate o veche dragoste a pictoriței?!

— Ce legătură poate avea Dan cu nenorocirea întâmplată Violetei? replică, pe un ton vehement, Raluca Suciu.

— Tovarășă Suciu, ce-ar fi să ne păstrăm amândouă calmul cu care am discutat până acum?... rosti Andreiana domol Nu ne putem permite să excludem nicio legătură... Cu atât mai mult cu cât...

— Cu atât mai mult cu cât?... o îngână pictorița.

— Regret dacă o să vă contrarieze cele ce vă voi spune acum, dar nu pot face altfel. N-ați spus dumneavoastră că ați face orice pentru ca ucigașul să fie „aruncat după gratii”?... Tot ce vă cer eu este să vă păstrați judecata limpede. Vă voi expune câteva fapte. Întâi, modul de viață al lui Dan Deleanu, vă las să reflectați singură asupra acestui punct. Apoi, duminică, adică în ziua crimei. Dan Deleanu s-a aflat în București, până la unu din noapte, ceea ce acoperă și ora crimei; Dan Deleanu avea cheia locuinței sorei sale, a căței ușă *n-a fost forțată*. Dan Deleanu, interogat de organele de anchetă, refuză să dea socoteală de felul cum și-a petrecut tâmpul în București, adică, în termeni tehnici, să-și proteze alibiul susținând că s-a aflat în compania unei femei, nevrând să precizeze locul și nici numele femeii în cauză...

— Așa!... exclamă Raluca Suciu, cu răsuflarea tăiată.

Andreiana lăsă pauza de efect de rigoare.

— Conform unui martor, reluă ea apoi dar de a cărui mărturie ne putem îndoi, fiindcă e suspect de înțelegere prealabilă cu cel interesat, Dan Deleanu s-ar fi aflat aici, *în casa dumneavoastră*, în tovărășia acelei femei reale sau

imaginare, în ziua și la ora crimei... Este Dan Deleanu într-atât de cavaler, după părerea dumneavoastră, încât preferă să fie pus sub acuzare, decât să divulge numele acelei femei, ca să n-o compromită? O femeie căsătorită, să presupunem... Este el capabil de un asemenea gest.

Fața smeadă a Ralucăi Suciu era acum pământie.

„Ce deziluzie își spuse Andreiana, sincer contrariată. O femeie inteligentă, cu bun-simț, cu capul pe umeri, dacă stai să te gândești, să se lase atât de jalnic copleșită de un individ sinistru ca Dan Deleanu!

Capitolul VII
Fiara se dezlănțuie

— Ați avut cumva de-a face cu un infractor pe nume Leonida Pop?

Întrebarea i-o adresa, a doua zi dis-de-dimineață. Andreiana colonelului Alexandru Toma, înainte de a începe prezentarea raportului.

— Leonida Pop, Pop Leonida... își scrută colonelul memoria.

— Andreiana îi dădu și semnalmentele omului.

— Nu, Andreiana, numele ăsta nu-mi spune nimic. Dar de ce mă întrebi?

— L-am cunoscut ieri pe individ. Apropo, l-am convins tot ieri, pe președintele unei cooperative de

scris și copiat acte, să-l angajeze ca dactilograf, sunt curioasă dacă omul se va ține de treabă... Am văzut în casa lui o mașină de scris *Olympia*, l-am pus special să-mi bată la mașină declarația, dar a făcut-o cu zece degete, nu cu două, și în afară de asta, cred că expertiza va demonstra că nu la mașina lui a fost bătută scrisoarea anonimă... Exista totuși o șansă ca dumneavoastră să-l fi cunoscut, mai bine-zis el pe dumneavoastră, să fi avut încredere în dumneavoastră – v-ați purtat cu el omenește, ea de obicei, tipul e foarte sensibil, m-am convins... – de unde adresa de pe plic...

Într-adevăr, Andreiana găsise timp în ajun să se țină de cuvânt și față de fostul pușcăriaș retras în cochilia lui din mansarda de pe strada Sabinelor. Izbutise să-l convingă pe președintele cooperativei să-i găsească loc în schemă, rămânea de văzut dacă omul se va prezenta la slujbă sau nu... Tot restul zilei îi fusese luat de căutarea acelui Willem Van Deken, devenit brusc un martor de prim ordin și chiar, de ce nu? suspect de a fi asasinul însuși. În mod normal, i-ar fi încredințat locotenentului Virgil Stoica misiunea de a-l scoate din pământ, din iarbă verde pe olandez, sau măcar și-ar fi împărțit sarcinile cu el, dar colaboratorul său, mâna sa dreaptă, devenise practic de negăsit, se afla într-o căutare disperată a fetei dispărute, a Tinei Răducanu, de soarta căreia, se pare, nimeni nu știa nimic, nimeni nu

putea da vreun indiciu. Andreiana găsea întruna, la ofițerul de serviciu, tot felul de mesaje din partea subalternului: locotenentul Stoica se afla fie la cutare circă de miliție, unde fuseseră aduse câteva femei fără acte, fie la cutare spital unde, de asemenea fără acte, fusese internată, lipsită de cunoștință, o femeie corespunzând oarecum semnalmentelor laborantei, fie – *horribile dictu* – la Institutul medico-legal... Se înțelege de la sine că junele ofițer ținea permanent legătura cu hotelul *Modern*, cu Institutul de cercetări chimice, telefonase în mai multe rânduri și la combinatul din M... la miliția din aceeași localitate, dar, așa cum se preciza în mesajele pe care i le lăsa Andreianei, fără niciun rezultat: Tina Răducanu se volatilizase!

Ea însăși, Andreiana, avu parte de un eșec categoric, sau de o decepție, ca să folosim un termen mai blând. Nici măcar acel Willem Van Deken, persoană mult mai ușor reperabilă, fie și numai pentru faptul că era străin, nu era de găsit nicăieri! întrebase de el la hotel *Modern și,* după aceea, la toate hotelurile de prim rang și chiar și la celelalte din București (în definitiv, Raluca Suciu se putea înșela asupra numelui hotelului), dar nicăieri nu figura, pe lista pasagerilor, un olandez cu numele respectiv. Da, la hotel *Modern* locuise, până acum două zile, dar achitase nota și plecase fără să anunțe locul de destinație. La Venus, la hotel Venus avea într-adevăr

reținute două camere, plătite pe două săptămâni înainte, însă de duminică dimineață cheile stăteau neclintite pe tabloul de la recepție. În disperare de cauză, Andreiana obținuse un elicopter și zburase până la Mangalia-Nord. Dar în afara informațiilor primite anterior și de constatarea că *Mercedes*-ul folosit de Van Deken la venire, sâmbătă, se află parcat la treizeci de metri de hotel Venus, nu obținu nimic în plus. Despre prietenul domnului Van Deken, tânărul eu care s-a întors la București, cu numele în *escu* și cu O la început sau în mijloc, nimeni nu știa absolut nimic. Unde locuise acesta la mare, mister. Andreiana nu omisese să se adreseze nici Uniunii Artiștilor Plastici; da, i se spusese că pictorul olandez urmează să deschidă o expoziție personală, în sala Simeza, dar abia în octombrie, până atunci dânsul se află în țară „pe cont propriu”, ca turist adică, iar unde anume, cine putea ști?... Poate la mănăstirile din nordul Moldovei. O veche pasiune a sa, își dădu cu părerea funcționara de la U.A.P. Care îi furniza relațiile cerute. Către miezul nopții, Andreiana se deplasă la aeroportul internațional Otopeni. Frunzărirea foilor de declarație vamală o încredință finalmente că numitul Willem Van Deken se îmbarcase ... *A*șadar, olandezul zburase! Al naibii „olandez zburător”!

— Măcar de nu s-ar fi interesat cu atâta asiduitate de

cercetările inginerei Violetei Iliescu!... își încheie raportul, cu un oftat din inimă, Andreiana. Sau măcar *dacă i-am avea amprentele*! Dar și la hotel *Modern*, și la hotel Venus, din Venus, cum e și normal, se făcuse curățenie în camere, nu putem avea nici pe departe certitudinea că un obiect sau altul păstrează impresiunile digitale ale olandezului!

Colonelul Toma îndreptă o privire gravă spre subalternei sa.

— Și ce-ai vrea dumneata, Andreiana? rosti el pe un ton sec. Să cerem intervenția Interpolului, de pildă?

Andreiana nu răspunse.

— E prematur... conchise colonelul. Hm, îți dai seama ce complicații s-ar ivi! Dacă tipul *a furat invenția*, oricum e prea târziu, carnețelul cenușiu a intrat în mâinile unor șnapani de industrie, și tot ce am realiza ar fi să punem mâna pe răufăcător, dar nu să salvăm avuția furată... Aia n-o mai lasă din gheare, fii sigură de asta! Mă întreb însă dacă acel carnet *conține într-adevăr cheia invenției*, și chiar dacă da. Nu cumva o vom omologa și patenta noi înaintea lor... Mi se pare mai plauzibil așa. Dumneata continuă ancheta și dacă, în afara unor ipoteze, căci deocamdată numai asta ai, obții și probe împotriva acestui Van Deken, atunci, da, vom cere sprijinul poliției internaționale...

*

Pe aceste cuvinte ale colonelului Alexandru Toma, pus în situația de a lua o decizie importantă, intră secretara, care anunță:

— Tovarășul locotenent Virgil Stoica vă roagă să-l primiți chiar acum, întrucât are de făcut o comunicare urgentă.

— Să între! spuse colonelul, întunecat.

Apariția locotenentului îi făcu pe amândoi să tresară: și pe colonel și pe Andreiana. Virgil Stoica era pur și simplu de nerecunoscut. Ochii îi erau cuprinși ca de febră, iar când dădu să ia poziția de drepți în pragul cabinetului, se clătină vizibil pe picioare.

— Lasă formalitățile, Stoica! i se adresă colonelul Toma. Vino și ia loc în fotoliu!

Locotenentul Virgil Stoica se lăsă să cadă în al doilea fotoliu din fața biroului.

— Ce s-a întâmplat, Virgile? întrebă Andreiana, care, cunoscând misiunea colaboratorului ei în ultimele 36 de ore, bănuia acum despre ce putea fi vorba.

— Cred că am găsit-o pe laboranta Ecaterina Răducanu... rosti locotenentul Stoica cu glas stins. Moartă, înecată în lacul Pustnicul. Desfigurată – identificarea legală va prezenta dificultăți –, dar sunt convins că ea este...

Făcea eforturi să vorbească limpede, să nu-și trădeze adânca emoție.

— De o zi și jumătate sunt în legătură permanentă cu toate posturile care ar putea descoperi persoane necunoscute... în viață sau nu... I-am raportat tovarășei căpitan Olteanu fiecare demers pe care l-am făcut. Prin ofițerul de serviciu, căci am fost mereu pe teren... Astăzi în zori – am lăsat peste tot numărul meu de telefon de acasă – mi s-a adus la cunoștință că a fost găsită în lacul Pustnicul cadavrul neidentificat al unei fete tinere... Am plecat de urgență acolo. Este cu siguranță Tina Răducanu...

— Fii mai explicit! ceru colonelul.

— Eu am văzut-o o singură dată pe tata asta, dar... am reținut-o foarte bine, tovarășa Andreiana știe... spuse, cu un glas pierit, locotenentul Stoica. Am văzut-o mai demult, adică acum *vreo* două luni, dar i-am reținut foarte bine înfățișarea, fața, părul, corpul, aș putea spune că era o fată cum nu se vede pe toate drumurile. Mi-a rămas întipărită în minte. Moarta de la Pustnicul *este ea*... Chipul fetei e complet mutilat, cel care a ucis-o – căci a fost ucisă, nu încape nicio îndoială! n-a fost un accident, un înec accidental... – a desfigurat-o voit, pentru a nu fi recunoscută...

— Amănunte! Precizări! ceru colonelul Toma, impacientat. Cei de la miliția locală au efectuat ancheta legală? Victima a fost văzută de un medic legist?

— Desigur, tovarășe colonel. Autopsia n-a avut încă

loc, dar medicul legist a afirmat cu toată certitudinea că victima era moartă în momentul în care a fost zvârlită în apă, dovadă că *plutea. A* fost descoperită de un pescar amator care venise să-și arunce undițele când abia se îngâna ziua cu noaptea. Moartea nu se produsese decât cu aproximativ treizeci de ore în urmă... adăugă Virgil Stoica mijind pleoapele.

— S-au făcut fotografii? interveni Andreiana.

— Fotografii?... A! da, s-au făcut, am uitat de ele, și locotenentul Stoica scoase din buzunar un set de fotografii, pe care le puse pe masă. Iată-le!

Oribile erau la vedere acele fotografii ale fetei, atât de frumoasă câtă vreme se aflase în viață!... Presupunând că al ei era cadavrul găsit în lacul Pustnicul, dar era puțin probabil să nu fie al ei. Cu toate acestea, și colonelul, și Andreiana, priviră cu atenție toate acele fotografii de coșmar: sângele rece al profesionistului!

— Ce părere ai, Andreiana?

— Mă tem că este într-adevăr Ecaterina Răducanu, spuse Andreiana. Bineînțeles, trebuie să văd cadavrul, ca să fiu mai sigură...

— *Corpul* este sigur al ei, interveni Virgil Stoica. Un corp superb, cu linii rar întâlnite, dar care acum, când a intrat în descompunere...

Tăcu. Cuvintele sale creaseră o impresie penibilă celorlalți doi, care preferară să se facă a nu fi auzit nimic;

în asemenea termeni, și cu un asemenea patos, nu putea vorbi decât un îndrăgostit.

— Și bineînțeles, reluă ea, va trebui să purcedem la operațiile de identificare necesare. Ne va ajuta mult, iată, această brățară de la mâna stângă a victimei, un model ciudat, reprezentând, se pare, un șarpe, lucrat în stil oriental, arab, aș zice... Din ce material e brățara, Virgile?

— Din argint, și a fost lucrată metaloplastic, în relief... explică locotenentul Stoica.

— N-o purta la mână când am văzut-o pe fată, luni, la institut, preciză Andreiana. Pe la hotel n-a mai trecut, dar poate că o avea în poșetă. Ar fi totuși o șansă ca acest cadavru să nu fie totuși al Tinei Răducanu...

— Iluzorie... mormăi colonelul Toma, care se ridică de la masa sa de lucru. Ei bine, treceți la acțiune, tovarăși, conform planului schițat de dumneata, Andreiana: identificarea, de către voi înșivă și de către persoanele care o cunosc, de aici, dar mai ales de la Brașov și din M... stabilirea relațiilor victimei etcaetera. Să nu vă temeți că veți neglija în felul acesta cazul Violeta Iliescu: cele două crime sunt legate indisolubil, asta e cert! Descoperindu-l pe asasinul Tinei Răducanu, îl veți descoperi totodată și pe al Violetei.

Colonelul rămase tăcut, gânditor, câteva clipe.

— Fiara s-a dezlănțuit... rosti el apoi, cu glasul

coborât. Câinele turbat... Dacă duminică noaptea a acționat oarecum la întâmplare, a lovit poate forțat de împrejurări, de astă dată e limpede că ne aflăm în fața unei crime premeditate: Tina Răducanu era pentru el un martor potențial prea periculos, iată de ce i-a astupat gura cu țărână... Dar în felul acesta se poate repezi, cu mușcătura sa mortală, la încă doi, încă cinci, încă zece martori care s-ar ivi pe parcursul anchetei... Câinele acesta turbat trebuie făcut inofensiv, și asta cât mai repede!

— Am înțeles, tovarășe colonel, rosti Andreiana, ferindu-și însă ochii de privirea șefului ei.

— Ai înțeles, firește... reluă acesta, mai vehement. Ce te rog eu, tovarășă căpitan Olteanu, ce îți *ordon* eu este să nu-ți complici existența cu complexe neîntemeiate! Știu că în clipa asta îți spui că dacă alaltăieri, acolo, la institut, ai fi reținut-o pe fata asta, dacă nu i-ai fi dat ocazia să se facă nevăzută, acum ar mai fi fost în viață... Dar nu o puteai opri *cu forța* de a se duce într-un alt birou să-și aducă lucrurile! Vei rezolva cazul și vei constata că, după ucigaș, această Tina Răducanu este principala vinovată de moartea sa... Deci, fără probleme inutile, fără sentimentalisme... care ți-ar întuneca luciditatea!

O oră mai târziu, Andreiana și Virgil Stoica părăseau Institutul medico-legal. Forfota de trecători și de mașini

de pe Splai și de pe strada Cauzași contrasta flagrant cu atmosfera de cavou, de reculegere și studiu a clădirii din care ieșiseră. Afară, soare violent, zgomot intens, praf; înăuntru, răcoare, aproape frig, tăcere desăvârșită, aer aseptic... De-a lungul întregului ceas petrecut la morgă. În fața cadavrului „tinerei necunoscute”, la discuția purtată de Andreiana cu medicul legist – care, după autopsie, își menținea aserțiunile inițiale: moartea fusese provocată de leziuni ale craniului, nu de înec, și se produsese cu aproximativ treizeci de ore înainte de descoperirea cadavrului –, în timp ce fuseseră executate noi fotografii, locotenentul Virgil Stoica nu scosese o vorbă. Acum, în bătaia puternică a soarelui, fața sa părea să fie scursă de ultimul strop de sânge. Andreiana îl privi lung.

— Ce-i cu tine, băiete?... zise ea... E chiar așa de rău?

Virgil Stoica – și în momentul acela arăta îmbătrânit cu zece ani! – se încruntă.

— Nu, nimic... răspunse el, încercând să zâmbească, dar fu o încercare jalnică de zâmbet. Ei! da, și totuși este... reveni el, răgușit. Tovarășă Andreiana, știți, atunci, la M... când am văzut-o pe fata aceea întâia oară, a fost mai serios decât ați crezut dumneavoastră... Vă amintiți, m-ați luat peste picior... A fost mai serios și decât am crezut eu însumi... M-am îndrăgostit pur și simplu de ea. Ăsta-i adevărul. Mă gândeam la ea tot

timpul, abia așteptam s-o revăd... și... am revăzut-o! Îngrozitor! mai bine să fi aflat că a murit și atâta tot, decât s-o văd... așa...

Andreiana îl privi drept în ochi, grav.

— Asta ne e datoria, băiete! Meseria, dacă vrei...

Capitolul VIII
Logodnicul-fantomă

Încă în aceeași zi, și chiar înainte de încheierea lucrului în schimbul întâi, Andreiana și locotenentul Virgil Stoica se aflau la Combinatul din M... pe care îl regăsiră în același peisaj pitoresc de dealuri bătrâne, adăugând el însuși însă o tonalitate nouă, bărbătească, viguroasă, pământului transilvan de sub Carpați. Cu un as al volanului ca plutonierul Nichita, distanța fu parcursă într-un timp record. Numai că, dacă la București domnea aceeași caniculă din ultimele săptămâni, peste Țara Bârsei se cernea o ploaie măruntă și stăruitoare, ca de toamnă... Un decor potrivit, s-ar zice, pentru veștile funeste pe care le aduceau cu ei cei doi ofițeri de miliție din Capitală și pentru cercetările pe care urmau să le întreprindă!

Ca și cu două luni în urmă, directorul combinatului îi primi numaidecât, și cu aceeași condescendență. Numai că acum era mai întunecat la chip. El își și justifică, de

altfel, atitudinea:

— Mărturisesc că la ultima noastră întrevedere n-am dat prea mare importanță avertismentului dumneavoastră... deși am luat măsurile de rigoare privind sporirea vigilenței, asta se-nțelege... Și iată că inginera Violeta Iliescu!... Între scrisoarea anonimă de atunci și... crimă există o legătură directă, nu-i așa?

— *Crime,* sublinie Andreiana, fără să se explice însă deocamdată. Ați putea chema aici pe șeful personalului, tovarășe director?

— Desigur, conveni directorul și îi ceru secretarei să facă acest oficiu. Dacă am înțeles bine, ați folosit pluralul, ați spus „crime”?

Andreiana scoase din poșeta-servietă un plic cu fotografii, pe care i-l întinse. Directorul luă plicul, scoase teancul de fotografii, își potrivi ochelarii, și când văzu ce reprezentau acestea, avu parcă un șoc, se trase îndărăt pe scaun, ca și cum un pumn l-ar fi izbit în plex.

— Ce sunt astea?... bâigui el. Pe cine reprezintă?!

— Ați putea recunoaște femeia fotografiată, tovarășe director? E vorba de un cadavru, evident.

Directorul se grăbi să îndepărteze de el macabrele poze.

— N-nu... făcu el. Cum s-o recunosc *eu?* De unde și până unde?!

Pe aceste cuvinte intră șeful serviciului personal, un

bărbat corpolent și cu înfățișare blajină, cu siguranță foarte aproape de vârsta pensionării. Se făcură prezentările, după care Andreiana îi întinse lui fotografiile cercetate cu un minut înainte de către director.

Șeful personalului – Voinea, așa se recomandase – le studie rând pe rând, fără reacția de oripilare a directorului.

— Dacă îmi cereți să vă spun cine este femeia asta moartă, spuse el în cele din urmă, vă voi răspunde că nu știu... deși s-ar putea s-o fi cunoscut... Dar fața ei e complet desfigurată.

— Vă înțeleg, tovarășe Voinea. Ne-ați dat un răspuns corect. Oricât de bine ați fi cunoscut-o, fața moartei este într-adevăr de nerecunoscut, asta a urmărit desigur și cel ce a ucis-o... Spuneți-mi, ați putea da un telefon să vă interesați dacă laboranta Ecaterina Răducanu s-a întors de la București și s-a prezentat la serviciu?

Amândoi, și șeful personalului, și directorul, îndreptară spre ea priviri grave, neliniștite.

— Nu e nevoie să mă interesez, spuse el cu glasul coborât, m-am interesat dinainte. Nu, nu s-a prezentat la serviciu. Întrucât inginerul Breazu a venit astăzi de dimineață, mi-am dat seama că ea nu mai putea fi reținută la București, la institut... Eu mă gândisem la un act de indisciplină, care sunt foarte rare la noi în

combinat, dar acum...

Ea este?...

Andreiana nu răspunse imediat.

— Din nefericire, avem toate motivele să credem că da... Dar, firește, suntem obligați să procedăm la identificarea legală...

Directorul se ridică de la masa și porni să măsoare cu pași mari cabinetul.

— E nemaipomenit! Nemaipomenit!... repetă el de câteva ori printre dinți. Două crime mârșave, la distanță de câteva zile... Inginera Iliescu, iar acum fata asta... Eu, credeți-mă, oricum n-aș fi putut recunoaște cadavrul, o cunosc destul de vag pe fata asta, e o simplă laborantă, cred că am dat ochii cu ea, vizitând laboratorul, dar de vorbit n-am vorbit niciodată...

— E normal, tovarășe director, îl liniști Andreiana, înțelegem foarte bine cum stau lucrurile... Se întoarse spre șeful personalului. Deși nu va fi un moment plăcut pentru nimeni, va trebui să arătăm aceste fotografii și acelora care au cunoscut-o mai bine pe Ecaterina Răducanu, presupusa victimă. Nu mă gândesc neapărat la colegii săi de la laborator, ci mai degrabă la rude și la prietene... cu care să fi fost împreună, să zicem, la ștrand... fiindcă, din păcate, așa cum ați constatat, *corpul* poate fi mai ușor recunoscut decât fața... Știți cumva unde locuia Tina Răducanu? În M... la Brașov, de unde

făcea naveta? Trebuie să fie menționat în dosarul ei.

Șeful personalului răspunse cu o remarcabilă promptitudine:

— Părinții ei locuiesc în satul Pajura, la vreo 30 de kilometri de aici, se ducea acolo la sfârșit de săptămână. Aici, în M... Tina Răducanu era cazată la căminul de nefamiliști al combinatului, într-un dormitor pe care îl împărțea cu două fete.

— A! bine! Deoarece dormeau în aceeași încăpere, se dezbrăcau și se îmbrăcau fără să se jeneze una de alta, ca între fete... Fiți amabil, tovarășe Voinea, și aflați cu cine locuia în dormitorul comun Tina Răducanu!

Șeful personalului răspunse și de astă dată la fel de prompt:

— Până acum trei luni a împărțit camera cu Maria Vintilă de la laboratorul nr. 4 și Kerekes Eva de la grupul social; apoi a făcut schimb de cameră cu Ileana Dudaș care era verișoara Mariei Vintilă și își împărțea camera cu Viorica Mărghinișan, operatoare la secția de azotat de amoniu ca și Ileana Dudaș și cu Mitzi Heidel, dactilografă. Le chem acum pe cele cinci fete.

Andreiana și Virgil Stoica îi aruncară o privire admirativă; șeful personalului nu se putea spune că nu-i cunoștea pe oamenii pe care îi avea în evidență – se putea spune că îi avea și în inimă, de vreme ce îi știa atât de bine!

— N-am vrea să-l deranjăm în continuare pe tovarășul director, l-am deranjat și așa destul... spuse Andreiana.

— Nu face nimic! se grăbi s-o asigure directorul. Îmi dau seama cât de importantă e ancheta dumneavoastră, așa, că...

Șeful personalului interveni, cu glasul său blajin și grav:

— Mai bine ar fi în biroul meu... Fetele s-ar intimida, s-ar fistici dacă s-ar vedea aici, în cabinetul tovarășului director...

Andreiana și Virgil Stoica se ridicară.

— Da, ar fi mai bine, vă mulțumim, tovarășe Voinea, îi zâmbi Andreiana. Încă o întrebare, tovarășe Voinea, dumneavoastră, care, după cum am văzut, sunteți atât de apropiat de oameni, știți probabil că Tina Răducanu era logodită...

— Da, am auzit.

— Știți cumva cu cine? Poate cu vreun tânăr din combinat?

Șeful personalului depărtă brațele a regret.

— Asta nu v-aș putea spune... Pot zice că toate fetele din combinat țin la mine... de ce n-aș recunoaște? ca la un tată, să zicem, dar nu-mi mărturisesc chiar toate problemele lor de inimă... Nu, nu știu.

*

Cele cinci tovarășe de dormitor ale Tinei Răducanu: Maria Vintilă, Kerekes Eva, Ileana Dudaș, Viorica Mărghinișan și Mitzi Heidel aveau priviri speriate și stăteau pe scaune, în biroul șefului personalului, apropiate una de alta ca niște pui de găină ce se trag către aripa cloștei când sus, în tăria cerului, un uliu, punct abia vizibil pe boltă, se rotește deasupra lor amenințător. Degeaba le zâmbea prietenește Andreiana – un căpitan de miliție femeie, auzi dragă! – și, tânărul acela chipeș, seducător – că ele tot speriate rămâneau. Speriate... și curioase la culme: de ce or fi fost aduse acolo, la cadre?! Ce putea avea miliția cu ele?!

Andreiana se decise să deschidă discuția:

— Fetelor, ați locuit pe rând, în același dormitor, la căminul de nefamiliști al întreprinderii, cu Tina Răducanu. Așadar, se poate spune că sunteți, toate cinci, prietene apropiate, nu?

Răspunsul veni surprinzător de lipsit de convingere:
– Mda...

— Suntem, de ce n-am fi?

— Da, desigur...

Andreiana le luă din scurt:

— Uite ce este: spuneți deschis ce aveți să-i reproșați! De ce aveți un dinte împotriva ei? Fiindcă aveți, să nu spuneți că nu! Discutăm foarte serios, așa că vă invit să dezvăluiți motivele pentru care nu vă considerați

prietene cu colega voastră de cameră!

Câteva proteste slabe, ezitări, tărăgăneli... Era nevoie de răbdare, și Andreiana avu, vreo două sau trei minute. După care răspunsurile începură să curgă șuvoi:

— E o închipuită! Se ține cu nasul sus!

— Se crede grozavă pentru că, la anul, va da admiterea la Chimie. S-a pregătit, e drept, dar se și vede intrată la facultate, parcă e așa simplu! mai vedem noi!...

— Nu stă de vorbă cu noi, când noi cântăm sau spunem bancuri, ea rămâne întinsă pe pat, cu nasul în carte...

— Nu merge niciodată cu noi la dans sau la cinema, la cofetărie...

Ceea ce niciuna nu spunea – niciuna din fetele acelea urâțele, care nu aveau decât grația atât de efemeră a primei tinereți, și aceea putându-le fi acordată doar cu indulgență, era că musteau de invidie față de Tina, nu pentru problematica ei intrare la facultate – își spuneau, deși gur, că dacă s-ar pune și ele pe carte, ar intra și ele – ci pentru frumusețea sa excepțională; iar natura nu poate fi corectată sau combătută...

Una dintre fete – Andreiana îi reținuse numele: Ileana Dudaș – aruncă cu venin:

— Mai ales de când s-a logodit, ne tratează pur și

simplu cu dispreț, ce mai, se crede regina Castiliei[27]... sau Maria Antoaneta[28]...

Andreiana prinse ocazia:

Așa! „De când s-a logodit”! S-a logodit – cu cine? în chip surprinzător, nu urmă niciun răspuns. Locotenentul Stoica interveni:

— Lucrul acesta e foarte important. Cine este omul cu care s-a logodit? Chiar dacă nu-l cunoașteți, trebuie să-i știți numele.

Din nou tăcere. În sfârșit, aceeași Ileana Dudaș zise cu acreală:

— Face pe secretoasa. N-a vrut niciodată să ne spună cine e dumnealui! zicea că o să ne invite la nuntă, și atunci o să-l cunoaștem...

Spunea adevărul, nu încăpea nici-o îndoială. Și după figurile celorlalte fete, era evident că nici acelea nu știau de cine era vorba. De ce o fi tăinuind Tina numele logodnicului față de colegele sale de dormitor?...

Andreiana schimbă subiectul. Alese din setul de

---

[27] Isabela I a fost Regina Castiliei și Leonului. Ea și soțul său Ferdinand al II-lea de Aragon au adus stabilitatea ambelor regate care au devenit bazele unificării Spaniei. Mai târziu, cei doi au pus bazele fundației pentru unificarea politică a Spaniei realizată de nepotul lor, Carol Quintul.

[28] Maria Antonia Iosefa Iohanna de Habsburg-Lorena, cunoscută în istorie sub numele de Maria Antoaneta, s-a născut arhiducesă de Austria, mai târziu devenind regină a Franței și a Navarei. La vârsta de 15 ani s-a măritat cu Ludovic al XVI-lea al Franței, devenind apoi mama „delfinului pierdut” Ludovic al XVII-lea.

fotografii pe aceea care reprezenta, ca detaliu mărit, brățara de la mâna cadavrului și le-o întinse celor patru fete:

— Brățara aceasta aparține Tinei Răducanu?

Cele patru fete priviră cu atenție, cu nesaț, s-ar spune, fotografia, aplecate una peste umărul celeilalte. Răspunsul veni fără echivoc:

— Nu! N-am văzut niciodată s-o fi purtat!

— Niciodată! Poate a cumpărat-o acum, când a fost la București, acolo se găsesc lucruri mai de soi ca la noi...

— Nu cred... *Tinei nu-i plac bijuteriile*... N-am văzut-o niciodată purtând vreuna; nici pe asta, nici vreo altă brățară sau vreun colier, nici măcar o broșa sau un inel. Spunea că e logodită, dar nu purta verighetă!...

Observația era, din nou, a Ilenei Dudaș. Și corespundea adevărului. Andreiana nici când o văzuse *vie* nu reținuse ca fata să fi purtat verighetă, iar asemenea amănunte nu le scapă îndeobște femeilor...

— Fetelor, suntem nevoiți să vă comunicăm un lucru foarte trist...

Și Andreiana le spuse despre ce era vorba: în împrejurimile Bucureștiului, fusese descoperit într-un lac cadavrul unei fete. Le va arăta mai multe fotografii. Ele sunt rugate să spună dacă, după părerea lor – ținând seama că o cunosc pe Tina Răducanu nu numai după față, ci și după corp... –, cadavrul este sau nu al Tinei,

care de altfel este dată dispărută de mai multe zile...

Cele patru se apropiară codindu-se de masa de lucru a șefului personalului, pe care Andreiana etalase cele vreo zece fotografii. Un moment de stupoare. Altul de oroare, însoțit de exclamații de groază și chiar de plânsete. În sfârșit, unul de reculegere. După care, răspunsul veni hotărât, mult mai hotărât decât la întrebările anterioare:

— Da, e Tina!

— Absolut sigur!

— Tina este...

Singura care se abținu la început, dar apoi dădu și ea din cap, fu Ileana Dudaș, o fetișcană slăbuță, cu aspect de mâță; poate din timiditate, poate fiindcă o cunoștea mai puțin bine pe Tina Răducanu.

— După ce ați recunoscut-o?

Din nou, răspunsul veni într-un cor unanim:

— După corp, i-l cunoaștem bine... După brațe... După mâini... După picioare, numai ea avea gleznele astea subțiri...

Tot Viorica Mărghinișan fu cea care veni cu un amănunt mai precis:

— Vedeți alunița aceea de deasupra șoldului?... E a ci, tovarășă căpitan!

Andreiana strânse fotografiile de pe birou și le introduse la loc în plic.

— Vă mulțumesc, fetelor, spuse ea. Asta e tot. Știți, în asemenea cazuri, legea prevede obligativitatea identificării cât mai sigure a cadavrului; pentru asta v-am chemat. Bună ziua!

Dar, în timp ce fetele dădeau să iasă pe ușă. Se răzgândi.

— Tovarășă Ileana Dudaș, spuse ea, fii drăguță și mai rămâi un moment... Ia loc!

Îl luă deoparte pe locotenentul Virgil Stoica:

— Du-te la căminul nefamiliștilor și cercetează cu atenție lucrurile personale ale Tinei Răducanu. Nu știu ce vei găsi printre ele, dar eu aș vrea grozav să descoperi fotografia unui băiat, mă rog, bărbat, singur sau împreună cu ea... ai înțeles, logodnicul... Ia-l ca martor pe omul acela cumsecade, șeful personalului, și pe încă cineva pe care ți-l va indica dânsul. Poftim și mandatul de percheziție, am avut grijă să-l procur încă de la București...

Locotenentul Stoica plecă, iar Andreiana reveni la Ileana Dudaș, care aștepta calmă, pe scaunul pe care se așezase.

— Mă înșel eu, i se adresă Andreiana, sau mai aveai ceva să-mi spui... dar nu de față cu celelalte fete?

Avea acum răgazul s-o studieze mai bine. Ileana Dudaș, prietena – dar neapărat în ghilimele! a Tinei Răducanu, era scundă, slabă, fără șolduri, fără sâni, cu

tenul smead, cu bărbia spuzită de coșuri, cu părul lins, nici lung nici scurt, pământiu, destul de rar și gras. Vârsta? Incertă, deși trebuia să fie încă foarte tânără.

— N-aveam nimic altceva de spus decât că pe mine, personal, nu m-a mirat ce i s-a întâmplat Tinei...

— De ce?

Ileana Dudaș își subție buzele. Ochii i se întunecară.

— Față de *miliția noastră,* sunt datoare să spun tot ce știu și chiar tot ce cred, nu-i așa?... Inginerul Marius Breazu a plecat la București împreună cu Tina și s-a întors singur... Asta nu vă spune nimic?

Andreiana nu răspunse, o lăsă pe Ileana Dudaș să-și continue singură demonstrația; găsi de prisos să-i atragă atenția că unui anchetator nu i se pun întrebări, ci întrebările le pune el!

— Tovarășul inginer Breazu era îndrăgostit nebunește de Tina, urmă Ileana Dudaș, după ce așteptă zadarnic, câteva clipe, un cuvânt din partea Andreianei. Îi face curte de multă vreme. Adică, i-a făcut... Dar ea era îndrăgostită de altul, era moartă după el! Pricepeți?...

Din nou, niciun răspuns.

— Și brățara?! ridică glasul Ileana Dudaș, brusc enervată. Unde ați văzut dumneavoastră, la noi, asemenea bijuterii... speciale?! Inginerul Breazu a fost acum cinci-șase luni la Paris și Bruxelles, într-o

delegație. Absolut sigur că a adus de acolo brățara... și i-a dăruit-o Tinei, după care i se scurgeau ochii, n-aveți idee ce topit era după ea!

Andreiana întreba:

— Ce te face să fii atât de sigură că inginerul Breazu era îndrăgostit de Tina Răducanu?

— Ei bine, când s-a constituit laboratorul nr. 7, tovarășa inginer Iliescu m-a propus pe mine ca laborantă, aveam și mai multă experiență, mai lucrasem cu dânsa... Dar tovarășul inginer Breazu a ținut morțiș s-o ia pe Tina în colectiv, înțelegeți de ce... Ș'apoi, i-am văzut, și nu o dată, la Brașov, împreună: la cofetărie, la restaurant, la concerte... E drept că Tina era întotdeauna însoțită de câte o prietenă, dar asta numai așa, ca „paravan”...

— Dumneata, Ileana, n-ai fost cumva îndrăgostită, mai demult, de inginerul Marius Breazu?... întrebă Andreiana încetișor.

Ileana Dudaș îi aruncă anchetatoarei o privire de gheață.

— Eu?! dar cum vă puteți gândi la așa ceva, tovarășă căpitan!...

— Lașă, nu te supăra, Ileana... Și chiar nu știi cine ar putea fi *logodnicul* Tinei?

Ileana Dudaș privi într-o parte.

— Nu, nu știu.

Andreiana oftă, obosită.

*

Așteptându-l pe inginerul Marius Breazu, căruia i se comunicase telefonic că e convocat în biroul șefului personalului, pentru o convorbire cu ofițerul din miliția judiciară care ancheta tentativa de crimă asupra colegei lui, Andreiana aproape că regreta că va trebui să se refere, în discuția cu șeful colectivului de inventatori ai anticorozivului, la bârfelile culese din gura complexatei laborante de la secția de azotat de amoniu. Dar n-avea ce face, niciun indiciu, chiar luat cu neîncrederea cea mai firească, nu trebuia ignorat...

Inginerul Marius Breazu se dovedi a fi un bărbat nu mai în vârstă de 32–33 de ani, înalt, bine făcut, de o eleganță sobră. Strânse mâna Andreianei și luă loc în fața ei, așteptând întrebările.

— Ar fi trebuit să ne întâlnim încă la București, tovarășe inginer Breazu, dar ancheta mi-a luat timp, iar dumneavoastră v-ați reîntors la combinat...

— Eram obligat să mă reîntorc aici, tovarășă căpitan. Treburi urgente îmi reclamau prezența. Presupun că m-ați chemat în legătură cu nenorocirea care s-a întâmplat...

— Cu nenorocirile, tovarășe Breazu!

— Adică cum? Nu înțeleg.

— Din nefericire, între timp a survenit o *a doua crimă*...

Vreți să priviți aceste fotografii și să-mi spuneți dacă recunoașteți cadavrul pe care-l înfățișează?

Aerul doar mirat al inginerului o făcu pe Andreiana să se întrebe dacă acesta, între timp, prin canalul misterios care răspândește asemenea vești sinistre, nu aflase de a doua întâmplare sângeroasă; dar nu, el părea să nu știe nimic. Marius Breazu luă în mână teancul de fotografii, pe care și le trecu pe sub ochi pe rând. Nu văzuse nici jumătate dintre ele, când puse fotografiile pe birou și declară, emoționat:

— E Tina, nu încape niciun dubiu! Cum e posibil așa ceva?

Andreiana marcă o pauză:

— Nu v-am încunoștiințat pe cine bănuim noi că reprezintă fotografia... Fața moartei este, după cum observați, de nerecunoscut. Ce vă determină să afirmați cu atâta siguranță că este vorba de Tina Răducanu?

Marius Breazu răspunse simplu:

— Totul... începând cu brățara!

— Vreți să vă explicați, tovarășe inginer?

— O asemenea bijuterie, deși presupun că e argint, nu se întâlnește pe toate drumurile! Se pare că e de proveniență asiatică, în orice caz în stilul artei antice indiene, chiar dacă e lucrată recent, mă pricep puțin, ca amator... Ei bine, *am văzut-o* într-o zi la mâna Tinei, nu poate fi vorba de vreo confuzie...

Andreiana îl privi drept în ochi pe inginer.

— Nu cumva i-ați făcut-o *chiar dumneavoastră* cadou?...

Marius Breazu o săgetă cu privirea:

— Poftiți?...

— Ce raportul! existau între dumneavoastră și Tina Răducanu? Aș dori un răspuns absolut sincer...

Inginerul Breazu nu răspunse imediat. Se vedea bine că nu-și crede urechilor; era prea inteligent ca să nu descifreze, îndărătul întrebării aparent convenționale, un larg subtext de aluzii și suspiciuni grave.

— Relații de serviciu, tovarășă, răspunse el apoi, potrivindu-și instinctiv nodul cravatei elegante. Tina Răducanu lucra ca laborantă în colectivul de cercetători condus de mine. Își îndeplinea îndatoririle nici mai bine nici mai rău că oricare altă laborantă...

Dar Andreiana nu era dispusă să abandoneze prea repede subiectul.

— Era o femeie deosebit de frumoasă, întâmplător am văzut-o și în viață, nu numai... – și Andreiana avu un gest al mâinii, de consternare, spre fotografiile risipite pe masă. N-ar fi nimic neobișnuit dacă dumneavoastră, bărbat tânăr, v-ați fi îndrăgostit de ea, deși sau poate tocmai fiindcă vă ora subalternă...

— Câte femei frumoase nu se văd pe ecran, ricană[29] Marius Breazu. Asta nu înseamnă că am fost vreodată îndrăgostit de una dintre ele, că milioanele de bărbați care le văd pe micul sau marele ecran fac o pasiune pentru ele! Astea sunt copilării...

— Mi s-a spus, continuă Andreiana, că, inițial, urma să fie cooptată în colectivul de cercetători o altă laborantă. Inginera Iliescu o prefera pe fata aceea, dar dumneavoastră ați insistat să fie adusă Tina, fapt ce a fost interpretat ca o dovadă că erați îndrăgostit de ea...

— Ei bine, vreți să știți care e realitatea? spuse răspicat inginerul Breazu. Laboranta pe care voia s-o aducă Violeta Iliescu era o fată bezmetică... o exaltată, nu zic că nu era bine pregătită profesional, dar se ținea de nu știu câtă vreme de capul meu, îmi făcea ochi dulci. Îmi scria bilețele de amor... O astfel de pacoste îmi trebuia mie în laborator?! Așa că dacă am insistat în problema laborantei, am insistat ca să nu fie adusă fata aceea, Ileana și nu mai știu cum. Ecaterina Răducanu sau oricare alta, mi-era totuna!

„Explicația e plauzibilă”, conveni Andreiana în sinea ei. Cu toate astea, trebuia să continue discuția, ca să nu zică interogatoriul, pe aceeași linie de dramoletă bulevardieră...

---

[29] A râde batjocoritor, a rânji.

— Se mai pretinde că ați fost împreună cu Tina Răducanu la cofetării, la restaurante, la concerte... în Brașov, bineînțeles. Ceea ce n-ar dovedi tocmai „raporturi stricte de serviciu”, trebuie să recunoașteți... Ați fost văzut, împreună cu Tina, în repetate rânduri.

De astă dată, Marius Breazu își ieși din fire:

— Eu, *cu Tina?!* strigă el. Ah! ce calomnie!... Și ce concluzii trag prețioșii dumneavoastră martori, mai precis acești calomniatori? Că Tina era amanta mea, nu-i așa, că am lăsat-o poate gravidă și, ca să scap de ea, am ademenit-o la București, într-un loc pustiu, și i-am. Făcut de petrecanie?... Asta susțin, nu-i așa?!

— Dacă fata ar fi fost gravidă, s-ar fi constatat la autopsie... zâmbi Andreiana. Nu, se avansează cu totul altă versiune: că Tina respingea dragostea dumneavoastră înfocată, că îl iubea pe un alt bărbat, cu care era de altfel logodită, și că atunci, dumneavoastră, din gelozie oarbă, din exasperare, din mai știu eu ce...

— ...am tăbărât asupra ei, ca o bestie sanguinară, și nu numai că am omorât-o, dar am și mutilat-o în halul acesta!... Scuzați-mă, tovarășă dragă, dar aveam o părere mult mai bună despre miliția judiciară, nu-mi imaginam că poate lua în serios asemenea idioțenii!...

Zâmbetul, evident ironic, dispăru de pe fața Andreianei.

— Nu e momentul cel mai potrivit pentru sarcasme,

tovarășe inginer! Două colege ale dumneavoastră au căzut victimă unui asasin fără scrupule, care a acționat, așa cum spuneți, ca o bestie... Acest om trebuie găsit fără întârziere și făcut inofensiv: el ar putea ucide în continuare, iar cei vizați în primul rând ar fi cei care știu câte ceva despre el și despre cele două crime; printre aceștia v-ați putea număra și dumneavoastră.

Cum Marius Breazu dădea să spună ceva, Andreiana îl opri printr-un gest.

— Îndrăgostit sau nu de Tina Răducanu, amant al ei sau respins de ea, ar fi stupid, într-adevăr, să-mi închipui că mă aflu în fața unei drame pasionale. Și știți de ce? Fiindcă e cu totul limpede că aceasta a doua crimă este indisolubil legată de prima... Or, un om îndrăgostit de o femeie în așa măsură încât o ucide, nu poate fi îndrăgostit concomitent și de alta, cu intensitatea care să ducă la crimă... Nu, aceste două crime au un substrat comun, *un mobil comun,* care e departe de a fi pasiunea, gelozia, răzbunarea...

Acum, Marius Breazu asculta numai ochi și urechi.

— Voi fi foarte sincera cu dumneavoastră: fără să anticipez asupra concluziilor anchetei, sau anchetelor, cea mai verosimilă mi se pare ipoteza după care mobilul celor două crime este legat de *invenția* în curs de perfectare în laboratorul pe care îl conduceți...

Inginerul Breazu își drese glasul, dar tot răgușit vorbi:

— Și atunci, nu-i așa, primii suspecți am fi noi, cei care lucrăm în colectivul respectiv... Iar eu, ca șef al colectivului, primul dintre primii...

Bine, măcar, că inginerul gândea din nou logic, că redevenise permeabil, la argumente!

— Da, confirmă Andreiana fățiș. Totuși, primii suspecți sunt chiar Violeta Iliescu și Ecaterina Răducanu...

— Nu înțeleg...

— O subtilitate criminalistică, tovarășe Breazu; victima este adesea cea dintâi vinovată de moartea ei... în cazul de față, să zicem, amândouă victimele ar fi putut fi implicate, laolaltă cu alte persoane, firește, într-o acțiune criminală până la un punct *nesângeroasă*, dar care, într-un moment critic, a cerut „lichidarea" unuia sau a mai mulți membri din grup... Ca să spunem lucrurilor pe nume, o acțiune de spionaj economic. Și iată cum un paradox victima culpabilă, devine inteligibil...

Marius Breazu zâmbi strimte:

— Și printre „celelalte persoane" m-aș putea' număra și eu, asta vreți să insinuați?

Andreiana îl privi mirată:

— Da, bineînțeles. De ce nu?... Tot ce v-am expus e o simplă ipoteză de lucru, printre altele, dar trebuie să conveniți că nu îmi este îngăduit să fac abstracție de ea...

Replica inginerului o cam dezamăgi pe Andreiana» – Acesta se ridică de pe scaun, cu un aer solemn, și proferă:

— Ei bine, pot să vă informez, stimată tovarășă, că nu am participat la nicio acțiune criminală de spionaj economic și nici la uciderea celor două nefericite colege ale mele!

— Presupun că sunteți dispus să vă dați și cuvântul de onoare în acest sens... Vă previn că nu mă impresionează asemenea „argumente”... Prefer să-mi *dovediți* că nu sunteți implicat în acțiunea de spionaj economic și în cele două asasinate...

Marius Breazu bătu violent cu palma în masă.

— Nu!! strigă el. Nu, în niciun caz! Nu eu sunt obligat, să-mi dovedesc nevinovăția, ci dumneavoastră să probați vinovăția mea! Vă somez s-o faceți, și încă imediat!

Andreiana îl măsură din cap până-n picioare.

— Stați jos și calmați-vă, tovarășe Breazu, spuse ea pe un ton blajin. Nu v-am acuzat de nimic, liniștiți-vă! Ca om de știință, ar trebui să înțelegeți mai bine decât alții valoarea unei *ipoteze*... Cum procedați dumneavoastră, chimist fiind, ca să verificați o ipoteză? Procedați la o experiență, nu-i așa? Care o infirmă sau îi acordă *o șansă* de a fi confirmată ulterior, definitiv. Ei bine, noi criminaliștii, avem de asemenea o metodă, dacă nu

infailibilă, foarte eficace: îi cerem unui suspect să relateze cum și-a petrecut timpul în care a avut loc acțiunea criminală; să-și probeze alibiul, adică. În consecință, tovarășe Breazu. Și precizez că nu vă acuz de nimic, vă rog și pe dumneavoastră să-mi spuneți cum v-ați petrecut timpul în București, pe cât posibil oră cu oră, din momentul sosirii, sâmbătă, și până la cel al plecării...

Inginerul Marius Breazu se întunecă la față mai tare decât cu câteva minute în urmă, când i se păruse că se află în fața acuzației directe de crimă.

— Regret, dar nu vă pot satisface curiozitatea... spuse el. Deși, firește, îmi dau seama că ar fi foarte important pentru mine să am ceea ce dumneavoastră numiți „un alibi perfect”... Dar refuz s-o fac.

Andreiana se uită la el câteva clipe în tăcere, ca la un copil rău și încăpățânat.

— Pe un anume Dan Deleanu, din Câmpina, îi cunoașteți? întrebă ea pe neașteptate. De profesie tehnician silvicultor.

— Și frate vitreg al Violetei Iliescu, încuviință posomorât Marius Breazu. Da, am avut neplăcerea să-l cunosc. Mi l-a prezentat Violeta, cu nu știu care prilej. Un tip grețos! într-o zi, mă trezesc cu el acasă, că îmi aduce, plocon, o damigenuță cu niște țuică de la țară și că îmi cere o mie de lei împrumut, cu nu știu ce pretext.

I i-am dat, din considerație pentru sora sa, care mi-a și restituit banii, de îndată ce a aflat povestea. Asta nu l-a împiedicat să vină și a doua oară, să-mi propună să-mi amaneteze nu știu ce obiecte, de aur, așa pretindea; l-am refuzat categoric... Asta e tot ce știu despre individul de care m-ați întrebat. Dar nu văd ce legătură poate fi între *mine* și escrocul acela!

— Exact ca și dumneavoastră, Dan Deleanu refuză și el să-și „probeze alibiul” pentru seara de duminică, când a fost violentată sora sa vitregă, el aflându-se de asemenea în București... Susține că s-ar fi aflat într-o „companie galantă” și că „onoarea” îl împiedică să facă public numele doamnei sau domnișoarei...

— El și onoare!... pufni Breazu, disprețuitor.

— Nu-i așa că e pueril? surise Andreiana. Dar la fel de pueril e și refuzul dumneavoastră, tovarășe Breazu. De altfel, pot să vă asigur de discreția mea... în măsura posibilului...

Inginerul Breazu se dovedi același om rațional și cedă. Își dădea seama că nu va putea refuza la infinit să răspundă la acea întrebare simplă: cum și-a petrecut timpul în zilele cât a stat la București? Va fi chemat și la miliția locală, și la procuratură, cine știe pe unde încă. Ideea arestării i se părea aberantă... dar oricum s-ar creea o proastă impresie la combinat, la institut, la minister, când se va afla. Ei bine, aflându-se odată la

Brașov și întâlnind-o întâmplător pe Tina Răducanu, care era însoțită de o prietenă la fel de frumoasă ca și dânsa, dar alt gen de frumusețe, le invitase pe amândouă la cofetăria *Aro*, apoi la *Cerbul Carpatin*... Da, se îndrăgostise în cele din urmă, dar nu de Tina, ci de prietena acesteia, cu care continuase să se vadă, și în câteva rânduri, aceasta venise la întâlnire însoțită de Tina; nu ea era „paravan" pentru Tina, ci invers... El se și supărase o dată și îi ceruse să nu mai vină la întâlniri cu „suita"! Ei bine, cu această prietenă – și dacă îi dă totuși în vileag numele; Cici Stamate, actriță – este fiindcă în toamnă se vor căsători... Cu dânsa își petrecuse tot timpul în București, cu excepția orelor cât fusese la Institutul de cercetări chimice și la minister. Avuseseră două camere alăturate la hotel *Veneția* (dar de fapt nu utilizaseră decât una singură...), se plimbaseră prin oraș, făcuseră cumpărături. Merseseră la spectacole, luaseră masa împreună...

— Ei! Vedeți?... zâmbi Andreiana. Vedeți ce simplu a fost, ce preț are sinceritatea?... Vă promit încă o dată toată discreția, nici măcar nu vă voi verifica „alibiul" prin declarația viitoarei dumneavoastră soții, decât într-un caz extrem. Pentru moment mă mulțumesc cu cuvântul de onoare pe care mi-l dați...

— Într-un caz extrem, adică dacă alte indicii mă vor desemna vinovat de cele două crime? întrebă Marius

Breazu, zâmbind și el, cu ușurarea omului care nu mai are nimic de ascuns. În cazul ăsta pot dormi liniștit!

— Bineînțeles! Totuși încă o întrebare; mai exact două: cu ce ocazie ați văzut brățara la mâna Tinei? Știți cine este, cine era logodnicul fetei?

— La prima întrebare vă pot răspunde: odată, când Cici a venit din nou însoțită de Tina – ne duceam la un concert simfonic – am remarcat brățara, era și greu să treacă neobservată și, în afară de asta, n-o mai văzusem niciodată pe laboranta mea purtând podoabe de felul ăsta, nici la serviciu, nici în oraș. Am întrebat-o de unde o are, mi-a răspuns că de la logodnicul ei, dar a refuzat să și-o scoată de la mână, ca s-o pot vedea mai bine... Nici nu era locul și momentul de altfel, ne aflam în foaierul sălii de concert, în pauză... Cred că și-a pus brățara fiindcă urma să se întâlnească în seara aceea cu acel logodnic al ei. După concert am invitat-o și pe ea la restaurant, dar a refuzat, a plecat singură.

— Și cine era acel „logodnic” nu știți?

— Nu, nici n-am întrebat-o vreodată: o dovadă că nu mă interesa viața particulară a Tinei, despre care gurile rele afirmă că eram „îndrăgostit nebunește”... Dar cred că Cici știe. Erau foarte bune prietene, de multă vreme – sunt originare din același sat de munte, Pajura – și nu cred să fi avut secrete una față de alta...

*

Soarele cobora spre asfințit când mașina condusă de plutonierul Nichita porni să urce serpentinele unei șosele vicinale[30], care ducea la câteva mici așezări pierdute prin coclaurile munților. Ciudat lucru, deși jos, în podișul Țării Bârsei, ploaia măruntă nu înceta învăluind câmpurile și satele într-o pâclă fumurie, aici cerul se spărsese, strălucind proaspăt, într-un albastru intens, bătut de razele ca de proiector puternic ale soarelui. Și aici plouase în cursul zilei, cetinile brazilor sclipeau de apă cristalină, pajiștile erau ude. Mașina urcă vitejește serpentinele. Pe câteva pante însă, motorul trebui să-și încordeze toate forțele.

Pajura se dovedi a fi o localitate minusculă, aproape un cătun, numărând nu mai mult de o sută – o sută cincizeci de *fumuri,* risipite pe costișe abrupte, ascunse printre perdele de copaci înalți și bătrâni, fagi și brazi. Casa părintească a Tinei Răducanu era, în comparație cu topografia neobișnuită a satului, cea mai izolată dintre toate, undeva la margine – până la cea mai apropiată clădire vecină era distanță de câteva bune sute de metri. Foarte aproape, la o azvârlitură de praștie, se afla cimitirul satului, și drumeagul care ducea într-acolo trecea chiar prin fața casei în care locuise Tina. Pesemne că străbunicii Tinei Răducanu

---

[30] Care leagă localități rurale vecine.

ridicaseră casa, judecând după bârnele foarte vechi, înnegrite și acoperite de mușchi în partea dinspre miazănoapte, și după acoperișul din șindrilă foarte veche și ea, prin care poate că, la o ploaie mai stăruitoare, apa pătrundea în pod. În spate, se vedea o grădină în care creștea un porumb înalt și vârtos, niște straturi cu ceapă, usturoi, fasole și o postată cu cartofi, toate destul de bine îngrijite. Iar florile din față, mușcate, crăițe, ochiul-boului, cârciumărese și tufe de busuioc printre ele, păreau a fi întreținute de o mână iubitoare, dând un farmec anume bătrânei case de lemn ce stătea să se năruie.

Când mașina opri în fața porții, trei oameni o și așteptau în drum, foarte intrigați; auziseră desigur de departe zgomotul motorului, iar trecerea unui automobil pe acel drumeag, care se înfunda la poarta cimitirului, trebuie să fi fost un adevărat eveniment. Andreiana și Virgil Stoica coborâră simultan din mașină, apoi coborî și plutonierul Nichita. Cei trei, care erau două femei și un bărbat, mai degrabă între două vârste decât bătrâni, îmbrăcați pe jumătate țărănește, pe jumătate în straie de oraș, rămaseră neclintiți.

— Bună ziua! îi salută Andreiana și întinse mâna uneia dintre cele două femei. Sunteți părinții Ecaterinei Răducanu, nu-i așa?

Dar mâna sa rămase întinsă, deși femeia căreia i-o

întinsese o privea totuși cu un aer prietenos și cuviincios! în sfârșit, după o așteptare stingheritoare, se dădu mai aproape cea de-a doua femeie, care i-o strânse, nu înainte de a-și șterge propria mână cu șorțul.

În aceeași clipă, Andreiana înțelese; ceilalți doi, și femeia, și bărbatul, erau orbi! Deși aveau ochii larg deschiși, niște ochi mari și frumoși, verzi femeia, căprui bărbatul, care priveau însă cu o fixitate neliniștitoare. Și o undă de milă o cuprinse.

Se prezentă, îi prezentă și pe însoțitorii săi, dar nu avu inima să le comunice dintr-odată tristul motiv al prezenței lor acolo.

— Suntem îngrijorați de soarta Tinei, explică ea, știți, a fost zilele acestea într-o delegație la București... și nu s-a mai întors la hotelul unde a tras, lucrurile i-au rămas acolo... La serviciu nu s-a prezentat, ne-am gândit că o fi venit direct la părinți...

Nici* nu se gândea să le arate fotografiile victimei descoperite în lacul din pădurea Pustnicul; doi dintre oamenii aceia erau orbi, a doua femeie, despre care aflaseră că e mătușa dinspre mamă a Tinei, avea o paloare proprie cardiacilor. Operația de identificare putea fi socotită încheiată – din nefericire, moarta era Tina, lucrul era stabilit. Dar ce rost ar fi avut să le anunțe trista veste chiar acum sau să le pună în față imaginile acelea de coșmar? Pentru moment mai bine să-i cruțe pe

cei doi părinți infirmi și pe mătușa atât de vizibil bolnavă.

Pe cerdacul dărăpănat, dar cu ghivece de mușcate din loc în loc, așezați comod pe niște scaune din trestie împletită foarte frumoase și pe deasupra și noi – aflară că erau lucrate de cei doi orbi, care așa își și câștigau existența, dintr-o pensie socială și din lucrările executate pentru cooperativa nevăzătorilor – Andreiana și Virgil Stoica stătură de vorbă îndelung despre viața celor trei și despre Tina, copilul lor mult iubit. Părinții erau orbi din naștere amândoi „se însoțiseră în nenorocirea lor comună – pe care n-o prea simțeau, căci nu tânjești decât după ce ai cunoscut cândva, iar ei nu văzuseră niciodată lumina soarelui... Avuseseră noroc de o fată bună, cuminte și iubitoare, care din fericire nu moștenise meteahna lor... într-adevăr, își zise Andreiana, mari sunt enigmele naturii – o fată răpitor de frumoasă se naște din niște părinți infirmi!... Când vine ea acasă, sâmbăta și dumineca, dar nu chiar în fiecare săptămână, are și ea treburile ei, parcă le intră în casă soarele, pe care ei nu-l simt decât pe obraji, încălzindu-i, dar și atât e de ajuns să știe cât e de bun... Ar vrea s-o știe la casa ei, cu un bărbat de treabă, cu copii, fericită și mulțumită... și după aceea pot muri împăcați. Era exact momentul când putea fi adusă vorba despre acel logodnic misterios, despre care nimeni,

până acum, nu le putuse spune ceva concret.

— Înseamnă că o să vă împliniți visul curând! Am auzit că Tina e logodită și că *se pregătea* (imperfectul îi scăpase fără voie!) să facă nunta curând...

Cei trei, și părinții, și mătușa, tresăriră.

— Nouă nu ne-a spus nimic, tovarășă, zise tatăl. Nu știm de niciun logodnic. Dar dacă se mărită Tina, e foarte bine, tot ce face ea face cu înțelepciune...

Da, grozavă înțelepciune!... își zise Andreiana, mai degrabă cu tristețe, decât cu sarcasm. Așadar, nici aici, în casa părintească, nu izbuteau să afle ceva despre acel logodnic-fantomă! Nici măcar aici!

— Dacă n-aveți nimic împotrivă, am vrea să vedem odaia Tinei...

— Andreiana se gândi să le arate mandatul de percheziție, dar își zise că n-are niciun rost să-i sperie pe bieții oameni.

— Poate găsim ceva care să ne lămurească unde o fi plecată, și cu cine... Vreți să ne însoțiți și dumneavoastră? – i se adresă Andreiana mătușii.

Odaia Tinei era o încăpere mică, cu o fereastră prin care se vedea grădina cu flori și cu un perete ce dădea în spatele casei, spre grădina de legume și grajdul în care o vacă se apucase să mugească nerăbdătoare, așteptând mulsul de seară. Mobilier simplu, dar „de oraș”, asezonat însă cu frumoase scoarțe țărănești și cu

vechi obiecte de ceramică. Destul de multe cărți, două-trei sute, pe niște rafturi.

— Tina a vrut să se mute în odaia asta, îi. Lămuri mătușa, deși noi ziceam să stea în camera mare din față, care-i mai frumoasă, mai însorită. Dar ea zicea că nu vrea să aibe sub ochi cimitirul, că s-ar teme noaptea și că nu i-ar plăcea să vadă înmormântările, să audă bocetele muierilor care vin să tămâieze la morminte...

Biata fată! Și acum ea însăși va veni, peste două-trei zile, să se îngroape, pe vecie, în țintirimul acesta umil...

— Mă întrebați cum și-au dus viața părinții ei, așa orbi, și cum au crescut-o?... Le-am fost și eu de ajutor, că eu copii n-am avut, iară bărbatul mi-o murit de tânăr, și eu am venit să stau cu ei, și pentru bieții de ei, dar și pentru Tina, pe care am ținut-o ca de copilul meu... Dar să nu credeți că niște nevăzători, mai ales dacă sunt din naștere, sunt chiar neputincioși! Ați văzut ce lucruri de mână știu să facă, să-i vedeți și cum lucrează grădina, cum plivesc buruienile, le cunosc după pipăit care-s buruieni și care-s răsaduri! Sapă, plivesc, stropesc straturile, doar că nițel mai încet ca noi... Și apoi, nu numai eu, dar și alți oameni din sat le poartă de grijă. Din primul ei salariu, Tina le-a luat un radio portativ, e fată bună Tina...

Între timp, Andreiana și Virgil Stoica se apropiau de sfârșitul percheziției sumare. Nu descoperiseră nimic,

nici în șifonierul cu trei uși, nici în sertarele unui vechi scrin din lemn de nuc, nici în sertarele toaletei sau în spatele rafturilor de cărți; pe acestea din urmă, le frunzăriseră prin sondaj, nu era timp și nici n-avea rost să răscolească toată casa, ca la o percheziție după tot tipicul. Ce puteau descoperi, în definitiv, care să fie ascuns cu atâta grijă... mai ales în casa unor orbi? De altfel nici în dormitorul din căminul combinatului, Virgil Stoica, nu găsise nimic revelator.

Lăsaseră pentru la urmă, pentru o a doua studiere, un album de fotografii, așezat la vedere, pe scrin, alături de un frumos vas de ceramică. În vreme ce locotenentul Stoica mai rămăsese să ia în mână câte o carte sau alta, s-o răsfoiască spre a vedea dacă nu ascunde ceva între file, Andreiana deschise acel album și îi făcu semn mătușei Tinei să vină și ea să vadă pozele.

— Vă rog să-mi spuneți pe cine reprezintă pozele astea. Bineînțeles, pe cei care îi cunoașteți...

Nu erau multe fotografii în album, vreo treizeci. Se dovedi că mătușa cunoștea absolut toate persoanele din fotografii: rude (câteva perechi în tradiționala poză de nuntă), colegi de școală, un grup dintr-o tabără școlară la mare, fete și băieți din sat, Tina singură, în câteva instantanee modeste (fata aceea atât de frumoasă, de fotogenică, nu se îngrijise deloc de „imortalizarea” ei!); ultimele fotografii, în număr de cinci și de formatul

carte-poștală, reprezentau o tânără femeie în costumație de scenă. Cu siguranță că era prietena Tinei, actrița, în diverse roluri: Julieta[31], pare-se, Dama cu Camelii[32], Desdemona[33], dacă Andreiana nu se înșela, Coana Joițica, apoi un personaj molieresc[34], probabil, în crinolină și cu perucă pudrată. Într-adevăr, ultima din aceste fotografii nu era lipită în album, și asta din cauza autografului de pe verso: „*Tinel, buna, mea prietenă, o îmbrățișare de soră mai-mare,* Cici”. Andreianei îi era dat așadar s-o cunoască la vedere cu anticipație pe actrița pe care intenționa s-o abordeze chiar în aceeași seară... Un rezultat destul de neglijabil pentru cercetarea din casa părintească a victimei! Decepționată, Andreiana închise albumul și îl puse la locul lui.

— Nu vă mai reținem, se adresă ea mătușei. Mergem,

---

[31] Romeo și Julieta este o tragedie scrisă de William Shakespeare despre soarta a doi îndrăgostiți care luptă împotriva prejudecăților sociale, a urii între familii, a ambiției vanitoase și a destinului. Tragedia celor doi adolescenți, fatal îndrăgostiți unul de altul este probabil cea mai cunoscută piesă a Bardului, unul dintre succesele sale timpurii, fiind considerată cea mai tipică poveste de dragoste a Renașterii.

[32] Dama cu camelii este un roman scris de Alexandre Dumas fiul. El a fost publicat pentru prima oară în Paris în anul 1848, fiind un mare succes al scriitorului care până atunci fusese în umbra tatălui său Alexandre Dumas.

[33] Desdemona este un personaj din piesa lui William Shakespeare Othello. Desdemona lui Shakespeare este o frumusețe venețiană care încurajează și dezamăgește tatăl ei, un senator venețian, când fuge cu Othello, un bărbat maur câțiva ani mai mare.

[34] Care aparține lui Molière sau operelor sale.

Virgile?

— Îndată! răspunse locotenentul, care aranja niște cărți pe rafturi. Vă ajung din urmă.

Andreiana, urmată de mătușa Tinei, ieși în cerdac. Cei doi orbi stăteau tot pe scaunele de trestie unde îi lăsase, tăcuți, îngândurați, cu ochii lor pustii pierduți în gol. În fața lor se afla țintirimul, pe care ei nu-l vedeau... Andreiana simți o strângere de inimă. Va urma un moment foarte greu, dar inevitabil; n-ar fi fost omenește să nu-i prevină, să nu-i pregătească pentru tragica veste pe care o vor primi oricum peste puțină vreme.

— Noi am plecat, spuse încet, rămâneți cu bine! Vreau să vă mai spun ceva înainte de plecare: după cele constatate de noi, s-ar putea ca Tina, fata dumneavoastră, să nu mai fie în viață... Înțelegeți? Trebuie să vă arătați tari...

Dar cei doi orbi nu izbucniră în hohote de plâns, nu se apucară să bocească, să-și strige durerea! Nu... Rămaseră neclintiți și numai ochii lor fără viață se desfăcură parcă și mai larg, ca ai unor iluminați. Tatăl se ridică în picioare, bâjbâind cu mâna dreaptă după spătarul scaunului, și rosti rar:

— Vă mulțumim că ne-ați spus, așa am presimțit și noi, de cum ați intrat în curte... Așa să fie! Dacă Tina s-a dus, a venit vremea să o urmăm și noi în țarina iertătoare...

Andreiana și Virgil Stoica – ieșise și el din casă între timp – le strânseră mâinile în tăcere. Ultimele raze ale soarelui în asfințit aureau crucile de lemn din cimitirul din față.

În mașină, pe drumul de întoarcere, mai păstrară tăcerea câteva minute. Abia când ajunseră pe serpentinele din pădure, unde se făcuse aproape întuneric, locotenentul Stoica, fără o vorbă, scoase din buzunarul de la piept o mică fotografie, pe care i-o întinse șefei sale. Andreiana îl privi intrigată, dar Virgil Stoica se mulțumi să zâmbească scurt.

— Tovarășe Nichita, zise Andreiana, vrei să aprinzi plafoniera?

Șoferul făcu lumină. Andreiana privi cu atenție fotografia și dădu din cap surprinsă. Poza, una mică, făcută cu siguranță la un fotograf ambulant, din aceia care își fac veacul prin parcurile publice, cu recuzita lor de urși și cerbi împăiați și cu costume de cow-boy pentru clienții amatori de asemenea deghizări, o reprezenta pe Tina alături de un tânăr, care o ținea de după umeri. Erau așezați pe o bancă (deci statura tânărului nu putea fi ghicită), bărbatul purta ochelari de soare și aproape jumătate din obrazul drept era acoperit de părul resfirat al fetei.

— Cum ai dat de ea, Virgile?... făcu ea, pur și simplu cu admirație.

— Era în album... răspunse, voit flegmatic, locotenentul. După ce dumneavoastră ați ieșit, am vrut să văd și eu ce figuri de oameni au compus existența acelei biete fete...

Când să pun albumul la loc, mi s-a părut că, într-o parte, scoarțele au o ușoară umflătură. Poza asta era ascunsă între coperțile albumului! Ne-am putea întreba de ce era ținută *ascunsă*...

— Ești un as, Virgile! M-ai dat gata, zău așa!...

Andreiana zâmbi văzându-l pe colaboratorul ei cel mai apropiat îndreptându-și umerii și bombându-și pieptul; dar avea și tot dreptul să se umfle nițeluș în pene!

În sfârșit, logodnicul-fantomă prindea contur!

Capitolul IX
Clarificări, noi confuzii, noi semne de întrebare

Ajunseseră în oraș bine după căderea întunericului, deci mult și după ora de începere a spectacolelor. La Teatrul de Stat, când intrară în foaier, soneria tocmai anunța publicul să intre în sală, pentru actul al treilea. Andreiana și Virgil Stoica se strecurară printre ultimii spectatori, convinși fiind că vor găsi ușor locuri în sală, acum, în toiul verii, când stagiunea ar fi trebuit să fie închisă demult și publicul prefera, desigur, alte mijloace

de distracție, decât să se închidă în sala unui teatru, la o piesă lipsită de capete de afiș, de vedete. Se înșelaseră, sala era plină, și Andreiana abia găsi întâmplător o strapontină liberă, iar Virgil rămase în picioare, rezemat de perdeaua de catifea a uneia din intrări. Așa cum aveau să-și dea seama peste puțin, „steaua" teatrului, „vedeta" îndrăgită de public era tocmai tânăra actriță pentru care veniseră ei, ea era aceea care făcea ca teatrul să joace, în plin iulie, cu casa închisă, și nu numai comedii ușurele, ci și drame clasice!

Intriga era destul de complicată pentru ca cei doi spectatori întârziați s-o poată urmări cu succes în acest act final, fără să cunoască începutul. Niște domni și doamne din „lumea bună" pariziană se ciorovăiau, cu „eleganță", desigur, dar dezvăluind cu toate acestea caractere dintre cele mai meschine, mai mizerabile, pentru o moștenire, intervenind – se putea altfel? – și niște combinații amoroase. Actorii jucau așa și așa, își dădeau replicile cu oarecare abilitate, dar lipsea adevărata vervă. În ciuda textului destul de spumos, publicul rămânea indiferent, părea că se plictisește, rareori se auzea un chicotit timid... Trecură vreo zece minute așa, când, deodată, o rumoare, o însuflețire trecu prin sală, urmată de un ropot de aplauze, nejustificat de nimic din cele ce se desfășurau pe scenă. Dar nu: un personaj nou își făcuse apariția, pe o ușă din

fund, și atâta fusese destul ca să electrizeze sala; publicul o ovaționa pe actrița preferată, care intrase în sfârșit, pentru a-l salva de plictiseală! Era o femeie tânără și sprințară, într-o rochie vaporoasă, care se mișca pe scenă cu naturalețea și sprinteneala unui păstrăv într-un pârâu cristalin de munte, fulgurant, orbitor, plin de viață. Vocea caldă, melodioasă, învăluitoare, plină de modulații subtile, deși nu prea puternică, trecea rampa într-o fracțiune de secundă și cucerea și ultimul spectator. La fiecare replică a ei, publicul râdea voios, la fiecare două-trei replici, aplauda! Și, minune! Ca atinși de o baghetă vrăjită, și ceilalți, toți ceilalți actori de pe scenă își alungară blazarea. Intrară miraculos în adevărata piele a personajelor. Ceea ce urmă fu o jumătate de oră de adevărat antren teatral, de vervă scânteietoare, la care publicul participă în egală măsură cu actorii, iar cea care dirija acea magie efemeră era, neîndoielnic, micuța actriță vioaie ca o zvârlugă... și cu numele acela ușor frivol, – Cici Stamate... Spectacolul luă sfârșit într-un delir de ovații și aplauze, Cici Stamate fu chemată la rampă de nenumărate ori, până ce, în ciuda chemărilor încă insistente, cortina nu se mai ridică și luminile din sală începură să se stingă. Veseli, comentând cu însuflețire piesa (dar câți își dădeau seama că piesa, fără jocul plin de har al acelei actrițe unice, nu reprezenta

mai nimic?), spectatorii se împrăștiară pe străzile orașului.

Andreiana și Virgil Stoica ieșiră și ei în răcoarea serii.

— Virgile, i se adresă Andreiana colaboratorului ei, pentru seara asta mă dispensez de prețioasele tale servicii, ai avut destule alergături și chiar și emoții... Du-te ia masa undeva, și apoi la culcare. Mâine dis-de-dimineață... o luăm de la capăt!

— Nu vreți să vă însoțesc? întrebă locotenentul, vizibil dezamăgit. Aș fi vrut s-o cunosc și eu pe actrița asta talentată.

— Și eventual să te îndrăgostești și de ea pe loc?... îl luă peste picior Andreiana. Nu, tinere, prefer să fiu singură cu ea, să vorbim ca de la femeie la femeie... Uneori e mai bine așa...

Andreiana urcă deci singură treptele spre intrarea artiștilor. Bănuia că va avea o discuție grea, actrița aceea atât de talentată va „juca teatru” și cu ea oare?... Ar fi o adversară de temut, cum să descifrezi ce e sincer și ce e ticluire în spusele unei actrițe de asemenea talie, deprinsă să mimeze tot felul de stări sufletești? Oare numai pe scenă, sau și în viață?! De multe ori, o sinceritate *făcută,* cu talent, firește, e mai convingătoare decât una reală! De la convorbirea cu inginerul Marius Breazu încoace, Andreiana își reamintise tot felul de lucruri despre Cici Stamate; la început, numele acesta

nu-i spusese aproape nimic, ca mai apoi să-și aducă aminte că citise despre ea în reviste, unde era viu lăudată, printre altele și informația că va juca rolul principal într-un film. De fapt, Cici Stamate era abia după al doilea an de teatru. La absolvirea Institutului fusese repartizată aici, sau ea ceruse să vină la Brașov, mai aproape de meleagurile ei natale. De necrezut cât de repede se realizase ca actriță, se putea spune că e o „stea" în devenire! Probabil că nu va rămâne mult timp la Brașov, Bucureștiul o va „fura" cu siguranță, după un vechi și nu prea bun obicei...

Bătu la ușa cabinei care i se spusese că e a actriței. Un glas obosit, foarte obosit, dar care era neîndoios al vaporoasei și exuberantei dive de pe scenă, de acum un sfert de oră, se făcu auzit:

— Intrați, ușa nu e încuiată...

Actrița se afla la masa de machiaj. Nu întoarse capul la intrarea vizitatorului, dar îl văzu prin oglinda din fața sa. I se putu citi pe chip mirarea.

— Cine sunteți dumneavoastră?

Andreiana se apropie și explică cine este și care e scopul vizitei sale. Cici Stamate se ridică, deși tocmai își ștergea fața cu o soluție demachiantă, și îi întinse mâna cu multă politețe.

— Adevărul este că vă așteptam, tovarășă Olteanu. Am aflat... de moartea Tinei, mi-a spus Marius...

inginerul Breazu, adică. Biata, biata fată! Ce oroare!

Andreiana era plăcut surprinsă, nu se așteptase la manierele simple, directe, ale actriței. Și o mai impresiona și altceva: deși cu nici jumătate de oră în urmă înveselise o sală de o mie de oameni cu hazul ei nestăvilit, cu verva ei irezistibilă, acum era gravă, preocupată, vădit întristată de moartea prietenei. Singură în cabina sa de teatru, ștergându-și fardul, părea să-și șteargă cu cârpa aceea pestriță niște lacrimi, inexistente totuși.

— Vreți să luați loc. Aici, lângă mine? Vă supără dacă discut cu dumneavoastră în timp ce mă demachiez? La noi e necesar să îndepărtăm stratul de vis artificial de pe față și din suflet, ca să redevenim omul obișnuit de pe stradă...

— Vă rog, vă rog!

— Marius mi-a spus ce a discutat cu dumneavoastră. Ce pot să inventeze unii oameni!... Marius și Tina! Mi-a spus și că, la început, a refuzat să vă informeze cum și-a petrecut timpul la București... și, prostuțul de el, mi-a cerut iertare... Dar era normal să vă spună – așa este, am fost împreună, am și locuit la același hotel, chiar în aceeași cameră... –, doi oameni care se iubesc, și care se vor căsători, ca noi, e absurd să se ferească de ceilalți oameni! De ce să fie tăinuit un sentiment atât de frumos ca dragostea?...

— Nu-i așa?! conveni Andreiana bucuros. Deci v-a spus dânsul ce am vorbit. Eu, să știți, m-aș fi ținut de cuvânt și nu v-aș fi pomenit de această parte a discuției noastre...

În acest timp. Andreiana o studiase cu atenție, și cu discreție, firește, pe interlocutoarea sa. Cici Stamate, văzută de aproape, dincoace de luminile orbitoare ale rampei, nu era ceea ce se poate numi o femeie frumoasă. Frumusețea sa era interioară, venind dintr-un suflet bogat, încărcat de haruri neobișnuite. Figura sa, lipsită de trăsături regulate. Era în schimb de o mare expresivitate, ceea ce îi îngăduia să abordeze o gamă largă de roluri, cărora talentul său le dădea fără greș viață. Și dacă într-un film nu i s-ar fi potrivit decât rolurile de caracter, dar cărora le-ar fi dat cu atât mai multă strălucire, pe scenă putea fi și Julieta, și Desdemona, și Dama cu camelii, cum și fusese, în numai două stagiuni de carieră, artificiile de machiaj și distanța față de spectator compensând cu ușurință absența unei frumuseți epatante...

Andreiana îi dezvălui actriței împrejurările legate de tragicul sfârșit al Tinei Răducanu. Cici Stamate o ascultă fără s-o întrerupă nici măcar o singură dată, dar vădit impresionată.

— V-a vorbit cumva Tina despre invenția, în curs de omologare de altfel, la care se lucra în laboratorul său?

întrebă brusc Andreiana.

Actrița o privi lung.

— Nu, niciodată... Știam că lucrează în același colectiv cu Marius – prin Tina ne-am și cunoscut de altfel, cu totul întâmplător... – și cu Violeta Iliescu, pe care de asemenea am cunoscut-o odată, tot Tina a făcut prezentările. Tina nu vorbea de asemenea lucruri, care de fapt nici nu m-ar fi interesat, ce mă pricep eu la chimie? La liceu ora de chimie era pentru mine un adevărat coșmar! Și totuși...

Cici Stamate ezită.

— Da, o dată, totuși... Atunci n-am dat importanță vorbelor Tinei, acum însă... Cred că sunt trei sau patru săptămâni de atunci. Tina a venit la mine acasă și mi s-a părut mai tăcută și mai întunecată ca de obicei, se părea că o frământă ceva, că e îngrijorată, neliniștită. Am întrebat-o ce e cu ea, am insistat să-mi spună. La început n-a vrut să recunoască, spunea că nu e nimic, apoi m-a întrebat dacă aș vrea s-o însoțesc, nu știa nici ea unde, vorbea de procuratură sau așa ceva, singură nu se simțea în stare să meargă... N-a vrut să-mi spună despre ce era vorba, deși, credeți-mă, eu am stăruit. Până la urmă a spus că n-are niciun rost să mă amestece pe mine, că nu mi-ar fi spus nimic dacă n-aș fi întrebat-o, că se va sfătui cu inginera Iliescu, care *e și dânsa interesată în chestiunea respectivă*... Ținând seama de

această precizare, cred că era vorba de ceva legat de serviciul ei și, fiindcă dumneavoastră ați pomenit de a invenție, poate chiar de acea invenție. După aceea n-am mai revăzut-o pe Tina, cred, decât o singură dată, la teatru, înaintea unui spectacol, venise să mă roage s-o introduc în sală, nu găsise bilet și ținea să mă vadă în piesa respectivă. Bineînțeles, nu era momentul să reluăm discuția, ne aflam în culise, iar eu, înainte de a intra în scenă... înțelegeți, trăiesc, pe trei sferturi, într-o altă lume... Ca să fiu sinceră, nici nu-mi aminteam discuția anterioară, deși atunci fusesem sincer îngrijorată!

— Ceea ce mi-ați spus e foarte important. Tina nu v-a mai spus nimic în plus? Vreun amănunt, care vă scapă acum, dar care poate fi revelator?

— Din păcate, e tot ce știu în privința asta.

— Cum v-ați împrietenit cu Tina? Mi s-a spus că sunteți originare din aceeași localitate.

— Da, așa este. Părinții mei s-au stabilit la Brașov de când am venit pe lume. Eu sunt și mai mare cu câțiva ani de cât Tina, cinci sau șase, deci n-am fost colege de școală. Am remarcat-o însă la o serbare școlară ce se dădea la Căminul Cultural (eram în ultima clasă de liceu și mă pregăteam să dau admiterea la Institutul de teatru), ea n-avea mai mult de 13 ani, dar a recitat minunat câteva poezii... O sensibilitate deosebită, care

pur și simplu m-a emoționat!

— Prin urmare avea talent pentru teatru și ea?

— O! n-ar fi putut deveni niciodată actriță! Avea sau n-avea propriu-zis talent, dar actriță n-ar fi putut deveni! Și știți de ce? Pentru că era de o timiditate nemaipomenită, niciodată nu și-ar fi putut birui *tracul*, acest mare dușman al nostru, al actorilor... Poeziile acelea le-a rostit frumos fiindcă vorbeau sufletului ei, o exprimau pe ea însăși, ca să zic așa, pe când esența artei actoricești este totuși alta, trebuie să știi să te transpui în cu totul altcineva decât tine, nu știu dacă sunt destul de explicită. Nu, Tina n-ar fi putut deveni niciodată o actriță, aș spune că era, prin totala ei sinceritate – adică nu știa să mintă, încolo era o fire de-a dreptul ascunsă! – dimpotrivă, un *antitalent*...

— E foarte interesant ce spuneți...

— Mai era încă ceva: n-a putut să nu mă înduioșeze viața de familie a acestei fete atât de cumsecade și atât de grațioase. Părinții ei sunt orbi, năpăstuiți de soartă, biata Tina locuia la marginea satului, lângă...

— Lângă cimitir, știu. Pot să vă spun că am fost acolo chiar acum câteva ore și i-am cunoscut și părinții, și mătușa...

Cici Stamate îndrepta o privire lungă spre vizitatoarea ei.

— Deci ați fost acolo... Mă întreb cum au primit bieții

oameni cumplita veste!

— Vă mărturisesc că n-am avut puterea să le-o dau ca o certitudine; le-am spus că „s-ar putea” ca Tina să nu mai fie în viață...

— Da, vă înțeleg. Adevărul este că nici mie nu-mi vine să cred că este adevărat, că Tina nu mai e. Deocamdată... nu pot reacționa, dar știu că gândul acesta mă va urmări încă multă vreme, până la obsesie... într-un cuvânt, ne-am împrietenit. E adevărat că relațiile dintre noi se restrângeau doar la puținul timp liber de care dispuneam și una și alta. O să vă mire probabil, faptul fiindcă ați văzut cât sunt de aplaudată – nici n-aș fi crezut vreodată că se va întâmpla așa! –, dar eu sunt o fire retrasă. Am puțini prieteni. Totuși prezența Tinei îmi făcea bine... Ciudat este însă că *eu* îi făceam ei confesiuni, iar ea mie – de fapt, abia acum îmi dau seama cu adevărat! aproape niciodată...

Figura actriței luase o expresie patetică de-a dreptul: unul din acele momente când, ca un val înspumat, durerea reprimată năvălește în suflet și îl răvășește... Andreiana încetase demult s-o bănuiască pe interlocutoarea ei că „joacă” – și, de fapt, de ce ar fi făcut-o?

— Ați spus: „aproape niciodată”, spuse ea. E ușor de înțeles că, acum, când trebuie neapărat să dezlegăm misterul morții ei, orice frântură de confesiune pe care

v-a făcut-o *ea dumneavoastră* este extrem de prețioasă... Vă voi adresa o întrebare directă, precizând că până acum, de la alții n-am putut obține un răspuns cât de cât satisfăcător. Am aflat că Tina era logodită. N-am putut afla cine este, cine era acest logodnic... Dumneavoastră știți?

Cici Stamate, care își terminase, în tot acest timp, operația de demachiere și își schimbase pretențioasa toaletă de scenă cu o modestă dar cochetă rochiță de vară, dădu din cap a îndoială.

— Ceva mi-a spus... Știu cum îl cheamă: Opriță, probabil Ion Opriță. Tina îi spunea Johnny. Când îi spunea, fiindcă altminteri, vorbea extrem de rar despre el! Da, se rușina... Nu mi-a spus-o explicit, dar părerea mea este că ea îl condamna pentru faptul că nu are o profesiune stabilă, că îi place să schimbe un șantier cu altul, doar așa, din capriciu, chiar dacă într-un loc câștiga mai puțin decât în cel de unde plecase... Altfel, era foarte îndrăgostită de el, îi străluceau ochii ori de câte ori – și asta repet, foarte rar – pomenea de el... Ce fată prostuță! Atât de frumoasă! Vă mărturisesc că nu o dată am suferit că nu am frumusețea ei!, și să se lase astfel sedusă de cine știe ce individ, care cu siguranță nu o merita... Dar, în materie de dragoste, orice criteriu e iluzoriu! Tare aș fi vrut să-l văd pe acel Johnny, care a fost în stare să-i sucească mințile unei fete atât de

cuminți ca Tina!

— Înseamnă că nu l-ați cunoscut, că nu l-ați văzut niciodată? Și eu, care voiam să vă arăt o fotografie, mă gândeam că îl veți recunoaște în ea pe misteriosul logodnic al Tinei!

Andreiana îi prezentă actriței fotografia găsită în albumul din casa părintească a Tinei.

— Deci ăsta ar fi acel Johnny! zise Cici Stamate, după ce privi poza. O figură banală, în plus, ochelarii ăștia negri...

— Gândiți-vă bine: nu mai știți nimic altceva despre el? De pildă, unde lucrează? Sau cu ce se ocupă? Sau unde locuiește?

Actrița rămase pe gânduri câteva clipe.

— Ei bine, da, tovarășă căpitan: acum trei-patru luni, Tina mi-a spus că „Johnny" lucrează la Zărnești, ca tehnician pe un șantier; ce fel de șantier, nu v-aș putea spune. Și nimic altceva în plus.

— Ați văzut vreodată la mâna Tinei această brățară? – și Andreiana îi arătă actriței fotografia-detaliu a brățării aflată la încheietura mâinii cadavrului descoperit în lacul Pustnicul.

— E un obiect ciudat, fără doar și poate de valoare.

Cici Stamate încuviință printr-o lentă mișcare din cap.

— Da... Tinei nu-i plăceau podoabele, de adevărate bijuterii nu putea fi vorba în ce o privește. Dar într-o

seară, când eram împreună cu ea și cu Marius, am văzut la mâna ei această brățară și am întrebat-o de unde o are. „Cadou de la Johnny”, ne-a spus. Și-o pusese probabil fiindcă urma să se întâlnească cu el; noi am invitat-o să luăm masa împreună la *Cerbul Carpatin,* dar ea a refuzat și a plecat destul de grăbită. Și eu, și Marius, ne-am gândit că are întâlnire cu acel Johnny.

Cele două femei părăsiră teatrul cufundat acum în obscuritate. Orașul era aproape pustiu la ora aceea. După vreo sută de pași, apăru un taxi, căruia Cici Stamate îi făcu semn să oprească. Andreiana refuză propunerea actriței de a urca. Distanța de vreo jumătate de kilometru până la hotel, răcoarea nopții, erau exact ceea ce îi trebuia ca să-și limpezească gândurile.

*

Dis-de-dimineață, Andreiana și locotenentul Virgil Stoica urcară în mașină și „puseră capul” spre Zărnești. Cei doi ofițeri de miliție, care din întâmplare, nu mai fuseseră niciodată la Zărnești, rămaseră literalmente înmărmuriți de frumusețea locului, învăluit în aura sclipitoare a primelor ore ale dimineții. Plutonierul Nichita dădu expresie sentimentului tuturor trei:

— Ce minunăție!

Cici Stamate vorbise de un *șantier din Zărnești.* Era singurul indiciu. Trecând cu mașina prin cele câteva artere ale localității, dominată de muntele învăluit într-

o pulbere albăstrie, remarcară, în afara celor câteva fabrici, un singur loc care putea fi numit „șantier”, o extindere a uneia din aceste fabrici cu o aripă nouă. Era fabrica de hârtie și celuloză, care își construia, se vede, o secție nouă. Opriră acolo. Vreo cincizeci de muncitori se aflau pe schele.

Andreiana și Virgil Stoica intrară în incinta șantierului. Se interesară cine e șeful. Li se indică o baracă de scânduri, unde îl puteau găsi pe maistru. Acesta, un bărbat solid, care probabil că își număra săptămânile până la pensionare, le veni înainte. Oprirea mașinii de București în dreptul șantierului îl intrigase. Andreiana și Virgil Stoica se legitimară.

— Lucrează la dumneavoastră un tovarăș pe nume Opriță? Ion Opriță? întrebă Andreiana.

— Da’ ce-i cu el?! se alarma bătrânul maistru. A făcut ceva, *iar* a făcut ceva?!

— Nu vrem decât să schimbăm câteva vorbe cu dânsul, îl liniști Andreiana. Atâta tot.

— Uite-l sus, pe schelă. Măi, Vasile! strigă el către un băiețandru care tocmai trecea pe lângă ei, spune-i lu’ nen-tu Ionică să vină urgent până aici!

Două minute mai târziu, un tânăr înalt și bine făcut, cu o privire posomorâtă, se înfățișă celor doi ofițeri de miliție.

— Bună ziua! salută el printre dinți.

Andreiana îl studia din cap până-n picioare: comparația cu fotografia găsită în ascunzătoarea din albumul Tinei Răducanu nu era deloc concludentă, omul putea să fie același, după cum putea să nu fie... Cu ochelarii fumurii, ghemuit pe bancă și cu capul pe jumătate acoperit de părul feței, tânărul din poză parcă se ferise într-adins de obiectiv; sunt asemenea oameni, Andreiana știa prea bine, care au pur și simplu alergie față de aparatele fotografice, și aceștia au aproape întotdeauna ceva de ascuns, ceva care dacă n-a fost, ar putea fi dat în vileag într-o zi sau alta!

— Suntem de la miliție, din București. Vrem să-ți punem câteva întrebări, tovarășe...

— Mă rog! bombăni tânărul. Credeam că lucrurile s-au lămurit, dar văd acum că se ocupă și miliția din București de mine, înseamnă că sunt o persoană importantă...

Cei doi ofițeri lăsară fără comentariu insolența tânărului. Andreiana, ușor iritată totuși, hotărî să atace direct:

— Spune-ne, cât mai exact, cum ți-ai petrecut timpul între duminică după-amiază și marți seara!

Omul se uită la ea literalmente cu gura căscată.

— Păi... parcă dumneavoastră nu știți?! făcu el. Cum unde?! La miliția din Zărnești, la popreală! De duminică seara până în dimineața asta, când mi-au dat drumul.

Am venit la lucru direct de la miliție.

Fu rândul Andreianei și al lui Virgil Stoica să-l privească nedumeriți. Dacă afirmația tânărului se dovedea corectă (și nu se puteau îndoi că le spusese adevărul, nimeni n-ar fi îndrăznit să recurgă la o minciună într-atât de sfruntată), nici nu se putea concepe un alibi mai infailibil!... Să te afli în arestul miliției la ora când s-a comis o crimă, două în cazul de față, iată ce te scotea automat de pe lista suspecților!

— Cum s-au petrecut lucrurile?

Omul se strâmbă fără jenă.

— Bine, hai să mai povestesc o dată, măcar că am mai făcut-o de o sută de ori până acum și am scris dracu mai știe câte declarații!... Păi, duminică după-amiază m-am dus la o nuntă aici, în Zărnești, se mărita sora unui prieten al meu din cătănie. La nuntă, ca la nuntă, de la o vreme încolo se adună paharele băute, se mai tulbură mințile, știți dumneavoastră cum e... Băuse și prietenul meu, fratele miresei, dar către seară, beat tare de tot era un băiat de pe aici, unul Gheorghe Tarău, noi îi ziceam Gică. Ăsta se zice că s-ar fi drăgostit mai demult cu mireasa, era topit după ea – și acuma ea se mărita eu altul! Gică ăsta îi tot căuta pricină mirelui, vroia să-l caftească, ba, dacă s-ar fi putut, să-l și schilodească în seara nunții, striga în gura mare că nu-l lasă se se atingă de iubita lui, și ce dacă e acuma mireasa ăluilalt?...

Prietenul meu și cu mine ne ațineam mereu pe lângă zurbagiu, căutam să-l potolim, să-l facem să-i vină mințile la cap, că doar nu era să-l dăm în brânci afară, nu se făcea... Nărodul, nimic! Până la urmă tot a izbutit să se încaieră cu mirele, și când am sărit și noi, prietenul meu și cu mine, și l-am încolțit, a scos cuțitul... Atunci au sărit mai mulți, i-au luat cuțitul și i-au tras un toc de bătaie, să țină minte! Gică ăsta a fost scos din curte, și el a plecat amenințând că face și drege el, că he arată el nouă!... Dar abia se ținea pe picioare, mergea împleticindu-se, mătura ba un gard, ba un zid de casă pe partea ailaltă. Eu m-am luat după el, să-l urmăresc unde se duce și ce are de gând. Când a ajuns el aproape de linia ferată, – locuiți de partea cealaltă a liniei –, tocmai venea un mărfar dinspre Brașov. Gică, nici gând să se oprească să aștepte să treacă trenul. Văzând că bariera e pusă, a luat-o puțin peste câmp, apoi a sărit șanțul și s-a apropiat de șină să treacă pe acolo. Trenul se apropia. Fluiera prelung. Eu am fugit după Gică să-l prind, dar a fost prea târziu. Dacă nu mă feream mă tăia trenul și pe mine... ca pe el. Ei! și s-au găsit niște deștepți care se aflau ceva mai departe și care au spus la miliție că eu l-am *îmbrâncit* pe nărod, că am vrut să-l arunc sub roți!... Când eu, exact invers... Nu știu ce s-ar fi ales de mine dacă nu dădea miliția de unul din frânarii trenului, care a văzut de aproape ce s-a petrecut și m-a

scos basma curată... Asta a fost. Vreți să mai dau o dată și în scris?! Am făcut scurtă la mână tot punând pe hârtie tărășenia asta afurisită...

— Nu e nevoie, tovarășe Opriță, spuse Andreiana. Ne-am lămurit.

Tânărul se uită la ea lung, iarăși mirat.

— Dar de ce îmi spuneți Opriță, tovarășă?... Pe mine mă cheamă Căpriță, Ion Căpriță...

Virgil Stoica nu se putu stăpâni și pufni în râs. Andreiana îl fulgeră cu o privire severă, dar îndată apoi râse și ea.

— Se pare că a fost o confuzie la mijloc, spuse ea binevoitor. Așadar te cheamă Căpriță, tovarășe?... Asta-i bună! Nu cu dumneata voiam noi să stăm de vorbă. Întoarce-te liniștit la lucru și fii bucuros că miliția din Zărnești și-a făcut datoria cum trebuie și te-a scos din belea...

Un minut mai târziu, cei doi ofițeri de miliție se aflau din nou în ghereta șefului de lot, care întocmea bătrânește, muind din când în când în gură vârful creionului chimic, niște tabele care acopereau toată masa. Maistrul rămase consternat când i se relată confuzia creată din vina lui și își înălță pe frunte ochelarii cu ramă de sârmă.

— Da?... făcu el. Eu am înțeles Căpriță... știți de la o vreme nu mai aud bine, mai ales cu urechea dreaptă...

Tot știam eu că băiatul a avut de furcă zilele astea cu miliția, așa că am crezut că de el e vorba...

— E-n regulă, tovarășe maistru, n-o să ne supărăm noi pentru atâta lucru! Dar acuma ați înțeles numele exact: Opriță Ion... Ei bine, știți ceva despre un anume Opriță Ion, lucrează la dumneavoastră, sau a lucrat? Noi am aflat că e tehnician și lucrează la un șantier din Zărnești.

Și Andreiana îi arătă maistrului și fotografia găsită în albumul Tinei Răducanu.

— Nu e neapărat necesar să fie tânărul din această fotografie...

— Ba el este! întări maistrul după ce, punându-și la loc pe nas ochelarii, privi îndelung fotografia. Îl cunosc, cum să nu! A lucrat la noi, dar nu mai e aici de câteva luni. A plecat fără să-și ia transferul. Cu ocazia asta i-am văzut și eu cartea de muncă și i-am spus că dacă tot așa o să lucreze și de acu-înainte, n-o să-i ajungă filele carnetului ca să-i fie trecute locurile de muncă pe care binevoiește să le „viziteze”! într-o întreprindere trei luni, în alta câteva săptămâni și tot așa mai departe, cu pauze mari între o angajare și alta... O pasăre călătoare. Altfel nu lucra rău, avea și ceva carte, era inteligent, cuviincios, se descurca binișor. Mi-ar fi plăcut să lucrez cu el, bineînțeles dacă și-ar fi văzut de treabă...

— Unde credeți că s-ar putea găsi în momentul de

față?

— Mai degrabă v-aș putea răspunde la întrebarea dacă este sau nu viață pe planeta Marte! Unde o fi acum Opriță? Dracu să-l pieptene! După câte mi-am dat seama, el se angaja pe un șantier sau într-o întreprindere mai mult de formă, ca să nu bată la ochi că nu e în câmpul muncii, nu ca să câștige o pâine cinstită... Că bani avea, naiba știe de unde, cred că învârtea tot felul de mici afaceri, cumpăra de la unul și vindea la altul, cu suprapreț, mai ales cu străinii îi plăcea să se încurce, o și rupea pe franțuzește, englezește și nemțește, vă spun, nu e băiat prost deloc! Acuma, în toiul verii, aș băga mâna-n foc că își face veacul într-o stațiune turistică ca ghid, poate chiar la Brașov, sau la Herculane, la Băile Felix, unde vin străini la tratament... acolo e acum, pentru el, bătaia peștelui... Dar de ce îl căutați dumneavoastră? A făcut vreuna lată, a dat de bucluc?

Andreiana își chibzui răspunsul. Fără să vrea, bătrânul maistru îi dăduse câteva repere prețioase. Cine știe, poate că Opriță Ion își va face apariția inopinat în Zărnești chiar în zilele următoare, așa că nu trebuia în niciun caz speriat!

— Nu e vorba dacă a făcut sau nu ceva. Îl căutam ca să-i aducem la cunoștință o veste foarte tristă: logodnica sa a fost omorâtă... iar el nu știe încă... Cu ocazia asta, i-

am fi pus și câteva întrebări, poate că bănuiește dânsul cine ar putea fi asasinul.

Proeminentul măr al lui Adam de pe gâtlejul maistrului rămase suspendat sus de tot, aproape de bărbie. Bătrânul se sufocase de emoție!

— Ce vorbiți?! făcu el în șoaptă cutremurată. Biata fată... bietul băiat... Nu știam că e logodit, înseamnă că i-au mai venit mințile la cap, că voia să se tragă la casa lui... O crimă pasională?!

— Tocmai lucrul ăsta vrem să-l aflăm și noi, răspunse Virgil Stoica, pe un ton perfect flegmatic. Noroc bun, tovarășe!

*

La sediul miliției municipale din Brașov, unde se opriseră pentru a-și informa colegii despre cele aflate și a-i ruga să acorde în continuare atenție cazului, căci ei urmau să se întoarcă în Capitală, cei doi ofițeri bucureșteni fură întâmpinați de căpitanul Farcaș, din cadrul secției judiciare.

— Pot să vă furnizez o informație, le spuse acesta. Care nu e lipsită de importanță. Am depistat mașina de scris la care a fost bătută scrisoarea aceea anonimă: la serviciul de contabilitate al Combinatului din M... se află, pe lângă alte mașini de alt tip, trei *Olympia.* La una din ele a fost dactilografiată scrisoarea. Dactilografa iese din cauză, doar știm că cel care a folosit mașina nu e un

profesionist, ci un amator, care bate cu două degete...

— Deci, totuși, scrisoarea provine chiar de la combinat, spuse Andreiana, gânditoare. Era și de așteptat, aceasta era ipoteza cea mai plauzibilă. Dacă ați putea, tovarășe căpitan Farcaș, să identificați și persoana care s-a servit de mașina de scris respectivă...

— Asta va fi ceva mai greu. Identificarea mașinii de scris a fost simplă, am trimis, ca din partea cooperativei, un expert al nostru, sub pretextul verificării tehnice a mașinilor... O să ne ocupăm în continuare de problemă, dar va dura, vă previn.

— Știu, știu... Poate că nici nu va fi nevoie să duceți acțiunea până la capăt, poate că între timp vom pune mâna pe criminal!

— Constat că sunteți optimistă, tovarășă Olteanu, și mă bucur! Vă cunosc prea bine și știu că altfel n-ați face o asemenea afirmație!

— Să zicem că e așa... zâmbi Andreiana, vrând să-și ia rămas bun.

Locotenentul Stoica se uita și el foarte mirat la șefa sa.

— Vă așteaptă cineva în biroul meu, îi spuse căpitanul Farcaș. O femeie, asistentă medicală, lucrează la spitalul municipal. A venit din proprie inițiativă să dea o declarație în cazul Violeta Iliescu. Am ruga-o să vă aștepte, deoarece dumneavoastră anchetați cazul.

— Maria Mureșan, se prezentă asistenta medicală

care aștepta în biroul căpitanului Farcaș. Am aflat abia astăzi dimineață de cele întâmplate doamnei inginer Iliescu. Intrigată fiind de absența tovarășului doctor Iliescu, dânsul, cel mai conștiincios dintre oameni, nu venise la spital de câteva zile, m-am interesat dacă nu e cumva bolnav, și atunci mi s-a spus: „Cum, nu știi?!" și am aflat toată povestea. Închipuiți-vă, eu și să nu știu nimic, de atâtea zile!!

Într-adevăr, asistenta medicală Maria Mureșan, agreabilă ca înfățișare, era exact tipul de femeie care numai în mod paradoxal n-ar fi putut afla un eveniment senzațional petrecut în tangență cu locul său de muncă, adică asasinarea soției unui medic cu care se întâlnea zilnic pe coridoarele spitalului! Căci ce rost aveau ședințele bisăptămânale de rummy, întâlnirile de la cofetărie, șuetele de la cafeaua de la ora zece, convorbirile telefonice de câte o oră, două sau chiar mai lungi, decât forfecarea celor mai mărunte și mai puțin mărunte întâmplări din viața cunoștințelor apropiate și mai puțin apropiate?... Iar acum, când era vorba, nici mai mult, nici mai puțin de un *asasinat*!...

— Ce doriți să ne aduceți la cunoștință, tovarășă Mureșan? întrebă Andreiana, pe un ton neutru.

— Numele asasinului!

— Da? Foarte bine. Sunt gata să iau notă.

Maria Mureșan se așteptase pesemne la o reacție mai

entuziastă din partea organului de miliție căreia ea venea să-i dea mură în gură dezlegarea unui caz senzațional, să-i predea un criminal fioros. Așa că rămase tăcută câteva clipe, vădit descumpănită.

— Vă ascult, tovarășă Mureșan.

Dan Deleanu... rosti cu glasul coborât Maria Mureșan, ca și cum s-ar fi temut să nu fie auzită prin zidurile de beton și să devină ținta răzbunării năprasnice a criminalului dat astfel în vileag. Este fratele vitreg al victimei, locuiește în Câmpina, este un dezechilibrat mintal, un alcoolic... De profesiune tehnician silvicultor.

— L-am cunoscut pe Dan Deleanu, preciză Andreiana pe același ton impasibil. Ce vă face să afirmați că el este criminalul?

Asistenta medicală Maria Mureșan își umezi buzele cu vârful limbii.

— L-am cunoscut pe Dan Deleanu acum aproximativ șapte luni, începu ea, și era limpede că pregătea o istorisire mai lungă. Mi l-a prezentat o prietena binevoitoare, care se ocupă de așa ceva („ia te uită!” gândi Andreiana), știți, eu sunt divorțată și n-aș avea nimic împotrivă să-mi refac viața... Despre Dan Deleanu am aflat că e văduv, ceea ce...

— Dar nu mai lămuri sensul acelui „ceea ce”! – într-un cuvânt, dânsul a început să mă viziteze, îmi aducea flori, venea și cu câte o sticlă de băutură, mai mult cu

băutură – mi-am dat curând seama că îi place să bea, dar nu-i nimic, mi-am zis, tot sunt eu cadru medical, am să-l dezbar de meteahna asta, la un caz, pot să-l internez la dezalcoolizare, că iese de acolo alt om!... Îi dădeam și bani cu împrumut, nu sume mari, doi-trei poli, o singură dată mi-a cerut o sută, de altfel mi i-a dat înapoi. Într-o zi, a venit cu o vază chinezească foarte frumoasă, un obiect de artă, nu știu de unde-l avea, și mi-a cerut să-i găsesc un cumpărător, ceea ce i-am și găsit, am scos pe vaza aceea opt sute de lei... N-a fost greu să-mi dau seama că banii îi trebuiau pentru băutură, că leafa nu-i ajunge pentru nevoile zilnice și pentru viciul său, că bea de stingea! Pe urmă, într-altă zi, mi-a cerut să fac un împrumut la *reciproc*, de 5000 de lei, care împrumut, deși suma era mare, l-aș fi făcut și pe acesta... Dar să vedeți ce s-a întâmplat! Când a fost chestia asta, ne aflam la spital, în curte, și pe lângă noi a trecut tovarășul doctor Iliescu, care ne-a văzut. Dan (folosise numele mic de data asta!), am văzut eu, se întorsese cu spatele, să nu-l vadă tovarășul doctor, și n-am înțeles de ce... După ce a plecat el, m-a chemat tovarășul doctor Iliescu și m-a întrebat de unde îl cunosc pe individul cu care m-a văzut în parcul spitalului. Mi-a spus pe șleau că este cumnatul lui, adică fratele vitreg al soției sale, ceea ce pe mine m-a mirat foarte tare: însemna că și eu aș deveni rubedenie cu tovarășul doctor! „Ți-a cerut

cumva bani?” m-a întrebat tovarășul doctor Iliescu. „Să nu faci imprudența să-i dai, că n-ai să-i mai vezi...” Nu am mai făcut împrumutul la reciproc și Dan s-a răcit de mine, ce mai! N-a mai fost vorba să ne căsătorim, treaba a rămas baltă...

„Sau poate ai aflat tu de existența acelui copil nenorocit, se întrebă Andreiana, și ai dat înapoi, ți-ai zis să nu te legi la cap fără să te doară! Ce rost are să te întreb asta, că tot n-ai să-mi spui adevărul!...”

— Foarte bine, spuse ea, am înțeles natura raporturilor dintre dumneavoastră și Dan Deleanu. Ce vă face însă să credeți că el ar fi asasinul sorei sale vitrege?

Maria Mureșan se aplecă peste masă, ca să rostească confidențial:

— Abia atunci, când l-am refuzat cu împrumutul, mi-a spus și el că doamna Iliescu este sora lui... și să-l fi auzit cu câtă ură vorbea de ea! zicea că ea îi este datoare destinul lui nefericit, că încă din copilărie el a fost sacrificat pentru dânsa, și că dacă există o dreptate în lume, trebuie să plătească pentru asta! Și a mai zis ceva ce n-am înțeles atunci și nu înțeleg prea bine nici acuma: că sora lui e proprietara unei averi din care el, fratele ei, ar putea scoate nu cinci mii de lei, ci milioane, și încă milioane în dolari, și că are s-o facă, chiar împotriva voinței ei, că ea e o proastă, chiar dacă, pentru asta, va

trebui s-o strângă de gât!! Era făcut și încă bine, se-nțelege, dar să-l fi auzit cu câtă ură vorbea!... Eu, tovarășă, sunt absolut convinsă că el și-a adus amenințarea la îndeplinire.

— Mda... făcu Andreiana, și nu era nici acum defel impresionată. Vă mulțumesc pentru aceste informații, pe care le dețineam de altfel, în linii mari. Îl cunoașteți cumva pe un tânăr de aproximativ 25–26 de ani, pe nume Ion Opriță?

Asistenta medicală o privi mirată.

— Nu.

— Dar pe o fată, de 20–21 de ani, pe nume Ecaterina Răducanu? I se mai spune și Tina.

— Nu.

Andreiana se ridică:

— Vă mulțumesc pentru bunele dumneavoastră intenții, tovarășă Mureșan. Bună ziua!

Cinci minute mai târziu, plutonierul Nichita își angaja mașina, cu toată viteza, pe șoseaua spre București, să-și ducă acasă superiorii, dintre care unul, căpitanul Olteanu, avea o fizionomie surprinzător de senină, iar celălalt, locotenentul Stoica, una profund nedumerită. Pe la Timișul de Jos, căpitanul Olteanu îi ceru șoferului să le spună ultimele anecdote puse în circulație. Plutonierul Nichita se execută cu infinită plăcere; la Arcul de Triumf mai avea încă tolba plină.

Capitolul X
Prețul sângelui și al alcoolului

Pe Calea Victoriei, chiar înainte ca mașina să cotească pe Dobrogeanu-Gherea și să intre în curtea Inspectoratului, Andreiana zări o figură cunoscută, printre sutele de trecători de pe stradă. O figură foarte recent cunoscută: un cap neverosimil de pleșuv, literalmente ca un ou, cu sprâncenele stufoase, o siluetă înaltă, deșirată, nițel gârbovită...

— Lasă-mă aici, tovarășe Nichita!

Șoferul opri la bordura trotuarului și Andreiana coborî. Se amestecă în furnicarul de oameni și, peste un minut, îl ajunse din urmă pe omul pe care îl zărise din mașină. Îl prinse de braț, cu un gest amical.

— Ia te uită! făcu ea. Tovarășul Leonida Pop. Ce mai faceți?

Omul fără vârstă tresări, apoi, recunoscând-o pe Andreiana, se lumină la chip, ca și cum ar fi dat ochii cu cel mai bun prieten.

— Dumneavoastră?! exclamă el. Nemaipomenit! Vă mărturisesc că exact pe dumneavoastră vă așteptam aici... vreau să spun că speram să vă întâlnesc, plecând de la slujbă sau venind la slujbă. V-am telefonat și acasă, și la birou, dar mi s-a spus că sunteți plecată din

București, și că urmează să vă întoarceți dintr-o clipă într-alta. De aceea băteam trotuarul prin fața miliției...

— Puteați să-l bateți mult și bine, dacă nu vă vedeam eu!

— Trebuie să vă vorbesc, trebuie neapărat să vă vorbesc! spuse Leonida Pop pe un ton categoric. De aceea v-am așteptat aici, și din când în când mai telefonam, să aflu dacă nu cumva ați sosit.

— Da?... zise Andreiana. Foarte bine. Să urcăm la mine în birou.

Leonida Pop clătină aprig din cap.

— Nu, vă rog, nu... Nu pot să urc acolo, la dumneavoastră, ar fi pentru mine o sursă de amintiri prea amare, aș fi obligat să evoc în conștiința mea toate gravele mele greșeli trecute... N-am putea merge în altă parte?

Andreiana nu stărui, îl înțelegea prea bine. Așa încât râse:

— Vă invit pe o bancă, în Cișmigiu, de acord?

— Ca întotdeauna mă puneți în situația de a vă rămâne profund îndatorat, tovarășă căpitan.

Zece minute mai târziu, se aflau așezați pe una din numeroasele bănci de pe o alee a celei mai vechi, dar și celei mai frumoase grădini a Bucureștiului.

— Tovarășă căpitan, astăzi a fost prima mea zi de slujbă... Am fost la președintele cooperativei, care m-a

primit cu toată amabilitatea, deși mi-am dat seama că știe în ce ape mă scald, că, adică, viața mea a suferit tot ce a suferit. Mi-a dictat chiar dânsul un text lung la mașină, și la sfârșit mi-a spus că îmi dă... nota zece! M-a angajat pe loc! Nici nu știu cum să vă mulțumesc, fără dumneavoastră aș fi rămas și pe mai departe un om la marginea societății, un paria, un suflet în bătaia vânturilor potrivnice... De asta v-am și căutat, ca să vă mulțumesc din inimă.

— Numai pentru atât? întrebă Andreiana, dezamăgită. Mulțumirile ca mulțumirile, dar astea erau simple acte de conveniență. Intuia însă că Leonida Pop i-ar putea spune și altceva în afara unor banale cuvinte de recunoștință. Mi pare bine că ați fost angajat, meritul nu e al meu, ci al dumneavoastră, care ați dovedit că puteți face față... Dar eu îmi ziceam că poate mai aveți să-mi comunicați unele lucruri. Cât despre slujba la cooperativă, vă urez succes, îmi face plăcere că v-am putut da o mână de ajutor.

Leonida Pop își compuse o mină foarte gravă.

— Da, cred că vă mai pot comunica și altceva, tovarășă căpitan... rosti el cu o voce șovăitoare. Mi-ați atras atenția că dacă... printr-o întâmplare, mi-aș aduce aminte de vreun amănunt care ar putea fi util anchetei dumneavoastră. Să vi-l comunic... Ei bine, mi-am amintit, și țin neapărat să vi-l comunic! Nu știu ce

valoare poate căpăta în ochii dumneavoastră, totuși...

„Dar dacă nu ți-aș fi aranjat slujba asta, la care, ca un prost, n-ai apelat singur, ți-ai mai fi amintit de „amănuntul” ăsta pe care urmează să mi-l dezvălui se întrebă Andreiana. „Ia să vedem ce ai de spus!”

— V-am declarat dala trecută că domnul Dan Deleanu și-a petrecut ziua și seara de duminică în atelierul doamnei Raluca Suciu, în compania unei femei...

Andreiana se încruntă.

— Și nu e adevărat? V-a cerut cumva Dan Deleanu să afirmați lucrul ăsta, ca să-i asigurați un alibi?

— Nu, nu! protestă speriat Leonida Pop. Nu sunt vinovat de mărturie mincinoasă, câtuși de puțin! Dan Deleanu și-a petrecut într-adevăr toată ziua în strada Sabinelor – mă rog, n-am stat să-l păzesc, poate că a lipsit o oră sau două, știu eu –, iar pe la unu noaptea, l-am auzit când a plecat, adică l-am auzit încălzind motorul rablei aceleia a lui...

Andreiana aștepta.

— Altceva voiam eu să vă aduc la cunoștință... Știți, în cursul după-amiezii, n-aș putea să vă spun ora exactă, să fi fost cinci, să îi fost șase, cineva a intrat în casă – am auzit de sus, de la mansardă – și a bătut la ușa atelierului. Domnul Deleanu nu i-a dat drumul înăuntru, presupun că dama era în *deshabillée*!, ci au

discutat din pragul ușii, la început cu glas tare, pe urmă mai în șoaptă. Cât au vorbit tare, am auzit ce își spuneau: vizitatorul îi cerea domnului Deleanu o *cheie,* insista, îl lua tare, l-am auzit chiar amenințându-l că „nu-i mai dă banii promiși” dacă nu primește cheia... Nu știu despre ce cheie era vorba, dar am prins cuvintele *soră,* apoi: *oricum e la mare, mâine dimineață o ai înapoi*... I-a dat sau nu domnul Deleanu cheia cerută, nu știu, fiindcă pe urmă, cum v-am spus, au început să discute în șoaptă și în cele din urmă am auzit ușa de la intrare păcănind, semn că omul plecase.

— Ați recunoscut vocea? Era a cuiva pe care îl cunoașteți?

— Nu, doamnă... tovarășă, nu! Regret, dar nu! Arm fost eu însumi foarte intrigat, aș fi vrut să știu cine e tipul, dar, vă dați seama nu puteam deschide ușa să mă uit, m-ar fi observat imediat...

— De ce nu mi-ați relatat episodul acesta data trecută, când am stat de vorbă?

— Îmi ieșise cu totul din minte... răspunse Leonida Pop, cu o voce umilă, foarte puțin convingătoare. Astăzi, stând la mașina de scris, la cooperativă, după ce fusesem angajat cu atâta amabilitate... mi-am amintit și mi-am zis că informația v-ar putea fi de folos!

Andreiana zâmbi. Nepătrunse sunt meandrele bietului suflet omenesc!

— Îmi este într-adevăr de folos informația dumneavoastră. Vă urez succes în munca dumneavoastră de la cooperativă! La revedere!

Și Andreiana părăsi pitoreasca priveliște ce i-o oferea o cochetă salcie care-și petrecea tot timpul privindu-se în oglinda lacului.

*

Plutonierul Nichita primi cu stoicism vestea că va trebui să refacă drumul abia parcurs, e drept că numai până la jumătate. Ceru doar permisiunea să facă, în zece minute, plinul de benzină.

O oră și jumătate mai târziu, se aflau la Câmpina. Locotenentul Stoica rămăsese în București, pentru a urmări firele de aici ale anchetei și mai ales pentru „a fi de gardă”, pentru a recepționa eventualele mesaje. Să vedem, își zicea Andreiana nu fără satisfacție, ce minciună va ticlui tehnicianul silvicultor în legătură cu vizitatorul necunoscut de după-amiază, din strada Sabinelor!... Luându-l și de data asta pe „nu știu” în brațe, risca pur și simplu acuzația de complicitate la asasinat, perspectivă în măsură să-l înspăimânte și pe omul cel mai îndărătnic! Da, să vedem pe unde va scoate domnul Dan Deleanu cămașa!...

Pe căpitanul Andreiana Ioana Olteanu o aștepta însă. În locuința lui Dan Deleanu din Câmpina, cea mai sinistră surpriză! De cum coti mașina pe prăfuita stradă

a Atelierului, Andreiana și plutonierul Nichita își dădură seama că se petrece ceva cu totul neobișnuit: două mașini ale miliției. Plus o furgoneta neagră, staționau în fața casei care avea poarta și ușile vraiște. Tot felul de oameni intrau și ieșeau grăbiți, în timp ce, lângă poartă și pe trotuarul de vizavi, se strânseseră vecinii și o mulțime de alți curioși. Celor doi reprezentanți ai miliției judiciare bucureștene nu le fu greu să-și dea seamă despre ce era vorba.

Plutonierul Nichita parcă mașina în spatele celorlalte trei mașini care staționau. Un locotenent-major, în uniformă, pe care Andreiana îl știa din vedere, de la o altă deplasare la Câmpina, veni grăbit spre ea. Salută scurt.

— Sunteți căpitanul Olteanu? întrebă el precipitat. V-am telefonat acum o jumătate de oră și mi s-a spus că vă aflați în drum spre noi.

— Ce s-a întâmplat aici, tovarășe locotenent-major?

— Un caz de sinucidere... Locatarul casei, Dan Deleanu, s-a spânzurat.

Andreiana se întunecă.

— Da?!... făcu ea, fără vreun alt comentariu și intră pe poarta larg deschisă. Locotenentul-major o urmă.

— Vreți să-l vedeți, tovarășă căpitan? Vă asigur că nu ofer a o priveliște prea plăcută...

— Sunt convinsă, rosti sec Andreiana și urcă treptele

spre marchiză.

Casa avea un aspect de-a dreptul macabru acum. Pe o canapea, o siluetă lungă și rigidă era acoperită cu un cearșaf alb. Andreiana, înfrângându-și repulsia, ridică un colț al cearșafului: fața de spânzurat, congestionată, vânătă, cu ochii ieșiți din orbite, a lui Dan Deleanu era într-adevăr hidoasă! Lăsă la loc cearșaful.

— Unde e copilul? îl întrebă ea pe locotenentul-major.

— În vecini, la o bătrână, care a descoperit cadavrul și a tăiat funia... De fapt... și locotenentul-major dădu din cap a milă.

— Ce voiați să spuneți?

— Că de fapt nu ea, ci tocmai copilul a fost cel care și-a găsit tatăl spânzurat. Când bătrâna a intrat în cameră, copilul se afla chiar alături de mort, uitându-se fix la el cu ochii goi! Și cine știe de câtă vreme se afla acolo! După rigiditatea cadavrului, medicul afirmă că moartea s-a produs cu patru-cinci ore în urmă... Știți, e vorba de un copil arierat, dar lucrul e cu atât mai jalnic...

— Îl cunosc pe copil, zise Andreiana. Aveți dreptate, scena trebuie să fi fost jalnică!

În încăpere intră un maior de miliție în uniformă.

— Maior Stănescu, se prezentă el, strângând mâna Andreianei. Am aflat că decedatul se afla sub anchetă și că ancheta o conduceți dumneavoastră, tovarășă căpitan. Dan Deleanu n-avea voie să părăsească

localitatea fără știrea noastră.

— E sigur că e vorba de sinucidere, tovarășe maior? Vă întreb, fiindcă ancheta noastră a stabilit că un eventual asasin ar fi avut motive puternice să-l trimită pe lumea cealaltă pe omul acesta.

— Și Andreiana îl puse la curent pe maiorul din Câmpina cu ultimele elemente apărute în cadrul anchetei.

— Complice sau nu al criminalului în cazul Violeta Iliescu, era oricum un martor a cărui depoziție îi putea fi acestuia fatală!

— După câte îmi dau seama, ar fi putut el însuși s-o ucidă pe sora sa vitregă!

— Dar nu și pe Ecaterina Răducanu... Deci, tovarășe maior, opinați totuși pentru sinucidere?

— Ei bine, da, tovarășă Olteanu! Nu există niciun indiciu că ar fi pătruns o persoană străină în casă în orele când se presupune că a avut loc funestul act. Vecina l-a văzut pe sinucigaș în cursul dimineții, l-a și întrebat dacă nu se duce la slujbă – Deleanu i-a dat un răspuns în doi peri, părea de altfel amețit de băutură, a luat-o se vede de foarte de dimineață, dacă n-o fi băut de unul singur, toată noaptea!

— N-a lăsat vreun mesaj, câteva cuvinte scrise, oricât de sumare?

— Nu! Cei mai mulți sinucigași o fac, dar unii,

dimpotrivă, se bucură dacă-și pot învălui moartea în cel mai deplin mister! După părerea mea, e un act tipic de cinism. Acești sinucigași dau de înțeles că își urăsc nu numai pro pria viață, pe care o suprimă, ci în egală măsură și societatea, pe semenii lor...

— Sinuciderea aceasta pare să dovedească, față de ceea ce știam, că rolul lui Dan Deleanu în tentativa de omor asupra sorei sale vitrege era mai mare decât credeam... Să fi intervenit remușcările? Greu de crezut, din câte cunoșteam omul!... Și cu toate astea, iată... – și Andreiana avu un gest grăitor către trupul acoperit cu un cearșaf de pe canapea – acesta este prețul sângelui vărsat!...

Maiorul Stănescu înclină din cap, întunecat.

— Și al alcoolului, aș zice eu... Care, de-a lungul câtorva ani, l-a dezechilibrat, l-a corupt pe individ... Veniți să vă arăt ceva!

Andreiana îl urmă pe coridor. Maiorul deschise o ușă era o cămară încăpătoare. În care stăteau claie peste grămadă o sumedenie de sticle goale, cu etichete de băuturi alcoolice. Imposibil să le fie evaluat numărul, într-atât erau de multe! Nimic altceva nu se afla în cămară în orice caz, niciun produs comestibil...

— Și astea nu sunt toate, ricană maiorul. Unde te uiți, pe după dulapuri, pe sub pat chiar, pe după uși, peste tot stau îngrămădite sticle goale! Un întreg depozit

I.C.V.A.[35]!...

Andreiana îndepărtă cu vârful pantofului o sticlă ce i se rostogolise la picioare.

— Și știți cu ce se ocupa, toată ziua-bună ziua, individul? își tapa cunoștințele de bani uneori de sume modice... Dacă vindea sticlele astea goale făcea rost pe puțin de o mie de lei... o mie de lei pe sticle goale, chiar că e o performanță!

Revenită în odaia în care se afla cadavrul lui Dan Deleanu.

— Mai este și problema copilului, spuse Andreiana.

— Deocamdată se află la bătrâna din vecini, se grăbi s-o asigure maiorul Stănescu. Oricât ar părea de ciudat, sunt foarte atașați unul de altul... Bătrâna spune că îl poate ține ea, chiar mai multă vreme, dar, desigur, vom avea grijă să-l trimitem la o școală de recuperare cu internat.

— Mai sunt oameni cumsecade, ca bătrâna aceea, zise Andreiana. Am cunoscut-o, face și niște dulceață de fragi grozavă... Nu vă grăbiți cu trimiterea lui la școala specială de recuperare tovarășe maior, știu că mătușa sa, inginera Iliescu, dorește să-l înfieze...

— Inginera Iliescu? Dar ea...

— Ea sau soțul ei. Ei! da, tovarășe maior, eu, cum să

[35] Întreprinderea de colectare și valorificare a ambalajelor.

vă spun, sunt o fire optimistă și sper că Violeta Iliescu va mai fi în măsură să se ocupe de acest sărman nepot al ei...

— Cu atât mai bine, tovarășă Olteanu. La bună vedere, sper să mă țineți și pe mine la curent cu rezultatele finale ale anchetei...

*

Revenind în București, Andreiana avu de astă dată o surpriză de cu totul altă natură. Locotenentul Virgil Stoica, care o aștepta ca pe ghimpi, o anunță că pictorul olandez Willem Van Deken, tot așa de inopinat precum plecase, se întorsese chiar în cursul zilei respective. Telefonase pictorița Raluca Suciu, pe care Van Deken o căutase de îndată ce își găsise un apartament la hotel *Lido,* pentru el și pentru un văr al său, cu care venise de la Viena. Raluca Suciu îi vorbise despre tentativa de asasinat asupra Violetei Iliescu, olandezul rămăsese pur și simplu stupefiat, dacă era să i se dea crezare pictoriței, iar acum n-avea altă dorință mai urgentă decât să ia legătura eu organele de anchetă, pentru a da relațiile cuvenite; îl impresionase cu deosebire faptul că actul criminal se produsese la numai câteva ore după călătoria în comun de la Venus la București și după ce o vizitase pe ingineră în locuința acesteia.

— Dorință lăudabilă, mormăi Andreiana, punând mâna pe telefon și formând numărul Ralucăi Suciu. S-

au executat copiile mărite ale fotografiei găsite în albumul din casa părintească a Tinei?

— Da, poftiți! și Virgil Stoica îi întinse un plic destul de gros.

— Șterge, te rog, Virgile, orice urmă posibilă de impresiune digitală pe una din fotografii și reintrodu-o cu mare grijă în plic, îi ceru Andreiana subalternului ei. Alo! făcu ea în receptor, tovarășa Raluca Suciu? Aici căpitan Andreiana Olteanu. Da, vă ascult!

Ascultă cu răbdare torentul de vorbe al pictoriței, după care spuse:

— Nu, de ce să se deranjeze domnul Van Deken? Spuneți că se găsește în casa dumneavoastră, așa că putem veni noi acolo, într-un sfert de oră. A! dorește dânsul să vadă atmosfera din *Quai des Orfevres*[36] al Bucureștiului?! Mă rog, dar preveniți-l că eu nu sunt Maigret[37]...

— O scurtă ezitare.

— Bine, atunci veniți dumneavoastră aici, vă aștept!

---

[36] Quai des Orfèvres este un film de procedură de poliție franceză din 1947 bazat pe cartea Légitime défense de Stanislas-Andre Steeman.

[37] Maigret este un personaj fictiv din romanele polițiste scrise prin anii 1920 de scriitorul belgian Georges Simenon. El este un comisar de poliție de vârstă mijlocie, fiind personajul principal în cele 75 de romane și 28 de nuvele a scriitorului belgian. Jules Maigret este prezentat ca un tip calm, pe care nimic nu-l poate scoate din sărite, el fumează pipă și poartă pălărie și manta. În timpul investigațiilor este un bun observator, căutând să înțeleagă motivul care l-a determinat pe răufăcător să comită crima.

Aveți mașină, deci nu veți întârzia? Vă previn că mai am niște curse de făcut în după-amiaza asta.

Îi aruncă o privire semnificativă lui Virgil Stoica.

— Vom avea o vizită „internațională”, tinere! Fii amabil și du-te la secția de dactiloscopie, să rămână cineva pentru o expertiză de mare urgență. Și când îți voi face un somn discret... cred că ai înțeles?

— Nu-i nevoie de niciun semn, o asigură locotenentul Stoica, o să mă duc cu poza în dinți la experții dactiloscopi... Și cu toată discreția, vă asigur!

Într-adevăr, nu trecu nicio jumătate de oră, și Andreiana fu anunțată de la poartă că e căutată de „o tovarășă” și de „un tovarăș din Olanda”. Peste alte zece minute, cei doi vizitatori își făceau apariția în biroul Andreianei și al lui Virgil Stoica. Urmară prezentările, apoi câteva fraze de conveniență. Willem Van Deken explică împrejurările în care părăsise țara într-un mod atât de intempestiv:

M-am întors în București pentru a-l întâmpina la aeroport pe vărul meu, care trebuia să vină cu o cursă de la Viena. Vărul meu n-a sosit cu acea cursă... în schimb, după miezul nopții, mi s-a telefonat din Viena că vărul meu a suferit un accident – o! nimic important, o luxație a gleznei, care însă îl făcea invalid și îl împiedica să-și continue singur călătoria... Vărul meu, știți, e un om foarte comod, foarte ipohondrie, așa că m-

am repezit la Viena și l-am adus la București în cele mai bune condiții, deși, desigur, ar fi putut face drumul și singur... Iată motivul, foarte puțin serios, pentru care am părăsit România, pentru a reveni de altfel foarte repede, fără să-mi pot măcar anunța prietenii cei mai apropiați, printre care se numără, bineînțeles, și colega mea atât de prețuită doamna Raluca Suciu...

Andreiana, care conducea discuția, rămânea perfect impasibilă.

— Sunteți de acord să răspundeți la câteva întrebări de rutină, domnule Van Deken?

— Dar desigur!... și pictorul olandez, prin figura sa jovială, cu bărbița-colier, părea să manifeste cel mai mare zel posibil. Întrebați-mă absolut tot ce doriți! Voi răspunde fără să pretind prezența avocatului.

Andreiana fu ispitită, un moment, să-i adreseze clasica întrebare: Cum v-ați petrecut timpul între... și între... – dar știind că. În ziua și la ora aproximativă a uciderii Tinei Răducanu. Van Deken nu se afla în țară, se mulțumi să-i ceară să relateze cât mai exact călătoria sa de la București pe litoralul Mării Negre, popasul de la motelul de la Hârșova, iar apoi, drumul de întoarcere în Capitală, în mașina condusă de Violeta Iliescu.

Van Deken povesti, în româneasca sa nu aproximativă, ci doar nițel bizară, cele petrecute. Versiunea sa coincidea, în linii mari, cu cea de acum

două-trei zile a Ralucăi Suciu. Fără să i se pună din capul locului întrebări în această direcție, el nu ascunse nici încercările sale – naive, după cum le denumi el însuși! – de a trata cu inginera Violeta Iliescu „o afacere avantajoasă pentru ambele părți”, redescoperirea unor coloranți străvechi, printre care faimosul *albastru de Voroneț*, care a înfruntat cu atâta vitejie vicisitudinile vremii, timp de secole, pe peretele exterior al mănăstirii, în bătaia ploii, a crivățului, a arșițelor verii... Dar, își dădea prea bine seama acum, nu era decât un vis, o utopie, nici secretele vopselelor maeștrilor Renașterii sau ale celebrilor pictori din școala olandeză și flamandă n-au putut fi smulse de chimia modernă!... „Marea artă e menită se pare, să se învăluie pentru totdeauna într-un mister de nepătruns...”

Cei doi ofițeri de miliție, alături de Raluca Suciu, desigur mult mai familiară cu tema abordată, dar care nu interveni niciun moment în discuție, suportară fără să clipească mica dizertație a olandezului asupra unor aspecte palpitante ale istoriei artei. Când acesta sfârși, Andreiana trase un sertar, din care scoase un plic mare, pe care i-l întinse.

— Vreți să vă uitați la fotografia din plic, domnule Van Deken, și să-mi spuneți dacă vă sunt cunoscute cele două persoane pe care le reprezintă?

Ușor surprins, Willem Van Deken scoase fotografia

din plic și ținând-o, cu ambele mâini, la o oarecare distanță de ochi – semn de început de presbitism[38] –, o cercetă cu atenție.

— Femeia îmi este cu totul necunoscută, spuse el în cele din urmă. În schimb, bărbatul, n-aș putea afirma cu siguranță – vedeți dumneavoastră, poartă ochelari negri, fața e pe jumătate ascunsă, – tinerii se cam aseamănă între ei. Ar putea fi nepotul meu de la Amsterdam, cum tot atât de bine ar putea fi un tânăr de aici din România; de exemplu prietenul meu domnul Aurel Oprescu, pe care și doamna Raluca Suciu îl cunoaște, și olandezul trecu acesteia fotografia. Raluca o luă, o privi lung, apoi o înapoie Andreianei spunând că nu știe cine sunt cei doi tineri.

Andreiana luă fotografia având însă grijă să o apuce exact de acolo unde cei doi nu o atinseseră, introducând-o apoi în plic.

— Vă mulțumesc spuse ea, cu doamna Suciu vom discuta mai târziu dacă va fi cazul.

Plicul cu fotografia mărită rămase părăsit în mijlocul mesei. Două minute mai târziu, locotenentul Stoica îl luă cu un gest neglijent și, după încă vreun minut, ieși din birou, ducând cu el plicul. În același timp, discuția continuă:

---

[38] Care vede mai bine de departe.

— Prin urmare, nu recunoașteți pe niciunul din acești tineri. Vă mențineți declarația și anume că, împreună cu Aurel Oprescu, pe care l-ați reîntâlnit întâmplător în stațiunea Venus, v-ați întors duminică la București, și ați făcut o scurtă vizită în locuința inginerei Violeta Iliescu, sau o retractați?

Întrebarea, formulată rigid, în termeni strict oficiali, fusese în schimb rostită pe un ton de mare amabilitate, care o îndulci. Van Deken confirmă fără ezitare:

— Da, așa s-au petrecut lucrurile...

— Ei bine, domnule Van Deken, v-aș ruga acum să ne spuneți *absolut tot* ce știți despre acest prieten al dumneavoastră – Aurel Oprescu. Când și în ce împrejurare l-ați cunoscut, ce știți despre el, inclusiv ce v-a povestit el însuși despre existența lui: poate ne puteți indica și domiciliul lui.

Van Deken își șterse fruntea, brusc acoperită de transpirație, cu o batistă fină și imaculată.

— Îl suspectați cumva, doamnă murmură el. Ar fi teribil să se dovedească... nu, nu pot să cred așa ceva!...

— V-aș ruga să-mi răspundeți la întrebarea pe care v-am pus-o.

Willem Van Deken nu se lăsa rugat și cu multă bunăvoință. Căută să-și aducă aminte tot ce știa despre „prietenul său domnul Aurel Oprescu”... Din păcate, se dovedi că prea multe lucruri nu știa, și asta în primul

rând spre propria sa surprindere. Ca atâția alți inși superficiali, jovialul olandez constata că stabilise relații, că își apropiase un om despre care, acum, când se gândea bine, dar numai acum, când era pus în fața unei asemenea situații, nu știa mai nimic... Cunoști pe cineva, îl întâlnești și a doua zi. Și în zilele următoare, beți un pahar împreună, schimbați câteva impresii, ajungi repede la concluzia că omul e „simpatic”, mai ales dacă ți-a cântat în strună în cursul șuetelor anterioare sau – de asta nici să nu mai vorbim! – te-a măgulit de două sau de trei ori, strecurând aprecierea „sinceră” că ești un artist desăvârșit, iar de la o vreme. De la o scurtă vreme încolo, ți se pare că îl cunoști de când lumea! Ai putea garanta pentru el, l-ai recomanda cu toată convingerea unei fete să-l ia de bărbat, ai gira oricând pentru el o poliță pentru orice sumă – pentru ca, apoi... Ca și acum, iată! Spre mirarea sa, nu și a anchetatoarei, Van Deken constata că, practic, pentru el „prietenul său domnul Aurel Oprescu” este un seminecunoscut! Nu, habar n-avea dacă locuiește în București sau în altă localitate din țară: nici măcar dacă e însurat chiar și în legătură cu vârsta, putea face doar o estimare aproximativă – 25 de am, pe care ar fi putut-o face orice om care l-ar fi văzut pe Oprescu pentru întâia oară; ce fel de studii are, „ceva cu chimia”, dar, concret nimic... Depoziția sa nu fu însă cu totul lipsită de

interes, căci el povesti cu lux de amănunte cum îl cunoscuse pe Aurel Oprescu în cadrul echipei de filmare a coproducției româno-olandeze *Comorile Carpaților*, film la care el, Van Deken, semnase scenografia. Vorbi de talentul de „butaforist” al lui Oprescu – „artă minoră”, precizase el, surprinzând un zâmbet indulgent pe chipul Ralucăi Suciu – și, brusc, își aminti că amicul său, la un moment dat, făcuse și figurație în film, figura sa părându-i-se interesantă regizorului; într-adevăr, arătase foarte veridic în costumul unui haiduc de pe vremuri! Andreiana păru interesată de acest amănunt.

— De fapt, au fost doi regizori: un român și un olandez.

După ce Van Deken numi pe cei doi regizori, aducându-le elogii interminabile. Andreiana continuă să-i pună întrebări precise, strânse.

În continuare, la întrebările Andreianei, Van Deken relată cum se desfășurase minut cu minut vizita de aproximativ douăzeci de minute în locuința Violetei Iliescu; fiecare mișcare, fiecare gest al gazdei și al lor, cei doi musafiri. Minuția pe care o pretindea Andreiana ajunse în cele din urmă să-l exaspereze pe Van Deken. I se citea asta pe față; dar Andreiana, cu un zâmbet larg, care-l cuceri pe loc pe curtenitorul pictor din țara lalelelor și a morilor de vânt, îl îmblânzi fără greș:

— Credeți-mă că e important, *maestre* Van Deken... în sfârșit, Andreiana, epuizându-și întrebările, se ridică, imitată de ceilalți doi.

— Rămâneți în continuare în București sau plecați pe litoral, domnule Van Deken?

— Vreo două-trei zile rămân în București, până ce devine cu totul valid vărul meu, abia după aceea plecăm la Venus, preciză Van Deken.

Pe Raluca Suciu, se întrebă dacă s-o vestească acum sau abia a doua zi despre funesta faptă a prietenului ei din copilărie, Dan Deleanu... Se hotărî să amâne, avea altele pe cap acum... și, în definitiv, de ce n-ar pune pe altcineva s-o facă?!

— Eu nu mă mai întorc pe litoral, anunță Raluca Suciu. Andreiana le întinse mâna.

— Vă mulțumesc foarte mult! La revedere!

Andreiana așteptă ca cei doi pictori să părăsească biroul, ca să ceară la informații, numărul de telefon al studioului cinematografic „București". Mai era încă cu receptorul la ureche, când intră, cu o figură agitată, locotenentul Stoica.

— Au plecat?! făcu acesta. I-ați lăsat să plece?! Dar bine, pe unul din paharele din locuința inginerei se găsesc amprentele olandezului! Asta... asta îl implică în crimă, vă dați seama?!

Andreiana. Punând receptorul în furcă, îl privi

uimită:

— Dar mă dezamăgești, băiete!! Tu, care mi-ai dat o mică lecție în casa părintească a Tinei Răducanu... Cum o să-l implice?! Dimpotrivă, amprentele astea *îl elimină* din cauză pe olandez, chiar nu-ți dai seama?...

*

O nouă înserare, un nou drum în mașină, pe panglica de asfalt a șoselei, care, deși în amurg, mai păstra încă toată încărcătura de soare torid acumulată în cursul zilei, noi anecdote „la zi” debitate flegmatic, dar cu atât mai cu efect, de plutonierul Nichita, al cărui rezervor, și de benzină, și de anecdote, era întotdeauna plin.

— De ce nu te-ai făcut dumneata actor, tovarășe Nichita?

— Pe aia cu milițianul care dă examen de admitere la Institutul de teatru o știți, tovarășă Andreiana?...

— Și plutonierul Nichita se lansă într-o nouă poveste hazoasă, dar nu chiar imediat, ci abia după o oarecare tergiversare, ceea ce o făcu pe Andreiana să presupună că inegalabilul șofer nu era numai „reproducător” de bancuri, ci și „inventator”, improvizator, merit și mai demn de luat în considerare!

Regizorul cu care vorbise la telefon, doar cu o jumătate de oră în urmă, o aștepta în holul mare al Studioului Buftea. Andreiana se prezentă și scoase legitimația din poșetă, dar regizorul schiță un zâmbet și

îi spuse că o crede pe cuvânt. Apoi o invită într-un mic birou în care răcoarea binefăcătoare a parcului intra cu generozitate prin fereastra larg deschisă.

— Cu ce v-aș putea fi de folos, tovarășe căpitan? o întrebă regizorul, după ce o rugă să ia loc.

— Știu că ați fost regizorul filmului „Comorile Carpaților” o coproducție româno-olandeză, film care s-a bucurat de succes. Aș dori să-mi dați relații despre Aurel Oprescu, dacă vă reamintiți de el.

— O! Aurel, cum să nu-mi amintesc de Aurel Oprescu? Era un băiat plin de talent, dar nu l-am mai chemat pentru că, din păcate, la noi nu și-a văzut de treabă. A lucrat o perioadă scurtă la atelierul de butaforie, apoi i-am încredințat un mic rol. Dar ce folos! Pe cât era de... multilateral talentat, pe atât era de neserios. Îi plăcea să bea. Apoi a avut niște probleme bănești cu o actriță, de la care a luat sub formă de împrumut o sumă de bani, pe care nu a mai recunoscut-o la ziua scadenței. Din casa unei figurante se pare că a plecat cu niște lingurițe de argint în buzunar. Intrigile și scandalurile nu se mai terminau. De aceea ne-am hotărât să renunțăm la el.

— Aveți cumva adresa lui?

— Am să încerc s-o caut, cu toate că, după câte îmi amintesc, nu avea domiciliu stabil.

— Dacă mai aveți prin filmotecă vreo rolă cu el, aș

dori să-l văd cum arată la înfățișare.

Regizorul, care nu era prea vorbăreț, se ridică de îndată rugând-o să-l scuze pentru câteva minute.

Într-adevăr, așteptarea nu fu de lungă durata. Regizorul o invită pe Andreiana într-o cabină de montaj. După ce făcu prezentările de rigoare, îi spuse montezei că poate derula filmul.

— Isabella, oprește te rog! Așaa! Acum dă puțin înapoi. Stop!

— Acesta este Aurel Oprescu. I-am încredințat rolul haiducului pe care, după cum ați putut vedea, l-a interpretat destul de bine.

Pe micul ecran al mesei de montaj, frumosul haiduc, călare pe un roib, râdea fericit. Andreiana îl privi atent și spuse că acest cadru îi este suficient.

— Îți mulțumesc Isabella, spuse regizorul, dacă tovarășa se declară mulțumită doar cu atât, nu mai e cazul să derulăm și restul.

Andreiana mulțumi montezei printr-un zâmbet și o strângere de mână, apoi ieși din cabina de montaj însoțită de regizor, care o conduse până la mașină.

Capitolul XI
Umbrele și luminile vieții

Mica localitate montană Pajura cunoștea o animație

cu totul neobișnuită în acea după-amiază de sâmbătă. Cursa locală venise tixită și mai sosiseră, cu totul pe neprevăzute, două autobuze care aparțineau Combinatului din M... plus câteva autoturisme personale. Oamenii stăteau pe străzi, tăcuți, într-o așteptare crispată. Cei mai mulți erau în haine de culoare închisă, bărbații cu cravate, femeile cu baticuri cernite. Cerul se boltea cenușiu deasupra munților abrupți și a caselor umile, acoperite cu șindrilă, care alcătuiau cătunul. S-ar fi zis că natura însăși deplânge viața atât de timpuriu secerată a frumoasei fete care avea să fie dusă în acea zi la locul de veci. Se vestea o ploaie mohorâtă.

Întreg cătunul se îndrepta spre micul cimitir. Dar în afară de localnici, se aflau și foarte mulți străini, dintre care majoritatea probabil că nu mai culcaseră niciodată în Pajura și nici nu știuseră pe unde vine această obscură localitate: colegi de muncă ai Tinei Răducanu de la combinat, prieteni și cunoștințe ale sale din M... și din Brașov. Da, se pare că fata fusese îndrăgită de foarte mulți oameni, ceea ce punea într-o lumină și mai crudă fapta ucigașului.

În casa părintească nu izbutiră să intre pentru a asista la serviciul religios decât foarte puțini față de cei veniți la înmormântare. Cei ce nu încăpură în casă rămaseră să aștepte în uliță, lângă poarta cimitirului, într-o tăcere

reculeasă. În mulțimea această eteroclită, nu atraseră atenția cei doi inși care veniseră cu o *Dacie 1300* cu număr de București. Mașina rămăsese parcată undeva pe o ulicioară dosnică și Andreiana și Virgil Stoica se aflau acum și ei amestecați printre oamenii ce așteptau în fața casei.

Câteva femei în negru se iviră în curte, semn că se terminase serviciul religios și că foarte curând avea să înceapă ultimul drum – atât de scurt, de numai câțiva zeci de metri! – al sărmanei Tina, de la poarta casei unde se născuse și până la groapa atât de apropiată...

Andreiana și Virgil Stoica nu se aflau alături unul de celălalt, ci, dimpotrivă, amestecați în două grupuri deosebite. Andreiana îmbrăcase pentru această ocazie tristă o rochie de culoare închisă, încălțase niște pantofi negri, cu tocul jos, iar fața îi era pe jumătate acoperită de un voal de doliu; cine ar fi văzut-o ar fi zis că e probabil o rudă mai de departe a moartei. Virgil Stoica era și el îmbrăcat într-o ținută sobră, corectă, ca toți bărbații din jurul lui.

Și unul și celălalt îi studiaseră cu toată atenția pe cei ce intraseră în casă, ca și pe cei ce ieșeau și pe cei ce continuau să vină, cu întârziere, spre cimitir. Cunoștințe recente: inginerul Marius Breazu și ceilalți colegi de laborator ai Tinei, șeful personalului de la combinat, aproape de sfârșitul ceremoniei își făcu apariția și

directorul, într-o mașină pe care o lăsă la vreo sută de metri de poarta cimitirului, apoi cele cinci fete foste colege de dormitor ale Tinei. Retrasă lângă un zaplaz[39], nemișcată, încremenită, se afla actrița Cici Stamate. În ciuda rochiei cernite, avea un aer grațios și cochet; dar, remarcară cei doi ofițeri de miliție, de un ceas încheiat, de când o vedeau acolo, plângea fără întrerupere, în tăcere și ștergându-și nervoasă lacrimile... Niciunul din aceștia nu-i recunoscuse însă pe Andreiana și pe Virgil Stoica.

Cel într-adevăr așteptat de ei nu-și făcuse însă apariția, încă...

Să nu vină oare, până la sfârșit?! Bizuindu-se pe datele psihologiei criminale, Andreiana era convinsă că va veni totuși... Iar dacă nu, ei bine, atunci va începe operația de rutină, punerea sub urmărire pe întreg teritoriul țării, cu difuzarea semnalmentelor, a fotografiilor, a datelor de stare civilă! Din păcate, o operațiune de durată, deși, desigur, infailibilă...

La ușa casei se iscă brusc îmbulzeală. Un număr de oameni ieșiră grăbiți în curte, făcând loc sicriului care era purtat pe umeri de patru bărbați cu eșarfe albe la umăr, semn că răposata fusese în floarea tinereții. Alt semn înduioșător de tinerețe prăpădită nemilos era

[39] Gard de scânduri, de ulucă.

brăduțul care urma coșciugul. La vederea lui, un val de bocete, de hohote de plâns izbucni în uliță.

Sicriul era purtat acoperit, lesne de înțeles de ce, după barbaria cu care fusese mutilată fața atât de frumoasă a fetei. Convoiul se formă repede, îndreptându-se spre poarta cimitirului. Îndărătul sicriului pășeau – și cei care se uitau la ei își simțeau ochii umezindu-li-se... – cei doi orbi, părinții Tinei, ținându-se de mână ca doi copii mari neajutorați și purtați de braț, de o parte și de alta, de rude. Ochii lor larg deschiși, chiar și așa fără vedere, erau îndreptați înainte, ciudat de frumoși și ciudat de senini.

De parcă asta ar fi așteptat, pornirea convoiului spre groapă, se porni și ploaia, măruntă, tristă, ca o pulbere cenușie de apă.

La groapă scurta ceremonie de doliu se apropia și ea de sfârșit, și omul așteptat tot nu se ivise... când Andreiana tresări: în mulțimea ce se strânsese în jurul mormântului, apăruse o figură nouă, un bărbat blond, care își ascunsese ochii cu niște ochelari fumurii. De unde venise? de dincolo de gardul cimitirului, din pădure, de nicăieri Parcă anume așteptase acest moment de scurtă agitație când se aruncă primii bulgări de țărână peste sicriul coborât în mormânt, când asistența lăcrimează mai tare ca oricând, când lumea se înghesuie... ca să se ivească și el din neant... Andreiana

îl văzu înaintând printre oameni, dând cu cotul ca să-și facă loc, apucând un pumn de țărână, venind lângă buza mormântului și aruncându-l înăuntru. De ce o făcuse – din cinism, din superstiție?! Dar cine poate ști ce e în sufletul negru al unui asemenea om!

O scurtă privire spre locul unde îl știa pe Virgil Stoica o încredință pe Andreiana că și acesta îl reperase pe individul blond și bine făcut. Acum, lumea se risipea repede, nu atât din pricina ploii, care era blândă, mai degrabă o mângâiere tristă, dar fiindcă nimeni nu ține să zăbovească în preajma unui mormânt pe care s-au apucat groparii să-l astupe cu osârdie. La distanță potrivită, Andreiana și Virgil Stoica îl urmară pe individul cu ochelari fumurii, care trecu repede drumul și se îndreptă spre piața cătunului Cursa locală, care ar fi trebuit să plece cu o jumătate de oră înainte, așteptase sfârșitul înmormântării. Era, bineînțeles, tixită. Tânărul cu ochelari fumurii se urcă printre ultimii și rămase, în picioare, lângă ușa din spate. Andreiana și Virgil Stoica asistaseră la plecarea autobuzului și abia după aceea se duseră la *Dacia* lor parcată într-o ulicioară dosnică.

Peste câteva minute, pe serpentinele șoselei de munte, ajunseră din urmă autobuzul. Se păstrară la distanță, având totuși grijă să nu-l scape niciun moment din ochi. Precauție binevenită, căci omul pe care îl urmăreau nu își continuă călătoria, cum ar fi fost de așteptat, până la

capătul traseului, ci coborî la o stație facultativă, în plină pădure. Andreiana și Virgil Stoica își abandonară mașina pe marginea șoselei (aveau să le-o recupereze colegii din Brașov!) și porniră în urmărirea lui. Andreiana nu mai purta voalul negru, iar Virgil Stoica își scosese ochelarii fumurii. Urmărirea pe drumeagul din pădure nu fu ușoară, cel din fața lor întorcea întruna capul. Însăși coborârea sa ia stația facultativă dovedea că omul se teme să nu fie urmărit și că își ia precauțiunile necesare, așa că trebuiră să apeleze la toată arta lor în această materie pentru a rămâne neobservați. Drumeagul din pădure ducea la o mică stație de cale ferată, o haltă. Peste exact 15 minute urma să sosească un personal de București: individul își calculare bine timpul!

Trenul sosi extrem de aglomerat, așa că toți trei trebuiră să se mulțumească cu locuri pe culoar, unde de altfel era mai răcoare decât în compartimente. Cel" urmărit se plasă la primul geam de lângă ușa vagonului – semnificativă predilecția sa pentru locurile de lângă uși! – iar Andreiana și Virgil Stoica în apropiere; el nu le acordă de altfel nicio atenție, nu-i remarcase până atunci, cu atât mai puțin avea să-i ia în seamă în aglomerația din tren.

Sosiră la București spre sfârșitul după-amiezii. Pe peronul Gării de Nord, urmărirea individului, care nu-

și scosese ochelarii fumurii, fu o joacă de copil. Aproape de ieșirea principală a gării, individul se opri în dreptul casetelor automate pentru bagaje și la una din acestea, formă un cifru. Ușița se deschise și el scoase din casetă o valiză sport de culoare maron. Dar nu mai apucă să facă decât vreo douăzeci de pași și în dreptul grelelor coloane de piatră din fața gării, ambele brațe îi fură prinse, discret, dar ca în niște menghine, de mâinile celor doi ofițeri de miliție.

— În numele legii, vă somez să ne urmați! spuse Andreiana scurt.

Individul avu o scurtă mișcare de împotrivire, reprimată însă îndată, își dăduse desigur seama că n-avea niciun sens să se opună. Dar chiar dacă ar fi făcut-o și chiar dacă Virgil Stoica n-ar fi fost prezent s-o asiste, Andreiana era oricum sigură că ar fi făcut față...

Urcară în primul taxi, ca trei pasageri oarecare.

Un sfert de oră mai târziu, intrau în biroul sobru din clădirea Inspectoratului. Un plic aștepta pe masa de lucru a Andreianei. Ea îl luă și citi adresa, extrem de sumar redactată: *Tov. Cpt. Olteanu, Miliția București.* Cu coada ochiului, observă reacția destul de neașteptată a arestatului: pesemne că recunoscuse scrisul de pe plic...

— Ce este, Ion Opriță?... îl întrebă Andreiana printre dinți. Nu te așteptai, nu-i așa, la acest mesaj de dincolo de mormânt?!

Apoi, deschizând valiza sport de culoare maron, pe care Ion Aurel Opriță, alias Johnny, alias Aurel Oprescu, avusese grijă s-o depună la loc sigur într-o casetă automată pentru depozitarea bagajelor de mână, Andreiana găsi sub o pijama și alte obiecte strict necesare într-o deplasare, *un carnet cu scoarțe cenușii.*

*

Era aproape de miezul nopții când Andreiana intră în cabinetul colonelului Alexandru Toma, pentru raportul final. Locotenentul Virgil Stoica rămăsese să continue interogatoriul preliminar al arestatului.

— Vă raportez că misiunea a fost îndeplinită, tovarășe colonel, spuse ea așezându-se în fotoliul din fața biroului șefului, în care acesta o invită să ia loc. Acum, abia acum simțea cât de obosită era, dar n-ar fi arătat-o în fața colonelului nici în ruptul capului.

— Da, Andreiana, știu. Și te felicit!

Andreiana surâse.

— Tovarășe colonel, acest nume, Ion Opriță, nu vă spune nimic?

— Ion Opriță, Ion Opriță... murmură colonelul Toma. Nu-mi spune mare lucru... Adică, stai! cred că da! Acum vreo zece ani am arestat un minor cu acest nume, furase niște țigări și... niște dulciuri dintr-o tonetă, la Brașov. Pe vremea aceea lucram la judiciarul din Brașov... Da, țin minte că i-am dat drumul, o mătușă plătise

pagubele, promițând că vor fi cu ochii pe el, iar el mi-a dat cuvântul că se va lăsa de asemenea fapte. Mi-a fost milă de el, era un băiat înăltuț și frumușel... I-am dat o șansă, de reabilitare.

— I-ați dat o șansă pe care el a subapreciat-o, replică Andreiana din vârful buzelor, căutând, prin ton, să atenueze cât mai mult efectul observației. El v-a ținut însă minte, ca prototip de om cumsecade, i-a povestit și logodnicei lui despre incidentul acela, v-a lăudat în fel și chip... și așa se explică faptul că scrisoarea anonimă v-a fost adresată dumneavoastră personal...

— Zău?... făcu colonelul. Nu vrei să fii mai explicită?

— Scrisoarea anonimă a fost expediată de însăși Ecaterina Răducanu, de viitoarea victimă. Ea reținuse numele dumneavoastră din povestirile logodnicului ei. Vă știa de om cumsecade și de aceea v-a adresat-o dumneavoastră. Ce se întâmplase? Pe acest Ion Opriță, cu care într-adevăr se logodise, dar, s-ar putea spune „, în secret îl cunoscuse întâmplător. În tren. Se îndrăgostise de îndată de el. Ei bine, acest logodnic blestemat, care aflase câte ceva despre invenția în curs de perfectare în laboratorul în care lucra Tina. Îi cerea cu insistență – tipul o domina cu sălbăticie – să-i procure documentația invenției, să copieze formulele și să i le predea lui! Clasicul conflict dintre dragoste și datorie! Căci Tina, o fată realmente cinstită, nu era atât de

proastă ca să nu-și dea seama la ce faptă mârșavă o împinge logodnicul ei. Dar pe de altă parte era pur și simplu fascinată de el. Așa că nu știa cum să scape de insistențele lui. Nu putea să-l amine la infinit... De aceea a și trimis scrisoarea anonimă, sperând că se va face o anchetă, că se vor lua noi măsuri de pază și așa mai departe, motiv îndestulător pentru a-l convinge pe Jo*hnny a*l ei că ce îi cere el nu se poate realiza, că ar fi prea periculos. Meandre întortocheate ale unei minți naive! Toate acestea mi le-a explicat Ion Opriță însuși, adineauri, el care e destul de inteligent ca să fi ghicit Jocul fetei; firește, despre scrisoarea anonimă nu știe nimic, dar bănuiește că Tina s-a destăinuit cuiva, nu-și dă seama cui...

— Și acum, urmă Andreiana, după o pauză impusă de intrarea secretarei. Care adusese cele două cafele cerute cu puțin înainte de colonel, acum sa vedem cine este Ion Opriță însuși. Un tânăr din Bran, care, copil orfan, a fost pasat de la o mătușă la o bunică, apoi crescut, practic, de o altă mătușă, căci bunica murise între timp. Furtișaguri, cum ați relatat chiar dumneavoastră, încă de pe când era minor. Apoi, totuși, liceul terminat, doi ani la Facultatea de chimie, abandonata însă – dar de ce abandonată? Pentru un trai ușor, asigurat de mici afaceri „pe picior”, în special cu străinii. Se ocupă și cu trafic de valută și tot felul de

treburi necurate. Când se angajează undeva – căci este destul de lucid să-și dea seama că e necesar să aibă și asemenea „acoperire”! lucrează bine, chiar foarte bine, numai că părăsește repede fiecare loc de muncă, „se plictisește” să semneze condica! Tot printr-o aparentă inteligență, își dă seama imediat de valoarea reală a invenției la care lucrează inginerii Violeta Iliescu, Marius Breazu și implicit, pe fostul ei subaltern, logodnica sa, Tina (pe care n-o iubește câtuși de puțin, dar întreține relațiile cu ea pentru a o determina să devină instrumentul intențiilor sale malefice!). Ce mai! își zice el, cu judecata sa precară de om corupt, lipsit de orice brumă de conștiință, o treabă ca asta mă poate îmbogăți pe toată viața, fur secretul invenției, o șterg în occident și vând invenția unui *boss.* Care mă îngroapă în dolari... Aici intervine teribila ironie a soartei, sau justiția absconsă dacă preferați, sau marea lege a binelui și a răului... Ion Opriță, care s-ar zice că și-a calculat corect acțiunea criminală, a recurs finalmente la o faptă pe cât de abominabilă, pe atât de gratuită! El știa de la Tina de existența carnețelului cu scoarțe cenușii în care, dintr-o veche deprindere, Violeta Iliescu, principalul autor al invenției, își nota ideile, condensate în general în formule de chimie. Acolo, își zicea el, se află nodul, miezul, cheia invenției... Pe acest carnețel dacă ar pune mâna, ar fi un om făcut! Tina tergiversează, îl duce cu

vorba... Ei bine, tot de la Tina află că șefa ei urmează să plece pentru câteva zile la mare, așa că pleacă și el într-acolo – de altfel un teritoriu care îi este familiar, acolo își aranjează el multe dintre afaceri –, nădăjduind într-o întâmplare norocoasă care să-i permită să pună mâna pe carnețelul miraculos. Îl întâlnește la Venus pe Van Deken, o mai veche cunoștință, ceea ce îi facilitează planurile. (în treacăt fie spus, confuzia cu Aurel Oprescu – nume sub care rămăsese cunoscut și la studiourile cinematografice „București" de la Buftea – în loc de Ion Aurel Opriță provine de la olandez, mai familiarizat cu numele ce au terminația în *escu* și care l-a reținut pe Aurel, mai... „latin". Are loc reuniunea de la barul *Calypso,* apoi drumul în trei spre București, vizita la locuința Violetei Iliescu și așa mai departe. Ion Opriță îi cere cunoștinței sale Dan Deleanu (cu care a învârtit afaceri mărunte, pe care l-a împrumutat cu bani și pe care știe că va putea apoi să-i silească să-și țină gura) cheia de la locuința sorei acestuia unde, după ce i-a pândit casa, se introduce când o vede pe ingineră plecând, dar nu imediat, ci după o lungă așteptare din cauza unor vecini de la parter care se eternizaseră în fața unei ferestre deschise.

Violeta Iliescu se întoarce mai curând decât se aștepta el, e surprins de ea, o lovește, crede că a omorât-o. Căzând peste măsuța joasă de lângă fereastră,

lumânarea colorată din sfeșnicul de argint pe care el o aprinsese ca să nu se vadă lumină din stradă se răstoarnă, ia foc perdeaua, apoi restul. O zi și jumătate mai târziu, o ucide, cu premeditare de astă dată, pe Tina Răducanu, pe care a somat-o să petreacă noaptea cu el la un prieten (fata, care de la un timp îl ocolea, nu știa cum să scape de el, se temea de el, de aici și încercarea ci stângace, disperată, care n-o caracteriza în niciun fel, de a-i cere doctorului Paul Ionescu să n-o părăsească în acea noapte) și căreia îi ceruse, sigur de iubirea ei pentru el, să-i asigure alibiul... Probabil că Tina, înspăimântată, îndurerată de vestea morții Violetei (ea a crezut-o moartă), fuge de la institut, îl caută pe Ion Opriță, încercând să-l convingă să se predea singur, în caz contrar îi. Spune că ca îl va denunța și Ion Opriță s-a descotorosit de martorul cel mai compromițător. Ce s-a întâmplat de fapt între cei doi tineri e greu de știut, căci e problematic de crezut că ucigașul ne va spune adevărul.

— Tovarășe colonel, spuse Andreiana, arătând acestuia o casetă pe care o ținuse în mână de când intrase în birou, doriți să ascultați banda?

— Sigur că da, aprobă colonelul, scoțând din sertarul biroului un casetofon.

În încăpere se auzi vocea alterată a criminalului care, la întrebările căpitanului Andreiana Olteanu,

răspundea greoi, acordându-și pauze destul de lungi.

— Nu spun că nu mi-a plăcut să muncesc, dar n-am găsit nimic care să-mi dea satisfacții, adică să câștig repede bani mulți.

— Ce vroiai să faci cu hanii?

— Să mă distrez...

— Pe Ecaterina Răducanu ai iubit-o?

— Niciodată.

— Și totuși te-ai logodit cu ea, urmând să vă căsătoriți.

— Eh! ea era naivă, trebuia să procedez așa.

— De ce?

— ...De când am aflat că lucrează la combinat m-am gândit că am putea face împreună niște afaceri. Dar mi-am dat seama că ea nici pe departe nu avea vederile mele. Într-o seară, fără ca ea să știe, i-am amestecat băutura ca s-o amețesc și s-o pot face să vorbească ceea ce mă interesa. Atunci doar mi-a spus că șefa ei lucrează la o invenție nemaipomenită, premieră pe plan mondial, și așa mai departe. Mie însă ce mi-a atras atenția a fost când a spus că valorează o avere. Aș fi fost în stare să mă angajez unde ar fi vrut ea, să ne căsătorim imediat, doar să pot pune mâna pe formule. Cred că n-am fost destul de abil și că ea și-a dat seama. Începuse să-mi umple capul cu tot felul de teorii, să-mi vorbească de conștiință și de alte chestii de-astea...

— Ce intenționai să faci în momentul când ai fi intrat

în posesia invenției?

— Aș fi predat-o celui care mi-a cerut-o.

— De pildă Willem Van Deken.

— Nu. Ala nici să n-audă de afaceri, ar fi fost în stare să mă dea pe mâna primului milițian. Un bătrân fricos. Altcineva. Un om de afaceri care vine des la București. Interesat în probleme de chimie.

— Asta deschide un alt capitol, murmură Andreiana. Dar deocamdată să revenim la subiect. De ce ai omorât-o pe Ecaterina Răducanu?

— ...Luni dimineața mi-a telefonat de la institut, spunându-mi că vrea să mă vadă foarte urgent. Ne-am întâlnit la prietenul meu care mă găzduia... și unde petrecusem cu ea noaptea. Duminică seara i-am telefonat la hotel, ne-am întâlnit pe stradă și am ținut-o la mine până dimineața...

— Continuă.

— ...Da, Tina mi-a telefonat luni dimineața. A venit la mine. Mi-a spus că știe că eu am omorât-o pe Violeta Iliescu și dacă nu mă duc cu ea imediat la miliție să mă predau, se duce ea să mă denunțe. Am încercat s-o liniștesc. N-a vrut să mă creadă că eu doar am pocnit-o pe ingineră, care începuse să facă gălăgie și nu mă lăsa să ies din casă. I-am jurat și vă jur și dumneavoastră că nici prin cap nu mi-a trecut s-o omor. Tina nu m-a crezut. Mi-am dat seama că e hotărâtă să mă denunțe.

Atunci am luat-o cu binișorul... Tina era dintr-o bucată. Ei îi plăcea munca... cinstită. În niciun caz nu eram făcuți unul pentru altul... M-am prefăcut că e mai bine să mă predau, dar i-am pus trei condiții: să mă creadă că nu am vrut s-o omor pe chimistă, să mergem să luăm ultima noastră masă împreună și apoi să mă însoțească la miliție. Știam că-i place să fie mângâiată... și am mângâiat-o mult... mult... I-am propus să mergem să luăm masa la restaurantul din pădurea Pustnicul pentru că acolo e mai retras și pentru că vreau să petrecem ultimele noastre ore departe de lume... Tina era naivă și a acceptat.

— În drum v-ați oprit cumva?

— Da. Ea a intrat într-un oficiu poștal; mi-a spus că vrea să trimită o scrisoare acasă să anunțe că mai întârzie în București.

— Cu ce intenții ai dus-o la Pustnicul?

— Răspunde!

— ...S-o omor. Trebuia!

— De ce *trebuia* s-o omori?

— Mi-a fost frică...

— Explică-te!

— Mi-a fost frică de închisoare.

*

În biroul colonelului Toma se așternu pentru o clipă liniștea.

— Ce s-a întâmplat de fapt între cei doi tineri e greu de știut, nu știu dacă ucigașul a spus chiar tot adevărul, spuse Andreiana. Iar Tina... de la care am primit acum două ore o scrisoare, da! tovarășe colonel, o scrisoare din mormânt, am putea spune, ne mărturisește doar cele petrecute înainte de funesta noapte de duminică spre luni... Scrisoarea aceasta? Îmi pot imagina cum s-au petrecut lucrurile, actrița brașoveană îmi spusese că Tina avea intenția să vină la noi spre a mărturisi presiunile pe care le făcea asupra ei Ion Opriță. Ceea ce, de fapt, și relatează în scrisoare... I-o fi mărturisit și inginerei Violeta Iliescu adevărul? Poate... Oricum, avea *un text scris* în poșetă. Când Ion Opriță a luat-o s-o ducă în locurile pustii din preajma lacului Pustnicul – Tina – presimțire? spaimă? o ultimă încercare de salvare? nu vom ști niciodată! – a găsit secunda de răgaz pentru a pune scrisoarea la cutie, spunându-i lui Opriță că scrie acasă: dovadă adresa improvizată: *tov. Cpt. Olteanu, Miliția București* (între timp mă cunoscuse pe mine, de aceea nu s-a mai adresat dumneavoastră!) și faptul, cu totul insolit, că plicul *nu are timbru*... De unde și întârzierea cu care ne-a parvenit. Cu timbru, fără timbru, poșta și-a făcut datoria, dar sunt mai mulți căpitani Olteanu în miliția bucureșteană, pe doi îi știu chiar eu, unul la circa 17, altul chiar în Inspectorat...

— Da, și de ce s-au dovedit până la urmă cele două

crime niște acte gratuite? urmă Andreiana expunerea sa. (Se simțea strivită de oboseală, în afară de asta, lui Adrian, soțul ei, pe care n-avea să-l mai vadă câteva luni, îi pleca avionul în zorii zilei – măcar două ore să apuce să mai stea cu el acasă... dar, firește, cazul trebuia rezolvat până la capăt!). Pentru că... deși invenția Violetei Iliescu, sau, mă rog, a colectivului de cercetători de la Combinatul din M..., e de o mare valoare, cel care ar fi furat-o *acum* n-ar fi primit pe ea absolut nimic, fiindcă furtul ar fi fost operat *prea târziu*! Chiar dacă acel carnețel cu scoarțe cenușii ar fi conținut cu adevărat „cheia” invenției, ceea ce mă îndoiesc, după părerea mea, de acolo nu pot fi culese decât niște *sugestii* pentru alți chimiști foarte experimentați. Chiar dacă formulele secrete ar fi ajuns la „omul de afaceri”, tot ar fi fost zadarnic, căci o perioadă de experimentări, oricât de grăbite, ar fi fost oricum necesară, iar în acest timp, și la noi, și pe plan internațional, produsul *românesc* respectiv ar fi fost omologat și brevetat!... Așadar s-ar fi furat un obiect de uriașă valoare, care însă, paradoxal, nu mai reprezenta absolut nicio valoare – nici cei câțiva lei cât costă un carnețel cu scoarțe cenușii dintr-acestea, cumpărat, nou-nouț, de la librărie!

*

Deci, asta fusese... Prin geamurile larg deschise, rumoarea obișnuită a Căii Victoriei răzbătea înăuntru

infinit atenuată față de ceasurile zilei. Soneria telefonului răsună cu atât mai strident. Colonelul Alexandru Toma ridică receptorul.

— Colonel Toma, rosti el scurt în receptor. Tovarășul doctor Emil Iliescu?... Bună seara! O căutați pe tovarășa căpitan Olteanu? Da, e aici...

Și îi întinse receptorul Andreianei.

— Bună seara, tovarășe Iliescu, rosti Andreiana la aparat. Cum?! Operația a avut loc azi după-amiază? Sunteți sigur de reușită... Bineînțeles, dacă spuneți dumneavoastră, un chirurg cu atâta experiență... Mă bucur din toată inima, din toată inima! O! nu, tovarășe doctor, s-o mai lăsăm să se întremeze, nu mai sunt atât de grăbită să-i pun întrebări soției dumneavoastră... Da, cazul e rezolvat, vă voi da amănunte mâine, dacă veniți pe aici... Vă rog să-i transmiteți multă sănătate! Noapte bună și la revedere, tovarășe Iliescu!

Când puse la loc receptorul în furcă, Andreiana întâlni privirea zâmbitoare – dar „zâmbitoare" e puțin spus, încărcată de lumină, de căldură – a colonelului. Îi zâmbi și ea, la fel de larg.

— Ei! și acum du-te acasă, rosti colonelul Toma cu glasul său blajin de zile mari. Dormi o oră, două, și pe urmă du-ți bărbatul la aeroport (Știa și asta!! se uimi Andreiana. De unde știe, că ea nu-i spusese nimic!) Vezi, o viață pe care nicio osândă nu o va putea

răscumpăra, a fost îngropată acum câteva ceasuri în cimitirul acela dintre munți, alta a renăscut aici, lângă noi, pe un pat de spital, pe o masă de operație... Asta-i viața, dragă Andreiana, dragă tovarășă căpitan: cu umbrele ei urâte, dar și cu luminile ei de nădejde...

— Noapte bună, tovarășe colonel... murmură Andreiana. Să trăiți!

-= sfârșit =-

Lei 5,50

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚ

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚI

La fel de agale urcă Violeta și treptele scării pînă la etajul al doilea al imobilului ; trase fermoarul poșetei, scoase o cheie Yalle pe care o introduse în broască ; dar constată că ușa nu era încuiată. Se încruntă : să fi uitat ea să încuie la plecare ? Intră în vestibul și tresări : un fir slab de lumină se strecura pe sub ușa din față. Să fi uitat și veioza aprinsă ? ! Dar bine, nu se făcuse încă întuneric cînd plecaseră spre restaurant, ce rost ar fi avut să aprindă lumina ?...
Dădu de perete, cu hotărîre, ușa camerei. Încremeni în prag.
– Ce cauți aici ? ! Cum ți-ai permis ? ! se auzi glasul ei gîtuit.